Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammlung des Gouverneurs Arnold Gijsels van Lier - Cod. Karlsruhe 462 bis 499

Korrespondenz-, Tage-, Rechnungs- und Gerichtsbücher, sowie Berichte und Karten in Sachen der Holländischen Ostindischen Compagnie, besonders unter dem Gouvernement von Anthony Van Diemen und Gijsels van Lier

Copije Boek van de Generaele Brieven geschreven bij den Ed. Heer Artus Gijsels sedert sijn Ed. vertreck uit patria. Dec. 1629-1636. 1637? - Cod. Karlsruhe 463

Gijsels, Artus

[S.l.], [17. Jahrh.]

urn:nbn:de:bsz:31-370153

Visual Library

Copye Boeck

van

EN VERVOLGH DER

Generaale Brieven Insgelijcks

24 September

L: 1633 & 801

Begonnen 17 April 1635.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Durch E. G. B. · Karlsruhe 463

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

G. H. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

E: Zeentveste Manhafte wel wyse Gestrenge Heere

Myn Heere onsen Jonckersten, Aen syne E: is geweest; de schrijven Coetchyn en Medinblick in dato 25: Juny passado die wij verhooren syne E: Zullen Zyn geworden.

Geen: indr: quartieren t'sedert is gepasseert wort syne E: bydesen geadviseert, naar dat mons: Hulst eenige dagen was wt geweest Radja Sesoulouw met syne by hebbende Boeren wert om gebracht, op hoop van meerder getal te bekomen, onderselve tot destructie der nagelboomen te gebruy. Daar op gevolcht is, dat hy Zynne reys tot daar toe erlangt heeft, ende naar veel Bedsaerens volgens der amboyresen ende Boeren wijze, Eyntelyck door haar Besloten dat hem met elkelycke honderd man soude Assisteren, daar toe Radja Sesoulou, die aant Castel geweest is met vj: man die door den Luytenant Pieveren gemonstert syn was aff ende op het strant gekomen, Zyggende noch wel jv: man tot Bewaringe van syne Negerije gelaaten hadde; onder en tusschen dat naar de andere gewacht wert, is een spraeck met veel gekomen, ende door de Sarnatanen ende andere die den Quimilaha daar nede Zo plaatsen hout soovel te werck gebracht, dat Sardirrdin en mit aff gekomen syn, haar E: Excuserende dat die vande Negerye Kattousam wesende Olilimas haar drijgdrenemige Negeryen afte Loopen welke Plaats mee dat duysent weerhaar man starck is, ende haar m vreese hout, derhalven hebben mit Comen Resolveeren dien gemelten Cominck te Laaten vertrecken, ons wtstellen tot andere geligentheit, sulex dat onverrichter saacke most keeren, Echter heeft Mons: Hulst mit anders Comen bespeuren, oft des Cominex genigentheyt is gants t'onswaarts ende zyn altsamen Deel vyanden van Quimilaha en: d'Olilimas, Mons Hulst wert daar veel onthaalt ende naar haaren doen wel getraeteert, soo dat naar syn seggen anders mitten Marequeert, dan dat wij te varde vande Luyden zyn, ende oock een sonderlinge vrase, voortnauwo vande Cocht van Bobbit hebben, daar soo wy bericht worden die boeren dickmaels door den Quimilaha waar

genomen worden ende verschijdene persoonen achtergelat
hebben, want sy tegens den Quimilahas waren, mit en-
comen bestaan, soodat seecker is onse quartgunstige haar-
loo vierlooys maken ende vrees aan Jagen als mogelyck is, —
Echter en troöffelick mit offwöyen sullen dit volck tot onsen
devotie trecken, 3 a 4 Mylen westelycker naar assahoudye
liggen drij Negerije by malcanderen, Namentlyck Jha-
lissbatta, kasoucke, ende lunalie, de eerste is olilima ende de
tweede Landewaarts zijn olisivas der halven gaende Comin
en Orangq: Mons: hulft consentende Kaiydeck hem aan, dat
loo sy mit offen quamen, ende hem de voorsten kusten, hy die
van Jha, lissbatta de 3 Corcoren op haar strant hadden en
desselve tot dienste van Quimilaha gerert maeten, souden
afhalen, en mit nemen, sulex geschiet is, ende door hem aant-
Pastiel gebracht, die ons hiel wel tot Pas syn gecomen, versende
alte saam een bequaam en handich vaartuyck, dat gemelyck tot
Rouwen gemarckt is, volgens hit raport van Mons: hulft hebben
gem: alphonsus, verschijdene Coningen die den Coninck van Sisoulou
voor haar opper hoofd erkennen, doch meer m schyn als zijder daet,
zulex mit allen daar maar onder, alonse onderdanen een gebruyck
is, en den minste haast soo veel als den mijsten te segen heft —
Zij hebben sommige negerijs aant strangh liggen, gelyck de caart
wel weyst, andere binnen landts op een hoogh gebergte rontsomme
een bequaem ende vrucht baar landt, daar schoonen tys Eerten —
en Boomen gewonnen worden, doch mit veel meer geloof ick, dan
sij tot haaren noodruft van doen hebben, des Coninck van Sisoulou
ons aff gevallen Negerijes, syn hem gans hinderlyck, die mit een —
Blauw trecken aff gemaalt worden, ende nieuw kaart soo wy die
gepeylt hebben, correct geliqht syn, zoo dat syn E daar by sal —
komen sien, dat haar diese tsij zonder off mit hulp vanden —
quimilaha, den Pas aff gesneeden kan worden, der halven ons —
oordeels (onder Correctie) gans noodich ende dienstich waar dat
op het nauwste bocht van Caybobo, een Redout het sy van
aarde stien off hout, gelicht wert, op dat de Boeren, door dese
middel mit allen eenen vryen loop en hebben, soo wanneer sy tot
het Rasseren der nagelboomen, gebruyck waren, maar dat die silue
door desen middel van den Quimilaha ende den westhouck
van seram, aff gesneeden worde, ende wy alsoo alle de andere
ontrent geligen Plaatsen, van hier aff tot Ceram laut, —
onder onse gehoorsaam heyt brengen sulex geschiedende.

sal buyten t'svyffel, de Negerije van Caybobo Die wil 3 a 4
Corcorren Mamen can, ons oock tot vallen sullen, alsoo Olisivas
zyn, ende voor dezen altyt onder het Castiel gestaan hebben,
Door welcken middel den Quimelaha, louwsen, Hietisen ende
alle onse quaatwillige, van haare Broot Camer versteecken soude
wesen, Dit sal en moet doch eyntelyck geschieden, hoe d'Hr Gouver:
speult de boven hier bij Malcander versamelt, in Plaats van op
Coack ick en weet waarom, ende soo veer vande Man: het waar
de Comp: dienstich en voordelyck gewest, soo syn E: tot sulex can
Resolveren, sal mettertyt eenen Impost op de sagouw die door andere
hier gemaect souw mogen worden, gestelt comen worden, soo dat,
mettertyt dit Guarnisoen sich selfs souw bedrooven, alsoo de kostes
Lorhoesen de sagouw niet in Commen missen, Der haven gants —
Nodich dat syn E: hier op gelieft te Dencken, alle die den dienst der
Comp: wel willen beharticken, moetten Iers naar trachten —
als naar de Distructie der nagelboomen, Eerst op Ceram ende daar
naar op Hiettoe, soo ick hier mte verre gae, soo bidde ick myn sulex
ten gorden warde genoomen, ende soo wy dit metten Eertrachten
schaam ick myn niet te seggen, de Comp: erlangh geruineert sal
worden, ende haare van twee treffelyk Gouwt mynen, dat godt
verhoe) versteecken zullen Raecken, ende ander Potentatie, Jade
swarten ende Moren, selfs in Rosissie zullen Raecken, daar toe
haar gaen wapenen zulle gebreecken, die sy al geeiets metmee
dan te veel hebben, sulex zoy dagelycks gewaar worden, —
op siram Lauwt sal nootsaackelyck geleth dienen, doch en behoeft
daar met soo seer niet gehaast, alsoo ons voor eerst vanden houck
soolange alswy de gevangene vryluyden in handen hebben, die
ick mogelyck wesende mitten sal laaten lossen, voor en aleer
dat hebben op gebracht, t'gene voor de Comp: Beloofd hebben, —
onder intusschen mogen sien wat naarder Conditie dat met syn
E: gort vinden Commen Stabileeren, d'E: Eylanden Banda zyn
myns oordeels aan dese Eylanden ende de Cust van Ceram ongelk
mer geligen, Als aande Eylanden van Cay en Arou Daar over
aande Hr Raamburgh, verscheyde maalen geschreven ende
versocht, de E: Hr Generaal sulex te willen Remonstreeren.
Echter ducht myn dat die van Banda noch wel van vooruch.
advis souden wesen, en bey Arou voor siram presteeren

Wert

Nuttegenstaande dat behoort geconsideriert te worden, dat Amb: niet alleen maar ook Banda, tien hoogsten aan de Cust. van Ceram geligen is, en tien Pinsyalen veel commodieuser als anderen geligen plaatsen van waar ook geen secours te wachten is, datmen ter Contraryen van hun aldoorende meer en meer Lal aanwassen, zoo wanneer onder 2 a 3 Jaren een Genit: Rondewort gedaan, zulex sonder last vande Comp: geschieden kan, ende mit een Stuyver daar over behoift gespendiert te worden. —

RADJA SULTAN en SANNITT hebben aan onse gesonde Gesanten beloft, dat soo wij gesint zijn den quimelaha aan te tasten, of de Nagelbomen onder Bocht van Bobbit willen Raseren, ons sullen bycomen, ende an treffelycke assistentie sullen doen, sulexden tyt sal leren, sij zoosten onsse verhalen, dat Mons: Hulsst was vertrocken, en oock strangh, en msommige negeryen van sesoulou gezeist hadden, alsoock tgeene daer was gepass:, en wat Pratycke de Olimas hadden gebruyckt, om soolange te doen afstaan van syn voornemen. —

Item dat sij Radja Lommavlo, wesende een onder dagen van Radja soulou, die daar mit 2000 Man lagh, en by Mons: hulst aant Jacht Quam, verdacht hadde gemaickt, die mit voor aan Begirt dorst komen, maar van daar our landt weerom keerden, sulex dat gemelte Coningen, sien hiet Pratyck der Mooren, en zoettende, hiet gort hardt van sesoulou t onsweart, beslooten hebben, naar sesoulou te sijen, om den Cominck t ammire op hoop mit syne Macht tegens dat hiet tyt sal zoisen, by haar te voegen, zulex geschiedende, zullende Comp: sonderlingen Dienst doen, zoo dat wij op hoop vanden eenige verversch kisten, zullen verwachten. Namentlyck wel versien mit schiermissen, Spiegels Cayga seros ende geel koral, daar mit wij eenige haar bitalinge zullen geven. alhoe wel dat ick dickmaal hebbe mortien hooren, dat het procureren, die Boeren, een vande elemente Cetteryen is, ende ick dien aangaande genouchsaam wt gelachet sij, en bij vrelen geoordeelt, dat het bevorgen der boeren onbeminnelyck zij, nochtend liefluck op hoop, zoolange.

Als sy myn hertsen Dunst niet en ontseggen, en twyffel oor
^ Begin van't mit of hiet en sal eens tot effect comen, Int Mouson, en synde
van soulaij en sammiet mitsnstlyck versorht, om eyn Eerangh
te verschynen, door oorsaack wil wisten dat het qualyck mogelyk
zwaar, daar ouer Lands te komen komen, sulex wy nu nodig daar
by experientie bevinden, van desen Borren voorder te spreeken,
Ja ick om Redenen naar laaten, ende alles dienaangaande doen
wat mogelyck zij, zoock haar daar toe kan brengen t'sij mit
schoone woorden, giften oft gaven, dienarbeyt sal wel betaalt
worden, want het seecker is dat wy nogen occasie ongelyck
minder dienst vande Borren zullen hebben, als vande amboyne
door oorsaack, d'Amboynesen viel tyts mit Londeren door
Bringen, alsoo gelegentheit hebben omden Roof die dickmaels
Ja meest in Leuren bestaat aan Eeccoren Bringen, sullen
de Borren niet en sullen doen, door manc quement van ongele,
genheyt, Echter, mogten wij ons vanden dienst der Amb: niet
ontdancken, het en waar wil niet vreemt dat ick somtyts
wat te viel van haar begeerden, ende dienvolgende de mirmelte
van soodanigen volck, qualyck onder een Caprugn: te brengen sij,
derhalven zullen ons aant oordeel van gnedige Laaten, die dick,
maels mienen genouch gedaan is, als ick Mijnvorgen hebben,
Den 25 der Maant Juny hebben die van Eerangh ontrent de
rea van huttoe, laege oftoe van onse scheepen, gelegt, in voegen
dat sy eenen Jager van hutto Contrarie myne ordre ontrent
den houck van seyt het hoofd hebben aff geslagen, ende mit ge,
neomen, zyn Cammeraet wesende een Corporael ende 4 fran,
man dierlyck gequest, ist ont Comen, ende ont Loopen, de hutte
toonende den vroomen, hebben desen vyanden oft Blort van
het doots hoofd gevolcht, ende haar gemoetet aanden houck
van seyt, daar een vande vyanden wesende, een Huttes
voonachtich op Eerangh, t hoofd hebben aff geslagen, en aant
Castiel gebracht, zoo een vande ouer zij gewest, waar en
mit van haar Eygen volck, ducht ick, haar soo ver mit vergrep:
souden hebben, docht kan wel wesen, dat ick van haar t bijte
gevoelen mieten hebben, en haaren Yver bitter is als ick myen
kan mit Eden de beloofde Peem van 20 Rs is haar gepresti,
de ons seeckerlyck mit veel meer en sullen ouer Collen

Den 4 Julij voort ons Berricht, dat den Cominck van Tidoor
mit 22 Corcorren op siramlauwt, Kiffingh, ende daarontrent
geligen Plaatsen souw wesen, mit intentie om vandaar
eenige macht mit te Neemen, naar Maccassar te gaan, om
den Cominckx suster te halen.

Den 9d: hebben wij onderstaan twee Jonequen van siram-
lauwt mit gebracht te vercoopen, daar gem van alonse betaelt
geld voor hebben, wellen bedeen, mitsgenstaande dat den
Joneq en bequaem vaartuych voor d'Borgers souw syn geweest,
en wirt ten hoogsten door de chinesen maar 50 Rs: voorsz.
geboden, die 5 ab dagen naar datum: aan een Christen chynees.
Op een Jaar dach voor d'o Rs hebben vercocht, wesen van mieninge
daar mede naar Pgnaracka te gaan, het ander vaartuych
hebben wij doorsloopen, om de Plancken elderslaete employ-
eren,

Den 19 dito Comen die van Larecko, wackasuw, Orin, en Assaloulo
de wt gaatsen geweest hebben, wederom thuys, mit brengen twee
Maccassaersche negotianten, haare hoofden, derest was haar ont-
vlucht voorder hadden sy eenige Peerden, wt haar vaartuych ofte
Changan bequomen, die m stucken hebben gesmitten.

Den 20 komen 4 Corcorren vant Castel wederomthuys, die mit anders
hebben gerecht, dat eenich vaartuych op verschijde stranden.
m stucken, gesmitten hebben.

Den 25d: komt Mons: hulft gelyck hiervooren geseyght is weerom
vande Roeren van siqiqlou die ons rapporteert, dat de Jachten
B: alte saamen, op haar birth Plaats liggen, en dat de Jonequen
dagelycx Nagelen, mit Clien vaartuych toe gevoert woert, daer-
toe haar bist doen, om sulcx te beletten, Item dat den Commandr:
Mmme haar verschijde Sagouw Brauwen, tot verversingh.
van ons volck hadden aff genomen.

Item eenige Brauwen, en Champans als Arangbaijs op verschij
stranden, mit de chaloupen, had m stucken gesmitten,

Den 22 komt ons Cap kiettoe besoeken, die raporteert dat den qui
milaha een Arangbaij naar de Moluccos heeft gesonden, om
A: synen Cominck het doen vande Negerlanders te avisseren,
Item dat wij Siramlauwt hadden aff geloopen, ende voarnam:

tot onse onderdanicheit hadden gebracht, als oock omrasseert te doen, dis Cominex Brieff mitten was gevangen, ende het quart: huys dat, zij voor datto op Mamiro, Kilangh, Erangh, ende m syn vaartuych hadden gehouden, voordat hij een van syne Corcor hadde laaten op Bijen, de selven aan Cominck van Maccassar gesonden, Item eenige Neerlantsche Jongen, door haar op Ouriea gevangen tot trecken, dat met ons met openbaaren oorloogh was — Dit halue Zijne assistentie versoucht, ende t'aanstaande Mocson gefrijondeert mach worden —

D: Augustij wordt Mocho Bilast naar Lucuella te Loopen, om te sien oft eenigh vaartuych op het strangh oft mde revier geraetwaerch te vertrecken, —

Ay 6 D: attweesen Corcorn van Castiel, die met verrichthebben dan dat eenelijck sommige Prauwen in stucken hebben gesmit ende een gevangen van Lesidij met Brengen, —

Ay 7 D: Comen twee Borgers slaven van Banda, die ons rapporteren dat sij met haeren Meester, Johan Bastiaensen Burger in Banda met zen chanpan naar Cay Arouw souden gaan, in Compe van eenen anderen Nierlander gent: Kiezen Bineffens noch 3 kay Arisen te samen seven, met getal, die doort verloop des tijts 0 gewonnen Plaats, mitten conde Erlangen, dis haven genoot, sticht, siram laut oft Goram aan te doen, waar ontrent haar 5 Poporsche Corcorren zijn ontmoitet, die naar langh gevecht haeren Meester gem: de kisten ende twee vande voornoim slaven hadden doot geschooten, de Campan ouer rompelt, — en geplondert, ende haar op Siram lout verracht, van waar hij seghts gesien te hebben, dat myner knecht Likers met gemelte Papoen, als wij sinder sijne nabaeren, naar Onin was vertrocken, ende soo sij hoorden seggen, gem: Papoen, aant Castel van Amb: met Likers wilder Comen, Dien orangq gilliwara was oock daar gecomen, die waer om gmeck omslaven, tot de vrijlossinge van sij volck die wij vervoert hadden, te soecken, dese persoonen voaren op Lorhos gecomen, met den Orangkay, die de nagelen op siram lauw gebracht hadden, die zij op Lorhos ontloopen zijn, op hoope van wederom in Banda te geraecken, gemelte Persoonen —

Rijsfiriren dat op siram lauwt mde Negerye Koyway mit
dan 200 minschen door t groff Canon, t schieten van granatin
ende t springen vande stienen zijn ontliven geraackt waar
door op hit ryland zoo damigen stanck verooorsaackt was dat
naar dat tum viel Minschin gestoven zijn, ende soo sij sij verseggen,
tin waar di Javanin, daar gewest waar haar alti samin, liever
souden hebbin laatin vervorven, dan soo damighin Mistrye ti wille
wtstaan, sulex door haar door drygemint van Amiock bi lit hadden,

Dinsg. dito Arrivert s: Middelhoven, dat drie campans, zoo hy van
Mocha sijn conde op hit strandt van Lucilla gerit waaren ti
virtrickin, die din 13 d: vertrockin, ende d'onsi ontduystert zijn,
Zij hebbin, over Alsjien, zijn wij aanden Eenin houck zij maken
aandin Andirin ti wi zin, alsoo al haar vaartuygh tot royen
gepreparirt is, In somma tis sulex, dat ons buytin tuysti
van dit mousson, nagelin ontgoirt zijn, zulex soo langh geschied
zal, tot dat wij di nagelboomin, gerasert hebbin, alsoo ons sonder
disin middel onmogelijck salwesin ti blittin, alwaart schoon soo,
sulex ons d'Experientie leert, dat wij 20 schirpin tot di bi,
sindinge houwin, alsoo haar gein omwegen gebrickin, ende haar
Nagelin van 100 Plactsin, vervoerin Comin, ende dis mots
wisindi, haar vaartuych, vi laatin, ende als zij as Planckin, op
irin Corcor Boyin, soo hebbin zij een bequamin Jonck, als die
gebracht hebbin, Niemant en mot geloven, gelyck ick duckmail
gesicht hebbi, dat d'Amb: nimmimir van vaartuych ontbloot
zal wezin, Din quimelaba heft silver twi van syne Corcorren
Ja t gewelt van syni Zee maacht daar toi vercocht, dumin
vidstart, ook vertrockin zijn, zoo dat hit haar aan gein vaartuych
gebrickt, nochti Nimmimir gebrickin zal, Den volgende
alls t silve dat wij ons Jegens gemelte vremdelingen in gevaar
stellin, alsoo seckir is, dat di Reformatie vande mwoonderen
ende mit vandi vremdelingen komin mot, Dirhalven di
Comm: gans noodich ende duystich, dat wij haar soo moi makin
alst mogelijck is, waar door onsi Natie in Respect salraaken,
ende wij onsin staat verbiteren.

volgens genoomi Resolutie mdato 6 Juni Is int d h: Com,
missaris vanden Raiwel ende d St: Commandeur Abraen Antho,
ende present ottins, hebbi gerne verandering volli maken

de Silve Effect doen sortieren, De Jachten de Some-
Mocha Amboyna, ende Souwburch, op haar bestemde Plaatse
geladen, de saloupe met ouer en wetrouwe Loopen vant eene
Jacht naar t ander laaten continueeren, ende de Reveren
bij gelegenthejt (voor er ons tot sulcx tot laatende) te besuchtigen
zulcx tot op de bestemde desis, mit anders doordons is ver-
richtit, dan dat eenelijck een champan mit 10 a 12 man-
men hebbende 1 ½ 25 lb Nagelen is veroueret, de swarten die mit
Boot geschooten zijn, hebben haar liever willen verdrinken
dan dat zij onse handen willen vallen, voorder zijnde dat
door onse Corcorry die tot verschijde Maalen tot geweest
zijn, mitsonders is verrichtit, anders dan dat altmit
een hooft hebben t huys gebracht ende onse meeonders myns
oordels haar de voir mit genoechsaam en dreen, hebben wij
goet gevonden onse macht, mittegenstaande dat alle de
Corcorren, ofte vlaessers en Nassiauw vertrommelt ende
eenige gants vermiuwt worden, Bij malcander te samelen
en haar tegens den 20 desemaant Castiel te beschrijven
zulcx wel gewenscht hadden eer te geschieden, maar genoot
saackt geweest door onstuimich regen. Mouson, naar te laten,
ende alsoo door den Jongsten tocht d'Amboynesen, vrij veel
verachtert zijn, mit haare tuynen ofte Coubons, daar van liver-
morten, hebben wij goet gevonden, yder persoon voor 50 dagen mit
rijs te versien, op dat sy dis te minder te Clagen ofte misnoegen
souden hebben, derhalven gevolcht dat die van Nassiauw
mit 2 Arangs: op 20 dato aant Castiel gearriveert zijn, en
op 22 Ditto van Acht Negorijes elcx een, wt de vlaessers, daar
op onse Corcorren, hebben doen afsetten ende ons tot de aanstaan
tocht geprepareert, doch en hebben de Corcorre Oma Kilangh
Alangh ende Oma, dat altsamen groote Corcorren zijn, voor
ett wert aant Castiel komen crygen, derhalven hebben myn
mit de geweet wesende Macht naar Lariequo ende ouren ver-
volcht, om daar d'andere te wachten, ende soo doort hart
voor langer wachten moste haar aangesicht ende schrijtelij
ordre gelaten, waar ons soude vinden, voortkiminde onsen vya-
soo damgen afbruck te doen in haare dorpen vernamentlij.

nide Schagbosschen. Als ommers mogelyck sal wesen, alsoo
ons oordeels de Comp.: daar aan den Bestendurst zal geschieden
ons gelatende voor de Huttesen, al oft ons voornemen geen
Maccassar waar, en onder ons tusschen te gaan daar sy ons mest
souden vermoorden. Namentlz. op soodanige Plaatsen daar
ons bericht wirt de mynste boomen door de Magaliaensche
vloot geschilt waaren, en den Quimilaba zyn meyste voordel
trocken. Dit halven bij donchtren Nacht van orien oft de
Prowes recht door zee over gestecken tot aant Eylandt Rowa.
Passa ontrent Caybobo, daar wy de galoupen vertoffden.
ende noch Zieten van onse grootste Corcorren, daar op het
oerde van ons sold.: waarck wy bey den, onder tusschen om tyt
te wommen, hebben wy ons met de Bij hebbende macht naar.
Caybobo vervoecht, wesende drye Negeryes by malcanderen
gelegen, die ordomarie drye Corcorren tendienst vande Quimz:
voeren, dese zyt tot naar myn vertreck van Amb: onderdanen
vant Castiel geweest, ende Olisvas, die haar ontrent het
strangh vertoonde, ende versochten datmen haar als wesende
Olisivas geenen ouder last wilden doen, Cepteren wilden, mit
oft en aan onse Corcorren komen, derhalven hebben al haar
Prauwen doen aanstucken smyten, een Corcorre en Arango
doen aft haalen, Item, een die Extraordomary groot was —
ende noch onvolmaeckt in stucken doen kappen ende verbrandt,
vandaar zyn voort gerust langhs de bocht voor de Negerye
Missi, wesende een Cleyne Negerije onder haar sortierende.
daar wy ook een Corcorre en Chanpan hebben aft gehaalt, —
doch dese met water wesende bevonden, dat zy de hemis,
by nacht op het Landt staande, langhs de kuil met een Coper,
dgit hadden door gesaecht, soo dat wy dese moesten stucken
kappen. vandaar voorts naart Nauw oft der paso van Bonoe
passerden de Negerij van Callimony oft de Plaatsen die
dienominck van St Soulouw aft gevallen zyn, zulcx in dese
nissens gaande Caarte Patlicht te zien is, waarin ook
gesien zal worden, de groote verandringe vande Caarte die
die nu Correct is, ende alles wel gepigt ende genoteert —
Soo dat het ons, met vreempt en dunckt dat de Boeren
mensen hoeck met gaaren mitten groote Macht koomen,

Wy zijn door lucht binnen komen worden, te Maralsso
zij gaaren en achter open houwen, ende qualyck tegens
die Quimilabas wapenen bestaan Commen, dienvolgende
soomen haar vande Moren souwroullen afsnyden, ende den
zeest houck vant groote Landt sijnaarren: opdezen plaats
te letten, staat, Naar dat wij hier alles wel besuchten
hadden, hebben wij de naaste Nagelplaats aangetast
Lynde ongevaar anderhalff myl van strandt met gebrechte
geliegen, genaempt Sisoulouw, ende daar aen volgende
die Negerye, hemiddelangh, die wy m brandt hebben gesteck
wt gesondert, een groot huys met midden vande Negerye sultan
daar sij haar soet schynt met tijden van noot voorde Boeren
is vluchtende Luyden mienden wij te ouerkomplen maar
waaren mede voorbaat, zoodat mit anders en vonden, als
haaren ligen Nest, veel Bocken varckens hoenders
etc: ende soo miemchte van Nagelboomen, dat ick het
getall om geen faulte te Committeren, Tal laaten te
noemen, Echter ist sulex, dat die van Laruttia en
Wackasuk ons voorwaar heyt verclaart hebben, dat het
getal haarder Boomen zoo groot mit en is, Die nochtans
in een groot gewas zoo Bhaar komen leveren, het is
waarachtich, dat veel duysent Boomen geschilt, syn die
ick ende andere tot myn, die sommige hebben komen om ve
dienen en eenige mit voorder, voort ons verclt door een Gouverat
een ouerloper die onse gindie gewyst is dat hy des Quimilabe
belongies hier waar genoomen, heeft, en op een Mouson 150
Bhaar op gemelte Plaatse voor hem ontfangen heeft
sulex wy tot aansien vande meemichte Ver boomen, ende
die groote dieselfs geloff geven, ende zynde voor loof
waardich geheeft aantenieren, die Amboyneesen, hebben
haar hier zoo gequeten dat ick myn dien aangaande hebbe te
veel duysent bedancken, Jonge Boomen staan onder die groote, om die te Reuinere
hiertons volck Bos m brant gestrecken, Dat op sommige
Plaatsen veel gebrant is, Dock staat te Beduchten dat oor
10 a 12 Jaar weer sullen moetten Comen, zoo dat Blyckt

Die zoeckt Nymmermeer Yonder Pusie zal zoezin, naar
dat hier des 4 dagen huys hebbin gehoudin met de gantsche macht,
bestaande m)o. Nierlandersche Cossen, Mooneck 4 Corcorren
manequerde, Item d' Amboynesin sonder dat ons iemcheys
contrie is ontmoettet, hebben, wijtter oorsaack vant hart weer-
mittegin staande dat gemeent hadden voorder ende ontrent Lucilla
te gaan, (op een Plaats gent Lockie ende sortte la, daar de
Magalaensche vloot sonder lmge met verricht heeft,) maar
is ons voor starcken wind beleth ende gedwongen d' Eylanden
van Caybobbo aan te doen, met meinetje ons avonteur op den st.
houck, toaar op waybortty van achteren ouerlandt, offt op-
out lyffgie te soucken, Tyn oock van Meninge geweest, de
van Assahoudie aan te tasten, om het ongeluck van way te
Repareeren, Maart quade weer ende Corthreys des tyts heeft
Zulex nu met wellin toelaatin, Derhalven waaren gants-
gerisolveert voornoemde way boetty ende lusidyte besoucken-
Daar toe des snachts mien ouer te stecken, dan soo wy on-
sulex te ouerliggen, besuchzaaren becomen schryvens L:-
expressin vandin fiscaal Fabiß, dat eenige vandes quimila:
Corcorren de Nigerye Soldie hadden verbrandt ende 2 d' Joon
op Nossinie gevangen, Derhalven hebben wy gort gevonden
onse Macht datelyck in twee delin te delen, Namentlz
vier van onse grootste Corcorren met 9 vliassers langs
Hutto soudin loopin, en d' rest naar Lariequie ende Allangh
zulex dat wy naar hart weer ende onse Corcorre soo gort
als verlooren, dien 15 desen met 11 Corcorren voort Cast.
gearriveert zijn, de twee veroverde Corcorren zouden volgen
en door de v. van Cuiren aan t' Cast. gebracht worden-
Des andren daacks komen Dandin Corcorren op de Pas, die
ons Rapporteeren, dat alle t' geene voordesen, gemelt
dessurde begenin, en geene Corcorren verkomen waare,
zulex dat kayr door ons gort voornemen belettet is,
Echter konnen naar laatin, God te dancken voor syne gunst
aan ons bewesen, en houden ons genoucksaam voorsekert
dat den Quimilaha, van desen Boomen, geen Nagelen mee

En zullen vervoeren, tien waar de geene die aende boomen
hangen, ende zoymich zijn, Namentlijck die op t
vande Barge staan, soo dat het aanstaande morson
met veel ontsetlyt Lal hebben, ——

Hier voor hebben vergeten te verhaalen, dat ter oorsaac
twee dagen, voor Caybobo vervoert waaren, de drie
Negerie hebben aff geloopen, ter oorsaack dat haar met
en schamente Lagen, dat metten wilden aff komen
ende mede den quimilaba den Mattakauw gedronckes
hadden derhalven. hebben eerst de Negerije Stimi elda
aan getast, en de selve staande volgroote huysen, Baleen
ende meerichte duyvelshuyskens verbrandt. Stim wel
1500 kockos boomen, om gehouwen, ende moste door de
cortheyt van tijt ongeraar 150 Boomen lattestaan
Deser negerije is 1000 treden lanck, breet naar advenant
en komen wel doo: weer baar man wat maken, echter nam
de vlucht en derden wijnich wederstant, ——

Des Andernendaechs metten dach bielommen wij de Negerije
Pilissa die wij Presenteerde aftekomen, gaven Rotanto:
als vooren, dat luyer wilden vechten, soo dat voorts Marcher:
zij derden met eerst geede resistentie met rgers, kalliwijen
Pylen, en stenen, maar naamen eyntelijck de vlucht, hiert
werd den luytenant Revere met 3 a 4 soldaten gequest, de negerije
verbrandt, ende alle de Lassisboomen, om gehouwen, deser
Negerie is ongevaar 5 a 600 treden lanck dat verrecht
wesende, zijn naar hemisammi getrocken, daar de lege
Plaats vonden, ende voor hare duyvels noch versch op gedist
ons volck bequamen hier goede verversmghe, maar zoymich
Buyt ende zoo onsdewegen nutiert bekent waaren geweest
wij hadden ons ouer wij treffelijck konnen revedgeeren
sulex haar tot op een andermael te goet sullen houden, ——

Dit ist geene Myn Heere dat t sedert het vertreck der schep
door ons is verrichtt, ick hadde wel gewenscht zijn Ed:
meerder historie tot sinde maar vertschrijdenis tot valles
hier met Corte aan geeven, hebben sulex beleth, zoo datmen.

dickmaals moeyen kan, en mitsoo min wil, vertrouw
dat zijne E: zal gelooven dat noch dienstlyck zal wesen, t'geene
by sommige onbeniljck geoordeelt wert, zulex altyts tegens
myn gevoelen is geweest, Ende nochtans, wel is waar, het Ammen
valt myn swaar ende gans moeyelijck, ende matteert myn
wttermaatin zeer, Ja sulex dat dickmaals gans weick
ben, echter en zullen mit laatin, te doen, te gemin dat dienstelt
is alsoo tot geenin andere eijnden m Indien gecomin ben, als
om ter m te liggen, ende de Comp: wel trouw te diemin
Om de Comp: alhier mde quartieren van Amboijna mit alte
zeer mit groote besindinge te Belasten, Namintlyck
mit schieppen die zijne E beyten troyst of vil andere verschey
Plaatsen, zoude konnin gebruijckin, ende ons hier weynich
Dienst doen, waar myns oordeels dienstich dat zijne E: ons
geliefden te versien, mit een geduerich quarmsoen, om ons
daar van Toy geligentheyt ende occasie te dienin, waar
door woy ongelijck mierder voordeelen zoude becomin dan
mit soo grootin Macht, redemin zijn diese, dat woy sonder
hulp der Amboijnesen (almiernin andere dat wy haar wil
missen Comen:) mitin komin wtrichtin, derhalven
waar wil noodich waamier de vloot hier is, diselve gestadich
door gebruijckt worden, zulex hier door langduerecheyt
zeedar valt, indien ter Contrarye zoo een goet quarmsoen
hebben, zullen onsen tyt komin waar nimmin, haar altyt
m vrees houwen, ende hun op syn onverwachtst komin bespringen
m Plaats van dat ons nu maar hebbin te volgen, zoo dat woy
ons oddercorrectie mit twee cleyne Jachten als souburgh
mocha of Amboijna, ende twee salauper, zullen komen
riddin, daar by de retour schieppen, die doch hier moetin weesen
Voor bilangt het getal der soldaten, sullen woy laatin tot
de discretie, en naar dat zulx Comin missen, zijne E gelieft
zich mit zeer te ontblootin, myns oordeels en is mit hardt
loopen en groote macht mit te doen, zoo woy maar voorsich
tichteyt Pleegen. kan ons den quimilaba mit syne gantsche
macht mit dieren doch soo syne E goet vindt dat den quimilaba
zal aangetast worden, zoo souw ons voor dienstich een schip
e a zamier der volck tot gesonden dienin, om onse bijsamgis

ouer twee schriven te laaten gaan, ick hoope E. Hare
dat eer onsen tyt geexpireert zal zijn, meer sullen ver-
richten als gemeent wordt, ende alsoo veel quaet gedaan
hebben als komen, sullen ten eynde tot een goet accoort,
raacken, daar om wenschten ick dat zijn E. konde resolveere
een Redout op de Pas inde Bocht van Cobbet naar bonoa
te maken, sulcx om verschiydene redenen gants ondienstig
zou wesen, eerstelyck om daar door de Boeren, ende heyden
vande Mooren te separeren, ende onsen stoel tot daar toe
te vesten, waer door alle mooren inden toom gehouden zouden
worden, diese starckte, en most door versoeck vanden Quimella
offe Cominck mit geabandonneert worden, alsoo wederpor-
logh, daarom gecontinueert worden, maar mosten ons
zelve de Plaats als geconquesteert toe eygenen, ende de
Boeren van daar aff tot Lucuella, dat altsamen heydenen
zijn, de Negeren die nochmaels vallen mochten, vorderen
daar te werren, en soo ons die van Cybobbo missa: —
kelingh, Hattimette Hatonalo, Tanoimi Pilo, Populoy
Soli: en Hinatelou wederom toe vallen, sulcx volgenzal
zoo waar goet ende de Comp: dienstich tott onderhout —
van gemelte Redouth, dat een tol op alle de sagouwe gestelt,
wordt, die door de Mooren van daar gehaelt zal worden, van
gemelte pas tot Lusuella, dat ongevaar vier mylen, van
malcander is liggende 12 Negerijes die mede door gemelte
Redout ende onsen rovende geweere tot de votie gebracht,
souden worden, zoo dat de Mooren hier door eenen grooten
doorn inde vuyst zouden hebben, ende wij onsen staat,
verbeteren ——

Om myn heeren noch meerder Continuitemidt te ver-
seeckeren: te doen tot de destructie, sa den gantschen
ondergang vanden Quimellaba. ende syn adhanck soo
dirft ick myn vast nimaginieren, dat sulcx mit goedanig
Guarnisoen en Macht als tegenwoordich, In Amboyna
hebben, te verge gebracht zal komen worden, maar most
zynen tyt hebben, daar naar haad de Meesters verlmogen.

regulieren. Maar dit ist amigo, dat sommige vreesen, doch
ick soo zeer niet, dat den Cominck van Maccassar den quimilat
de handt wil mocht buyden, die ick mijne themt voor den rock
zal kusen, derhalven quatlyck geloven kan, dat hy sijrlicht
in Amboijna. oft Banda gelyck de sommige mijnen souden
zal, tis geloofsilyck dat alle de groote in Maccassaer die anders
geen verval in hebben, als haar rys gewas, niet naar onse
vruentschap als vyantschap verlangen, ende naar alle apirentie
niet liever zagen, oft soucken, souden, dan datmen haar Jaar,
lycx een schip oft twee mit rys wilde aff haalen, dat sonder
verlieth, zouw komen geschieden, ende wy altyts komen
witten wat voorraat datin Maccassar gemaackt wert, om
ons daar naar in Amb. ende Banda te richten t is seecker
myn heere dat den Maccassaar ons hier het minste quelt
het syn vermidelingen die van fransse: Dienen Engelsche
en Portugeesen wt gemaackt worden, ende die onder quimila
dien kapte vulle siggen dat hem den Cominck zal assisteren
soo danige voyagie te doen, souw een Tropische Natie swaar
vallen, ick laat staan, soo een Cominck, en soo ommijs soo
versien is, laat hem komen, t sal haar eer als ons verdrietig
ick hoope dat wij voor syn komst tot vanden roomsuiten,
hebben, t zal haar gelyckt alle Nigotianten doorver,
drieten, om den Cleed gewin zoo veer te Comen ——

De oncosten op dese tocht gedaan gaan hier mishns bedragende,
1201. 15. 0. ner gelyck zijn E. Pe Nessens gaande specu,
ficatie sal komen brooken, wy hebben ons de voor gedaan
tot de Misnagie den ryst beloopt het minst. Echter hebben
zy soo sobieren maellen gehouden, dat ons duckmaals aant
hart heeft gegaan, onse Marduequiers hebben op de hielevrys
maar drie maal vis gehadt, behalven t geene dat ick haar
heb doen gezien van ons de somo, hiertus soodanige duyste,
mus gerecht, dal voor ons vertreck tot verschijde maalen, maar
4 sardijns voor een dubbelde Stuyver verrecht syn, des souden
wel vriendelyck op zyn E. versouken dat voortaan geen
bederven stockvis vande Schepen over boort gesmeten.

Gelorde.

worde, Maar ons harrewaart gesondt worden, om aande
Bangayers ontochten te verstrecken, zoy sullen daarvoor
grooten danck becomen, en voorbeelden dat zy mi taltyt,
droogge sagouw zullen eeten,

Myn E. Heere alsoo onse Amboynisen dickmaals geschooten
hebben op de ondackbaare Mooren die van de H. Genot
verschyde vertrinnge hebben becomen, ende datmen haar
m allis ouer t hoofd sut, Ja oft zy gen onderdanen ende vrien
vanden nederlantschen staat dwaren, m schyn alofttmen
haar mieten kende, dan allmen haar tot dienstbaer hezyt
roepet ende van doen hiefft, Meenende souw haar aangenaem
wesen ende tot mierder dienst verwecken, zoo sy wisten
datmen om haardocht, Sulck ick zyn E. mieten hebbe
komen laaten te avisieren, oft syn E. mocht goetvinden yder
hoofd oft Orangq: vande Negeryes oft de hoofde vande Corcoren
met eene verteerngete bedreigen, t sy met eenen Blancken
storm hoet oft soo yets, t voorliden Jaar hebben wy haar wat
V.E. naem Elck hoofd van onse Negeryé een swaart vereert
dat haar seer aangenaem waar t zyn wapenen myn heere
daar mede sy mieter ons als haar selven dienst doen,

Alsoo hier m Discours komen van wapenen, wolnschten wel 5000
oft mier vande Amboynische swaarden die ick mt vaderlant
hebb laaten Maacken te hebben, wel is waar dat de avance mier
groot is alsoo 3 guld costen ende maar 3 Rs. vercocht worden,
maar soo die lande Mooren vercoopen wollen, soude daar voor
zulcx ongeraden is wel 6. ende mier Reaalen becomen het
waar goet dat de rugge wat dicker waaren oft hetromen
mit hadde Berlith worden

Jantsen dienstich waart, voor Amboyna d. Moluccos ende
Banda, daar dickmaal tegen flitsen Pylen ende Spatten
gevoelen wort, dat een Jerry dubbiet blycke harnassen gen
achtersti maar amlyck het voorste harrewarts gesonde
worde, mit haare Marrelgons, hi t rechter arm gatmost
soo vers wt gesniden worden dat een Mosquet aangelicht
konde worde

Soot Moogelyck waar te wergh te Bringen, mits datmen hem
eenen goeden kettingh naart hoft worp, myn dunckt de Comp:
Dienst geschieden soude,

Om Caskins wort bÿ haar Leer geroepen, Allwaart dat eenige
Lasten hierwaarts gesonden worde, wy soude die mit goede avansen
quyt komen worden, ende soot schynt haar noch vrientschap doen
zoo datmen haast mit enwiet watmen wt de onverstandicheÿ
van dese luyden, besluyten zal, want haar dit ommers genouch,
saam bekent, een vergancklÿ munt is —

Voor desen hebben ernstelÿck om verscheyde redenen dat harrewe:
aan tot gerieff van onse onderdanen mit alleen Dubbelde maar.
enckelde ende halve Stuyvers gesonden worden, Ik om oorsgens
van koper daar op ten minste voor de Comp: eenige avanse zal
wesen, ende ons een groot geruÿt veroorsaacken, —

Hoogh staande Coopere lampen mit twee Pypen zoo daar noch
eenige zyn, zullen ook verwachten, wesende de geene die tot
Lem gecoft syn, —

De Negotie alhier is in dese quartieren gants slecht, den ontfanck
der Cassie declineert van Maant tot maant, d'oorsaack waarom
en komen mit achter haalen, Echter blyven wy van gevoelen
dat het ons vande vryeluyden, herkompt, die haar Moesen nimmer
en zullen laaten, ende hier ongelyck beter geligen heyt hebben,
dien tot te verswÿgen, en onvry goederen mit Lant te brengen
als wt Cat: te voren, door oorsaack dat hier geen plaatsen
gebreeken, om haar vant silve te ont lasten, eer dat aant Cast:
komen, zoo dat ick rondt sotsegge dat de vrÿe luyden ofte
borgeren soomen haar hiert ende ten richten Boratsios ge-
neamt behoorden te worden, het verdrift vande Comp: zyn, en
hordamigen voordeelen dat sy vandesilve genooten hebben ende
noch genieten, nimmermeer versadicht zyn, myns oordeels sal
dese Boratsios Alom zeer bezwaarlyck ten effect komen
ick en kan als noch mit beweenden datter meer als een Jongman
die bequaem is om wapenen te voren, wesende van Neerlan
afkompste onder de Borgerÿ is, ende worden in alles gelyck
Mitsteesen gevonden, daar onder gaen Jongens door dien dat
de Natuÿr der vrouwen de man te boven gaat d'oorsaack
waarom dat soo weynich kinderen getelt worden, is dat geen
soldaat ofte Burger: meer mit Amboynese dochters trouwen.

Maar mit slavinnen, die dickmaals van hondert Natien eer
dat door d'onse tot den echtenstaat gebracht worden geerust syn
van die welcke geenne ick seggen mit een eenich kint aangetrilt
wort, zoodat sijn E. wel dese redenen bespeuren zal, wat van
dese Amboynese Colonie zij, daar soo grooten sorgh voor
gedragen woort, om mynne Consuentieta gijsten, he dickmit
komen laaten, sijn E. haare gelegentheyt te avisieren ick
wirt wel dat sy haare vrunden hebben, ende haar dit van woort
tot woort ouer gerapportiert zal worden. zulex ons sullen troosten
om vanderte komen en kan ick mit laaten te seggen, datdoor
dese Colonie m Amb: gen vaste vrientschap verbont ofte
alantie onder de amb: veroorsaack zal worden, tien aansien
haar de selve mit en raack, maar mist om sulex te veroorsaaken
nimant gelegenheyt worden te trouwen, als aan Amboynes
dochters, m Plaets dat nu yder vryman zyn slavin soukt rot
te hylycken, ende een Cossiaar is, de haer aenprist om te meer
voor de selve te becomen, die onlangs daar naar volgens der
slaven aart, den man minder als een slaeff achtende, alsoo een
goddeloos huyshouwen, Ja tis hier Godt bettert zoo gestelt dat
wij qualyck wirten een raats Persoon wt de selve optesouck
ende noch qualyckers Ymant van haar tot den dienst der kercke
zoodat Godt den Heer de Comp: voor val sulcke Borgeren wil
bewaaren, wanneer ick op eenen tocht gae ende sy geroepen
worden om t fort te bewaren zoo en willen mit waacken off
wij moetten haar soldaets Rantsoen geven, zoo dat ick aan
allen Canten meer belast worde als eenige van myne voorsaets
geweest zijn, —

Myn Heere voor desen hebbe versocht dat harrwaarts aan geen
groote yzere Pannen om aracke Branden off een slack.
Clinder anders als vande klijne hant oft stuyff pannen
gesonden worden, ofdat het Coperwerck te bitter getrocken
zoude worden, maar ter Contrarije Isser soo groote menichte
gecomen, dat wij die mit en sullen vercopen, ende ons gort
aan hant blyft hangen ende soo het Comende Jaar weerom
zoo veel ortte ortiens van Bouton komen zoo sal door ons
qualyck een kleet verkocht worden. —

Den.

Den ontfanger bringt op dat Mons vogel hier op Imboyna
met syn Jacht gebracht heeft 9 ofte 10 slaven, door hem op boeten
voor twee vallekoins mede gerecht, vande welke hier 5 verecht
heeft, waar voor hij volgens gebruyck voor tol van yder hoofd 4 R.
moet betaalen, zulex hij geresusiert heeft, gevende tot antwo
dat hem gemelte valcoins met het recht ofte Prosyt vandien
door zijne E: mede compensie van mede Bat: geleden schade verert
was, derhalven hij als ook op hutto was sonder dese 300 R.
aan ontfanger voor synen tol te betaalen vertrocken is —
Met dese Jachten hebben wij geliceentiert eenige Burgeren om
naar Bat: te mogen gaan, sulex wel tegens de Placcaten
strydende, Maar echter vertrouwen wij dat syne E: ons sulex ten
goede zal nemen, ende zoo zijne E: begeert dat haar eygen schep
zullen voren, zoo moeten sy die mede Bat: soeken, mettegenstaa
dat ook my vastmede bilde dat geen van alle haar meeninge tot
zulex strekt, tenzaar dien vaandrager storm, dat den eenige
Hooftstoel van alle onse borgers is, maar noch liever souden
hij met des Comp: Scheepen ouer ende weer ouer zaaren, soodat
met voordeelycker voor de Comp: waar om fraude voorte
komen, dat een vracht schip van wegen de Comp: gehouden
wert: dacht met sy ook almoeten ouer komen: oft anders soud
ons nooch door de Neus schooren. —

Voor dezen is Aingeroert geweest wegens de verpachtinge
van dese Comp: Ice, ende alsoo soodanige verpachtinge —
de Comp: schadelyck is ende niet profitabel, zoo sullen syne
E: antwoort daar op verwachten ende dienstiger wesen dat met
veel meeren van zijne E gemelte Beesten met toecomende met —
gemolcken worde, om de kalver te beter aan te queeken, zulex
nu tegen diel geschiet is, ende meest alle de koekalver gestorven
zijn, door welcken middel myne huysvrouw de voordezen het
siecken huys besorght heeft, vande moeite sal ontlast wesen, ende
om de Comp: volgens Plicht haare voordeelen aan te wysen soo
souden myns oordeels oft gras gelt voor yder Beest een Pacht gestelt
komen worden, het waar een Pa: jaerlyce off minder zulex
zijne E sal gerst vinden, dese pacht sal een Redelycke somma op
bringen. alsoo de huysvrouw van Jan Joosten veel tachtich beesten
heeft den Luytenant leendert 15 Aken Massenaar 45 schappen

Laes 40 Vader Makú 30 ende thiunis Jansen 100 de
wy die Boter 2 ende 3 R.a het Pondt ende de milck tot ½ R.a
die kan die karre milck tegen ¼ R.a Betaelen, soo dat syn
E. Bespeuren kan mitti genstaande dat al dese geen kinderen
en hebben groot Profyt doen, ende wy Comp.e Ja Armi suecke
ende die sieckte soldaten wt gemolcken worden, ende Amb.
eenlyck voor een hoop Boraetsies is, daar vande Comp.e geenen
dienst en heeft. Bouens dat zullen een ordre van syn E. verwacht
oft by ons geraempt komen worden, wat het vlees vant groff
vee als ook van varckens Pont behoort te gelden, daar naar sy
haar dan mogen Regulieren, het is ons anders onmogelyck ront
te schieten, ende solde met onse Gagie met komen toe comen.
voor een goet varcken mosten 15 a 16 R.a geven, voor een gans
5 R.a een eentvogel 1½ oft op t minste 1 een hoen 1 R.a ende soo
alles naar advenant voor een Preest 40: 50: en 60: R.a naar
dat goet en groot is, voor alle wieleke aanqueckinge geen
van alle die Borgeren eenige lasten te dragen hebben en
alles tien duersten wt schachten. Tis waarachtich myn Heere
dat wy haar voor alle Armicheden die men ons van wegen de
Comp.e niet en wil toesenden als matten, anys, Ruyn, Loock en
meer nooduch.t tot huyshoudinge 5: 6: Ja 8: en 10: cent.e mortes
betaalen op de Sery Pacht hebben sydet Jaar 200 R.a minder
alst voorden bedroft, Clagende dat gelyck waar is nu op het
Kondersteqart soo veel vis niet gevangen wort als voordesen
Echter ist sulex, dat ick niet en sien dat sy daar by te cort komen
want schaarsen vis naar de waarde verkoopen, ende is hier langen
tyt achter maleander voor 4 en 5 sardinos een Corpan betaelt de
Rest naar advenant, soodat sy de schapen scheren ende wy met
die Armi soldaten de varckens daar van selven ende vanden
ochtent tot den avont met en doen dan Boratseeren tot schande
van des reputatie van onse Natie —

Syne E. Advisen sullen met aangenaamh.t verwachten hoe ons
sullen hebben te dragen mtrequaart die kinder vande slavin
die by niet landers geprocreert worden, myns oordeels ist on-
christelyck dat d'eenige tyt als slaaff soude vercocht worden.
in Amt: loopen de sulcke 8 oft 4 byden wegh en mochten noch
wel eenige aan gefoet worden —

Ofk. —

Op d' Expiratie dis tyts dat de voorige verpachtinge der Klappus
boomen wt de Pacht waaren hebbe onderstaan, de selue te verpachte
daar toe mit trommen bicke slagh, tot 3 a 4 distincte reyse op
alle houcken van de straaten, een yder genoodicht is, doch niemant
gecomparueert, hoe dickmaals die ock bintbooden Lyn, sulex aan
Caymisen ock particulierlyc gepresenteert, maar en hebbe geen
Pachters tot de selve kommen vinden. Soodat die tegen zeeordich
liegh staan, de boomen door myn voor dagen biseten daar van ick niet
myer door haar onbequaem heyt als de helft heb kommen gebruyc:
zyn tiroorsaack dat by maleandir staan, zwatmeer als dander
verpacht, endi stuck voor stx 42 stuyvers gegolden, die den
Pachtir zonder zeer lander vorsinde, aan een Kinnis, mits gemeende tuurstuyv
op yder boom hieft ouer gelaten, soo dat hier uyt genoochsaam
te besluyten is, dat de Profyten ofte benefitie zwamirde
oneostin, aff getrocken worden. soo groot mistenis, alsdisomm
daarin onderwaaren mieden, en al zwaart schoon soo dat sulex
een Reaal 10: asz Maantlyck in myne keuken hadde
gebracht, daar tegens heb ick wiltrom grootir ende zwaarder
last te dragen als ymant van mynen staat in Indien, tot
desir vreed en is door myn tot last vande Comp: mit een
Stuyver in Reeq: gebracht van alle de Coopluyden assistent
en ander vande Comptoiren, die aan myn en mynen Nae
tarfiel komen, Item de Commandeurs Coopluy, Schippers,
ende andere die gegaan en gecomen Lyn. mit alle vloote
Schiemalen, van verschiyden Persoonen, Maaltyden van
honderden zwarten en boven die myn tafiel genooten het
en alle die gaan en comen mit eenich vaartuyck geene wt ge
sondirt, de Ingesetenen vant landt die haaren voetom
Redenen dagelyx onder myn tafiel hebben, Lulex en ouwt
gebruycks gewest ende soo ick sulex aff schaffen souw
de Comp: onderstaplaats van dienst geschieden, Soodat
noodich is dat ick tot myner schade daarin continueeren
en waerachtich dat ick maals tir maant 100 Rs: min ende
meer by liggen mort, hordamige Cassier dat hier koomen
kym Bat: dat sal ick ander Laaten siggen. zwamir ick
mit velt bin ofte wt sy is myn tafiel mit minder alsoo alle
de Borgers officieren en sommige Coopluyden die zwaeken,

Van gevoint syn Ed: Gouverneurs Jan Phil te hebben sulx
noch geschiet tot myner last, in Plaats dat het de Comp:
tot myn arrwemint in Amb: sijffs bijt heeft, ende mit
myn voorsatin, waart gevonden hebbin weetin sij bist ende
noch ducht ick sullen sij grootin danck bihaalen alsick,
tin sal ook mit blyckin dat aan myn tarfbil eenich vlees
off spieck genootin is, in Plaats dat voormaels meer alst bijt
Quatmisoin geconsumirt is, zoo dat ick mit Reden heb
tin spracken. als tin swygen, door oorsaack dickmaals ge-
tincht bin als off ick een Bliyckers hondt waar, echter
hebbin ons grootelyckx tin bidanckin van Eer die wij door
Jyn E hebbin genootin, sulx altyt mit schuldige erkintenis
en trouwin dienst geloont sal worden die wy vertrouwen
ondir syn E Regeringe soo gerden aanvanck zal neemin
Dat d'E Sr: onsin Ministir daar van goet gevoilin sullen
hebbin. —

Syn E Recommandirt soo hartelyck dir goede misnagie sulx
wy tir hartin ende in danck nimin. echtir vertouwendat
sulx mit wt gewoontin van schryven als ook andersints
geschiet ende Jyn E sich wirgen myn Persoon daar van
ginoichsaim versieckirt hout, Godt eert die ick dun aan-
gaande tot getuyge mijn off ick in myn perticulier soo seer
tot di misnagie meinir als tin dienst vandi Comp: t'souw
myn lest wesin. Dat eenin stuyver onordentelijck gespindeert
souw worden, echtir geloof ick dat syn E mieninge mit en is,
dat min allies sal latin vervallen. zulx myne voorsatin.
gedaan hebbin die naar billick en Recht ondersouck myne
onkostin alhoe wijl hi tanders tschynt tin boven gaan, der
halven vinden wy nu aan allin kantin di handen vol alle
di hutin mortin corsien syn, gelyck aan ander Plaatsin
ook geschiet is, di kerck hiert wellen in vallin het hospitael
zal van verschijde Balcken mortin versien wooden ende
t gantsche dack op een ander manir om het in wattren
voor ti koomin, vernieuwt dienin, di Bruggen ende
andir Plaatsin mit vervallen. ende wy brengen al lasten

Taart

Daart bihoort ende gevent kunt den Naem, soo heet sulcx
sommige visitatiuns nu als eenen schrick voor komt, Ichter
wil ick mit wittin dat ogt, m Amb: by Gouverneur ofte Comm:
bitir genignaeert is als nu, bin ick geen Advocaet ofte rechts
geleerde ick salt mit een Cortin cuffir rondt schieten en
als ick zyn Contentiment doin bihoort een ander mide geon,
tiniert te zezen, —

Dilanghen den stant der Kircke daar mit Gaat het godt
loff wel ende voordelyck d' hurmius is gelyck voor desen gesigt
is, mde Eylande vlassir die daer goit Contentiment neempt
gelyck die Inwoonders ook doin, hy heft daar sommige scholieren
om tot hit Proponiren aan te queecken, ende voorder sich om
die taal te liren, d' hilmichiis doit zeer goeden dienst die soo
er varin is mit Malays als in zyne Moiders taet, soo dat de praat
geen handt watir by him en hirft, hy hirft ook 4 dissipulen
by sich, waar vanden Eenen soo trefflyck proponiertis, dat
hit ons een oriucht om hooren is, ende sieckelz Blycks dat Godt
almachtick die Amboynisin Sigenen wil, d' andere sullen ar,
langh. bequaim tot hit selve wisen, Myn heere dit syn de wegen
die ick dickmaals voorgestelt hebbe qants contrarye het ge,
voelen en remonstrantie van d' Vanckers, wy hoopen dat d' —
Hilmichiis, eer cortin tyt mit amboynees zal pareckin. d' —
Hirmsti is mirst altyt sieck geweest ende zier milancolyck
die sier aan gehouden hirft te mogen vertreckin, daar tot heniden
kircken raat mit en hirt willen lesentieren, alhoe welick
myn advys daar toe gegeven hebbe; om ons van onnutte dienaers
te ontlastin, soodat hy nu appar: aan zyn ende den kircken
Raat om syn verlossinge zal versoucken, die him mit be,
hoort gewygert te worden op hoop ons voortaan persoonen
zullen werden gesonden die melmiren onde Malaysche
taal te liren. Daar toe hy him onbequaam kent —

Dien persoon van d' Hurmius versoucken wy dat daar van de
kircke ontslagen mach worden, die ons hier m Amboyna
eenen sonderlingen dienst zal doin, tis sal de kercke aldaar
onder correctie aan geen Predicantin gebreecken, zyn E.
gelieft te geloven dat m Amb: ende d' Eylanden vanden

Meer dan 25000 Christen sulen zyn, die wy beter christ
willen hebben dat sy gelert syn, bouens dien hoogen dat op
die cust van siram oock ietwis te doen zal vallen ——

Vande Bedarms met Jongst gesonden hebben ons te Bedancken
maar 100 a 200 Sabels die gort waaren om met bosse ge-
bruycken, waarin ons nock dienstiger, alsoo met het langh
geweer, nide Ruyghte ende kruckel bos haast verlegen zyn.

Bouen die 300 Mutsquets die zyn E. Pte. Mocha tot gesonden
worden, blyven nock met ongevaar 200 stx mons. wapen
N: 3: — Camer versen, soo dat wy sonder andere te Bercomen
zullen behelpen, ick heb Bij myner tyt meer dan 200 stx
laaten Claar maken, ende digelve van laden ende sloten
doen versen, t'is qualyck gedaan dat het geweer aan alle
kanten ouer hoop Blyft liggen, ende d'Heren Bewnth
dagelycx nieuwe wt het vaderlandt zinden, om onse Borcke
te versienen, ende verschijde Posten te vergelycken hebben
230 stx Mutsq: a 10 p. Jmk gestelt 26 a 5 gl. 19: a 8 gl.
ende 26 a 7 gl. mitsgenstaande dat het alle samen sware
gort is, maar wat te swaar om hoogen Bergen en diepe dalen
te beclimmen, dus comen die voorgem: 300 Mutsq: tot sommo
volgens die facture. — . . . . . 2759: —
P. gem: facture worden syn E. tot gesonden 1015 stuck Glas
die schuer met vertert zouden worden costende als P.
facture . . . . . 2504: 10: —
Item 2 packen Cattoene gaarn m hoeden
300 ℔: costen volgens facturen . . . 180: 15: —
Ongelden op gem. garen en Claeden a 10 p.
sento . . . . . 288: 10: 0.
Maacken t'samen waar voor ons Compt.
ontlast moet worden 5932: 15: 0
Ik zyn E. Missive aan Myn gesonden bespeur ick dat syn
E. myn toestaat ende aan schryft zoo veel geschut naar
Bat. te senden als soude Comen Misen, sonder dat gepro-
biert wort myne Propositie, oft het fort bewaart sal
werden volgen myn Instruc ende oft die Comp. met
ontlast behoort te worden dant omeodich geschut

op d' Fort Lulex versch hyde Andere noch in mijnder
ouervloet hebben, ende naar myn oordeel zyn & sonder prejudice
van alle fortin die geruynie heeft souwe komen lichten, In
welcken geval alsdan die Comp: fortin noch ongelyck beter
versien souden blyven als die Bijste frontuier Plaetse
van gans Neerlandt, daarmeen op die grootste Bolwerck
die met eenige Compiratie te Bringen zyn by deser Puncten
maar twee grote stucken heeft, oft een groff ende een velt
stuck, In Plaats dat die Bolwercken hier soo bekommert
zyn met groff Canon dat het onmogelyk is het eene t'andere
vry kan loopen en soo ons des Noots voorsiende en Godt vhoede
uit ouerquaame, souw ons eygen geschut ons verlegen mak
dis myn sustinu is gelyk alle verstandige Tullen moetten
oordeelen, Dat op alle die bolwercken die heeft vant geschut
wiltyckelyck gemist kan worden eens deels door oorsaack
der stenen bestrowingh ander deels door die Cleente der
Bolwercken, Dus sustmeerickdat op yder punt Namentlyk
op amb: ick laate een ander voor syn gouverne sorge ende
daar den oyrbaar schaffen mitmeer als 4 Namentlyck
twee swaar en twee lichte stucken behoorte hebben —
Tulex In tyde van noot nochte veel zouden zorsen, want geen
soldaat sondir schans korven op die Punten ofte wallen souw
komen diuren, dus seghick gans nadeelich voor de Comp:
dat men die fortin met stucken op pronckt, In plaats dat
men die selve op verscheyde andere Plaatsen employeeren
kan, en soomen tot op proncken des selfs ommers melmert
komen vry ~~[illegible]~~ doen. als op eenige andere Plaatsen.
door oorsaack redelyck van Prinse stuckens tot behoeffden
Corcorren versien syn, die In tyde van Nogt seer dienstich
zouden zorsen, endee bequamelyck vant eene bolwerck op het
andere gerockt Comen werden —

Lulex beoosten Jn amboyna

Verder Comp: oock In Considiratie dat het fort veel accomo-
dabeler is als voordesen, alsoo, die stucken, voor datto
meenen kelder stonden In plaats dat nu meest alle tyde
komen schieten endee d'Lant Puncten ouer de Zee —

Puncten

Punctin hier flanck, rrin. Dus sal ick tot an Besluyt seg
dat Amboyna tot die selve sware stuckin, 4 saackers daar mit
t' Jacht Amb: versien hebbin ende die 9 swaare Valekoins
door ons versonden noch wel 8 swaare stucken zal komin
missin, endi alsdan noch soo wel versien blyven als het beste
Fort in Europa, doch sonder zyne Naader ordre zullen daar
in geen verandirngh makin, dat mit 4 stuckin van een
Punct mit gedaan Can worden zal mit trompsuck mit geschie
wanneer de Plaatsman kiert, boven dat souwe die minichte
vant geschut het vertes van een Fort komin verworsaacks,
alsoo sicker is die viel geschut heeft viel schetin des kryt
ende scharp ti haastiger voort is, daar sich minige plaats
door bidroogen vindt, die minichte vant geschut op veel mosche
Fortressen mocht gh Commissaris mit tricht wil voor een van
Pimsuparlsti eli mintsche Lettery reckin. ick minde
dat daar m ouer viel Jaarch een reders gemaackt waar,
Maar hier iss het ouwin t selfde, hordamich wy hier noch
versien zyn zal zyne E. niffens gaandi staat komin sun
ick haddi gehoopt wy in Plaats van 9 grotti gesondin varck:
die van seer goidi spesie zyn eenige lichti Pimsi stuckjens
van 100 en 150 ℔: om op lichte Corcorrin ti gebruycken
bikomin souden hebbin, alsoot geschut, byonsin vyandtean
groot ontsick maacht. Namintlyck soo iemigh lucht geschut
haddin om die Bergen op ti Brengin, myn Heere geloofft
dat wy in Amb: soodanigen ontsack mit onsi Corcorren hebbis
dat noch Tumilaka noch imandt; alwaar dat din Cominck
van tarnatin. en Tidores daar Bij waar, sich sal dirver
verstoutin, wanneer wittin dat wy thuys syn ontrent ons koo,
min, hit quartsti dat ons doin komin mach wesin dat oft
oft din eenin oft den Andren pouck een visers hooft halen
dat wy ons mitin moitin dintrickin, waaruck maar versi,
kert altyt 300 soldatin aan landt ti Comin smijtin, wy
souden eenen drolligen dans mit haar danskin, ende hoop haast
wittom zin goit Avontuer t' hebbin, alhoe wil geen 150
Blancki Koppen komin wt makin. wt wysende die nous

gaande Rolle Bestaat ons Guarnisoen in 369 Blanke
Koppen gelyck zyn by diselve kan brooghen. 's Jacht souburch
mit 24 Matroosen. die twee groote saloupen. elck gemant mit
30 matroosen ende 10 soldaten, die zy bewaaren de Bestinge
der Toneken, Inde Revier van Kelangh, daar different van
wort gesproocken. voort verteert van de Commissarideur wort
geseyt dat > ste starck waaren ende naar datum wort ver-
staan haar mit 5 andere die vande Mamiro geromen zyn
verstreckt hebben, wat hier sal voorder van Broyen werden
tyt leeren —

Volgens t'rapport van 's Mimi die naar de Jachten was
gesonden om de vrlossinge te doen en Inventaris van alles
mit te Brengen wort ons Berecht dat diselve noch bmnen
Loude wesen. en als noch te harden werr maaktten om eenich
Jacht voor de selve vertrouwen, sulex noch voor eenige dagen.
moesten aan gesen worden, den quimilaba was selfs met 2
Corricorren daar, om haar t'Zuten helpen, Boechsaaren daar
tot allerlei buyten hebben geleegen, die door de Jachten schade
loos zyn gemaackt, werrom bmnen gehaalt ende d'Revier
toegepaggert, tot welcker tyt d'onser eenige gequetstbqnam
en zyn daar alle apparentie niet meer dobbelt hebben, echter
moetten wy ons mit mbeelden dat wy de nagelen die sy daar
off daar ontrent versamelt hebben, belitten Zullen te vervoer
hebben sy die daar sonder Pelette komen Beengen, den weegh
en is niet tot gedampt pmi die op andere Plaatsen te voren soo
dat hetienen grooten misslach is ende haar de Plaatse van
Amb: on kondeck zyn, die anders sustineeren —

Ebat aangaat de huttesen daar van worten wy niet te seggen oft vos oft vlees.
Zy. Echter ist sulex dat sy die vande ouersy meer genegen zyn als ons
mitte genstaande, ons gaarnanders soden doen geloven als op der Jonxte
tocht gingen en soo tas wy op haaren Bodem quamen deden sy van al
haar gebarcht seynen, mit vier, sulex dat verraden zyn, eertwerten —
Capitryn hetto is nu Tegenwoordeck, doende mit kalck te Branden
en mit schoon maaken vant Bos aanden hoeck vant seyt omal,
daar een Nigerije te maken, versouckende dat wy daar willen comen
woonen. en een redoute maecken, wat syn voornemen is mach Godt —
weten, Echter meen ick dat hem maar op alle plaatsen souckte.

versdachen ende sich gelaat alsoo ons daar oock soecht te
hebben. O Starcht te op Massapel is nu voltrocken dat hy d'
H. Gouverneur Luycas ende ons p. sorts soot scheen focht te
trecken, mit aanseggingh van een bequaam en goede ree, die
hier daart nu wierom begrijpen heeft, wesende die Plaats
daar den Admiraal hermskerck voor dese, een fortie heeft gehad
bitter is. en ons soowel gelegen maar, veel veder vant Castel als
nu syn, ende achter dock eenen op gaande Rugge maar aande zee
kant wttermateur starck onderach voor een starck loopende rover
Revier, soodatmen t water wt de Redoict mit eenen kommersouw
komen slaan, maar aan: ander sy vande gemelte Revier leyt oock
eenen Bergh, die hooger als wij souden wesen, zoo dat ick tot dand
mit den souw komen Resolveeren, ende myns oordeels aan haar oorn
eenige mistoren vast syn, des haar mt mmsten, mit ten komen
vertrouwen. t sedert dat den gem: Persoon van Erangh t hoofthebb
aff geslagen, hebben daar geen van ouer mit vernoomen. haar
aan te raden, oft te constrinquieren, van mit die van ouersij
n oorlogh te trieden. sal myns oordeels mit geschieden, daarom
dist datmen sulcx op zijn bilooplaat oft anders souwt bespotten
worden en sy haar mbilden dat ons wetten komen stellen, die
van Capha, zijn wilder slmiste Schilmen ende altyts genegen
gewest om nagelen naar Loehoe en den Quimilaha te voren.
It is waarachtick d. H. dat nu Jonghst als den Boeman d goijer
ende vaandrager Jonge Jan mit 4 Corrieren gelast waaren
naar Camatie ouer te stecken ende eenige van onse Boeren
mit te Bringen, daar toe die van waysamma. ende hatsouw
haarn dienst Presentiirden, ende gants willich waren, maar
worden mons oftsuerren Presentis door die van Hetto en Capha
gedreyeyt die daar sagouw maacktin, soo sy sulcx deeden dat
sy in haar absentie alle die orouwen ende kinderen mit souden
nemen. en voor slaven vercooper, zulcx datsijd hieruyt kan.
Porspeuren wat ons dagelx moet voorkomen.

Ick bin op 24 desen bericht van een ouerlooper die ongevaaren
maant geliden op kilangh geweest is, dat mde Rivier 12 stx
Jonckin liggen, ende op ons wil gekoockt hebben van mutsquets.
en kruyt als kassen. wil versien, soot syn d geluft datmen haar
mt toecomende Tal aan tasten, oft datmen haar daar saldoen
bestellen daar op sullen pernaestin antwoort verwachtin —

Mijn Heeren

ende ons Naar syn Ordre Reguleren, twee halff Manen van
steen hebben sijn op het strandt gemaackt, daar haar wel sullen wt
helpen doch mit sonder verlies van volck ende tyt ende wat wy dan
gewommen sullen hebben. Zal uck andere laaten oordeelen ——
Wy hebben hier Dr. wissel ontfangen om daar aande onderges. wetrom
gerestituert te worden de somma van drie duysent sijs honderd vier
en viertich en ½ Reaalen, daar voor syn ons Compt. geluve te doen
belasten. Namentlijck ——

van Joff. swaantie du Praat om silver te ontf.	Rs.	1200: —
van Jan storm te betal. an Jandirx van Breda	"	500: —
van Jandirx van Breda om silver te ontf.	"	500: —
van Adriaen de Massenaar te betal. aan wull. de massenaer	"	400: —
van Mathys Flattmgh te betal. an S. Bourquoy	"	250: —
van d. Hermsteede te betal. aan Andries de Meester	"	82 1/8
van Pieter Claesen Schapen Caes te betal. aan Laert Lucas	"	65: —
van d. Hermus om te betal. aan d. Abraham de Rooy	"	35: —
van Mahu de clerck te betal. aan Heynd. Lievens	"	112: —
van Susanna Robols te betal. aan damel Isaacksen Robol		500: —
	Rs.	3644: 7/8

Hierte tis sulex dat door schipper minne worde berechte de
3 stuexkens door soiborch verouert ende voordesen door myn
aan gerert door s. Middelhoven. Koopman op Hiello ende offisieren
van gem. Jacht aan Capt. Hiello zyn verman gelt, volgens neffens
gaande attestatie dien aan gaande daar ouer verlient, daar ouer uck de
form dissellfs soo ons van onsen Constabel berecht is hier aff gemaelt
soo dat sierlicht bespeurt zal worden dat het geen Basiens en syn
ende haar ock sulcken mangelmgh niet tot ek compt, sonder myn —
Consent, daar myn vorder ouer sal informeren, ende alsoo nimmer eenich
quaat allen kompt soo wort ons op heden door den Assistent van —
Hiello mede vergadering naar dat hem sulex aff gevordert is ge,
raportiert verscheyde Pometen gelezijn en in dese neffens gaen
Certificatie zal comen sien, die ons onverdraeghelz schynen, die ons
dienaangaande, voorder zullen informeren. ende soo dan ge oodre stellen
als tin dienst der Compe. zal bevonden worden te behoren, soo wy
verstaan wert het Contant door hem verspelt ende aande swarte
gelient, niettegenstaande dat uck hem dagelycx aanschryft contant
te formieren om de remingen die het op deposito loopen aff te

Leggen die op 400 R.ª als gelicht syn ende soo hy gewolt
haddin langh vergeetin waar, den sergant bitoont dat den
oudt en Eriarin sold.t is by soo een Jongen Braatvogel qualij
ti Wiegh.t: d SS.r Commissaris hirft him hier gerecommand
ende op gemilti Compt.r gelaatin op hoop dat het selve bitter
bidurin souw als den onder maar hirft soo dan ge recommanda.t
qualyck in achtingh genoomin

By dirin gaat een Caarti mit om ti toonin Veranderinge
van een gedrilti dis silfts als tot ander musicht alsoo di corth.t
dis tyts t selve mit en wil torlaatin, maar p.r naastin
zal geschuden, zulex wy vertrouwin zyn E ons tin goeden
zal mitmin.

Datilyck bicoomin Sirkin Sydingh dat den Quimilaba.
pirty Boirin aanden wirk van Hommit op t Lant heft
boin smytin daar wy volck op wtsinden om desi mit langer
ti Maakin, zullin Eynden lendi syn E:

Erentvesti Manhattin wil wysi voorsie
endi gestrengi hirre Bevelich nidi genadi van Godt
almachtich die syn E wilspaaren in langduerige gesondt.t
endi voorspoidige Regeeringe actum Amst.m mt Cast.l
Sy 24: Septimbris 1633

Inventaris van Neven gesonde Lampuren.
Namentlyck.

N.r 1 Requeminge van oncostin
2: t Journaal vande Jongsti tocht
3: factuere van mit gesondi goideren.
4: den Eysch voort Jaar 1633: en 34.
5: Notitie van Amonitie van oorlogh.
6: Connoissiment van Schipper Symon.
7: d Monstir Rol vant Guarnisoin
8: een attestatie tot Last van Coopman Middelhouen en schipper van sou.d
9: een certificatie tegens den Coopman Middelhouen
10: den bas Massoy en coulit lanan aan s Munni gelanghi
10: een Caart in handen van gemilti Munne.
11: t apomtiment bouck der Inwoonderen.
12: sententie bouck der silver
13: Rol vande Blancki borgers.
14: rol vande swarti d:

Verte

Notitie vande Coopmanschap vivres, Amonitie van oorloogh & geen mettin Eirstin wt Batt: naar Amb: gesonden dient Nauwentlx voort Jaar 1633 en 34 —

40 Packin gebreckt Guinees limmen geen graeuw —
25 d: swarte Bastas grooue Breede —
10 d: suratse cangangks —
16 d: cust sijl doeck —
15 d: Roode Pitta Malayo —
6 d: dragans —
8 d: Samadramoris
2 d: swarte salalos.
6 d: Roode Carickams
7 d: witte parcallin,
4 d: Morris
3 d: Ramboutyns
2 d: chiribassis.
6 d: salmpoirs
10 d: Dongrys
witte
3 d: Breyne salampoirys,
2 d: tassieclas van Tegenampatuam
12 d: Nigros cleeden Root gestreept sonder Andere.
6 d: Cayn Goulongks —
4 d: Artichodis —
3 d: Blauwe Boulos —
4 d: Swarte Candekyns sonder Andere
8 d: Witte Betuelas a 40 assa sonder Andere
5 d: Syne witte chavinys met Roode hoeden
2 d: Sarassa, Malayo, en Sayo d Coutchyn vande Beste geen and
2 d: Cust hemden —
4 d: tapij sarassa —
3 d: Assemanis —
3 d: tapie chindes van Pallacatta
1 d: Nequania —
4 d: groot bruyn Blauw Cattoene gaarin, sonder Anders
4 d: Root
10 stx Sataversse Cantin,
3 a 400 Sampueren chinees goudraat. —
1 Pack Petoolin — met figueren met olifanten —
Tigers etc van 6 a 8 assa sonder andere —
14 a 15 amphoin —
Styne horselijm.
Styne gintangks: anuys en sirop
eenige Corgies Javanse Matten hoe mee hoe lieser —

Voor d' officieren en Guarnison.

30 P. 300 gecolurde of Essen swarte satynen } ar Meerals.
15 Flutelen van diversche Coleuren . . . . . } minder —
150 Dobbelde armesijnen van verschejde Coleuren
50 Catty gecolurde Zyde.
25 D. roltz —
20 afgesoode swarte schauwels
40 Fijne swarte hoeden } Sonder Linder.
40 D. grauwe . . . . . }
40 P. Zyde Cousins sry sayette —
300 P. D. Limme
300 P. droogh lijme schorren.
30 P. D. spaanslijm —
15 Papiruaanen —
15 Goude en silvere laackens
6 Zyde Cammelotten —
20 Colders
100 bruaenlijm om schieden te Maacken.
eenige villen spaans, droogh en soollijm.
Partye schoenmakers gereetschap —
50 riemen schrijf pampier —
5 D. groot Formaat.
1 Cas D. voor de schoolkinderen —
Party schaftien en stoff tot Indt
Party sigel gaaren en lack daar sijn om verligen zijn —
Medecamenten volgens diese Notitie
Quantiteyt Cruyne suycker
Norenburgery voor de Beeren off Alphoeres —
Crimgoijnse swaarden —
50 stx slaven —

Vijveres

120 lasten witten Rys
100 vaten vlijs ende spieck —
14 leggers Spaanse wijn.
4 D. Franse
6 D. arack
4 D. rsyn
6 vaten Hollantse Botter.
Ja 2 amen wijn tint —
Ja 2 vaatgens Joopen Bier
eenigen Tarwe sieg sacken.
2 Camers Hollantse Broot } om opte Ketie te gebruijcken.
25 a 30 stx Caasen . . . . . }
1200 Cwas —
100 Bossen Javaansche Rottangh. —

TIMMER GEREETSCHAP

1 vaatgen Duyckers
1 vat ene kelder Middelnagelen,
4 vaaten alderhande sortieringh van Spijckers
5 a 6 Casgens thin
Eenige Rolien Platloot.
Partij Boyters en schaven van alderhande sortieringh.
Partij schoppen en spaden —
Party Cuypers gereetschap. hoochnoodich.
Eenige Moockens die ons dagelycx tot Pas Coomen

Voor de smits.

2 o. dubbelde Blaaten om sloten te Maacken.
1 groote spiet haack
1 d° cleyne
2 groote sortoylen.
2 halft Ronde d° —
1 backschroef
1 v. d. hantschroeven.
1 dubbelde Blaas Balck.
2 Blauw stienen.
5 a b Hort smiecoolen
2 3 Dosyn Norenburger Bylen.
2 dommen trechters
eenige plaaten Cooper.

Voor Constapel en 't Guarnisoen. —

14 a 1500 stx Rondt yser van 3 tot 4 ℔ waar van geen en hebben.
11 1200 stx Bas Cogels.
4000 ℔ salpeter voor d Cruytmolen.
Eenige Ermse stuexkens tot de Corcoren
5 6 Casten Hollants Lont —
Party Cruyt.
Party trommelvellen. Snaaren en Lynen hoochnoodich
150 200 stx Forquetten
Party Cardoes Pampier en scharps vellen
Party Cooper draat
party schuyftangen —
6 Cruyt en pelskoorens
2 groote Clocken.
1 Ingesnt gewicht
3 a 4 schiepsende Constapels Lantarens
party Lynsaat Oly, Sublimatum Mercurium
salax moniacum, quicksilver en Camper tot
Vuurwerck —

Door den Hoogbootsman

10: vatten Peeq en Teer: —
Q: d° arsenijs —
5 a 6: loot Tymer
ijsere lichte Cabeltouwen en Ankers voor d Corcorren
Partije loopijnt ende staande want voort Jacht amboyna.
Partije sijlgaarn —
3 - a 4: goede vaardige Smganks, alsoo Jegenwoordich gan.
anderen hebben, als twee door d H: Commandeur geldtin.
die op Laruckin doort quart strandt afsullen Raackin.

Rolle der soldaaten en officiers
Quarnisoenhoudende tot besettinge
vant Castel Amboyna en omleg
quartieren van Hiettoe, Larieq
Vurin, Passo, oma, Vlissers
ende andere Plaatsen, tijdt:
septembr a° 1683 —

	Maantlycke soldie m guld.	stijver	Maantelycke Gantsoen m Contant Rx achste	Kymen reyn.	Mutgins aracq	Ponden vlees en sperq	Ponden Rijs
d'E H: Artus Oysels van selste							
yn Raadt van India en Gouver:	450	—					
Gerardt westerman Cap:	100	—					
Cornelis Fabr van leuwarden fse:							
walravij de Rivieren luytenant:	60	—					
Maartin Rombouts secretaris	36	—					
Pieter de goyer van amst: ontfanger	30						
Adriaan de groot Bouckhouwer	55	—					
Jan outgertsz van haarlem vaand:	42	—					
Roger Jansen van Cortrijck serg:	28						
Gillis de vries van dam d°	34						
Pieter mijts van housum d°	28						
Jan hendrickx van Amstird: d°	28						
Hans Teriaansen van duerlagh d°	22						
Bartil schier van lumburgh d°	28						
Pieter Bastiaansen vilthard d°	22						
Thomas Maas d°	22						
Jan snoick van swol d°	22						
Jan bos houwer van Mastricht d°	22						
Hindrick vogel corp: van d'abt d°	30						
willem willemsen van Amstird d°	16						
Jan Marchant van Bergenhuijg	20						

Huybert Heyndrickssen Capit.	Maantl. salaris in gul. stuyvers.	Maantlyck Rantsoen constituit in R.	achterstal	Royen	Mutsdrack	Wolversspeck	Is tijs
des armis	20						
heyndrick Cruymings van Amst. schrijv.	20						
Jan Rorlantsz medesyn	45						
heyndryck Jansen oppir barbier	45						
anthony Mamgiet onder barbier	15						
anthony Cornelisz vander vaet d°	18						
Pieter holtzen van Colmer d°	16						
Jasper Leder van lastir Corporaal	16						
heyndrick Reymersen van devent d°	14						
Michiel meyne van dusselt d°	14						
Jan heyndricksz sprekt d°	16						
Pieter hillibrantsen van bil d°	16						
Jan travet van Ablisvyl d°	12						
staatswerrelsz van Lubecq d°	16						
huybert Raskim van Imburch d°	16						
gillis gillisz van aarkin d°	14						
heyndrick Meyer van hamb. d°	16						
Jacob Jacobsen van Rotterdam d°	15						
Jurriaan drystil van hoop d°	14						
Andre de silva Aromte	12						
Lauwerens de fretis van hatiel d°	12						
Marcus de fretis van kielangh d°	12						
hans Reyndertsen sortsen Adelb.	15						
hansgalants van geertbergh d°	14						
Jan Pauwelsen van alckmaar	12						
maarten Pietersen sool d°	14						
Abraham Jansen van vtrecht d°	16						
albert Pietersen van Masryck d°	12						
adriaan Jansen schoonhouen d°	14						
Gideon Gideonsz van gouw d°	13						
Jacob adriaensen van smeck d°	10						
Rorlandt maenge van Ros d°	12						
Lauwerens de fries van Leyden	13						
Claas fransen van dordrecht d°	14						
Philip fontijn van hesduyne d°	15						
Pieter Bouton van rouaan d°	12						
Nicolaas de valoys van mincastel	10						
gerrit Jansen de burghgraaff d°	10						
Pieter adriaansen klip van Schuld	14						
Claas het vant lant te hissen	10						
Pieter Pompe van haarlem	10						
Jan bouwer van Rosael d°	10						

Transportare

Compt D° transport.

nicolaas kuor van kruytsnacht	12
willem Harmansz van noorden	10
Rodolff wittes van sousbeek	12
Christiaan Gerritsen d°	12
willem Jock van londen d° en bart	15
Jan willemsen van warmont	10
anthony davidts van delft d°	10
claas Jossen van ouerstf d°	10
Jacob arentsensen van dayl	10
Jacques Bouchij van Calis	14
Lubbert Idem van Iversen d°	13
hans stouten Burgh van lubeck	12
Cornelis van houtin van antwerp	14
harman tirhouwen van sousted	13
Lendert Everardt van meering	12
Pieter arentsen van lexmont	13
Frans schryver van lubeck d°	10
heyndrick harmansz van dordrecht	10
Thomas wilts van londen d°	15
Huybert Jansen van delft d°	14
Salomon Martyn van dordrecht	12
Esaguel mogaert d°	10
lodewyck Soytmantyn van Camerick	10
wernij Eeckhoorn van Alort	12
Carsten Lendertsen thol d°	10
Jackviel bombarije d°	10
valentyn voalthousen d° schrayer	12
Jan Jansen lichtelingh van delft	10
Pieter Borel van gascomie d°	10
Pieter Pieterse van Mastricht	10
Hans wrymer van holsteyn	12
Christoffel buytelaer d°	12
Damiel Luycassen van Comingh	11
davidt byl van der monde	12
Octavia Swiers van antwerpen	10
Philp van dam van ryssel	10
Lendert Joris van kirentaal	15
guliaan de Cock van gent d°	10
Cornelis vander Gliet van antw	12
Samuel de grans van delft d°	10
Damiel gallandt van leyden	12
Christoffel steenhuys d°	10
Jacob mermon van d'aueour d°	10
Corn: davitsen Cayser	12

Transportteert.

Compt Pte. Transporty

Cobendel rossen van hrydesbrozte	12
Jan Jacobsen de boys van haarlem d°	12
Jan Gallot van puratella d°	10
Jan de vlaminck van sluys d°	12
Jochum Ryminex van hamb d°	12
abraham Mattos d°	10
sybrant willemsen van harlingen	14
Cornelis daanen van leyden d°	10
Jan de Jager van hemp d°	10
sampson de Ryptin van Ryssel d°	10
Christoffel hillebrantsen d°	10
Thomas Marcusz d°	10
Hendrieq Casman van vaminge	10
Barent albertsen van Barckholt	10
Jan smeki van wiskirken	10
Joris sim van schotlandt d°	12
Robbert Jansen van amsterdamtand	10
Thiumis Pietersz van amp d°	12
abraham symonsen van amsterdand	12
willem thiumisz d° van Burgeren	14
Pieter Cryniu van Rotterdam d°	11
harman otten van Iveren d°	12
Claas Jansen van Amsterdam d°	12
Anthony kedangh van soloon d° schod	13
Jacob pieterse van Amersfoort	13
Marcus Jansen d° en Bouwe broder	13
Paulus Cornelisen van Antwerpen	9
Jaan Jansen van Leeuwen van Rotterd	9
Gerrit harmansz d° en Barbier	16
Floris ymeintsen van dordrecht	9
lauwerens van Neck d°	12.15
Maartyn Cool van vtron d°	9
Gortsack van Japon d°	9
Marck Lamy van Normandie	9
Jouchim dimpre van Abbeville d°	9
Laurens Ethout van amersfoort	9
Francoys boret van nort d°	9
Mathys vos van fymiren d°	9
hans hartwych van magent	9
hans kitsmars van oostenryck	9
Michiel sysen van vrenen d°	9
Claude Berraert van Utrecht	9
vaes Jaquaer van douay d°	9

Transportire —

Conyst. Transport

Joannes thiel van smimersra d°	"	9
Heyndruck Barrewyns van Amstl	"	9
hans honij van gossilaar d°	"	9
Juriaan Rottier van Nieuwkerck	"	9
symon Slesiger van hasselt d°	"	9
hiyndrijck Jansen van Bremen	"	9
hans Reckner van ausburgh d°	"	9
Jacob heus van Roostighharste d°	"	9
Joost Gabriels van Antwerpen d°	"	9
Symon beekhout van lemmmge d°	"	9
harman Jansen van Bremen	"	9
Hans kuersnaar van Bamb d°	"	9
hans Lür van wisselt d°	"	9
hans Rijnbolt van norenburch	"	9
hans lademaker van kbul d°	"	9
louis Rogiers van tours d°	"	9
Obadia Douwaart van Lijden sold	"	9
Jeremias hensel van Breslau d°	"	9
symon Reijlingh van Berenb d°	"	9
abraham haym van worms d°	"	9
lodewijck Ale van heydelbrch	"	9
Jan Maartensen van Groenmgen d°	"	9
Christoffel Marckgraff d°	"	9
Joris Bier van Arlbrcke d°	"	9
Daniel Damielsz Gaspers d°	"	9
hiyndrick Jansen schreuter d°	"	9
Juriaan Smekelaar d°	"	9
Isaac Andriessen van haarlem d°	"	9
willem Jansen van Drellw d°	"	9
hiyndrick knoock van hemover d°	"	9
willem Claaessen van Bilft	"	9
hans olivts van franckendaal	"	9
Jacob verhulst van Mastricht	"	9
Jacob arentsentsz van delft d°	"	9
harman Juriaensen van olent d°	"	10
Jacob Frisbeck van Crimpen d°	"	9
lambert Lambertsen van mastrich		9
Jacob willemsen vander Gouw	"	9
symon Andriessen van blaaren d°	"	9

Transportiere

Compt P.e Transport

Hans Adams holdorp van Egen sold	"	9
Barent Dircxsz van Campen	"	9
Goris Wabber vt schotlandt	"	9
Roy Carstens wt Dutmaars d°	"	9
Jan Joostin van Cortrijck d°	"	9
Lierdert Bastiaansin van vaart	"	9
Claude Ellot van atrille d°	"	9
Robbert Roullart vandiepen d°	"	9
Nicolaas Bosschier van Dirson d°	"	9
Thomas Smit van Edens d°	"	9
Gerrit Luycasz Kuckvors d°	"	9
Jan arintsin van schiedam d°	"	10
andries smith van Dondaij d°	"	9
Claude Planchon van rochille d°	"	9
Lodrijck hamir van Ceulin d°	"	9
Lauwrins Roylandts van hastoyn		9
Christoffel ollifsin wt Coppenhaven		9
Jan Jacobsz van voorburgh d°	"	9
Friderijck Gerritsin van almilo d°	"	9
Jan Mmck van tieckipt d°	"	9
gerrit de Lavoy van Luyck d°	"	9
Juriaan Groin d°	"	9
Jan willemsin van Gorcum d°	"	9
Juriaan Groosinbach d°	"	9
bastiaan Putirsin van Amsterd	"	12
Jacob Claassin van harlingen d°	"	9
hans Rypgarst van stadtpoort d°	"	10
wouter Jansin van Rotterdam d°	"	9
hans gysilaar van Franckfoordt d°	"	9
Egbert Ornilsz van Vaarden	"	9
Roelof Gerritsin van schiedam	"	13
Claas Jacobsin van tolt landt	"	11
Claas Bruyntsin van Enchuysen	"	9
willim willemsin van veenhuysen		9
Lauwrins Andriesz van Rotterd		9
lierdert dircxsen van leyden	"	9
gulhain Blancent d°	"	9
hans philycx van nirubrick sold	"	9
Jacob hiyndricxsin van Bremen		9
Pieter willemsin van Emden	"	11
Roger harve van londen	"	9

Transportirre —

Comps De Transport

Thomas veer van Londen sold	9	
Arnoldus van hammer d°	9	
Michiel Roylandtsen vandelft	9	
Lambert Arentsen vandeutecom	9	
Thomas Jurexsen van Riverwyck	9	
Jacob Arentsen van wassmont d°	9	
Jan vander loo van Amsterdam	9	
Pedro Jappander d°	9	13
hans Friedricxsz Rethaan d°	9	
willem Borgies van Edenburgh	9	
Jan van Elsen van Borgh stienwort	9	
Jan Barentsen van hoorn d°	9	
Joris Arissz van Carcadin d°	10	
Pieter Jansen wt de Cuynder d°	9	
Jan Jacq van mato d°	9	
Eduwaart harrout van lasco d°	9	
Damiel naam van Milomgh d°	9	
heyndrick thyman van wolfenbut	9	
nicolaas de Roij van hatt d°	9	
Phillips vollier van Mays d°	9	
Claas Jansen Mortman d°	9	
Pieter haste van Leyden d°	10	
Pieter Claasen Block d°	9	
Frans wellikens wt de Lies d°	9	
willem Michielsen gort.m d°	9	
thomas thomas van Amsterdam	9	
Jan van voren van duynkirken	9	
Jan Jansen van wester d°	9	
Jeremias nobel van hal d°	9	
Pauwel guijt van Mikelent d°	9	
Abraham ryckertsen van middelb	9	
Jan Struck van delft	11	
harman Gerritsen d°	9	
Jan Jansen van gunsterbiert d°	9	
Geert Barentsen van wesel	9	
willem wrbtenburch d°	9	
Jan Lopes van Jappan d°	9	13
Louys de Costa Japonder d°	9	13
huych Jansen wt den Haach	9	
Jan Clemment van Bordeus	9	

Transportiere

Compt Pde Transportt

Hans spanholt van Rostock soldaat	—	9
Pouwen Cornelissen van leyden d°	—	9
Hans stillingh van hamborgh d°	—	9
Adriaan willemsen vander Gouw d°	—	9
Jochum sybrantsz van franck d°	—	11
Jan Michielsen van Gylmonde d°	—	9
Pieter Roullart van Cordaux d°	—	9
Juliaan Martyn van Britton d°	—	9
Jan Jansen van sickvelt d°	—	9
Dirck raspe van dort d°	—	9
harman dircxz wot d'n haach d°	—	9
Reynolt Boucholt van dortmont	—	9
Cornelis Pens van turnholt d°	—	9
Dirck Carstensz van Nymwegen d°	—	9
Coullem davitsen van Rotterdam d°	—	9
lieuderd arentsen van dort d°	—	9
louys Barentsen van thiel holt	—	9
Michiel freecken van leyden	—	9
Mathys vander heyden d°	—	9
Pieter Arentsen van leyden d°	—	11
Jan Fridricxsz van Amsterdam d°	—	10
lieven Pietersen van amsterdam d°	—	9
Pieter Jansz van haarlem d°	—	9
Cornelis P. van stantdaar Buyten	—	10
Hans Bottaart van heylige stadt	—	9
Cornelis Adriaansen van watrin d°	—	9
Michiel Surigy van Picardye d°	—	9
Jan d' vos van Pittin d°	—	13
Claes Thomassen van Sonderen d°	—	9
Hans Bots van dantswyck d°	—	12
gerrit antwerps van amsterdam d°	—	10
Jacob schottensmans van tundetren d°	—	9
Heyndrick Jacobsen van delft d°	—	9
Heyndrick ottens van Cuylenb: d°	—	9
gerrit Jansen van Garncuyl d°	—	10
Goost heyndricxz van franckfoort	—	9
Pieter huych d' Potter d°	—	9
Claas Reynbach van ouwkerck d°	—	9
Adam Trauwarts van Rhlandt d°	—	9
Thuenis Thde Bettuwe d°	—	9
Gysbrecht d' Ieruw van utrecht d°	—	9
Pouillem Evertsz van Reenen d°	—	9
Thomas Gorthors d°	—	9
Abraham Jacobsz van leyden	—	9

Transporteere

Compt Pe transport

Harman Jvens van Jeuren d° sold	9
heyndrick Carstens van sittert d°	9
Jan Crieck van Everdyn d°	9
Jan Dennis d°	9
Abraham Jansen van Amsterdam	9
Jacob Cnoetsen d°	9
Pieter Engelen d°	9
Damiel swartsenburch d°	9
wolff snyder van vossen d°	9
oostwaldus spreeksoon van spiers d°	15
Abraham van vyven d°	9
Jan Barentsen van hoorn d°	9
Claas Jransen van dordrecht d°	12
Hans Cnippel van norinb: Constabel	32
willem onfre Constapels maat	18
Cornelis Heyndrickx M: Cruytmaker	30
Ryck Jansen van hoorn boss d°	14
Urban Spryngman van statyn d°	12
Adriaan Borullion van Grel d°	12
Reynier heyndrickxsen d°	10:10
Joannes heyns van harlinge d°	13
abraham adriaansen d°	18
Jan Ryckxsen M: timmerman d°	50
Pieter Jacobsen van Enckhuysen timmer	40
sybrant Maartensz d°	20
Jacob Jansen vanditmaers d°	15
Jan simmisen van schiewout d°	24
Jacob willemsen van Amsterdam d°	18
Jan Gerritsen Cuyten d°	20
Jan Jansen spanjaert d°	39
Claas sacherias Jansen d°	18
Jacob Evertsen van Amsterdam d°	6
Adriaan heyndrickszen van etc d°	8
sacharias Bischop d°	26
Gerrit Jacobsen van haarlem d°	12
Cornelis Gerritsen d°	15
Jan Jacobsen van sardam d°	20
Meyndert Ewoutsen Los d°	42
Reynier Jansen Lademaker	24
Jan Adolfsen walraven Cuyper	16

Transport

Comst. Pd. transport

Jacka lauwrens steenbacker — 12
Pieter Luycassen van Amsterdam mitsit — 10
Bartel verschier van hilbron d° — 16
Juriaan Malek wt Alkoorp d° — 16
Jan Cornelissen wt den haagh d° — 22
Arent Gerritsen Appeldoorn d° — 16
Heyndrick Coopman M. smith — 24
Hans Barentsen van hamburgh smith — 20
Reynier Jansen Mousou d° — 10
Gillis Philpsz van Malmidue d° — 16
Willem Jansen van Zierstrijn d° — 12
Pieter de Graaff van Middelb. d° — 8
Juriaan Burgert swaartveger — 12
Johannes Arnouts hoofm. — 15
Otto dirckhout lysschut — 16
Pieter Jansen van housum trompetter — 20
Claas Jacobsen Marmgoder slaven — 20
Jan Pare van valentyn Coster — 10:4
Jan de Crous Japponder Provoost — 20:8
Charel de Cock boswachter — 12
Justus hornius Predicant — 120
Johannes theodors hirmstede d° — 90
helmichius Helmichy d° — 80
Hendrick Bondtkaas schoolmeester en voorlees 50
burgert Lubbertsen d°: en sieckevaar — 36
Pieter boschier van swol schoolm. — 12
Enaes gratia schoolm. op outtimoury — 12
Joris Jaspert d°: op Oma — 15
Dirck egbertsen barbers Jongen — 3
wouter heyndricksz Jongen — 3
lucas hatmansen van sutzber d° — 4
Juriaan Cartensz van Amst. d° — 4
Clement Clemmentsz van Masyck d° — 4
Jeremias Maes van Middelb. d° — 4
Abraham salomonsensz van hoorn d° — 5

Smoanas Vaarders

Adriaen Dirmans quartierm. — 13
hidde volckertsz van jens bootsm. — 8
Jan Dens van Amsterdam d° — 3
Jan Andriessen van fur d° — 8
Dirck Fredricksz van olenb. d° — 6

transportiere

Compt L: Transport —

Jan Fredricxsen van Amsterdam d° bot	9	
Cornelis Courten van Amsterd: bootsm:	9	
Frans Rycken van Emmissy d°	8	
Omtse gerritsen van Maccum d°	6	
gerrit Jeurrt van Leeuwaerd: d°	9	
Maarten thomasz van winsveen d°	9	
Albert Corninc d°	9	
Jan Barentsen van haarlem d°	9	
adam Albertsen van Amst d°	9	
Luccas tietten van rossenbul d°	7	10
albert Jansen rotgans d°	9	
Pieter Crommelingh bootsm	7	
Mathys Lauwrensz d°	7	
Gerrit Jansen van Gort d°	6	
Claas Jansen vmck d°	9	
heyndrick Jansen van Utrecht d°	9	
Jan Peys secte vande Camer Inland	22	19
thomas dos d° Portera	25	10
Jan de Costa d° Besaarwachter d°	20	8
Franc: Rodrigo Costa d°	12	15
Domingos de Lima onder de Corporen	15	6
Codia Mama Tuffel en Coewachter	15	6
Patynay Inlander tolck der Boeren	10	4
Jan Bengala Mardycker	10	4
Mamit Crous d°	5	2
Anthonyo Mardonade wee wachter	7	13
ventura Morela d°	5	2
Bastiaan dalmeda Cock	7	13

Inlantsche schoolmeesters

Salvadoor varela onder M: op Ombi	15	6
Louwrens tirnock Inlander soolm: op Soya	22	19
Pedro vaas d° op hatala	7	13
Jourdaen Loopes d° op maccko	7	13
Nicolaas mmnechare d° op Kulangh	7	13
Philips Rodrigo d° op Ema	15	6
Anthonio Ema d° op hocarulla	7	13
thomas patrisi d° op routtor	10	4
domingos Carra d° op Alangh	20	8

Transportere —

Compt de Transport

Jan Smto varillaschorlm en Jnd op Lilliboy	10:4
gonsalvo lepi d: op hattouw	3:13
Jhindruck Jevens d: op Romatiga	3:13
andras the d: op Paguwail	3:13
Pedro Soupinouw d: op Souly	3:13
Pedro tonhirecko d: op woay	10:4
Constantmo Martyno d: op Sammith	15:6
Joan tambissy d: op abore	10:4
Domingos hallat d: op haria	3:13
Coroly Symau d: op boy	10:4
Joan Patty d: op papera	3:13
Thomas mamant d: op houw	3:13
Andrea horny d: op tuwaha	3:13
Baltasar Pays d: op sorsorry	3:13
Jochum Rodrigo d: op ouw	3:13
Thomas Rodrigo d: op oulath	11:10
Dommgos vaas d: op honomoa	36:-
Paulla Sunsura d: op nabalia	3:13
harman Salima d: op amith	3:13
anthony tipa d: op abobba	3:13
Mathius Patty d: op titiroay	10:4
Adriaan Parera	3:13
Joan Payado d: Student	5:8
Somma	63 99:14

Namen der Personen van

NAMEN DER PERSOANEN

vaarende op t' Jacht Sodburgh en de saloup, de son ende de Maan, tot gemeene defintie van Amboyna en omliggende Quartieren

Maarten Gerritsz vries schipper	34
andries schilder assistent	20
Dirck Jansen ondersteerman	32
heyndrick Jansen hoogbootsman	12
hilmer van de pholt opperbart	32
Claas Sacharasz timmerman	10
Jan Claassz zeylmacker	15
Martin albertsen Cock	15
Joris Jansen Quartermeester	14
Maarten Cornelisen constabels.nt	13
Jan Jansen Bosschieter	12
Jan willemsen bootsm	10
Adriaan Jeppen d°	9
Jan Jansen d°	9
Claas Friedrickesen d°	9
willem de hove d°	9
Thomas Jansen d°	9
Adam Jansen d°	9
Gerrit Fransz d°	9
Albert Andriesz d°	6
Claas Jansz d°	6
Gerrit heyndrickxsen d°	6
Adam Jacobsen d°	6
Jeremias van Hecke d°	6
Dirck Jansen koopl	5
arent albertsen d°	5
Claas Harcksz Jongen	4
Somma	331

Op de Chalouy de Son

Cornelis Lauwrens Quartierm.	14
Jan Jansen Cruysheer Constabel	12
Jacob barentsen Cockmaat	10
Christiaan Jansen bootsm	9
Pieter van Nick d°	7
andries Marinusse d°	6
wouter woutersen d°	6
Dirck Heyndricksen d°	7
Isbrant Dircksen d°	9
revert hiddens van Emden d°	7
Thys Meyndertsen van Enckhuysen d°	6
Cornelis Barentsen van Bommel d°	9
Jan hilbertsen d°	9
heyndrick Claessen Timmerman	10
Somma	135

Op de Chalouy de Maan

Sweer mondes onder sterman	13
Govert Govertsen Quartierm.	13
Pieter Barnoutsen boss.	10
heyndrick Jansen d° bootsm	9
Jan Franssen d°	7
andries de Blanes d°	10:10
Jan Jansen van Leyden	6:-
Jems gallot d°	10
willem Gerritsen van dort d°	7
Jan Abrahamsen d°	7
Cornelis Goosens d°	8
Jan Jansen boustr d°	9
Jan Jansen van Macstrlandt d°	12
Robbert le Clair van Parijs d°	12
Jacob Evertsen Timmerman	6
heyndrick Claassen Jongen	4
Claas Cornelissen d°	4
Somma	142:10

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Monstr Rolle der Blanc Burgers bestaande in Personen Namentlijck

	Musque	Pandel	Sydgeweer
Mathys Flatmack Capiteyn —			
Leendert Adriaensz Luytenant —			
Jan storm Vaandrager			
Jan Arnoldts Schryver			
Jan Snybroot Sergant			
Franchoys Crainvelt Sergant	1	1	—
Jan Thiunisz van worsip			
Alexander Joansen	1	1	—
Hendrick stock	1	1	1
Joan Cotteraar	1	1	—
Jan vinck	1	1	1
Nicolaas tijdore			
willem willemse Backer —			
Adriaan de Massenaar —			
Joan thiumssen Cock —			
Daniel Pietersen	1	1	—
Jan Dircxsen van Breda	1	—	—
wybbi hittmah	1	1	—
Mathys Ryell			
Gouert Barentsen	1	1	—
Thomas wilts	1	1	—
Leendert dircxsen —			
Lande vries	1	1	—
Gerrit Jansen	1	1	—
Jacob Claasen	1	1	—
Dirck Meuwsz	1	1	—
Pieter Claassz Schapenkaas	1	1	—
Bouwen franssz	1	1	1 —
Adriaen Sydemanssen	1	1	1 —
Mahu de back	1	1	1
Jacob Pietersz	1	1	1
Jan Broer	1	1	—
Roelof van Schuedam	1	1	—

33 Persoonen Transportere —

		Mutsquets	Bandel	syd gewer vande Compangie
33 Persoonen Transport				
Albert Cleijns				
Willem Maartensz	6	1	1	—
Ysaack Gerritsen	6	1	1	1
Adam Hemiz	6	1	1	—
Euert Evertsz	6	1	1	1
Claas Thomassz	6	1	1	1
Roeland Delcourt	6	1	1	—
Lieven Alewynsz	6	1	1	—
Bastiaan Lindertsz	6	1	—	—
Lodewijck Allin	6	1	1	—
Pieter Arentsen	6	1	1	—
Reynier Lademaker	6	1	1	—
Cors Jansen	6	1	1	—
Hijndrick Maents	6	—	—	—
Daniel swartsenb	6	1	1	—
Philips Claassen	6	1	1	1
Roeloff Alberts	6	1	1	—
Abraham Jacobsen	6	1	1	—
Abraham sterman	6	1	1	1
Mahu de Clerck	6	—	—	—
Thonis de Cock	6	—	—	—
Sybrant willems	6	1	1	—
Gerrit Gerritsz	6	—	—	1
Jacob Pieterszen	6	1	1	1
Floris vincentsen	6	1	1	1
Hijndrick Albertsen Kijsler	6	—	—	—
Cornelis van Swijndrecht	6	1	1	1
60 Personen				

Monster Rolle In Lantsche Buraere Bestaande in Amboyna Namentlijck — Persoonen op.

		Musquett	Bandel	sydgewr. van de Compagnie
Swaras Japan Capitein —				
Daniel Alberts Luytenant				
Pieter Carpentier Vaandrager				
Jan Pacera Sergant	Hellebaart 1	—	—	—
Jan Mamiella		1	1	1
Hendrick Selor		1	1	1
Bastiaen Fardmando		1	1	—
Casper Bouwe		1	1	—
Grete Gonsalo		1	1	1
Alexander Sprult		1	1	1
Manuel Delima		1	1	1
Cristoffel Quello		1	1	1
Diogo Paterro		1	1	1
Anthony Sontera		1	1	—
Gourribassa Jaua		1	1	1
Galaude Bouton		1	1	1
Salamma		1	1	1
Cesomba		—	—	—
Bartholomeus Barcatt		1	1	1
Hendrick Swart		—	—	1
Anthonno Marveylie		1	1	1
Albebecker		1	1	1
Pedro swart		1	1	1
Pedro Ypen		1	1	1
Anthony Steill		—	—	1
Matheus Tiedoor		1	1	1
Simon Claasen		1	1	1
Anthony Parira				
Louwies d'Backer —				

29 Persoonen —

Den Ernentvesten Manhafte welzense Gestrenge Heere.

Myn Heere d'Ed. nduent Eenelyck om zyn Et' adviseerin t geene
tuur voorgevallen is t' sidert het vertreck d' Jachte de Somme Mocha
en Ambolyna. Namintlz dat op 5 october de saloup de somme aan
Castiel gearriveert is Rapporteerende hy vande Besit t' Slaats qua
ende tot dato mit d' Chaloup d' Maan ende t Jacht souburgh voor
d' rivier van kilangh volgens haar order hadde geleegen. Sulex ook
tot t' Eynde haar tyt zoude volbracht hebben. ten zelaar opden 8 dito
een van des Comp: Slaven voor desen door des Quimilabas Hongie
nde tapie mit an onsen tingangs genomen ende op kelangh vercocht
aan Boort vande Saloux was Commen, Swimmen, Referirende.
dat alle d' Jonequen des ander daechs als souburch t' voren der silver
wittom hadt in geraacht en haar gelaaten als of d' Revier wer,
om gestopt hadden om binnen te Coullen Blyven ende t' gemelte
Jacht ter oorsaack van een lager wal vertrock ende doort harde —
vorder genootsaacht was naar d' Roers Rivier te Loopen, om sich
by d'ander Jachten te vervoegen, onder tusschen alle d' Jonequen mit
groote Quantiteyt Nagelen vertrocken waren, daar toe den Quime
laha. Selfs Persoonlyck groot devoir gedaan heft, om haar mit —
Corcoore vande wal te helpen, sulex dat maar een onbequaam Jonq
door souburgh voor desen aan d' wal gejaacht alaar is Blyven legge
soo dat die van onse Jachten haar de voir versuympt hebben, ende de
sloupen die Minne door onse Order daar gelaten hadt, mit tot de des
tructie der Nagelen geem ployeert, noch ook Behoorlyck ouergen
vorder ouer gesonden syn, om te sien oft sy eenige preparatie maken
te vertrekken, Maar t schynt dat de daar wesende officieren essen
ongachtsaam geweest zyn, Ende ons mit Logens geabusiert hebben
Met dese Jonequen heft den Quimilaha een Neerlander aan
den Cominck van Macassar als slaeft gesonden. den Quimelaha
heft syn tyt indesen, om syne vrunden te helpen waar genomen
Doch mit sonder des Cominck Zyne en syner onderdanen groote —
schade, alsoo geduerende syn daar wesen d' destructie der Nagelen
Du roy verstaan op een goet gewas verl 150 a 200 groote Bhaar
soo geassurmiert voort gerendeert hadden, soo danich achter —

volcht.

Wolcht is, dat alle de selve Nagelbomen gedestrueert ende tot niet
gebracht zyn sulex hem soo zoy naar datum verstaan hebben, een
groote alteratie, en haat by syne onderdanen veroorsaackt heeft, in
voegen aande selve om haarte troosten groote geschenken heeft
gelangt en wt geest selver naar den Comhuck te willen gaan —
De van Caybobbo heeft hy ernstelyck versocht by hem op Lucella te
soude comen woonen twelck sy mitcen hebben willen in willigen —
maar haar op de Negerijes Hatonalo, Tanouw, Pilo ende Poppeloy,
verdeelt, Ja de sommige zyn op de Negerye Henetela gevluchtt
de destructie desses boomen heeft soodanigen vreese veroorsaackt
dat alle de Negerijs van Sirou lauw tot sousela versoecken onse
Protectie te mogen genieten, met beloofte van ons tegens den quimela
te willen assisteren, Zoodat dat eens deels mit myn voorgaande gevoet
ouer een Compt van hoedanigen hume zyn Ed: in desen is, sullen
Pe: eerstenn verwachten, om ons daar naar te Rechten, zoy vertrouw
om vierschrijde Ridenen de Compe: hier in sonderlinge dienst soude
geschieden, ende onse staat door gem: middel mde Quartieren grootelyx
verbeterd zoude worden, waant de Negerys van Lucella oostwaerts
op altsamen heydenen zyn, ende met gemeen Boeren daar mit rede-
lycke negotie zalcomen worden gedreven, ende voor eerst door ons
des Comtexe gerechtuchs ende thuelde getrocken zal Comen worden,
van welcken houck ook geen mvasie zullen hebben te verwachte
ende naar dato maar eenelyck den oorloogh tegens die van warnoele
te voeren, waar door de selve haast tot eynden zal gebracht weer.
Om dese destructie die de behoudenis van onsen staat is wel te voltreck
salvry veel fatsoens vast wesen, Echter moet getreyfelt worden,
den selven tot effect te brengen, alhoe wel de meeste Moyte, ende
Roesie voor ons en onse Amboynesen zal ontstaan wt de vergelege
Plaatse, Namentlyck sommige Negerijs op mamipo ende Beuro
daar sekerlyck quantiteyt nagelbomen zyn, en onsomme soo —
onderlyck als die van giram, sulex, dat soo wel op deen als dand
gelet dient, Dit p. Acoys —

Wy worden sekerlyck berecht dat soo wanneer de Nagelen opsoecke
gerasiert zyn den Quimelahas handen ende voeten zouden afgesne-
den worden, d Inwoonders hebben selfs de destructie op ons —
versoeckin laaten, met toeseggingen van Eeuwen grooten trouw —

Want sy seggen dat sy van alle haare Nagelen ontblooth sijn, ende
de Quimilaka ende die van Sorhoi haar desselve ontrecken, ende sich
selfs toegeygent hebben. oversulex sy oock gants oock tot de destruc
melymeren vol wetende dat ons tselve mit ordmare macht niet en Com
bilethen, doch versoucken, om naarmaals weer aan te mogen Planten
en Niemandt op desselve zal hebben te Pretendeeren

Tot dese saack wart secretlyck d'orangquaya mahe toeme sijn gebruyckt
die alsoo wier synen Broeders op Amin en Lockie Cogomen syn profijt
daar mit dort, ende alsoo ons m desen vordel gelegen is hebben hem an
erlycke veraringe toegesyt en zoo sijn E: sulex ongeraden vmdt oft
voor de Comp. onderstuch oordeelt zal de Comp. daar ouer geen last
te dragen hebben

Staat mede te Letten dat haar mee mingh nieten is haar onder onse
gehoorsaamh: te begeven, ten Ly dat wij haar op de Cust versterk
mit een Fort ofte Redoute daar onder sy haare Beschirminge mogen
Neemen, ten waar dat wij meester van Iuciella weerden soo soude
nder gantsche houck geen Bestinge meer van Noode Lyn, en de
Boeren haaren loot op gemette Plaats neemen

Om onse Armen Broeder gevangens van Way uyt de hande vande
vrede Mooren, Namentlyck den Quimilaka te verlossen, daar
hy mit minder als 3500 R: tot Rantsoen voor wil hebben, hebben
d'Amboynesen ontboden doch, al voren in onse Raadt ouerlyt wat
bist in desen gedaan dienende, dien volgende is gort gevonden ende gear
resteert op 15 octobr alle de Corcorren aant Castell secretelyck
gerist souden worden gemaeckt, om die van assahoudj te bespringen
ende Rantsommen te bestiten, om door desen Middel door de genade
Goods de verlossinge van way mit eere ende Reputatie te verricht,
ende een schrick in onse vyanden te bringen, mit hoop metter
om Comant sy mit victorie, ofte niet alle de Kagelboomen op lussen
te rasteren die veel vande Prinsipaalste Liveranciers aande
vriendelingen Lyn en ons door Siquami qiedes niet ontstaan en
Can, doch hier van is aande Amboynesen geen Mentie gemaeckt
om haar mit onlustuch te Maeken, maar ons eenlyck geveynst.
als ons om haar vrunden verlossinge gedaan waar, sulex alles een
gort Effect gesortiert heeft en maleander geswooren aan niema:
desen aanslach te ontdecken, maar dat haar aan yder een soude
gelaten oftmy eenige Corcorren naar d'Eylande soude Brengen

daar ick ouer langh noodich geweest bin, en d'Inwoonders seer naar onse Comste verlangen sulex door dagelycxse toevallen mit hirft Comin geschieden ——

Soo ras wy die Corcorin bigomin te Preparieren Quamin datelyck verschijde gesantin, van Hietto ick denck omt gadt te door sien en onse disignin te vernimin, die wierleke tot daar ons vertreck aant Castell bleeven omte sien hoe veel Sold: ende wat geschut dat ick mit nam, dese en con ick mit geenige Redenin doen vertrecken: die wij Met die voorige legen ook mostin Payen —

Myn Corcor Poleff allein aff gesit minde opt laast een leugentydinge uytte strojen dat eenige Papoerin off de Quimilaba mit waartuych segwatin zoas, sulex sy ons door den Neeff van Capt Hietto die rapportierin, dat den Quimilaba een hongio van 31 stx Corcor gerist hadt, sulex wy mier voor loogens als waar oordeelden, daar door sy my minde thuijs te houden, vresinde eens deels soo ick naar d'Eylanden gingh die van Iato holoij wil mocht besorcken, alsoode gem: schilmen den oorlogh tegens die van Quilpapoerta ons trouw Condrdamin hebbin aan genoomin, haar Corcor verbrandt, ende twee Hoofdin gehaalt, soo ras als sij my vandese hongio raporteerde — bilast ick datelyck, m haar allen Presintie al ons geweer voorin Corcorin aant Cast:, zynde 14 mit getal, aff te settin, het geschut aanboort te Brengen, om's anderen daechs te pangajen en haar soo wat gaven te soockin, sulex geschiedt, laatinde die van Iaterq wacklasiriw, Ouirien en Assalorly samp die vande Eylandt thuys om op alles goede wacht te houden, mit Expresse last dat d'oppehoofd van Notsilauw mit trow strengh: die vande Vlassers mit 4: Cliyne Corcorin en de groote Corcor van omadie altsamin geriet lagen om myn te Comin haalin, en te convoijeeren als ick nide Eylande soeco Comin, dese lore is bilast nide Bocht van Bobbit ende daar entrint te Cruysin op off den Quimilaba yets te sie op eenige Negerije wolde attinteren, die vande voors Cust soude bestreit de Broers goede wacht houden ende alle mvasie helpen voorcomin, hier m ordre gestelt hebbinde syn nidin Naam des heeren mit 14: gem: Corcorin vant Cast: gepangejt, des andieren daechs, op ouirien gecomin, van waar des levonts querstaecken alswanneer tot alle de Negerijs van Hietto vertrecken gedaan werden ende vandes Quimilabas volck daar op geantwoort ouer denck tens

E:

E: Jt Heere hoe biswaarlyck het ons valt yet wes met avantagie te verrichten, soolange wij met desen geveynsde vrunden gequelt zyn. Eyster sal sulcx syn bi loop mortien hebben, alsoo den tyt als hock metand. lyden mach, soo ras en neemen wy niet byder handt oft comen dat Lyck aant fort om alles te door sien, mit overstiken van Ourien heeft ons den stroom bi lit dat mit voordage nde bay Nassau Conde Comen, soo dat door die van Kelangh ende hattibouty ontdeckt werden

Een wijmich voordach quamen voor Assaboudy daar wy d'Inwoonders met Brandende Fackels sagen wt loopen, dat lyck lande mit alle man, op strandt Comende vonden een van haar schiltwachten slapende met een Riet saguwer by hem, die ons Raportierde dat haar vrouwen. desen nacht noch nde Negerij gewerst waren. en soo mit boven waarin naar de Negerije hemitilla daar sy haar goet gebracht hadden, gevlucht te zyn, sulcx dat wy Resolveerden haar te volgen alwaar naar 5 a 6 uren gants tot onder gemelte Negerye bij quamen, sittende onder aande Kly voor de Poort daar sy ons vernem. m Clommen, gelyck ook die vande Negerije Ceroulau deden, die op een. bi quame gelegentht: voor hemitila haar woonplaats bi greepen en op nieuwe mee 50 huysen gemaackt hadden, daar wt bi slooten lan. worden op Ceroulauw mits ouergebleven te zyn, desen soowel als die van Assahoudy en hemitilla dus onverwacht verrast en mit verbaasth: bi vangen zynde, hadt Mons: Hulft mit de Luytenant Reviere ende d'officieren doen Resolveeren op de Negerije te stormen, daar sy namelt. aff geslagen ende soo gegroot werden. dat Retireren Mosten sy staakten. de negerye van Ceroulauw mit haare Provisie van sagouw en de wat ruden gnden brandt, ende quamen des avonts gematerkt aan Boort sonder wy mich gerust te hebben. onder tusschen hebben alle de Clappus ende groote Party sagouw en Pienangh boomen op Assahoudy doen. om houden ende alle de huysen nden Brant gestrecken desen nigerij bi vonden starcker als wel gemint hadden, alende zy daar op te comen. was waarin 4. Berstortringe achtermal anderen van 9 voorten stien bi halven die hooger liggen. en door myn mit gesien en zyn, desc. elyk is wel hondert vaden hoech doch wel te bi settimen op hoop van haast wt te dorsten. te vermiesten

Poort Rapport van gemelte gevangen die ons Presenteerde op eenen andren wegh te brengen d'apprehentie die mons: Hulft meende. aldaar te zyn om het gem: hemitilla te vermiesten te voor. saake dat de gevluchte gen water vaatch nde gemelte Negerij

gebracht hadden, die van Seroylauro Alhaar Provisie ende wat
Vrieden verbrant waaren ende de Mermichte van volcx daar binne
Lynde, alsoo hi mitilla selfs wegens syn sterckte mede drye negerys
bistaat Namentlx samouro ende Noa de wel eer haar Plaats
daar dichte bij begrepen, hebben gehadt, ende hi mitilla recht int
Midden leyt, soo dat inde gesonde kaart een Faut mt liggen des selfs
gecommitteert is, daar uyt oock mit anders te besluyten was, oft op
De selve Negerye (Lynde een steyler en hoogen Clip sonder water)
mosten meer dan twee duysent sielen wessen sulcx ons tot de ver-
lossinge van die van wayende tot meynteni van onsen staat wel
gedient soud hebben. is gerisolveert ende met adoys vanden Raat
gort gevonden. ons met gemeender Macht daerwaarts te vergoegen
ende haar op haar onversienst, al eer dat Proviand en water be-
quamen te besetten, daar toe een Mittaale stuck van ses Pondt-
yseren een groot steenstuck ooi daar wtvuerwerken te werpen
met al hun toe behooren ende vordere amonitie van oorloghe tot
het selve ende de gantsche hongis met genomen hebben, alsoo an
Redelycken werck was, tot voor gem: Negerye hebbende al vooren
de luytenant Riviere met sommige Clocke soldaten ende eenige
swarte op gesonden, om de Plaats te besetten, en het water haleen
te beletten, waar op den vyandt dapper vuer gaff, doch soo haast boven
quamen, met de macht deeden het Pomer stuck op seecker Bergen.
Recht voor de Negerij stellen welckens Clanck als oock des avonts
het werpen der granaten haar soo verre gebracht heeft, dat met
quartier van Jan Outgers aand Amboyneesen Riepen morgen te
willen afcomen, mittegenstaande ons te vooren toe gedoogen had
van water wel versien te sijn en oock wel te weten dat Calamoij
Lynde d'opperste van de Quimilabas Borren haar sojde ontsett
des s'morgens hebben het Prinsipaalste hoofd van henetella.
Nissins drye Orangk: van Assahoudy een van seRoulauw en
twee van Pilo met eenige vande Prinsipaelste vrouwen aff
gesonden, ons Belovende soo mitomer en schooten dat sanderen
Daachs s'morgens alle de vrouwen Loude Comen, des anderen
daags quam een orangk: van Caybobbo aff wt den naam vande
vande Negerie versoeckende dat een vande hoofden boven
mocht Comen om de vrouwen aff te Brengen, in welcker
Plaats hy bineden soude blyven, Tulex zoy toe stonden, mende
alles ter goeder Trouwe alsoo eenige vande onse boven mde

Negerye op en aff liepen, doch veranderde terstondt daar-
naar van sin en verclaarde niet te willen aff comen, soodat
wij presumeeren dat eenige tydinghe vanden Quimelaba be-
comen mosten hebben, uytvaste toesegginghe van onsen laten
haar oangh. met 9 vrouwen, m onsen handen uyt de voorlede wij
verstonden, dat Negery een grooten hoop volcks tot syn,
stirckte wil veel menschen uyt de bocht van Bobbyt als verschey
andere Quartieren door vrees van onsen Hongio aldaar gevluycht
te wesen,

Den 3e verschienen de tarnatanen met een Macht van 2 a 300 Poon:
stoutelyck op ons aan comende ongevaeer een steen worp van ons
quartier, in voegen dat met haar Roers wel 20 passen m ons quartier
schooten, ende vandaar naar de Voort vande Negery ofte Clip meen
te Marcheren denckende daar geen Reseontre te vinde, maar een
slouchs bouen meynde te comen, doch de saeck anders presumerende
bygemen voorom naar Boven te Retireeren onderttusschen voert
ons volck met sagou Bos synde om sagou te maken boven geroepen
ende dese door eenige vande onsen soo hiftich gevolcht, dat sy seer
onordentelyck de vlucht naamen, en haar een halff vur van ons
Quartier op een hoogen Bergnaer sloegen verstreckten, ende vast
marckten sonder gets anders uyt te Rechten, dan dat dagelyckx
groote Bay van geryse marckten met Roeyen tieren ende schieten
Die van onmen hoop van ontset gevende, sulex sy snachts omtrent
de Negery quamen vegen dat den Quimelaba alle syn onderdanen
by malcanderen dede comen (en sulex meer als sy meynde van noode
was) soo dat wy bevonden dat die van boven wat hartnecktiger
voerden ende Rondt uytsegden met afte willen comen maar ons
wel beloofden dat de Quimelaba aff en ons aan wilde soeken
ende wy haar een Plaats op allahoudy souden aan wysen, ende
daar te Blyven wonen, welcke Plaatsen wij niet conde aan
nemen, maar verhoopte Meester te worden, alsoo ons geassureert
wert, door alle de voorgem: gevangenen dat sy vanden eersten
dach der bilygeringe geen water boven en hadde, ende voor eenhart
volderquert Rs: bitaalt wiert, soo dat te geloven is dat door d'
Amboynesen onachtsaamheyt met wacken en de groote bierttinge
daar tegens t Pitue getal der Amboynesen (en sold: bydoneck:
Nacht water Boven gebracht mort Zijn, sulex goeck nuer
Daat is. Alsoo op verscheyde nachten door d onsen Spr Soonen.

mit water en touwerck, Reeden, Alsoo haar de wegen bekent
zyn en doorsochten te Comen, den Cop syn aff geslagen, ende de
Ruden by ons gebracht, sulex dat d' Amboynesen bekennen most
dat haar slaffe wacht ons hinderlyck is geweest, het jammeren
en geklem mede Negerye vande vrouwen ende Kinderen was
sulex dat sich een steenen hart arbarmen soude hebben. ——

Vier dagen naar de komst der tarnatanen, Quamen 4 Corcoran
volvolex van Bonoa, die na eenigh Roepen gelyck de voorgaen
ook deden haar naar des Quimilabas Macht begaven Lulex
haar noch minder Courageerde, ende hoop gegeven weyrt dat noch
veel andere op Comende weck waaren, Echter drongh haar de noot
zoo dat snachts daar aan Geerschiydt Persoonen, de vluchtende
te Nechten en amigen noch door Braaken twee vrouwen wurd.
door d' onsen snachts de Cop af gehouden, twee kinderen gevangen
en een groot gelaat gemaakt, die mede Negery sloegen Malcanen
Doot, daar buer d' overwonnens triomph bedreven, ende alsoo beleet.
dat die nacht niemant meer af quam, s' morgens bequamen een Jong,
man mede wt de Negery gevlucht, hebbende in zyn Lichaam 23.
Wonden dese Rep anders mit alsom water ende Dranck soovel
dat sanderen daags dootwas, want geen van alle Lyne wonden
alhoe wel swaar doodelyck waaren, dese verclaarde ons, de meeste
helft van alle minschen, ~~dat~~ en de levendige alsamen Leermach,
teloos te zyn. Ja geen weer Leuden Comenden, twee dagen voor
dato Louden d' Orangk: en vrouwen, aant Jacht om daar veel be,
waart te werden ——

Den 7: Londen een Convoy naar de Corcoran om ons van alle Behoefte
te versien, en het over en wetrouerloopen voor te Comen bestaan
in ouer de hondert Lwartien, ende mede 20 soldaten die syons beleet
weder mit Quartier te Comen, alsoo wt ons Quartier sagen dat
zy haar befortificeerde op den weygh ende Bergh achter en sagou
Bos, daar de luytenant Riviere mit eenige soldaaten en swart
naar toe Londen, die door eenen swaaren Regen en onlust of
discouragie der Amboynesen, wettrom moest, Refereerende dat sy
den weygh door t sagouw bos onbruyckbaar hadden gemaackt, en
zoo vol vort angels gesit dat onmogelyck was daar door te
Comen Londen een anderen weech te Maaken, het selve ook
vol minschen te zyn, bihalven die daar boven befortificeerd

Sonder dat wijsten wij niet dat haar anstuck weeghs voorder op de aankomste van die van de Corcorre die de selven avont ook te rugge mosten, ende al schermutseerde Retireeren verstreckt ende wel 400 Menschen waaren, Zij deeden alle devoir om d'onse te bisitten, doch en wierd Niemandt gequest des selven avont wiert bislooten, des anderen daags smorgens te onderstaan, oft wij met Corse Meester van de Plaats comen wirden, Lulex d'Amboyneesen ook toe stonden, Maar sander daags quam Niemant voor den dach waar ouer Resolveerde, alsoo sagen dat ons Convoy Belet wierdt by ons te comen, ende wij aanden eenen als anderen Cant verswacht wierden op te Brecken, te meer alsoo de Soldaten 200 wel als d'Amb: verflaude ende Rondelyck wt seyde, dat haar officieren niet met verdriet wilden laaten, daar by bestwas, dat nu seyden dat dochte dat alles is dus gepasseerdt denckt myn Heeren hoe dat wij met desen Pouraties op geschiept zyn, het is waarachtich Ed: Heere dat op ons vertreck van daar Lulex een Yder die daar geweest is niet bekennen, geen so gesonde mannen meer op de Schip waaren, Ja alsoy op Braecken hadden sij geen Couragie om haare vrunden, tante Roupen, en te kroollen, volgens haar gewoonte, soo dat niet anders als groote droefheyt in gem: negerye bevonden zal worden, ende sierker is dat meest alle de Menschen doot zyn, ende die noch met leven zyn haar voorts doot sullen drecken savonts en s'Morgens Quam Zuleque en stanck wt de negery dat ons t'hardt minde te Barsten, want sy geenen middel hadden om de dooden zoo geschooten, als gestoven te begraven, maar spreten dieselve van boven mde skeloncken, ende gaten. Dus siende dese discouragie het Manequement van ons Convoy ende op het Cleen getal van ons leger zyn wij op den 8 desen sonder die van de Negerye met Caan te sprecken, vertrocken nemende een wegh, die 8: op Luck op Luck ende t'onsien gelucken haast zoo bequam als die gecomen waren, waar door soo beluckelyck met ons geschut Amonitie van Kooge en bagasie alsoo op Quamen, geduerende het saguro Bosch dat ongevaar dichtbij vande volcht is worden voy van achteren in gevolcht Zulex dat de Luytenant gestadich Chargeerde most, waar

Bij sy geen Syde gesponnen hebben, soo dat Eyntelijck door de gena
Godes naar dat opt Black velt eenvoylyck gedwaelt hadden en geeuw
Jor. Clock vijff vier aan onser Corcorre geeomen Lyn, Ick en Can-
niet naar laaten te seggen dat hiet besnoyen van ons Alo Guarniso
om medizin, door het doen van Hr Commandeur gantschmderlij
my tot schande ende de Comp: tot schade en niet mindere Reputatie
heeft gestreckt, yder soldaat moet schier vant lijf gesneden worden
alsoo ick naar hiertto moet gaan, hadt ick Mons Hulft belast wel
op di verlossinge te letten, ende sorge te dragen dat wy ons ge-
tal krigen, sulex noch niet Groote Moyte tot op het oude Guar-
nison gebracht, daar van Mons Hulft him noch resyutie moet
geven, anders soude het selve do Coppen minder syn geweest,
t is bidroeft allmin met soodanige Menschen te doen heeft, soo
ick bertijs verseu waar geworst, ick haddi victorie bijvechten
voor ons eer in gelijff, de Comp dienst gedaan, ende aller Mooren
hart doen beven. sulex ick vertrouw het aanstaande Regen-
Mouson, alsoot daar dan moy weer Maackt, ons Goot noch sal
gonnen, In somma Myn Hiere t is soo veer dat sij beven wan-
neer hoopen dat onser Corcorre met water Lyn.

Hiterwijnich dat op Assahoudy noch ouer geblieven is hebben mt weer
omeomen. met den timpel die omt schoone hout verschoont was
verbrant, hier tegens hebben wij onser Constapel twee bootges
toebach plockers en 3 swartin waar van di twee ook Morscoppers
waarin, verloren en 15 ofsoo Blancki alswarte gequeste, die
haast weerom op di Been sullen Lyn, d onser hebben eenige hoofs
4 a 5 gevangens ende een Nieuw Corcorre vanden vyandt geeregen
Om di Rest van ons voortnemen te voltrecken, Lyn den 11 desr met
de gantsche Macht opt Strandt van Lisidy gelandt, mde Negery
boven geclommen, die wy gants streckvonden, en voor onsonme-
gelycht te winnen, t en waar als voorn, door waters noot gedwon-
gen weerden, hoe dat die van Magelaenes vloot haar hier alsop-
Crangh, gequetsen hebben, daar van geven de werckin getuyge-
nis alsoo volgens trapoortt van sommige officieren maar voor aan
strandt met weer tuynen. die wider met Jonge Boomen geplant
Lyn ende met mdi Negery daar wy naar alle de Clasjes bomen
om gehouden hebben Lyn groeyt, ick laat staan mde rechte nagel

Suymen die van Achtiren de Negerye mier als een Myl weegs
tot opt hoochte vant gebirgte loopen, daer wy mitonse heelmacht
van dat de Son opgingh tot tegens den Avont sonder Eeten ofte drinck
alles sooschoon hebben gemaackt, dat mier een enige boom is Blyven
staan, ende naar een yders oordeel wyl 4000 Boomen geschilt Lyn —
daar monse amboyneesen haar wyl gequeten hebben, Zoodat dese
luyden geruineert Lyn, Want Zy mit eenen Lagouw Egom en hebben
ende van haar Nagelen Leven moeten, Savonts pangayde van daar
ende Comende halff wegen den houck van Chiel, ontmoeten ons den
Coopman de Goyer mit 13 Corcorren ende een salouw daar met aant —
Last. gesonden was, omdie vande Eylanden ofte de hongue te roepen —
die gelast was te Cruysen, waar toe genomen waaren die van tobo
waranama, Hattimette, Hattikauw, ende Haya, Lyrde aant Cast.
verscheenen om myn te spreeken, zulex dat my noch een goede macht
toe Quam, maer te laat, t'welck Godes wieren wonst bleethieft
alsoo gemelte de Goyer mi drij dagen, na dat versonden was doortgat
van Massouw mit hieft Comen Comen, soodat Blyckt, dat dese
luyden soude voor Godt mit groot genouch geoorst syn.

Met de voornoemde Corcorren versende te Samen 2, stx stirck twee
salouwen, en een Jacht, Lyn wy smorgens gelueckelyck voor ouren
gearrweert en alle d'orangg: aanlant ontboden, haar voorhoudende
allsoo een goede macht bij malcanderen hadden naar sortilate gean,
alsoo by veele geoordeelt wort, soo wanneer dese boomen geschilt Lyn.
dat dan niet als de tweede darde Partien, van des Quimilabas
nagelen vernielt Lyn, ende de Rest wy nick omt Lyft hieft, waar
op gemelte orangg: gesamentlyx geantwoort ende versocht hieft
datmen haar voor dit maal wolde Excuseeren, door oorsaackons.
bekent was, dat nu tegenwoordich doch op Ceram geen gewas, was
ende geen Nagelen en waaren, Item hiet Rasteren derselver ons
door den Quimilaba niet bielt Can werden, ende dat de sommige
van haar eenige Nagelen hadden daar sij van leven Mosten, ende
naar alle apparentie veel tot polangh, doort langh rotwesen —
gecomen waaren, Item die vande Eylanden, wadaren oock niet
soo langh, als wy wt geweest, waar van de Sommige oock wy,
nich nagelen te plucken hadden ende bouen dat waaren sy oock
altsamen gelyck eenige aant Castiel bisich mit het maken —

van haar Corcorre, die sy gaarn tegens de Compt der nachtwt
Batavia claar souden hebben, alle welcke Redenen en motive hier
Noodtsaeck verhaalt, hebben ons doen Resolveren, haar versoeck toe te
staan ende die vande Eylande te licentieeren tanghs hueto te vertreck
ende onse Reys naar Castiel te spoeden, alsoo eenige ongeregelthey t
der Borgeren aant Cast. verstonden, nittegenstaande dat haar
Rantsoen, als Cmpe. die naars genoten, voor myn vertreck heeft myde
Cast. gesyt haar Beloofte is wanneer sy eenige dienst doen adeth.
gagie en d' officiers naar advenant soude genieten, de Cast. hadt
hier in veel moegen seyggen, alsoo hy een Goede Cap. gagie heeft
tien aansien van syn schult daar in hy altyt verschoont is en noch
veel 4200 gl. schuldtsaeck Blyft en als hy betaalde 200 mentsaeck
noch veel duysende meer souw ouerhouden dan als hy opt Landt
Bracht soo dat de sommige de wallsche stricht vant voordeel dat
Lyby de Cmpe. gemist, Eerlycke luyden. Louden haar bedencken —
dat sy Liggen ——

Insie Corcorre uyt de Eylanden, hebben tot voyl wy wt Cruysen waren
voor Cayboboo dis quimilahas Maringe met noch andere Pe Joonen
in een Prauw benart ende den Cop. aff geslagen, op wayssammet, dat
hij vanden Quimilaba gesonden was ende die van Bobbet tot hulp
ende ontset van hinetolla te Roepen, Tulcke zy hem gewygert
en aff geslagen hadden, soo dat ick my vastelyck in bield datsoo syn
Ed: eene goede macht sient ar langh en groote verandering in amboyna
zullen hebben gants Contrarye het gevoelen van veele die myn
oordeel altyt vertroeyen hebben die van Cayboboo begynnen an
Nieuwe Negery entrent wayssammet te Maken, en zullen
buyten twyffel, tot gehoor Comen, als d' vlassersie macht voor
bij Capha. eft mamalo Pangayde, lach d' orangq. Tanna buttoms
mit zien Strangh. geriet om naar de Negerye van Amuen en
Lockije te Pangayen. die my een tricken Pe een onsier orangquays
sont en belastte my aan te Zeggen dat hy nu gingh om myne
last te verrichten, het vervolch leert den tyt ——

De van hattinitte houden tegen woordtsaeck had aan dat haar volck
door die van hiettomit genomen, waerom gerestitueert mochten
worden, soo mit dat haar ouer de hiettesien mogen Revengeeren,
die van warnammi Brengen in Plaats vandi 50 Beloofde
slaven, maar 2 slavinne, haar excuserende dat door Contrarie
Moucao die Beloofde Slaven, mit en hebben commen bekomen
en op haar Bedim geen slaven en vallen, doch beloven,

1 coomende, vin, stonden.

Soo ras Mogelijck die silve te voldoen, ons Alle trouw presenteerende die n Quimilaba noch Capt. Hetto in geenen deele, gehoorsaam zullen.

De van Geram syn noch niet gearriveert die naart seggen van, warnammen sien, Tobisien. de van hattmette, en hattehau, ons haar versocht hadden dat da 30 dagen, na haar wilde wachten, dit selve verstrecken zynde, syn hierwaarts, gecomen te mier Alsoo de roep gieck dat die tidoresen, daar op de Cust waaren, waar door haar Comen wel verachtert mocht worden, oft hiet waar dat sy naar de Cominck vande Papenas wachten

Hier is van dit Maueao: een Arangb: van Couwer. die haar Joneck op trij van pouloron, mienende naar Banda, te gaan, verloren heeft ende door Contrarie stroom. harrewaarts gedreven syn, na dato is gearriveert een Joneq van Atu met bringende Sagou Marieque ende wy gieck. Boontgens de sagouw comt hier op een Quade mart en zal op veel dichelt niet gelden, gelyck in Banda. alsoo sichter, is als die hier valt ende daar en Boden, van hier elders gevoert woert, die toleq van disen Joneq hieft wel eertyts by den Goeverneur Speult gewoont, het welck door oorsaack is, dat ons Comen besoucken, soo wy yets gouts by die van Geram comen verruchten, souden in een groot gedeelt van desen houck vrienden hebben, waar door den staat van Amb: en Banda, wiens handen Malcanderen wassen moet: grootelycx gestyft Zal worden. het arrivement van deser volckeren, is ons gants aangenaem geweest, om dat sy onse Lee macht, en gewelt hier in Amb: hebben mogen sien, waar door sy te mier gedwong zullen worden. tot Redelyckheyt aan die van Banda, wel weten dat wy soo wel daar alsy hier souden Comen Comen

Ons en gebreckt Godt tien voorsien geen Middel soo wanneer ick boven myne behoorlycke besettinge 3 a 400 Blancke Cossen. Can wet maken, den Quimilaba, groot en klein seram Geram ende andere Coerschiyde onwillige te temmen, daar toe geen Lee macht van noode hebben, als het Jaarlycx Cargasoenschip, twee vande Cleynste Jachten, ende twee sloupen, soo dat de mie niets derscheepen en t volck dat voor de zien hieft moeten beroaren, tot anderendienst der Comp: geimplogeert Can worden, alsoo wy myns oordeels, genoechsaam Preuve hebben dat met alle onse besettinge,

Jantsch wy mich en niet verrichten woort, Dienvolgende tot een
Besluyt dient, de Comp.: Bytselue mier ondienst als dienst geschiet
een gestadich guarnisoen is ons gants dienstich om onse vyanden
op syn swaerst ende onversiens te bespringhen, gelyck nu onlangs
op Ceramlauo ende Luidi geschiet is.

Int vorigem Comin, of afschryden van Luidis is ons een missive van h:
Raamburgh, wt Banda geworden, m dato 27 octobr waar wt
verstaan hit gepasseerde aldaar. Namintlz het ongehoorde
sigt ende groote ondanckbaarheyt vanden Heeraat de Bock: Godt
wil ons daar en hiet voor dergelyck trouwloose ende eer vergeete.
Minschen bewaarch wt hit schryven vande gemelte H: besteuren
wy dat hy verscheyde Engelsche en Fransche tot syn devotie heeft
gehadt; desse Natie ontrouw zyn wy hier soo wel als daar tot
verscheyde malen gewaar geworden; waar ouer eenige haar recht
hebben ontfangen. en nochtegenwoordich een fransman by den
Quimilaba is, die daar al mier als anderhalf jaar geweest is. den
sranjaart dat een goet Constabel was is overleden, in somma t'is
zulex E: Hiere dat ons gem: Natie m desse en de Quarteren
van Banda gants onderlyck zyn, desse vreesse heeft my al ouer
langh bevangen, en was ook van Meeninge mit de Jongste besen,
dinge alle fransse en Engelse na Batavia te sinden, ten waar dat
ick myn Guarnisoen te swack bevonden had en door de meerichte
wel yets voorgenomen mochten hebben, alsoo Maccassargaseren
nostren, zulex dat dit eenlyck tot memorie van syn E: is dienende.
ende vertrouwe wy soodanige ordre gestelt sal worden, dat desse
Costelycke Goutmynen van Banda en Amboyna m toecomen
beter versteckert zullen wesen, en de Mesnagie nimmermeer
soo gesocht zal worden, dat die intoecomende Commissaeren
zal de verstrekking vant Guarnisoen zoo hier als m Banda can
zulex veroorsaeken, dat wy in gemelte Plaatsen niemandt
te vreesen hebben, ende alle by ende nagelegen Plaatsen tot devotie
zullen brengen, zulex na myn gevoelen niet met Requerensheyt
en vervolgen, van minschen, en behoort te geschieden alsoo
t selve een groote verbetterhijt veroorsaeckt. Maar meerder
dienst de Comp.: zullen doen, dat wy de Luyden vrientschap
soecken, sulex nu op een gorden voet is, ende soo ons Godt in gesont

zijt spaart hoopen t Effectueeren waar door de Commersie
ook meer en meer Faltor neemen —

Gemelte H: Gouverneur adviseert dat volgende ouwerijnsch dagen
zijn hier gearriveert verschijde Jonckens van kaij en Aru, ende dom,
liggende plaatsen mit haar Gecni Commersie, van gelycke ook twee
Jonckens vant oost Eynde van Ceram wt de Negery kissingh mit
sagouwo, soucken din handel nissins andere Eylanden hier te doen,
dat haar in vrientschap wort toegestaan, haar mede gebracht sagouwo
valt veel schoonder en biquamer als die van Kaijen Aru, die vrysoher
is, ouer sulcx wort de Cirammers hier veel bieter getrocken en onge,
twyffelt op andere tyden, mit der Quantiteyt Sullen Brengen —
sy hebben ons mede aangedient twee Jonckquen van Ceram Lauzo
naar de vertrocken te sijn, om de Resterende slaven ende slavinn
en t gout te betaalen, wat aangaat de sieckte begen wat op te houden
zulcx God wil laaten Continueeren, dat ist geene ons van Banda
is geworden, d E: H: Gouverneur was voorrom wat aande bieter
hant, —

Myn Heere dese Bijsondinge dient Cemlyck tot Advertisement
vande Redelycke Constitutie in Banda, Item om Zyn Ed: te advise
de goede sussi voegens ons voorgenomen attentaat mede destructie
der nagelboomen, mit sieckere Advys dat van dat mouwao voorynch
oft geen Nagelen op d'ouer Cust te verwachten zijn, doch na alle
apparentie een gort gewas tegens t Laatste vant droege Mouson daar
tegens wij ons moeten wapenen, ende ondertusschen al vermieden wat
Comen en t Yser smeden terwijl het heet is, Item tot versouck
van Ronde verclaringe hoe ons Sullen hebben te dragen voegens
d'aangeboode presentatie vande Becht van Cayobbo, het
zoud onredelyck zijn E: H: dat den Cominck oft Quimlaba gemelte
Plaatse t eeniger tyt voorrom in gevlucht zoude worden, Zoo
Jha waar ons eerlyck dat geen contrackt aan gegaan weert
oft Godt gave, dat wij den Cominck in Tarnaten niet meer te vrees
hadden, als hier, Echter bin ick vandat gevoelen dat hij ons daar
gelz hier, soo hinderlyck zij, als hem Mogelyck is, ende t vorder
Quaad aan zijn macht gebreckt, —

Bij desen

Bij dese Comen niet naarlaaten andermaalens,
tijdt en vrundelyck te versoecken, dat ons doch alles gesonden
wort wat in onsen Eysch gem: is, tsal syn E: vreempt geven dat wij
persisteren byt Contant daar op dient datnaar alle aparentie int
Joncxte van t aanstaande droge Moucao een groot gevaas sullen
hebben, ende int aanstaande Moucao soo tydelyck niet versien
Comen worden als wij van noode Sal syn, ende soo wij bevinde dat
ons Contant Sal ower schieten. Comen t selve met deerste gaan
schrijven. wijrom sonder laat ons E: H: geen Reden van misnoegen
geeven, maar bij de mooren bethoonen, dat wij den handel royaal
willen handt haven, anders nemen sij Seer lucht occasie van haar
Pasionagie te speelen, daar de Beste Heeltjes met Seeter toe is
als de slimste van Geram.

Ons dient niet vergeten te gevonden werden Eenich lynsaat olij noodich tot
vuurwerken, daar met wij door de stijlte der bergen onse vyanden
mortiendiongen, Item een van Cleynste Mortiers eenige granaden
een staalen Boock om Brandt te schieten Item segens om ten
dienst vande hongie te gebruijcken, die op de scheepen gevonden Comen
worden, stockvis die daar met georbiert Can worden en t geene syn
E: meer voordeelen Sal ons noodich te wesen, Een goet bequaem
ende nochteren timmerman om als hooft ouer de sluee te gebruy
alsoo de laast gesonde een grooten dronckert ende onbequaam is
Item een goet Constapel alsoo onse Constabelsmaat voor kenetella
doot geschooten ende de Constabel selfs voor ons vertreck met aff
laten van een Stuck vande Borstwermgh ouer de wal met syn
Rechter Borst door een groot Pallesade gevallen is, in voegen
dat longh en liver uyt lichaam hingh ende eenige Ribben int lyf
gebrocken waaren met verlcke stucken. de Bosschuters doort
Fort liepen, de borst was van voorentot achteren op den rugh op
geschiurt gants vreeselyck om syen Soodat Godt almachtich
genoechsaam een Mirakel aan desen Persoon bethoont heeft
doch kan Qualyck geloven dat hy verderom bequaam sal word
om Bergen op en af te loopen derhalven hem wel een goede
hulp van noode is en ons echter goeden dienst sal doen —

In dese gelegentheyt Comen niet naarlaaten 20 a 25

Loecke.

Soldeje Slaven of Mardyckers te versoecken om op toecht te gebruycken, door de groote sterfte syn ons geen soldaten die tot veldwerken te gebruycken, hebben over gebleven; de rest syn altsamen vrouwen, onse Mardyckers worden zeer gemattert dies het derde part van haar volck t sedert dat van Ceram Lauw gekomen zyn mede verlooren hebben. Zoowy van Ceram versiencomen werden zullende selve tot goede avanse vercoopen alsoo ons niet onbehoorlyck souden te zyn Lasten

Capt. Hetto hout hart aan om ons met de Lagie opsteyt te transportieren ende soo niet seyt hy sal effen wel daar met voort gaan met het bouwen ende versterken van Essuany wert effen hart geyevert, sonder dat hy wetten wil dat hem versterckt, wat syn voornemen is mach Godt weetten Vanden orangq Tannabettoemissin met Comen trecken anders dan dat hy ons trouw wil blyven en dat hy niet seggen wouw, Maar dat haast wat vreemt sien souden zoo dat een waackende ook niet seyl zullen houden. Tekt hebt soo veer gebracht dat sy met malcanderen over hoop leggen ende die van Capsa en Mamala haar van Hetto aff separeere met presentatie zoo ick haar wil helpen Mayntenieren dat sy aff en altsamen op Hetto off Honut dat is aande Carte weyghwellen Comen woonen, daar Capt. Hetto noyt heeft willen toestaan, maar begeert dat op hetto daar onse Logie is sullen Comen.

Dat Tamabettoemissin met stuck vandie vande oer Cust arbeyt geschiet mede tendaeten om ons dienst te doen op hoop dat hem te beter tegens Capt. Hetto zullen helpen mayntenieren, zulcx geschieden Can sonder reproche ende eenen Glans gegeven worden, dat ons met haar mieten werken moyen, daar bycomen seggen dat wy de zulcke met beneden Comen woonen meer te vertrouwen hebben als die bouen opt gebirchte blyven. te meer op eenen pas daar den Quimilaba ons Can bespringen, daar met sal hem de mont gestopt worden, zoodat tot een besluyt dient, dat haar over hoop leggen ons voordeelyck Can wesen. de haat is al geeets soo groot dat myn Capt. Hetto van daach heeft doen weeten dat tamabettoemissin na de Cust van Loehoe is gepangayt ende ick sulcx met en behoorde te gedoogen, daar op hem antwoordt zaa Lenden ende my gansqualyck genoegen; —

Wij zijn onlangs door gem: wiercom geromen Maast bericht dat 14 Pers.
van Themikela een Plaats naastouwen gelegen onse Chanjan op de tape
hebben helpen vermiersteren ende als de gemelte Quimilabas Corcorren —
voor dito Negery quamen dat des selfs Negerijs volck 3 hoofden vande —
boots gesellen van t' Jacht die men op Assaloeba doot geslagen aande Corcor
brachten, liggende d'ander hoofden in Zee geworpen te hebben, dat
nochtans leugens was, want d'andere zijn met haar hoofden begrav
vorder soud' Crangq: twee sackjes nagelen aanden Quimilaba
met presentatie van vorder dienst, wanneer wier quamen, vereert
hebben. wie en zal niet denecken oft de Principaalste huttesen hebben
kennis van soo danich doen, hier op sal vorder geletwoorden, dese —
slaeff is op Ouwen gelaaten om die Personen de Coop: aante wysen
Hiemste herfst den 18 dezer wesende d'Sonndach, als wij smorgens
aant Fort arriveerde zijnen Eersten kerck gang in 4 a 5 Maanden
gedaan, gus blijven wij byons oude versoeck persisteeren ende verhoop
1 a 2 Andere bequame Personen die hier wel van doen zijn, sullen
gesonden worden., Item soot Mogelijck is, een bequame Clock, Alsoo
die hier wesende te Clein, ende ondienstich zijn. door oorsaeck niet
gehoort Comen worden ende alst Sermoen gedaan is mede kerck komen
waar door de luyden veeltijts geabusiert worden ——

Amboynisch Proponentien Neemen soo aan dat het ons allen an —
vrecht om hooren is, dienvolgende om de goede hoop ende aparentie
die wij bespeuren tot de Religie waar gants noodich ende dienstich —
dat hier in amboyna een duytsche school gestabilirt wert om
de schoolieren van trap tot trap te doen opclimmen, waardoor
de bequaemste mettertijt uyt de selve school getrocken, ende tot
het proponeeren gebracht zoude Comen worden, daar op zijne E: —
Wijs verwachten zal ——

Bydesen gaat het Journaal vant gepasseerde op de Jongste tocht
waar aan ons vorder Refereeren, Item de Requem: van oncosten
waar in gesmolten zijn de Rantsoenen vande Borgers (en haare
marijcheers (die mede op de tocht geweest zijn), bedragende tersom:a
van f 914: 10: 10 mit Comende Lullen ook zoo sijn mijn agere
alst mogelijck is Sonder anders Lullen Eynden en zijne E: —

E: Christiaan Mankaste wel wijse —

Gestrenge Heere, Beveler inde genade van Godt almachtich, die zyn E: wil gumen voorspoedige Regeringe ende langdurige gesonthayt. Actum Amboina desen 16 November A° 1633

E: Grentveste Manhafte wel wijse voor zumige Gestrenghe Heere.

Myn Heeren. Uwe Missive ende Ordre in dato 31 Januarijo 1634 ons door den vyc: Gouverneur vanden Heuvel (mit hasart geworden) waarvot mit lert versien bescheurt zyn E: en d: Heeren Raden van India, musnoigen t'myn, waarts, waarin Paturntis mort niemin ende alst tyt is salick mit sufficant bewijs doen blycken, dat tot myn: n: Comp: nadeel valschelz en ongerechtlich beschuldicht worde, wat belanght den Inhouwt van zyn E: Missive daar op, en sullen mit antwoorden, maar alles tot onse: byeen komst laaten berusten, om dan des noots wesende daar op te doen, soodat desen Generlyck tendeert tom vande: Samen Borger van Batavia niet sonder Missive te laaten vertrecken, en noch corte dagen sal aan loopen eer heuden Claar is daar mit uck mien te volgen, Hem om te Compameren der nessens gaan van datto 16 Novemb: 1633 P: de: saloupe de Maan voor desen aff gesonden die voy verhoopt hadden. Zyn E: soude syn geworden doch en heeft de selve door contrarie wint mit verder als Lombock comen Comen, dirhalven op 4 Jan: voortrom voort Castiel Amb: gearriveert, soo dat zyn E: sich nu eerst doch tilaat vanden selven zal Comen neuemen, en op dat zyn E: mach wetten wat sind: gepasseert is, zullen wetters Tornaarlswijse ende rest tot nader geligentheit laten verbliven.

Den 21 Nouemb: Arriveert den Coopman Arthoorn uit de Eylanden Uhassis mit hem brengende Patij Nay en Cipo hoofs van Quelque potij, die aan ons seer ernstelyck Comen versoucken voorgen gem: Negerye als oock door den Cominck van saulauw en sammit dat haar eenige assistentie tegens die van Lato holoij wilden sinden om haar te Repenguren over het raqueren haarer Concoren Prauwen ende voor Strangtayis hoofden, op t selve exploict aff geslagen, ende mit genomen

Den 21 ditto hebben wy den Coopman St Christien naar Hutto gesonden om
Capt. Hutto aan te seggen dat wy ons genoegen niet en hadden met
maken van syne fortificatien en niet en wisten waar toe de silue waaren
tindeeren. Den volgende ons mede der vruntschap. Souden doen, sulex naarste
laaten, en soomit dat niet voorby Souden comen. Zyn daar ouer t'avissen
die soodanigen Coin.gants qualick souden vallen. ende hy daar door in
disgratie souden getraacken, hier op en Cregen niet anders tot antwoort
dan dat het syne vijanden waaren die sulex uytstroyen en wy geen
achtinneemen, mosten hebben, hy tot eeniger tyt valsch: tegens ons
souw zijn, echtin ist sulex dat ons van hem, mijn voor compt van
ons hoffus.

24. ditto. wort die van Cma. mit haar Corcor ende Orangk. toegestaan op den
Quimilabas. onder danin te mogen gaaren, daar toe sy sold. vande,
Pas en t'geschut van Corcorre oittemory mit niemin om te min-
ondiet te voeren.

25 d. is die van Mangk bilast haar hoorn wijck tot versicheringhe
van haare negerije voort op te maken. Zulex bilooft hebben.

d. komen die van Keßingh ende Siramlauwt aan t'Cartel Bessireeren geen
gelyck ook verstaan tot Banda dat al geriets verscheyde tochten gedaan
en wederom mit twee stuex Conequen darre waarts waaren, alsoo de
Burgeren haare sagouw ongelyck liever hebben, als die van Kayen.
Arouw, soo dat de vruntschap tusschen ons ende haar begint toe te nemen
waar ouer syn dat Quartier seer verblyt zyn, en (soo seggen) niet lieveren
Lagen, om dat de Bandanesen. vant Lant waaren, die in alles geen
500 starck souden wesen. ende haar mest op Groot Seram Samentlyk
op Paraakit onthouden, den Jongman voor desen gemeyntioneers
hersende nu Radja. Onin oft Cominck van Papoos, was door de veran,
dinge vant Lant oft door quale nestiens ons op Siram Lauwt ouerge,
gader: tottin door Cranck geweest, sonder dat souw volgens trappoort
vanden orangk Keßingh. mit eenige Corcorren hier geweest hebben.
twelck hy vastelyck vertrouwt eerst daaghs sal geschieden.

De Orangk: van Seram Lauwt hebben op het restant vande 32 slaven
en vrouw en 5 kinderen gebracht, Item elfs slaven in gongen
zoo datnoch 15 personen op desen Requeminge Manquerende.
Zy bilooven nettin eerstin te betaalen, twee goude kettingen waren
door haar mit gebracht, die vry wat door haar groote en swaarte
bischogtin souden hebben, maar wat is dese silue waaren ons oordeel soo
sleght van goud, dat maar silver vergelt haalen mochte derhalven
hebben haar dese silue wederom mit laaten. Veemin, seggens de and.
Pay van 25 ℔ gout en 100 slaven. seggen sy ront tot geenen middel
te weten, ende haar onmogelyck is dese silue te comen betalen.

Ten waar door lanckh van tydt, sullen haar lichter swaar genouch sou
vallen, sy versochten de Bandanesen die op verscheyde Plaatsen op de
Cust van Seram woonintie mogen, constringeeren om nijffens haar dese
Contributie te mogen op brengen. alsoo sy seggen. haar soo damge
straffe tien enrichtin op gelechtis, ende de Bandanesen van alles
d'oorsaack syn, Item dattintyde als wy haar aantasten sy niet een
Bandanees op haar Eylandt hadden, soo dat wy haar midsen hun verson
ten gestaan hebben, ende mit lever en sagen. dah dat mit maleander
over hoop raacken,

Sy hebben ons belofft de Gorammers ende daar onder sortierende Eyland;
onder ons gebuert te brengen, en seggen oock last te hebben, te onder
staan wat wy van haar begeeren, daar op haar aangesegt is de hoofden
van gem. Plaatsen aanten Durin, dat sy ten dienst vant Cast: Amb:
zullen op brengen, de nomb van hondert kloecke slaven, en dat sy bouws
dien sullen gehouden wesen, zoo dickmaals aant Cast: te Comparaeren
als nijffens die van Seram gevorjen worden, het versoek leert den tyt.

2) Nouemb: wesende Sondach syn alle de Marmgos vande Negerye
vergadert ende gelast mit gongen door alle de Campons ontteslaan,
dat sich en yder groot en Cleyn, mde kerck laate vinde, op de verbiurte
voor de eerste maal 1/2 R voor de tweede maal 1/4 R voor de derde maal
1/2 R: en voor de vierde maal op verbiurte vande Cubons daar sy ge
vonden worden, Item dat de hoofden ende Orangk sullen vervallen in
dubbel peene, het verval der boeten zal wesen, een derde voor den armen, 1/3 voor
de marmgos, en t restirent darde voor de Negerye

2) d: syn d'orangq: van Amblauw vertrocken, mit belofte dat haar 4.
Corcorren haast aff sullen maaken, en aan schot geschreven, soo hy haar
mit buyten vresen van Quimilaba, die haar dreycht aff te wollen loos
kan houden, haar sal toestaan, boven mit gebiecht en starcke te maak,
ende ons syn daar vorsen tydelyck zal adviseren

2) d: sint Cast: Hutto syn Ysman Radjaly, dat ten in boosen bitteren moor
ende Quaden schilm is aant Castel, om myn den pols te komen tasten,
en sich te ontschuldigen wegens syn fortificeeren, sich seer beclagende wegens
myn Musnoegen. der halven doet door hem. versoeken. dat ick op hem
geen Quaat bidenken sou hebben, en zoo ja, dat om myn gerust te stellen
soo mijnigen Mattacauw sou dmeken, als ick selfs sal begeeren, doch
alle desse voorslagen hebben geen gehoor willen geven, maar des te meer
op onse horde gedoorst, hy hadd ons gaarn doen geloven dat al syn doen
tegens den Maccassaar waar, en hy voor den silven bevreest was Item.
dat den Corinck van Maccassaar Hutto sorgt te meorporeeren der,
halven. gantsnoodich was tydelyck op syn horde waar, en wy oock niet

Anders bi hoorden te geloven en alhoe wel dat anders en Beter wisten,
en hebben om reden niet daar mee door geenen anderen Middel comen weten
alsoot ons tien Permsipaalste aan macht gebrack, des noduch gerachtsijn
wet te senden ende op alles goede achtinge te nemen. Interim soo veel
vrunden gesocht ende gemaect als ommers mogelijck was, alsoo ons genoch
saam mbilden dat alsynde seijnen op een quade moie lagen.

Tanhuttomissim kompt op datto mede aant Castiel, die mijn verhaalt hoe dat
hij tien tijde uck voor himuttilla lach, op Annin Lockie en laala geworst
was, in welcken tijt Capt. Huetto syne parsonagie by den Quimilaba met
verynigh gepleelt had:, Ta soo geschaapen was geworst, en soo door
goede vrunden die lorsin en andere met gewaarschout waar, den Quimela
hem by den Cop soude hebben doen vatten, alsoo Capt. Huetto aan heer gest
hadde, den orangq Tamahettomessim hem alle de Negerges mede
bocht van Caybobbit wilde ontrecken, tot welcken Eynde hij daar was,
ende dieselven den Gouverneur socht toe te eygenen, dit vier hoe langer
hoe grooter werdende, heeft Tamahettomissim op t' Jonckst alle
Capt. Huettos schelm stucken begonnen te ontdecken. Namentlijck dat
met den Quimelaba eens was, dat sij haar gesamentlyck den Comme
in Maccassar gepresenteert hadden ouer te geven, ende ons gants
ende geheel wilde afsnijden. Item dat den Quimelaba tot Deen Eynde
eenen Nierlantschen Jongen, oft Bootsgesel als slaaf aan Commek
van Maccassar mette vertrocken Jonckgen van kelangh hadde gesen
en dat Capt. Huetto dese saack hant harden, doch noch niet seggen
dorst dat wel wisten, ende van hem gehoort hadde, daar ge verder souwe letten
en ons als een trouw vriant ende bont genoot waarschouwen, Echter encond
hem soo niet in Pinden dat hem niet ontsach te seggen, Capt. Huetto
een verradere van onsen staat was, dat dagelijcks syn spien aant fort
hadde en alles aanden Quimelaba liet weten, waaltijt passierden ende
om quick.

Verder presenteert den gem. Tanahettomissim eenen Boode van Goeby Si
borij, ende orangq: van Lochoe aan ons gesonden, die welcke velaarden
dat haar hoofden mijn op de destructie van seramlauw en Caybobbo
met een orangb. gesocht hadden, te spreecken, doch door ons tumich
geer niet bij mijn Conde Comen. ende daar naar een missive door Capt.
Huetto toegesonden, waar op geen antwoort bi Comen hadde, doch door
goede vrienden verstaan dat deselve in Plaats van aan mijn te bestell,
aan Quimelaba te rugge gesonden was, om daar door haar deseynnen
te sicherder te ontdecken, waar over gemelte orangq: op Capt.
Huetto seer ontstelt en gemiscontenteert waaren, der halven om
mitons mondelingen ende sieckerlyck te spreecken door tanahet
tomissim pas ook aant Castiel te mogen komen deden versocht.

Sulex haar vergunt ende toegestaan is

Aby 30 Nouembr Compt den Iman waerom bmnin, gelyck tanahuttomes
ook doet, die hem Qualyck vernoegen en vrangden, waarom Capt:
Huttho hem by den Gouverneur verdacht gemaackt hadde, ondat hy
naar Amin en Locky was geweest, hy was Capt Huttho minder gehouw
te vragen als hy hem, ende alsoo wel sach dat die van Anuen door ons
den bouwt ook haast opt hooft Zouden grijpen, was hy daar geweest om
Zyne kinder te haalen, tot welcken Eynde hy aant Fort was gekomen
om de Gouverneur de redenen van syn daar weesen te verhalen, sulex
aan Capt: Huttoe nochte eenige van syne Orangq: niet schuldich was,
Ze waar op voorder harde woorden vielen en door tana Huttomessen
Presents den Iman rondt wt gesecht wort dat Capt: Huttho hem ende
drie hoofden had willen weys maaken het maaken, vant fort vanessen
wt wany mit myn voeten was geschiet, niffens eenige andere absurde
tyten meer tot misnoegen van gem: Tan Capt Huttho dede sulx mede
beclagen door den Iman, dat den Cominck door ons meer als voor deser
gefavorisiert zoort, ende soo ick yets te seggen hadde, het hem alleen sou
laaten weeten, waar op antwoorden den Cominck nu mit meer faveur
als voor dese en genoot, en wy die voor de Beste vrunden kuuwen die haar
starckte mit gebrechten verlieten, ende beneden Quamin woonnen,
vorder dat niet gan Mirminge waaren, onse bootschappen ouer te sind
als voor deze en, oft eenige secret last te geven, maar t geen te antwoord
hadden, Publyck wilde seggen. op dat onse woorden door hem ende syne
favorietten, mit verdraeyt ende Contrary de waarheyt wt geleecht
worde, alsoo door sulex ter gelegender tyt de gemente Interest soude
Cominck te lyden.

Alsoo Capt: Huttho sich door den Iman schint te beclaagen, dat wy den
Cominck meer favieur doen als hem wel luft is, sulex om syne quade
Partien, tenduenst der Comp: noodich is daar toe seggen wy onsschuyd
bondige redenen gemoveert hebben, Eerstelyk om het gem: Ryck een
schuurmgk te maken, is goet gevonden den Cominck te handhaven
en te Maynteneren, ten aanzien dat de gemeens luyden veel van
haaren Cominck houden, door oorsaack hy een vroom en een voudich
man is, die door Capt: Huttoe en andere hoofden onderdruckt woort,
nochtans by de gemente gelyck gesecht is, in estime, gelyck syoor
dorn Tannahuttomessen, die d'erste van de verhoofden is, ende altyts
aan Malcanderen vast verbonden zyn geweest, boven dat van oude
hier Comen hetteren, Dienvolgende het meerendeel, vant volck
aan haar hangen, ook meer als dandere aant Castiel bevrunt

Dies ons mit anders als voordeel van de Silve te verwachten staat
ende soo Capt. Hietos naargeven wagrachtich is, sulex vastelyck
geloofd moet worden, soo salt tot maintien van onsen staat allesten
gorden wt vallen, ende alsoo het principaalste monement van Capt.
Hietto is, dat hij altyt getracht heeft op den gantsen bodem van Hietto
maar een Hooft plaats te hebben, derhalven heeft hem gantqualy
gevallen, dat vanden Cominck en tamabuttomessin (t sedert syne
schilm stucken bemiecht hebben) voordesen toegestaan hebben
op huttolamna te mogen Coomen woonen, daar van haar op
Acte verlentis, om des gerustes te wesen. mit beloofte dat Capt.
Hietto hem daar ouer mit de waepenen quamen aan te tasten
dat haar soude. Secondeeren, aant Restabileeren desen negeye
was den staat van d'mt: myns oordeels tien hooghsten gelegen —
Namentlyk alsoo wy mit den Quimilaba. in oorlogh waaren,
moest door desen middel eien vande voornaemste Passen op onsen
Bodem beroaart worden. alsoo om verschiede Redenen sy eerlangh
effen soo vry vanden oorlogh zullen wesen, als wy, door oorsaeck
den Quimilaba. soo wel als Capt: hutto, sullen sien den Cominck van
Hietto en Mamalo aan onse sijde vallen, soo sullen sy haar daar op
soucken te Revengieeren, ende eyndelyck de waeppenen soo wel tegens
haar als ons mede handt niemen, voorder hadden wy mit malcand:
beslooten dat aan desen syde mede Com van Bacsoalen aanden Corten
weck, een wecklyx Mart dach souw gehouden worden, om alsoo
t'arruiteren van vremdelingen op hietto voor te Comen, ende het
genot vander silve die aant Cast coomen, haar alls onse onderdan
te laaten geniten, en door desen middel de aliantie en vruntschap
mit haar ende die van t' Cast:, te meer doen aanwassen, doch
het principaalste insicht van allen was, dat door desen marct gantck
het nierlandts gelt in treyn soude gebracht worden, waar door de
Comp: noch mitdien dienst souw geschieden, soo dat te verhoope
staat, alst silve in trayn is, ende de handelinge desselfs daar in stoanck
zy, sal sich de rest oock wel voegen, duenvolgende te hoopen dat het
eyndelyck soo veer sullen brengen, de Nagelen voor deselve specie gelyck
aant Castiel en onder ons gebiet geobserveers worden, sullen ontfangen
worden, sulex ick mit eenige sorder desen Middel gevoert sal worden,
want alle de hutten sien soo wel als die van Lochoe, Ombello: Iussidy
en Brangh, Sonder wt seggen, dat mit ons gecontracteert hebben
60 R.a spaans gelt P.r Bhaar te ontfangen, die sy oock begeren —

die Cleeden wilt hebben, mach daar naar mit syn Constant te maect gaan, ende zulex koopen als hem aanstaet, ——

9mo. Desen mede gestrickten Iman van hetto die belast is onse groetenis aan Capt. Hetto en Orangq. te willen doen, voorder hem doen weten dat sich die van Latabolij met en wil aantrecken, alsoo sij aan ons dependeer zulex wij willen mayntineeren, doch dat wij wel mogen lijden ouerlegg wat straffe dat sij m ons regart verdient hebben, ten tweeden dat hy die van Jha zal aansiggen, dat ons Manequeerendt volck verrom seinden en P. Jaulte van sulex d'hettesin gehouden blijven, volgens haar beloften ons daarop te helpen Revengieeren, ten derde dat sij al haar volck onderdanen ende vrunden, m simueeren, als myn Corcorren. In zee zyn, haare vrunden en Quimilaba ende anders op stram laaten te waarschouwen, ende dat het haar genoegh behoort te geven, dat wij haar stillaaten sitten, m plaats dat ons behoorden te assisteeren, Ten vierden dat hem noch maals waarschouwen afstandt te doen van syne fortificatie en gants qualijck doet, hij de ander hoofden wijsmaackt, dat sulex mit myn licentie geschiet, ten vijfden wat aan gaat syne presentatie van soveel matteca te drincken als wil, dat ons aan geen Matteca worden en Binden, die anders ontrouw wil wesen, hem noch aan een noch aan 100 Matteca mieten sal binden, Item dat hij een gortspiegel aan Quimilaba heft die om een Ryn gewin landen volck verderfft, sulex een corteyn zal hebben, ten sesten, dat die voor onse beste vrunden sulx houden, die de Bargen verlaaten, ende mit ons bineden Comen woonen, ende gants qualijck gedaan is, dat mijnde onderdanen tot onbequamen tijt mit arbeyt en lasten beswaart, Ten seuensten, ende ten laasten alsoo den Quimilaba voor dien tot verschijde malen versocht heft, en gepresentiert onse gevangen van wayg voor de somma van 3 C 500 R: te willen Rantsoeneeren, soo voort Capt. Hetto versocht ymant wt synen naam aanden Quimilaba te sinden, mit presentatie oft hij voor die van wayg ouwot en Igneq Groot ende Cleen onse gevangen Namentlijck d'Orangq van Assahoudie t hoofs van sijn Cleuw an orangquay van Caybobbo, de vrouwen van himuttilla en 2 Orangk van Lusidy wel aanmeenen, waarop wij antwoort versoeckten, voorder zorgt hem gerecommandeert het goet onder recht aande van Jha en Hattouwa naar dese antwoort heeft den gemelten Iman dat lijck versocht te mogen vertrecken. ——

Ay 40. Comet den Zweder van Tannabuttomesim aan t Cast.

Dueons reffereert dat van Annecbockio ende Laala gecomen is
alsoodaar de Inwoonderen noch Constant syn, met vaste toesegginge
zooden Gouverneur mit de hongio op haar strant Compt, sy souden be-
toonen dat mit den Quimilaba mit nuyen zijn en hadden —

Hy 3 dis, mb: sendons Capt Hutto een missive, waar in verhaalt dat voytana
huttimissim niet te veelen souden gelooven, alsoo hy by den Quimilaba
secretelx geweest was, om mit hem te spreeken, die hem sulex ge-
weygert had, dis hem niet sien mosten vertrouwen, alsoo hy eenen
valschen schilm was. S. Cristien aviseert dat in haar vergadering
was geweest, daar die van Latoholoy, Cha, en hattouwa waaren, die
haar vuyl altsamen schoonsechten te maken, en d'oorsaack vant
begin dis oorloogh op Quelque poety, als booy en harry d'onsen op den
Halfs schooven. alsoodaar niemandt was om sich te verantwoorden —
Item dat de Bodden aan quimilaba gesonden waaren, om d'verlossin
dis gevangens te soucken noch niet wetrom gecomen waaren —

6d: is den Bode mit antwoort op syne valsche missive vertrocken, duons
den Pols quam tasten, oft ick tot vrede mit den Quimilaba meineerd
zulex mertmaals geschiet is, doch alsoo haare vrede myns oordeels niet
langh dueren souw, dan tot dat sy haar voordeel ende schoonste sien, —
zulex wy nu oock doen, soo is tot antwoort gegeven, zoy ons bevonst
van syne valschryt hebben, en geen gehoor tot den silve willen geven,
soo langh hy geene Hostiliteyt Tegens de vremdelingen oft vrende
Negotianten, en Plecht, en zoo wanneer sulex geschiet dat mal-
candere dan sullen spreeken, —

Oft dato komen du van siram lauwot versoucken ick in haar faveur wilde
wesen, dat afslagh wegens haare Contributie mochten becomen —
ende haar onmogelyck is dese swaare schattinge te comen opbreng
Item wat onse minninge voorder waar, en wat hoy tot onderdanicht:
van haar begeerden, verder dat sy veel wenschten dat daar eenige —
niederlanders op haar Eylandt mochten gelicht werden, waar door sy
buyten alle vresen zouden zoysen, —

7d: Comt den Luytenant Rivere van Alangh reffereerende dat
het hoorn werck boven gem: Negery door ons geordonnieert op eenen
hoogen bergh commandeerende over de Negery op strangh gelegen
wesende voorten lanck en bret, was voltrokken, waar
door dese silve Negerye nu ten vollen bevaart is, den gem: Luyten
heeft daar wesende een yseren saacker door die vande negery —
aen eendrachts houck laaten op duycken, die boven uit fort
gebracht hebben, —

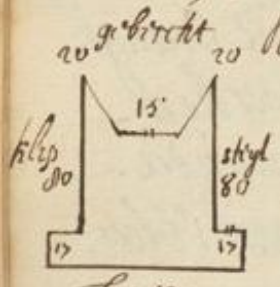

Lec 120:

Op 11 Dito: zyn Mons: Hulst en de Luytenant Revere saamt eenige andere Gecommitterde, wegrom van Lilleboy gecomen, die daar de Redout voor de Negerye Lilleboy volgens proyect vanden Luytenant hebben aff gestacken ende goet gekeurt, ende haar Belast daarmee voort te gaen. Namentlic op een Berghsken, mde Negerij in forma hier in Marge aff gemaakt,

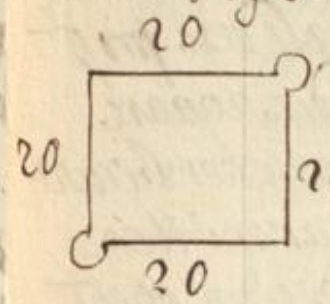

Op 18 d: voorts door Don Pedro hoofd van houtc moerij gerapporteert, dat hy berycht was door syne goede vrunden ende kennisse vande Negerye Kaylolo ondert gebiet van hattouwa, dat wy ons voor Capt Diego hadden te wachten, alsoo syn hart vol valscheyt was, enons echter mit een soette tongh een goed samblant toonden, Item dat hij eenige tyt geleden 3 a 4 groote Bhaar Nagelen van hattouwa hadde gehaalt ende dese sue aan houck van Siel heeft laaten verbergen, ende vandaar aan syne Jonequen met voor by vaaren heeft doen schapen, van welke Jonequen een aanden Comne van Maccassar heeft gesonden, ende d'andere tween naar Boot Kat daar oock eenige Nagelen heeft gestuert, en de derde aan Radja Borello Borello,

14 d: sindden Comnick van Hetto en Boode aant Castel, om ons te doen weten, dat tydinge van Cercill se bory ende Orangq van Loehoe becomen had, die hem laat weten, soo ras de Pas becomen hadde, aant Fort soude Comen, om mit myn te spreeken, mitte genstaen dat den Quimilaba haar gedreycht hadde, soo sulcx deden de Negerye van Loehoe m haar absent, souden aff loopen, Item dat het Campon Tuckos weerom van Lucuella, by haar op Loehoe was gecomen,

Op 16 to avisiert Cristen Coopman op Hetto, door last van Capt Hetto dat het seeker is, door die van Capla m faveur van quimilaba te weech sal gebracht worden, de Mans van way by haar vrouwen op Lucuella zullen vluchten, vremde strategema om door syne valscheden ons tegens die van Capla en way op te Rocken,

15 d: wort sulcx door Mons: Hulst die om de bitsiarmge van Lattobolooij en andere gecomparteerde mooren daar gesonden aanteschooren, ende onse saaken waar te neemen, oock geaffoirmiert datsop te weilen letten, soo dat dit hittesie quytten de drois te loos is, mit syne valscheden die dach ende

1 En op t hooghte gordcomen

stracks sedert

Nacht, om ons mit onsie vrunden overhoop te zijlen, als dese prop
de boode van Cominck van Ternate gerapporteert worden, waare
Ly daar mit lachende, ende gaven tot antwoordt, dat seecker bericht
waaren vat den Quimilaba, van meninge was, haar mitten
Jerstin te comen besoeken, alsoo wel dat wt gaff syn disyn opent
Rooden was, daar toe hem mit suffeant en klent, waamit ick
mit wyne macht thuys bin.

Ay 16 D: gaan soo groote als cleyne Corcorren van outi moery op den
Quimilaba tot gaarch.

Ay 17 Decembr, tegens den Avont Arrivoert den Orangq Tamalgettomessen m
Comp: van Cotil Seboory ende de drye heoffden van Loeboe, om mit ons wegens
gerechtige saacke te spreecken, tot haar volle komst hebben eenen erschoot
laatje gevin, en haar een biquami huysinge doen aan wijsen.

door Advis van Mons: Hulft verstaan den Quimilaba bovens syne gevan
gens in onsie handen, tot de verlossinge van ons volck wilhebben 5000 Rs
twee Mitaalie stuckens ende soo miet 5000 Rs Contant sonder anders,
ouer sulex hebben hem laatin weten die silver soude comen haalen,
waar op hem vrijlyck mocht verlaatin.

Ay 18 D: wesende Maandach is quitelly Seboory mit de orangq vande 8 Comp
van Loeboe vergeselschapt mit tamalettomessen mit eert: gecomparert,
ende eymtilyck naar veel discoursen haare Meninge geopenbaart. Item
versocht dat wij haar tegens den Quimilaba wolde protegeeren, alsoo
genouchsaam konde bijsuiren syn doen tot ruym van haaren Cominck
ende onderdaanen was strekende, zulex haar mit langer stondt te
verdragen, dien volgende ons aanpresentierde dat wij tuaar op Loeboe
ofte daart ons gelijfden soodaniger sterkten of versterkinge
tot haar ende onsie Beschirminge mocht maken, als ons goet en
geradendocht, Item dat sy geen sicours en versochten, off tot ue ma
naam en Quamin, dan voor haar ende voor haar Cleyne Negerijs
die oock geresolveert waaren haar ende ons tegens den Quimilaba
te helpen assisteeren, en soo ymant vande silve zoo ijgerich
mocht blijven, dat bereet waaren, disilve te helpen reuneeren.
Dat alles rypelyck by ons ouerwogen, hebben goet gevonden dese
presentatie aante neemen, op hoop van hierdoor den Quimilaba
te bijter te onderdrucken en meester van syne starckte Lucculla
te worden, waar door de mooren hoochmoet eenen grooten krack
zoude crijgen, ende verschijnde ons Quaat gunstige door dese schin
inge soo wel onder de Ternatanen als anderen des Cominck-

van Tarnatens onderdaanen een ander bedenken nemen
en haar stijl gelijck voor desen soo hooch mit meermtoe haalen,
voorders heeft ons oock gemoveert tot soo danich gehoor de schijn
stucken vanden Jongen Hutto, die seckerlijck metten Quimilaba
conspireertien tesamen aanden Cominck van Maccasser gesp
hebben Sorder waarschouwen gem: Persoonen, ons voor Cap:
Hutto te wollen wachten, die verclaaren waarachtich te wesen
dat hij onlancx aanden Quimilaba drye yzere vallekons heeft ge-
sonden, ende Cuyten tuyfstil daar by soo veel Cruyts en scherp-
als hierst Comen Missen, vorder versoucken aan haar onderdanen
te betoomen dat mit ons sij d'accoort Lyn, door eenige onser Corcorren
Oft Jaacht wederom in haar Negerye mogen voort gebracht, om
daar door haare onderdanen de den Quimilaba vresen te eer
een ander resolutie te doen nemen, en hem te haastiger te doen
afvallen, daar sij seggen mest al naar verlangen, en sulcx alte-
saamen doen sullen, soo van onse trouwe maar wel voorsekert warens
en door onse verhoogte macht, maar een versekerde wtcomst
zijn, —

Volgens t'versouck vanden gem: Cotsilly Seboorij en orangq: hebben
mit malcander een Matteau gedronken, ofdat daar door de voor
en beloften aanwijsyde te Cmer beerachtecht soude worden,
waar inden orangq Sannabittomissen mede betrocken is, ende beloft
mit ons en haar den oorloogh tegens den Quimilaba, ende alle onse
quaat gunstige aantevallen, daartoe voordesen noyt eenigehulpe
hebben Comen beweyen, —

Item: Persoonen rapporteeren waarachtich te wesen, dat Capt: Hutto
en den Quimilaba langen tijt een Lyn getrocken hebben, des geloof
vastelijck dat hij van alle dis Quimilabas aanslagen kennis
heeft, eerstelijck verclaren sij dat alsuck op Cerang en Kilangh,
was, voorgenomen hadden t'Comptoir Hutto aff te loopen, daar
toe Capt: Hutto geholpen souw hebben, doch bedrectelijck, maar
wordt door goed wacht verhindert, en dis smorgens als den mit
silaar en den Mardijcker Corangio voor de logie den hoop af
geslagen worden, hierst Kap: Hutto op de Corcorre mit loos
Cruyt donrschieten, dat door onse soldaten wel gepresumiert
wirt, maar nu door de Lorsen, die mede inde Corcorre geweest, sij
bevrischt, Item als van daar gingen en wij offlieppen heb
sij hiettisen gindies mit genoomen, tien tijd als Capt: Hutto
geautherisiert wirt, syn de twee boots gesellen die im sanaloe

om Jagouwer gingen, door syne swagers volck den orangq:
van Bonoa den kop aff geslagen, ende soo gerecht wort tot
Capt Hutto, gebracht, als den Jager: ontrent Caytetto den
kop aff geslagen wert had hy wil al die seramiers kommen
krygen, die hy dede versteecken, en liet ons maar eenelyck het hoff
van eenen huttiers woonachtich op Erangh, daar afparent een
haadt op gehadt hebben, aan Castiel brengen, daar met hy mein
alle die koonder gesalft waaren, en vande moordery op assaloulo
heeft hy sin ontwyffel ook kemis gehadt, vorder dat den Quime
laba eenige fortificatien heeft helpen maken, Stem dat hy eenen
Brieff aanden Cominck van maccasser heeft gesonden, meteen
Payongh, bouen met gout geslagen als ook eenige Baaren
Nagellen, sonder consent ofte voorweten, neffens veel andere
Pointen, meer blyckende Ps: de Memorij N: alleen twille
Tamabuttor missen ook meest al afstemmerden, en seyde datsin
het geene was dat my voordesen wel geneegen geweest was te
seggen, maar door vreese naargelaaten, doch echter een ook
wel seyl gehouden, vorder dat aanden Cominck van Maccasser
haddie gesonden om syne assistentie, ende dat hy voor dat morson
niet anders als ammonitie van oorloogh soude brengen, daar voor
haar het groote aanstaande gewas, dat ouer de omslagh van
gantsch Lamb: gestimeert wort met Jonexst van dit costelyck
Morson. wil 5500 Bhaar te sullen Rendeeren, gelevert souden
worden, ende tot affirmatie van dien, had den Quimilaba eenen
meerlander mette Jonequen van Kelangh, aan Koningh gezon
Anno 1633 op den Middack becomen schrijvens datter ongaat
op de Cust was, en wat laater compt Komomockie Orangq: van
Ottemoorie met een orangq van Tieckall, rapporteren dat van
Morgen 5 stx Corcorren voor Tieckall waaren geweest, ende een
Praew volvolck van Horlolieuw (meenen dat het onse onder
daanen waaren) hadden gevat en daar met ouergesteeken waren,
waar op door ons eenige Corcorren syn Caar gemaackt Namentlyk
die van Ottemoorie Nardyckers, Halouw, ende Attive Ottill
om haar te soecken, doch Compt Ottill Sielory versoecken datgen
Corcorren wilden afstyden, alsoo wel vorsekert was dat hedes
Quimilabas Corcorren waaren, en Appasent den Quimilaba eli
atte selfs daar in was, om haar te soecken, off yets te verrich
waar door haar ende ons Vyeemin mocht gestuytt worden,
ende dat het voor ons en wolt soecken souwe wesen, Namentlyk

Soort Papgijen waaren, dis bijder dat die gerest wijnde Broeren
mit haar naar Lorhoe gingen, om mit ende die Cleine Negerye
haar meninge aff te vorderen, zulex haar toe gestaan is

Ay 22 Dis mt. bicomen, schrijvens doort volck van Capha, waar mi t verta
gem: Correcoijen. met een stille tijdt en: Cleen graatuijck voor wt lang
het strangh van Capha attasieuhulb en Mamalo waaren geschept
waar wt genoechsaam bijgeert kan worden dat sy daar haar wan
tagie oock gesocht doch mit bicomen, hebben soo dat het sich laat
aansien, dat desaaken hier naar onsen wel sullen wt loopen
en deze luyden eerlangh, met ons in eenen graat sullen staan, mt
begin zanden werck wijsen hebben de boode op Lusulla starck
koorien schieten waar wt gesloten wort sij met haar gevangen
daar gearriveert sijn.

Ay 23 d: komen de orangq van Lorhoe mt Castiel, die myn een Clein
Boriekien op Chikees Tamjur cort gevouwen, als de groote van
een taarlingh, en meen blat van eenen Boom staat in onse oude
logie was gevonden, vertrouwende daar mit sy haar bidiet sal gedo
den mhout was de groetenis aan Gouverneur ende dat geduren
het wt wijsen, groote Timulte hadden wt gestaan, doch noch geene
hostiliteyt tegens haar betoont was. Item dat voorsichtich moet
zijn mt kieren, dat ontrent Mamalo Capha Seram de Broers
ende, onder Quartieren op haar gepast wort

Ay 24: d: Arriveert Mons: Hulft mit Jacht souburgh van Kietto, deeors.
Refferiert dat Cap Kietto heel perplexteit was, Item dat hij
daar wijnde verscheyde schilmstucken aan hem bijgeurt heeft,
ende hem op veel loogens bevondt, ende dat ons gants aan raden dat
wy Cattell Sbooij en d'orangq van Lorhoe, by de consouden vat.
alsoot dat schilmen waaren, die maar aant Castiel quamen om ons
te verspien, wy souden wel haast tot de verlosinge van die van
wayj comen, nijffens andere onbehoorlijckheden mier, om daar door
het voorgenomen dessyn wegens die van Lorhoe, ende ons te dwer
sieren, voorder dat den Quimbla Sa. wegen die van wayj met ons met
mier mlonferentie willen comen, off syn volck in mangelinge neme
maar dat 5000 R: voort Rantsoen begerden, ende dat het syn volck
ongeluck was, dat sij mon se handen waaren, de Perplexteyt.
van die van Laatto holooij was soo danich geweest dat sy eenen
groote sorne hadde willen geven, soo met ons hadden comen ver
zeemen, zulex mieten hebben willen doen, voor ende alleer dat
sij met onse onderdanen en gemtressierde waaren versoent,
des haar aan gesecht, dat voor geen gebruijck en hebben, onse

onderdaanen. Sloet te vercoopen, Eynde lyck heeft Capt Hetto
d'orangq van verschyde wettemsche Plaatsen stilswygent
door gesonden, m Plaats dat hulpt mien dat sy op sommige vraagh
Pometen, Namentlyck op't stuck van onderdanigheyt zouden
antwoorden soo vroom syn sy noch van gemoet alsynt Moren dat
sulex noyt in ons presentie hebben dorven ontkennen, en alleen
door Capt Hetto haar ontwegen staande gehouden wort, mit gel:
maet hebben dese schelmen van laetto hooloy myn voordesen
tijn tyden vanden ouden Hetto oock wet gemeten, die in Plaats van
Souveraniteyt Publyck te coomen hetten stilswygent naar
haar s begerge waaren gepangayt, soodat m dit pomt de consi,
deratie van een gort en redelyck quartisoen, hier te Pas compt,
tijn is de luyden haar schult mit, dat ons niet en gehoorsamen
maar het Manequement van onse Macht, ende het opsoeken van
Quimelada en Capt Hetto, —

Adj 25. Dsimb: kompt Patty ressin (soon vanden orangq Souma die hem
schynt mistraal te zoullen houden, tijn aansien duchtuck dat soel
mest te verliesen souw hebben) mit Castel, die hem gelaat niewers
aff te weesen, als hem gevraacht wort wat Capt Hetto moveert de
Dirde starcktie op hetten belouw te maken, soo gaat hijer mit, als
mit het ontkennen van Eten en zeawanie, echter ist eenen alstand
waarachtick, want door onse sold: onder Protetie van op de varckens
Jacht te Laaten gaan, tsiloe hebbe laten broogen. In somma eyntlyck
ouertuycht synde most swygen, ende such daar mit deffendeeren, dat
hy geen hoofd Orangq en zoas, soodat Blyckt den Bresten moer niet
beter en is als den Elmusten. —

Off datto Compt Cit sally hebben en orangq van Lorhoe versoucktn, alsoo
doch soo swart waaren als worden Condin, ende wij het yser diende
te smeden tijt wyl hit hirt was, te meer alsop den Quimilada noch
wynich off geen Provandin hadde becomen, ende eenigen tyt soude
aanloopen eer dat de Rijs Jonequen wet Pan gaey soude arriveeren —
Datmen haar mit 40 a 50: 60 sold: wilde assistaeren, sy waaren
berret den Quimilada op stont als thuys gecomen waaren, den oorloog
aan te doen, daar toe sy haare Eigne Negerijs oock souden bewegen,
en dat oock soo ras alst mogelyck voas, mit de gantsche Amboynes
macht op haar strandt wellen laaten vinden, sy en twyffelden niet
aan geen de gunst en affectie van die van Lissidy ende andere meer
want wy sterckelyck mosten geloven, dat sy altesamen mit general
den oorloogh moe waaren, en voor hantts sagen dat er langh —

Alles souden quyt raack, ende daarom Bestwaar halff gekiert, als hert gedoolt, sulex op gem: Propositie en voorslagh gelet, ende eyndelyck goet gevonden, haar versouck midsien toe gestaan. Item dat men haar met het Jacht souburgh sal latien vertrecken en boven, het ordinaris schiffs volck 40 kloucke Soldaten sal toevoegen, en alsoo gantsont bloot syn, van Provisie soo vlees als speck, sullen soo a n. last in rijs met gem: Jacht geschiept worden, om daar sot rantsoen voort volck te geven, waar tegens den orangq beloft hebben vis in mangelinge voort Guatmisoen te bischicken, soo dat goet voordeem synen sigen wille bidden.

Ay 28 dessembr: Arriveert Pieter van Camer Berger van Bat.a met het Jacht voort Cast: waar met eenige noves tot het vaderl.t als Bat.a verstaandoch en bicomen met desselve geen missive daar m onsten hoogsten verwondert hebben.

Voorder Rapporteert vande Camer dat op Borton aan geworpen is al, waarsymin rijs tot gordi avansen m slaven verzult heeft, Item dat den Cominck van Maccassar Borton biligert hadde gehadt, doch di stadt door vres van onse Comende scheepen hadde verlaate. daar voor verlooren hadde 303 Persoonen, en die van Borton. maar 2 vrouwen, voordes hadden sij alle de Pirne Negery gerasert ende vir brandt, sulex dattier groote Commer met Landt was, ende den Cominck aan myn vriendelyck di de versocken, datiek van Amdchi schip off twee mit sagouw wilde aan sinden, dat tegens slave. in mangelinge Presenteerde,

op daato arriveert den vrijman Roobol met syn Jonq ende t Jacht van Bat.a door wiens als oock door gem: vanden Camer verstaan, dat vanden kiuvil myn sal comen verlossen, sulex datelyck als eenen Brandt doort gantsche landt lijt den eenen mit als den andieren schien verwondert te wesen,

Ay 29 d: Comende orangq van Lorhor versoekende dat sy haastich mogen aff gedispesiert worden, op welcker tyt den voornoemen Partty dessen midi Emmenlompt, die sy aanspreeken valsch gedaan te hebben, den Brieff die sy aan myn geschreven hadden en op Cap.t Hutto versocht den selven aan myn te willen behandigen door hem tot Contrarie aan Quimelaba had gesonden; sulex sy hem t eenigen tyt souden wot wetten, ende oft kymiet zien en conde dat den Quimelaba en Cap.t Hutto haar aller.

en vorrijt socht, Item voorsom dat sij den vreeden daaronder
ons quarnisoen soo langh in rust gesitten hadde, ende die van
Hiettto daar van wilde beste proeve hadden, niet voorden
oorloogh soude profiteeren, ende dat het wijl geen waren
die niet sien en konde, dat naar haar aller verderfft geaspireert
wirt, en het oogh mieck van hiettto ende den Quimolaga-
miers andiers toe en strecktten als om souverejnen te-
worden.

Hy 30 disembris op alles mt reguard van die van Loehoe ordre
gestelt, den Luytenant Reviere gemandeert mit te gaan
hem ordre gegeven waar dat de soldijs vot de quarnisoenen sal
lichten, mit last een bequame Plaats voor diselve op Loehoe
selfs offm aenige die omgelegen Plaatsen en starcktten vot
te kiesen, ende soodanige ordre te stellen Alst behoort, dit alles
wijl verricht vorsinden, den Sergandt Boskoewer ouer de selve
als hooft te stellen, ende sich sorters wierom herrevaarts te spoed
alst moeglyck is, om ons mt Claar maken vande hongie ofte
armade die handt te Bieden, Item dat hem den Serg. voorder
zal hebben te reguleeren naar den Inhout van syne instructie
en soo hem Jetrots ouer Compt, dat wijl te letten haff op syne
mit gegeven Seymen, dit alles verricht vorsinde syn sy te sam
mit gort Contentement op 31 disier vertrocken, gelyck oock
dort den Coopman out hoorn, naar onse Eylanden die belast
is, sorge te dragen dat alle die Correcten Namentlyck van
oma, Bgoy hirrije, Papiza, sorresorry, Belatt Ammet-
en tietti waij die altesamen nieuw syn en noch niet mt water
gevorst wijl claar en gereet sij, tegens dat ick haar ontbie, des
haare fictualie gereet houden, om binnen drije daagen naar
het aan seggen te roijen, welcke last hy oock naar quelgre
sortij, macariecque ammabe ende Tammalauro sal sinden
ondoor die selue altijt is niet te verletten

Sanvary A: 1634:

Dato Smorgens Arriveert den Som.
van Patynaij aant Cast:, den welcken Rapporteert dat
sijnen vader vande Cust van siram verrom op Pulatte-
Comin is, doch doot Cranck, ouer sulcx ons den Jongen Paty-
Compt aandienen, dat syn die voir Lance die heele Cust haft

gedaan, ende seckerlyck binnen 14 dagen datto desen 2000 Corren.
van hattihauw en hattimette met Bos van quelque poetye soude
wisen, stem dat den orangq van Haya, Hattihau, hattimette
warnamma en ander daar onder sortirende, aanden watercant
gelegen, mit haar Corcorren langs het strant sullen pangayen,
om malcander op oft haer yt wys gemortinde, de handt te breden.
wat hur van wörden wil leert den tyt, soosulex geschiet bitoon
zy ons lieuer te hebben, als wy haar, alsoo de vorgen langh ende
onbequaam voor minschen te gebruycken syn. Echter yshir geen
andren middel want de Alfoorosz met op zee en vollen desen
voornoem Patty is voorom gesonden, opn op de voornoemde hongie
te passen, ——

Aby 2 Fanro heeft ons den orangq rannaghettomessin comen, besoeck:
onder verscheyde discoursen heeft hij eyntelyck voorgeslagen, soo
hij hier an Portugees con vinden, oft hem wil soude luentieren daar
mit te trouwen, daar op hem antwoorden sulex mit en mock noch
en soude geschieden, tenzwaar dat hij Christen waar, daarop hy —
antwoorden, dat soo vrende gevollen mit en hadde vant Christen
dom, ende als ick naar Neerlant gmock dat myn synen ouster soon
volder mit geven, die doch een neerlants hart met lyst hadde, ende
dat hij alles in mijnen vol stilden, en vorgens synen persoon hem sou
naarder beraden, sulex ock nodig gelegent hiyt soo hyt recht meent
geen gort maar quaat souw doen, alsoo hem Capt: Hetto doch naar
geeft dat met ons sprock ist, dat de sommige aan nitmin soo te verse
synen soon by mynt nitmin, dat hy van harten soukt, u ock tot
nader gelegent hiyt wot gestelt, een huys aant Casteel te mogen
maken, Jalsoo hermeer als op Capha ofte hetto is, hebben hem
vergundt, ——

Aby 3 d: arriveert hit Jacht Souburgh dat door hart en onstuymich zorr
en door manequement van anckers alsoo maar een en heeft Lorho:
met en hiyt Comen Verlangen, op Dato arriveert twee groote
chynesen Jonequen van Batavia die ock als de voorige van
myne verlossinge wytin te spracken, ——

Aby 4 d: Arriveert de Galoup de Maan die ons verclaart voor Lombock
geweest te hebben, ende nit voorder Comen Comen, sulex dat syn
Eons Missive vorgens de belegeringe van hemutella het
rafeuren dir nagelen op Lysidio en de hoorende afparentie van
Chrene Negerije van Lorhor leggende in de bocht van bobbi't

niet in hirft bi Comin, sulx ons onaangenaam was om hooren,
ende daarommi mit gemanequeert aan ons devoir, maar de saarke
echter soo vil gevordet als mogelyck, en voorder gehoopt op tarrive,
mint van een goide ende machtige vloot, die wy nier dan 14 dagen
verwacht hebbin gehadt, en tot noch mit verscheenin, die echter
voor die ürr mortin wesin, door oorsaark dat geen Brieven verne-
min, oft aingh advys bi comin, ——

Dy 5 Jan: 1634. des avonts rapporteert Tanahetto missin dat hem den
Cominck dort wortin, dat Cap: Hietto een generaale Entsuringe
geliight hirft, ende alle die Comparantien voor gehouwen heeft
haar op hunne gemairkte Starckte te wille bi geven, Namentlz
op Essin wawanie, ende maskappel, daar op sy altesamin souden
geantwoort hebbin, soo wil die gemeine luyden als Orangg sulx
sonder wortin vanden Gouverneur nit doin en wolde, ende soolang
zy bescheurde dat den Gouverneur haar vrundt was en haar geenen
overlast diede, tot sulx mit en Conde resolueeren, maar is hem dit
zijn onredelyck versoyck aff geslagen, soodat genoucksaam wt
alles te bescheuren sy, dat den gem: Cap: Hiettos voorneemen niet
anders en tindeert als tot vevelmoedicheyt ende Secours vanden
Maccassir, waar in ons Godt en goide wt Cnist wil verlaten —

Dy 6 d: wortons vanden Coopman vander wert van Hietto geavseert —
dat hem de Inettisin Secretelyck hebbin Comin aanseggen sick-
denck mit voorwortin van Cap: Hietto, dat den Quimilada dood
Cranck was, ende alle syne onderdaanin had ontboden, die met
10 a 12: Corcorren daar waaren gecomin, die sie te samin an-
Matticauw had doindrockin, ende beloft soo Cittelly sieboy
en Orangg: van Loehoi mit den Gouverneur eenich Contract
hadde gemaart, om haar tegens den Quimilada te stellen, oft
en loqui oft Coopman ofte enige Nederlanders aan landt wilde
doin Comin, haar daartegens te stellen, ende die van Loehoe mit
malcandiren souden te gensegl destruiren, doch haar om datde
uitste syn alvooren souden presentiren aant Cast: oft op Hietto
te mogen gaan woonin; ende alsoo den Boode desis brieffs wesin
eenich hanang onderdaan vanden Cominck, maar favoriet van
Cap: Hietto, sier vyleyn van Tanna Hietto missin en d Orangg
van Loehoi had gesprockin, wat wt Compst door deselve maken
was nissins vil impertinentien mier te Lanck om te ver-
haalen, hebbin sy versocht dat ick hem binnen wolde doen
Comin hem synin Mondt soude doin snoiren ende in haar —

Presentie aff vragen, oft soodanige discourse. wt syn Eygen mo-
nimint geschiedt, oft dat door Capt: Hutto tot sulcx gelast was,
hy hier op gehoort synde, gaff tot antwoort, dat het waar praetjes
waaren, ende sulcx als gesight waar, tot waarschouwinge geschiet
was, waar over soodanige heftige woorden vielen dat het te hooghlip,
onder andere hem bilastin. aan Capt: Hutto te seggen dat haar
Cominck genouch aan eenen verrader ende landt verderver hadde
te voeden, en dat hij hem mit des Cominck saecken niet en hadde
te moyen, ende sy meesi Quartieren niemandt hadden te kijmin —
als den Prins van Neerlandt en den Cominck van Tarnaten
nefens addere Redenen. tot Matrie dienende, synde Eyntelyck
mit drij gemintin. gescheiden, ende hanamij den d D: sonder my
aan te spreeckin. vertrocken, wat hy sal rapporteren laet dent gt

Dy 8 Jan: Arriveert het Jacht de Cleine Paarl tot comende. Capt: voogel
woonende in Bat:, wielck Jacht tegens het mouson wt Banda
compt, waar bij door's Accolij verstaan dat alles in goeden standtis
doch dat de h: Raamburgh den 23 desemb 1633 in den Heere was
gerust, als ook den Predeandt Rutinius ende sommige Borgeren.
Doch dat de suckti wat begon te minderen, de Joncquen van konis
kay, Atu, keftingh, en Seramlaurot, waaren te saamen met goet
Continti mint vandaar vertrocken. ende soo wt sijn schrijvens bersta,
waarin die van Gooramide in Banda geweest, soo dat seeker is
dat wij door een redelyck quarnisoin, daar mit ons sommwyllen mottis
presentieren alle de omleggen Plaatsen, tot onse devotie ende ond
damichijt soude brengen, waar door de Commersie in Banda
en Amboyna sonderlingh souw toenimin, ende mettij tijt goet
profijt geven

Dy 12 d: laat ons den Cominck van Hutto weten dat door syn spuwver,
staat dat aan alle drijt de starcti eftin hart geattrijt wort,
doch dat de gemiene luijden sulcx gans en geheel tegens de borst
is, en recht wt seggen sulcx mit langer vant sinti en syn, en
ook mit en weten waar voor, soo lange den Gouverneur haar
ongemolestiert laat, voorder dat hy sierkiijck bericht was.
dat het drincken van een Matteauw door alle de Quimelabas.
onderdanin seker was, en door Sammantela gerapporteert
wirdt, dat den Quimelara gans qualyck te vrede was, wegens
de Prosiduere van Lochoc en Citelly, seggen dat het den beroo
Tarnatach daar mit mien siboory niet toe en quam mit myn.

Contracten te maaken, ende daar toe hy selfs van synen Comnick geen lastin hadden, ouer sulcx gheiten soud geduogen dat eenen holl^ds voort opt landt souden setten. Neffens meer andere dergelycke — ridinen., voorder laaten s Capt Hietto voeten door den gemelten Tammanti, dat wij door Atteul Siboorij grootelycx geabusiert worden alsoo hy met anders als syne Particuliere questien met Quimilaba Lehattie door ons en souckte vreecken, ende dien aan geen eenelyck syn voordeel soucht, maar met tot wilstant van synen Comnick en de Comp^e soo hy voor geeft, Item dat hy niet en soucht dan myn te bidrugen ende alle de sold^ts op een vlees banck te helpen Echter ist sulcx datt alle syne voorslaagen nievers toe en tendeer als eenelyck om ons te doen desifferen. Vant sinden der soldaten naar Loikoe. —

Op d: vertreckt souburgh andermaal met die voorn orangq: ende soldaten naar Loikoe, die tot nu eenelyck naar bequaam voer gewacht hebben, en verhoopt wort daer haarreys spoedich sullen eerlang voor haar vertreck rapportiren. Present Tamiabettoemessem dat den orangq: van Lysidie en Comb: deeden. versoucken, dat hy neffens haar met Contract getrocken mocht worden, daar op sy voorder bespreck met haar Wilde houden, wanneer op Loeboe gearriweert souden zijn. —

Op 4 d: Comt den Corporaal Buyper met den orangq: van Ima rapporteeren dat hij volgens myne Ordre op Hattouwa by den Cominck geweest is, om ons volck van voy voerom te haalen, die sy seggen te samen voderom gekerrt waaren, voorder Rapporteeren sy dat den Cominck eerst t'huys quam, sulcx voymiende al ouerlang geschiet was, der halluen vastelycke geloouen staat, dat sy — als sy secretelyck van hetto qmigen en Monsr Hulft geen voorder beschirm gaven, naar den quimilaba zyn vertrec Sommige van onse goedgunstige, die deze Bitsaringe mistte. veel aan en staat seggen dat voor haar vertreck van Hietto secretelyck met malcander een matticauw gedronken hebben. dat den eenen ouer Comt sulcx den anderen sal helpendragen. en soo voy laetto en holoy voegens de Souvaryme teyt soucken aan te tastin, dat Cap: Hietto haar sal comin assistaeren, wegens deliverantie der nagelen op hattouwa. gaff den Cominck tot antwoordt dat die souw voegen daart Cap: Hietto souw believer en nievers anders Contracte voorgaande ordre in beloofte, soo dat genoucht te bespeuren is, dat der mooren doen niet anders als puiers bedroch en loutier schilmery is —

1 te samen

Op

Op Saato den 14 Dijsdr Arriveert ongevaar 10 a 11 vren nden-
avont een arangh: ofte Cleyne Correcor van voor Nagis comende
vot de molucquo waar by ons door den opper Coyman J: Rorloff Gerrits
en quiteel Lacxman eenige brieven. vanden Coninck in Tarnaten.
den Commissarus Gouverneur Lodestijn, ende President Ottens.
wirt tot gebracht, waar vot verstaan t geene tusschen haar ende.
den Coninck Hamsia vbas gepasseert ende geaccordart, de missive
vanden Commissaris vanden hiuvel en d'H: Gouverneur waaren
gedatiert op 1: Augustij en die vanden President ottens op 15 d:
Miende dat sieckr geordonnierde Corrore daar mit den sadaka.
naar Amb: souden gaan, om alles te beslechten, op dato soude syn
vertrocken, sulx voor 16 Novemb: niet en is geschiet en op 14 d:
maant Jan: erst verschienen, oft nde quartieren van amb: ge,
arriveert, welck retardiment ons tn hoochsten aangenaemis
geweest, ende soodsin Commissarus die alle de wirelt te wijsmint
te voisin, en Raadt behoorlyck die voor hadden wellen doen soo.
Hadmi ons Secretelyck advijs vant gepasseerde en aanstaande.
behooren tot te sinden. om ons daar van voor de Compst van soo
danige advertisement te dienen, te mer alsod den Commissarus
en President ommirs soo wel als myn bekent was, dat ons deort
verouwrin van way Clernachtmigh geschiet waar, dat ick mit
wierom Comin van Siramlauwot soo gaaren by noorden Siram
om loopen op Assaboudy oft eenige andere Plaatsen gerevensieert
hadden tn waar dat sulx wt Consideratie van ons volck mist
te sieer te matteren als oock wt in sicht dat gelast was war,
namma onder gehoorsamnisht te Brengen. waart naar gelaten
als ick Rorloff Gerrits in bistraffen. ouerdes naar latte heyten
him voor hieuo waarom d'Heeren sulx volgens oude gebruyck
daar van hy oock kennis hirft mit mi dachtick hadde gemaeckt
gaft tot antwoort dat daar toe selfs syn indienstge resenteer thuyt
ommiet an talle in Amb: de wirt te doen, dat hem. aff geslagen.
wirt, Soo dat schynt alsoft min gevriest heft dat ick eenige ver
tindienst der Comp: soude in geligh hebben, want in sulcks
geval door de verhoogte vrede ende de toecomende rust de.
Amboynesen, buyten twyffel vetrois mit groote Euragie
aan gevangen souden hebben. Het is wederachtick ende seer
ker soo ick op de Jonexste Tocht Omende van Himettella

Assahoudÿ en Lissidy, waar ontrent myne Armade noch
mit 18 Corcorren en ansaloup alt samen varsch volck verstert
wort, versieckert waar geweest, ick en soude my soo Clackelors
voor Ouiren mit hebben laaten bepraaten, als wel geschiet is,
ende dat om verscheyde Consideratien, Namentlyck om t voort
op maaken grande vlassersche Corcorren, om t Jmi van wegen
Nagelen, het vervarsecken vant volck tegens de compst van
Cornelie en verhoopte Armade wt Battavia, die noch mit ver
schynen is, ende andere motieven, Namentlyck door oorsaack
dat ons vastelyck mi bilden dat ons de destructie van verschey
Plaatsen inden Bocht, Namentlyck op Sotirila daar welde
merste Nagelen syn, mit ontstaan te kan, maar souden om
redenen vot normpt soodanigen exployt verricht hebben, dat
het den Cominck van Tarnatten ende alle syne onderdanen erbarm
souden hebben, daar toe wÿ bequame guides hadden, doch syn
echter t sedert het vertreck vanden Commissarius en president
ottens die op naar de moluccquo geretourneert syn, meer
dan 300 a 350 Bhaar Nagelen P.e Morsson op een goet jarich
gewas is gerasiert, waar van den Cominck in Tarnaten ende
noch gemelte heeren, geen kennis hebben, dat gaat ommi sverre
buytent gevorlen vanden gem: President ottens die den Commis
al mede had doen geloven, dat het destrueeren onmogelyck
waar, dus dit eenlyck sigge dat eenen gerolligen arrebyt
goet om dragen is, en soeden wÿ soo eenige kennisse van dese
vrede hadde gehadt eer dat des Cominck advysen hier gekomen
waaren, als gesight is, noch meerder quaat gedaan hebben, in plaats
vandat om onsloolck mit te mattieren, sulex is wt gestelt

Dÿ 15 Jan: sommidach naarmiddach, is den Brutvanden Cominck
van Tarnatten Ingehaalt, mit soodanige waardicheijt, als dien
aangaande gebruyckelyck is, mit silvere lampet biecken daarmit
den brutt gehaalt is, was een syde Patool gelicht, om in Plaats
vanden Brycht aende Correcomet blyven, voorsien: een hormat
voor den grimen die den Silven Gewaart heeft.

Jtem: bricht hebben President alle onse hoofdofficieren en orangg
mit bywesen van Ottell Laxman gelesen, waar wt gehart
ende gesien dat den Cominck den grooten sadaha. hayrewaerts
zent om alles te Reformieren Doen Quimelada Laxoe en.

Schatte te lichten, ende mdes selfs Plaats aenen Quimlaba
Jackirij Commanderen: op Tamaquro opt Eylandt Boeto m.
zijn Plaats te stellen. Item alle hant havers der oremdelinge
te straffen, en soodanige ordre te stellen, alst behoort, die Logie
tie te stabiliren en sulex niet als tot aenen gerechtigen vrede
verijscht, breder te sien P. Missive des selfs die ock duchte mit
halft naar geomen sal worden, volgens haar rapport was den
Sada sich noch mde Revier van t'Belij op Boeto onthouwende.
daar hij Quimlaba Jackirij was verwachten: ——

Adij 16 Jan: 1634. versouck s. Roelofs en Cittell Iacxman wt den naem
van den Sadaba datmen hem een salouw wiltoesinden. alsoo de
Correcor ouwt is en veel volck op heft, voorder volgens den Ternatan,
sche bidelachtigen aart die Homo voor dese Correcor en sadaba
een fot wyn, en andersmts. dat haar op dato ommers geen clagen
souden hebben te samen verguldt ende toegestaan is, ende alsoo
die van Boeto sieck op gegeven hadden, wegens den heftigen Corlo
heft den sadaba dort versoeken stilstant van wasenen, sulex
Cittell Iacxman die voor wtsouw gaan door Leede van Cambelle.
aanden Quimlaba wilden misinleeren, daar op hij is vertrocken
ende met een Judas samellandt Roverinen, Tamaquetor misen laat
ons op datto eyssen dat Capt: Hector Tammantilla naar Liricha.
hirst gesonden om twee Falekoins wegrom te haalen die hy.
daar gelent hirft ende nu wt grift daar gesonden waaren. om die van
wij te lossen, ——

Adij 5 d: hebben die van Alangh en Lillibooy de ongratie offsiteren gerech,
tichyt Coomen Bitaalen, Namentlij 4 d'o de nagilen alsoot
Gegenwoordich een Clein gewas is Mons: Hulft is bilaft aan die
van Larrequeq, Wackasieuro, Ouriek, en Assalorlo te schrijven
dat daar ock in gevordert wordt, en diselve te bitaalen eer dat gedoo
zwort. ——

Op d: is S. Roelofs mit de Salouw vertrocken om den sadaba
te gaan vinden op verlcker tijt Zyne Instructie vermerdert om.
k om daar van bij den Sadaba Zynde te Comindienen. Breeder
te Zien P. Resolutie Bouck op 16 dijs geregistreert ——

Adij 19 d: vertreckt Tamabuttomissim vant Cast. met meninge.
zoo hij voor geeft om datelyck volgens gort vinden op Homut
off Hueytolammo te gaan wonen. op Gisteren souw hem ——

Capt:

Gas. Hietto en de andere hoofden hebben laten versoecken
op hulle te willen comen om met haar te versoenen waar op
geantwoordt souw hebben dat haar gesponnen werck selfs mocht
aff haspelen, Item dat hij wel sagh dat sijn werck soo besteet
hadt door den Quimilada dat dien Cominck van Tarnatien
noch Cominck noch Orangq van Hietto meer en kende, maer
uytteemelyck als hooft nu dien Tonxsten gesonden Brief qualy-
ficeerden, des hij sich algeeits geluet dat sy Cominck van
Hietto was, dat sij nu noch meer Geuyechlyt Niet en souden
gedoogen, Raed dien Cominck van Tarnatien haar met van
doen, sy hem noch veel minder soo lange sy des Gouverneurs
Gruetschap conden gemisten, etc wat op den ontfanck deses
Brieff voorder zal voor vallen wert den tyt Laren —

Op de 21 Jan: 1634 becomen zoytydinge van Ottimorry dat 3 Corcoren sonder
zoutten van waar op het strangh van soelye gevondt sijn daar sij
een man van Ottimorry gevangen off doot geslagen hebben, alsoo syn
schilt sijder bebloyt gevonden hebben, dese Corcoren werden gepresumeert
van Benoa Lisbatta off Liccullate te zoyn, wat apparentie datter sy-
tot den verzoechten vreden kanmen hier uyt besteuren, den zwoort
gerapporteert dat dese Corcoren een Prauw van oma sonder volck
hebben becomen, ende des nachts eenich volck aan Landt hebben ge-
smytten, soeckende naar de nieuw gemaackte Corcor van Soelye die
ick eenige dagen voor dato ondert fort op de Pas hadde laten breng
Item dat sij op strant van soelye eenige Classies boomen hebben
geschient en des schoolm: huys alsoo daar niemandt in woondt
Inden Brandt hebben gestocken. allentsoelcke bij daagh met met
werck hebben dieven stellen —

Dyes 26: sint ons den Cominck van Hietto een Brieff waar in laat
weeten dat hem, den Cominck van Mamalo, en alle de orangq: gans
wel gevalt t geene wy met Tamaqiettomissin geslooten hebben, —
Des halven sigen woordich met alle man dende sijn om op out Hieto
een Plaats tot een Negerije schoon te maken, dat binnen een dach
off tien gedaan salwesen, weshalven versoeckt datick yemant
wil senden om de plaats naar ons wel geval aff te stecken daar
op hem hebbe doen antwoorden dat Mons: hulst ende der fiscaal
sabir eerst daagh daar sullen comen, voorder aanseert hij dat den
orangq Bottangh wesende den oom van Capt Hietto selfs

Daar was gecomen om hem te Animiren die sich oock vande and
aff separeerden, ende dat den Cominck dien voort moest houwen offdat
Sp. faute van sulcx den standt van Hetto een Quaatynde souw
nemen, Dat Baros had laaten weeten dat synen mantel oock
wilde om keeren, ende genouchsaam te kennen gaff dat alle de
Nigerys dit spel moetwaaren, en des Cominck en tamahuttomes
doen laaudeerden,

Mede laat ons den Cominck en Tamahuttomessin weten dat de Crom
en dach oft twee voorleden op onse stranden vernoomen voor haar
Nigerys geweest syn, de arangbays voor wat geson: waar mee 3 per,
soonen twee voor Capha en 1 voor Mamalo den Lor hebben aff geslag
en 2 as dit silve met genoomen en dat in gemelte arangs hiettesen
geweest syn, ende soo tamahuttomessin siegt dese lue voor Cap. huttes
slavyn kindt ende aangesprooken heeft, Item dat drye dagen geleden
op Lorhoe off Lucuella gans starck met groot en klyn geschut hebben
hooren schieten, sulcx vanden morgen tot den middach door denselven
met ouer dese factorie wesen want die van Capha geen vanonse ge,
ordonnerde sienen op Lorhoe hebben vernomen, doch was al tyd mge
gecomen dat Jacht daar gearriueert was, ons volck gans wellecom en
eerlyck onthaalt met veel Cravaden, welcke voorgemelte gevangens
en hoofden sy altesamen, onder stilstant van wapenen op Lucuella
gebracht en aan Quimilasa ouergeleuert hebben, bidryven soo dang
triomph gelyck syouer haar vijanden gewonnen syn, sulcx dat wy
de huttesen volgens voorge ordonnie aanden ram gecoppelt hebben des
sy nu onse grotten broaren ende tsplits arst, mortien aff byten dit
synde ridiculie die ons gemoveert hebben om den scheurnege tusschen
den Cominck en Cap. Hetto te maaken, die ons oordeels syn weechen hoogh
noodich geweest dienen,

Op d. dis avonts bydoncker komen vier Persoonen dienaars van
Citteill siboorij met den Luytenant Reviere die ons aviseert dat
sy daar wel geaviseert waaren de Inwoonderen, gants aangenaem
die haar met haar grooten Pompen sieft naar haar manier hadden ge,
haalt, Item dat hem datelyck kiur was gegeven om een bequame
plaats tot syne diffentie als wooninge te nemen, Voyders dat den
boode door Citteill Laxman aff gesonden, oni den Quimilasa te
bilaten de wapenen neder te leggen, daar was gecomen, ende van
daar naar Lucuella was gegaan, den volcken, naar dat synen last
gerüstiert hadde vanden Quimilasa gevraacht wort wat het
schieten ouer eenige dagen op Lorhoe beduyden off Citteil siboorij
met de 3 orangq: gecomen waaren en Soldaten met gebracht

hadde, daar op hij Antwoorden ga, tot lok hij Quimelaba, sijn qualij
hadde genoomen, slaande mit syn handt op de Baleeuw ende
swoer dat hit haar souw Rouwen, daar mit most den Bode vertre
Londer ander bischeydt te becomen, sulex hy aanden Orangq
op Lochoe quam rapporteren den Bode onsis Corcest rapportert
dat den Quimelaba dagelycks alle de Lochorsin sagouw boomen
doit ruiniren en om houdoin, op den last vande wapenen mit te
leggen souw hy naar datto geantwoort hebben, dat arst noch
wat most Cachelijen des staat ons te geloven dat hij op des Comi
last voy nich sal passen en noch veel min Can in myn Comen
dat hy wt Lucuella sal sullen. alwaart datter noch drye sadabas
waamen, maar noch veeleer hebben wyte geloven dat het ge
maakte schilmerij mit den Cominck den Quimelaba en Sadaba
is, waar in haar soo wijt te voynsin, dat het den gemeenen
man niet mercken kan,

Wij 26 Jan worden Boden van Cominck van Kettowerrom gesonden
mit last hem aan te seggen, dat wij voorn minssijn Onetten arste
onse hongie mt water te settin des worden hem gepresenteert twee
van onse Cleene Corcorrin te leenen, daar op morgen weerom
antwoort mostin hebben, om ons mt mannick des schijns daar naar
te Rechtin. Item dat hij aan die van Turkal wilde sinden om
haer Corcorrin oock gerat te doin maken ende is op dato ter vergad
bisloten, alhoewol dat noch eniges Negedijs bisich sijn mot
pluckin der Nagelijs dat ijter de gantsche hongie soo ras altt
mogelyck is aff gesit sal worden. tot voleken Eynde tegens morgen
alle de orangq aant Cast: ont booden zijn, onder en tusschen dat
ons Claarmackin. wort verhoopt de Batavische macht die lang
wacht sal op donderin en soo dese lue langer tardert syn van meum
ons mit de hongie ontrent Lochoe Lucuella ofte daar ontrent hou
wirn, ende voorder sien wat aff breuck dat onsin vijandt doin Comu
echtir ist sieckir dat mit solders te Landen sullen Comin attentare
gemerckt boven st' guarnisoin van Lorhoe geen soo Blancke Cossin
Comin. wtmakin, en door den dagelycksen storm en hart war
hirt de siramsche hongie mit voorden dach, Comin Comen
en sal oock goodich wesin dat wij by de waarck syn wanmirr den
Sadaba op Lorhoe verschynt om te syn off hy des Cominck last
behoorlyck naar wil Comin en soomitt te doen sulex als tot de
saacke verlyschen sal want het siecker is dat mit moorsche praet
en omwegen gepayt sullen worden

Op dato tegens den Avont compt den orangq van waij aant fort den
silver rapporteert dat syn volck van hattouwa met weerom was
gecomen. Item dat sy door Capt Hietto gestijft worden en hij aan
die van Cabouro had doen seggen soo ick derhalve Lmandt van —
hattouwa off des Cominck Leene Negerijs dede vatten hij dan
ook wyst wat hem te doen stont en haar tegens ons soude assisteere
mijns anderredenen mier, die ey machtinge diennen genomen
dan verwotten, want het sieckers is dat Capt: Hietto mitt anders
voorhieft als ons mit anderen ouerhoop te helpen, om door den —
middel te bitter syne Patsonagie te speelen,

Hij 25d: is gearresteert en gort gevonden datmen van Moorregen ouer
acht dagen de hongie van alle Plaatsen sal maaken gereet te hebb
om ons door Lorhoe bij den Sadaha te vervoegen, daartoe booden —
sullen alt gesonden worden, om de selve te mier te presten Item
datmen den Cominck van hattouwa sal afvragen wat hij van
sints is off hij onse verlopene van waij weerom wil geven off niet
en soo niendat ons tegens de Compst der armade daarnaar sullen
Rechten,

Hij 26d: sent den Cominck van hutto ons Pieegneken voegens deaange,
booden Corcorren hij seght sich selven mit Strangb: te sullen Redden
voorder versoeckt hij dat met onse Macht op syn strangh. willen
verschynen om alsoo te samen, in Compt: te gaan. Op dato voort wester
man naard Eylanden gesonden om de Corcorren van daar Bymalean
te samelen,

Hij 27d: compt het hoft van onse Madijckers versoeken om met syn —
Corcorre die van Bagwaal ende sorly waij wt gaaren te mogen
gaan sulex haar verguntis alsoo wij doch sien dat den Quimolaba
niet op en houwt,

Hij 1 feb: 1634: is gort gevonden dat sich Monsieur Hulft naar hettolam
sal vervoegen om de Negerij te Royen ende soo tsel ve datelyck voort
ganck hebben sal met Tamabettomessen naar hilla te gaan —
om de orangq van Cleyne Negerijs sorterende onder den Cominck
aff te vorderen, off sy ook gelegen soude wesen. Beneden te willen
Comen woonen ontrent de Redoet Namentlq soo Capt Hutto
gelyck hij wt geeft van daar naar bovens gaat

Op dato arriveert den Luytenant Reviere met een strangb: van Lochoe.
op hetto die doort versoeck vande Lochoesen de hongie Compt —

Prestin hyis van gevoelen dat den Quimilaba den Sadaba niet
en sal gehoorsaamen alsoo rondt wt seyt op het gebot van Cominck
en Sadaba mitte Pessen, den orangq van Lochoe hadde aan haar
Cleene Negerije gesonden die vande Boch van Bobbet hadden haar
laaten weete dat den Quimilaba wilde aff vallen maar die van
Waybortij hadden haar sijttich antwoordt gedoen de drie voor-
genoemde Rovende Corcorren syn geweest een van hattouwe en
van Bono en een van Lybatta daar Atteill Lacremans soon een groot
Roover op gecommandeert heeft den gevangen van dette moerye
was door haar aan Quimilaba geleevert en waaren twee derselver
Corcorren wederom door den Quimilaba naar onse Eylanden en
de Cust van siram gesonde, door ordre van tammabuttoemessen
waaren de Orangq van seyt, hantoeme Lebileeso van selo
en leyn aff nde logie gecomen, doch by avondt die Resent gemelt
hulpt verclaarden sulex te willen naar Comen als den Cominck
off den Orangq Tamabuttoemessen haar souw bilasten, Capt. hutto
had daachs voor de compst van Mons. hulpt een Bijeenkomst
met alle syne orangq: geleyt alwaar hy sich vermat dat myn
in Lere te gemoet souw gaan, ende raatvoust om in eenen dach soo
vell om te stoten als tammabuttoemessen in 4: maanden getim-
mert heft, nde logie by malcander Comende sagen malcander
aan als voor quaidy konden. —

Die van Lochoe bitoonendonse alle vruntschap die soo den Luytenandt
rapportiert synne Eerste plaats op haar versouck verlaten heften
nu boven nde Negerie Com malcanderen te bitey te comen scondere
woonen, nu noch nummermeer en sal den Cominck met recht
Comen Clagen gelyck hy schynt te willen doen, dat ley hem seck
te Ruinieren maar ter Contrario sal deze actie anders doen blyk
en deze orangq: anders moeten getuygen, Eehter ist sulex dat ons
doen tot geenen anderen eynden heeft gestreckt dan daar met onse
Personagie te spellen, ende haar tegens Malcanderen opte hitten
mitintentie om voet op haren Bodem te hebben ende Bij alle
occasie en gelegentheyt haar van alle hunne Nagel boomen te
ont Blaten —

Dij 3 Feb: Comyt van Hutto di'n Gousiratts Gouthsmit aant Cast. om te
versouken dat hier syne Resentie machneemen alsoot hem daar
naar syn seggen niet aan en staat en alsoo my Tammabuttoemessen
voordesen. bericht heeft dat hy Langen tyt Capt. Hutto secreten;

Raadt heeft geweest hebben hem geexamineert en verstaan dat het
gouwen sieraat boven op de Ettigolle als oock een silvere Bruijdoos
om aan Cominck van Maccassar te senden heeft gemaeckt, Item dat
hem oock kenmijlyck was naar dat de Jonequen gevisiteert waaren
tselue by nacht aanboort was gebracht hem gevraacht synde wat
Nagelen dat gemelte Jonequen hebben mee genoomen daarop ant-
woordt sulex niet voor de waarheyt te verten, maar veel gehoort te
hebben door ons tot bhaar nagelen om aan den Cominck van Bockit
te senden toegestaan waaren. en dat veel mompelingh gehoort hadd
ontrent Sulmerin genoomen waaren tot de quantiteyt van ses
groote Baar, die hy meynde naar alle omstandicheden en verscheyde
getuygenissen maar niemandt als naar den Cominck van Maccasser
waaren gesonden, dezen Gouseradt souw tegens andere gesegt hebben
dat den Maccassar ernstelyck souw versocht worden mit syne
macht hulp te volle Comen, om de Nederlanders te comen helpen
verdrijven, daar tegens sij alle de Nagelen aande onderdanen van
Cominck van Maccassar wolden leveren, soo dat ick wegens myne
opinie wel bedrogen souw comen worden, wie souw denken dat der
Mooren aart soo damich souw worden, alhoe veel dat door ons in haar
geloof niet gemoleteert en worden, des Echter om haar daar van wel
te voorsiekeren, liever knecht als Cominck souden willen worden,
voorder verclaart hij dat hem wel bekent is als den oorloogh eerst begon
Cap: Hutto aanden Quimilaba. en groot en Cleyn Ijsere valckoen.
gesonden hebben Item een vat mit kruyt versende onlancx door syne
Eygen slaven darwart gesonden, soo dat wij nu mit onse eygen voy ge-
getsilt worden en het Lyberaal kruyt geven aan mooren door onse
voorsaaten ons nu qualyck te Pas sal comen, sulex dat mit dese
Propoosten gefirmiert worden de Redenen voor desen door de orang
van loehoe en Tamabuttomissen gemoveert derhalven hier genoteert
Hoij 4 feb: wort ons wt d'Eylanden Vlaskers geavisiert dat radia Sammit
eenige van Calimonische Dorpen waaren tot gevallen, ende dat die
van Caybobo haar mit hem oock wolden verdragen, Item dat saul:
en sammit haar gereet maacktten om op Cammarie tot naarder
ordre te sammelen. de twee voornoemde Corcorren door den Quimelab
af gesonden hebben, Personen op haya en 4 op Sammlaso
gevangen, daar op den Vaandrager Jan outgerse gelast wordt
mit de Corcorre ertimoirtij en aanqot mit vaar water van
Jha en hattouwa op hoogh van haar te bijegenen te Cruyzen,

Jh.

Op datto bycomen schrijvens vanden Sadaba door s'. Roeloff
Gerritsen dat sij voor de starcke Lucuella waaren gearriveert
daar den selven Sadaba seer triomfantelyck met drij Corcorren is
ingehaalt en veel schoten met groff ende klein Canon geschooten sij
sulcx den Sadaba seer wel aanstondt en hem scheen een groot eer
maack te geven, die dattelyck musnoijen op sibrij en orangg van
Lochoc tegonden op stont versoeckende dat het Jacht en soldaten
soude vertrecken, dat hem aff geslagen woert en haar op den Gouver
bieden, die alle eer met syne Macht aerwacht waart ende wert
door hem dattelyck gerustmaert wil eenige orangg: bij den Cop. te
willen vatten, waar door haar soo lybiract met meer voor hem
vertoont hebben, soodat niet anders te Besperen is off deser gesant
is effen sop vroom, als alle de voorgaande geweest sijn

Op datto arriveren de Corcorren Alangh Larucque, en Ouren
voort Castiel waar door den luytenandt Reviere belast is mede
silve en de Corcorre Attiuo sich dattelyck sonder vertreck naar
Loirhoc ende Lucuella te vervougen om tot ons daar weder op des Sadahas
actuen te letten, en de Orangg aan te seggen dat binnen 2 a 3 dagen
tijn langhstijn met de gantsche Hongie te volgen

Op 5 Feb: 1634. doet den Cominck van Hietto Ernstelyck versoeckende dat
doch mij tijn wil naarlaatijn met onse Hongie op sijn stranck te comen
haar vaartuych was oock gerat ende soude met ons in Cochin gaan
verder datsich de saacke mit regardt van Capt. Hietto wel toe
drogen en dat hij in ons wetwesen de silue mier en meer soude doen
bearbeyden dat ons niet en souden verhaasten, dat den Cominck van
Jha, Hattouwa en andere hem beloft hadden toe te vallen, daar
bij dorst hij ons nadir opminge en versekeringe wegens die vande
ouer Cust off bocht van Cobbit, In somma naar syn en des selfs
orangg oordeel stonden, onse saacken soo schoon als de soude wense
en begeeren, en hoe de schilmstucken van Capt. Hietto door lanck
heyt van tyt mier ontdeckt werden, hoe dat de gemeene Luyden
die anders licht te abusieren waaren de oogen meer geopent worde.

Nota. den 6 ditto vertreckt met de restierende Macht vant Castel
wat in gemelte tyt is gepassiert sal p. pettens gaande Journaal
N: door mijnen secretaris gehouden Jaarlyck aan geweesen
worden derhalven ons daar aan gedragen

Op 15 Maart 1634 ongevaar 9 vren sijn de Corcorren met de Jonck
van Lysidij door ons van Manessey met gebracht aant Castel

Journaal van 6 Feb tot 15 Maart

gearriveert ende naar dat den Schoorlycken hormat gepleecht hadden
Syn de Soldaten binnen ende de voorige verrom wt getrocken de
Amboynesen zyn met Gemeraal tot de Pangayer in Cuys volgens
myne bylofte genoodicht tier first te comen, en haar belast voor yder
Corcorri een syt Plaats onderst geboomte vant hesjtaal te maken,
vyder is haar belast mit het silue te zaasten. Alsoo naar alle aspa.
rentie binnen Acht a 10 Dagen verrom op de Roij Zullen moeten
alsoo de verroachte schrijven Niet langer commen t'ardieren ——

Dy 18 Maart is belast A: Buffels als verslende schadelycke Beesten voor
de Amboynesen in haare Corbons te slachten. Item een d: voorsanna,
hetto messen ende onse Noorn om door haar gedoyt te worden waar
tor naar alle aparentie wel 2500 Menschen sullen Compareeren —
op dietto sinden de drye hoofden van kittoe Namentlyck toetoehatto: Baros en
Patij Torban aant Cast: om ons aan te seggen dat wij vastelyck
mosten geloven dat sy gene hant haiers van Cast: Hetto soude
worden, dat sij doen haar gants tegens de Boost was, daarom —
vriendelyck waaren versoeckende dat ick de Joneq van Boeckett
wilde relaxeeren daar op haar hebbe doen seggen, dat selfs aant
Castiel soude Comen, wij souden haar in alles Contentement doen.
en om haar voor eerst wat te gemoet te comen, hebben den Marmoe
van Hettos Soon die mit de brieue Joneq wt de school van Boeckett
gecomen sij was gerlaceert en de Joneq den ontladen om sekerte rocten
offer eenige Antemonitie van oorloogh inde silve was, ——

Dy 19de: becomen schrijvens vanden Capman van Hietto die versiert dat als.
ick van Lorhos mit de Hongie off armade naar Hietto oeer stack groote
alteratie inde Negerij en op de rest van Hietto was, en sich veel gewa
volck van Boien naar strangh vertoonden alsoo van Capt: Hietto voor
gegeven was dat ick mit verrom Comen soveel Plaatsen wilde aff
loopen en raseren als myn mogelyck Zoude wesen. Capt Hietto heeft
sich onde luyden t'abusieren boven op de starcktte van Essen ende
Coawanje bigeeven naar dat hy hoorden dat ick aant fort was ge.
arriveert gaff hy wt dat de Curagie mit en hadde gehad om ons
dizyn mit verjecte te stellen. hy was inder yll met een strangt
naar mamalo by Lyne vrunden geroest, om ouer die vantsbyt
ontolmie en lebiler ruw te Slagen dat sy myn op haar strangh
sonder Lynen vortin te Spraack gestaan hadden, onde hem niet
gehoorsamen souden, Item vorst onden siluen nacht een van ons
volck buytin de logie dronken synde gequest sonder dat hy waer
voet hem gedaan heeft. ——

Dijs 28 Ditto is voorgenomde fast bijgekomen dat gisteren door de
meeringhvuldige omslagh niet en heeft connen geschieden, op
welleke maaltijt sich een groote menichte menschen die wel
2 >00, q. estimeert worden, geschat sijn, ende soo groot als cleen
met groot contentement gescheeden en vroolyck t huys gekeert
sonder dat eenige mortie t werlek raer en weertom verhaelen onder
haar gepasseert is, mit midden had een tachtel voor ons ende alle
de hoopen doen Birzyen, daart oft laaste doort daelen der beesten
hoofden dat een groote eer is alsoo ons ryck in veel cominckens bestaat
wel kommelicke soude sijn geworden doch door myn eyntelyck geslyt
ende de gemysconteerde vergelecken te sijn dese als de voorgaande
mitoeruckde naar huijs ende haare decorie gekeert

Dat. tegens den avondt door den cominck van Hetto door tamahuello
messen voortsen dat hem van Ceram boode gesonden waaren datterop
Erangh oft kelangh 5 Jonequen waaren gearriveert die daar ter
Reede lagen en haar door den sadaha verbooden was te landen daar
op wyte letten hadden, doch nu ontydich alsoot dronckenmans getty
was, derhalven den Portero belaft alle Orangq. tegens morgen met
het op gaan vande Poort bmmen te dach vaarden. voorder dat Capt.
Hetto op Mamalo geweest was en soo veel door syne vyeyne tongh
te werckh gebracht dat kackie Bencko van Mamalo hem toegevallen
was, van daar voorder naer Massapel en waackel vertrocken. om syn
saat te stroyen,

Dijs 25 Maart des smorgens syn alle d'orangq: mit Castel gecomparceert
en haar voor gehouwen de advysen op gisteren avont bijcoomen daar
op goet gevonden is en haar aangesecht tegens morgen avont met de
gantsche macht gereet te wesen, Zulex sy aangenoomen hebben
mit intentie de voornomde Jonequen te gaan soucken daar op datelk
al het geschut en ammonitie van oorloogh aan boort gebracht is den
rijs ende sagouw souwmen haar van wegende Cmp: ondestemmert te spoeden bijschicken,

ongevaar naarmiddach bijcoomen schryvens van Lochor P. expresse
vande Commandeeren sergant aldaar, die ons aversiert door syen
van Atteilly seker bericht te wesen dat op kelangh voorde negeij
byde Clip 10 stx Jonequen waaren gearriveert ende 10 op Mampo
ende dat de selve al op gehaalt en haar versterckt hadden, waarouer
den raat beroepen en naar omstemmen goet gevonden dat men de

Hongie elex Syns weegs naar huys sal laaten keeren met expres last dat haar Corcorren geraet suller houwen tot naarder ordre alsoo ongeraden was nu yets op gemelte Jonc: te attenteeren dooroorsaeck sy wel van geschut versien waaren ende een Patery met 6 stucken op ons dan compst gestelt hadden, waar door onse totnoch bicoomen Eer sier licht in de kidentie hadde komen raacken, —

Derhalven bist tot mijnder macht gerocht ende dat men ondertusche sien sal wat middel dat de Ladaha die ons noch verstrooyt maak gebruycken sal, voorder verstaan dat Quimelaha Lochoe Persoonelijck mit 40 Mutsquettiers ouwt gebrechte naar Camb: gegaan is ick denck van daar op Kelangh, ——

Den Boode door ons den Cominck en Tamahuttoenie sien naar Hueto gesonden om Cap: Hiettio en de 3 hoofden te versoeken dat aant Castel vbiller Comen volgens haare Gelofften, die heft eenen brieff vanden Coopman wiergne gebrocht waar by verstaan dat de orangs tot antwoordt geven dat ons versouck vbil geneegen zyn, maar vermits haare koochtyt ent eynde der zoassa aanstaande was conde mit van huys, voorhalve versochten dat ick de Jauanen wolde ontslaan op dat gesamentlijk haaren vrendach eerst behoorlijk mochten celebreeren, te mijn om dat de Jauanen mochten sien dat de geruchte die den groten Pandietta op Jaca tir oven waar geeomen Indo alle de hiettisen Cristen waaren gemackt valsch ende onwaarachtich waar en dat naar den Poassa aant Fort wolde comen bydesen bitsiaringe wil Baros den Coopman voys maken dat Cap: Hiettio mit geworst en sonder Zyn wetten geschiet is ——

voorder avisirt hy dat Patty wolmy des Quimelahas Broeder mit eenige tarnatanen op hiettio geeomen was sonder te weeten waarom doch staat ons vast te geloven tot geen goet eynde ——

Wy worden mede bericht van tamahuttomissen dat hem ouer 2 dagen gerapportiert is den Quimelaha selfs Persoonelyck op Hiettio geweest is, maar tot wat eynden was hem onbekent alsoo syn designen aparent eenmelyck by hiettio ende de 3 hoofden geopenbaart zal hebben, Zulx ook te geloven staat door de groote veranderinge onlanex by haar beoonden die doort langh achterblyven zal onse Macht haaren Mantel Zeerlicht souden omwerpen, ——

Hiert as voen naer de bouen gene waarschouwinge Compt myn-

Tamahutto mishien zeer verbaast waarschouwen, dat an-
syner Broders als mede eenige syner ander vrunden besonder-
op hulla. weynnachtich doch waarschouwen hy en den Gouvern.
voorsich wil sien alsoo by Capt. Hutto en den Quimelahagoet
gevonden ende geartesteert is dat den Quimelaha op Lochoe ende
Capt. Hutto op hutto onse sortjens op eenen nacht souden aan
tasten, daar toe sijn mangelinge malcander eenich volck sou
toesenden derhalven vermelnt voort Laaty waenny daar-
gecomen is, en om dese saack wel te beleggen was daartoege-
proceteert den 15 dach dat hy van hulla was gegaan en de
versamelingh vant volck zouw geschieden onderschyn van des
Heminx van Tarnatens bruff in te haalen, tot welck exploit
Laetto haloey Tha en hattoekoa oock geroeffen worden,
Of hoelck advys geleth synde hebben dadelyck den raad doen ver-
gaaren en is eensamentlyck goet gevonden dat men op stondt
alle de Cercorren vande vlassers en buyten Quartieren zal
doen gereet maaken, alle de behoeffen in scheepen en Mons. huff
mette selve zal daarwaarts gaan en dadelyck vertrecken ende
datmen hem tot overvloet alhoe wel dat de Logie wel versien
is van alles sal versorgen, voorder dat den oranq. Tamahutto-
mishien die noch huis zal mit gaan om de hoofden van hutto
tot een generaale vergaderinge te bevrgen en aff te vragen
wat haar moveert tot soo danige veranderinge, Item datmen
de Javanen (alsoot Capt. Hutto al syn vuyl en boos voor
meemen mit dese schoon maackt) sal laaten mit gaan
voorder is Mede goet gevonden dat de Groote Cercorre die van
Rossenieve en Mardyckers sich gereet zullen maaken om-
op morgen avont mit den fiscaal fabr en s. Roeloff Gerrits
onder Coopman naar Lochoe te gaan, omme te vernemen
hoe dat sich de saacken daar aanstaan, die sich voorder sal
hebben te Regulieren naar den Inhout van sijne Instru
tie,
Of dat hutto een Cousirat van hutto die ons Brieven van Lochoe en
hutto bracht mit missive van waarschouwinge aan Coopman
wierom gesonden den selven al vooren gevraecht wat er op
Hutto om gmck, die ons het voorgaande gesegt heeft van
verschiyde vrouwen mde Negerje hutto oock verstaan te hebb
en daarom t selve aanmyn noch aanden Coopman niet en heeft
doorsen

Seggen, doch door hem Lulex mit geloft kon worden, alsoo
Capt. Hetto te groote weldaden van ons genooten hadde, ~~ooy~~
Pattynay en orangg: van quelque poeyy versouken lesenty te
mogen vertrekken den selven brenght my te vooren een persoon
van Tha an symer vrunden die myn waarschouwt dat haar
van Quimilaha een groote Bascruyt en loot met een Creor
verart is, en een Mattrauco hebben gedronken, Pattylabo
mit in onse handen te leveren alsouden sy den oorloogh daarom
tegens ons aanvangen, en zoo yemandt vande haare Namently
Laetto haloy door ons beschadicht woert dat Capt. Hetto sech
den aangaande ouer onse Logie souw rieven queren, Lulex met
een Mattrauco bevrischt hadde, en niet liever en sagen dan
tegens ons de wapenen inde handt te nemen ——

Mey 22 Maart zyn de drye gemelte Corporen wel gemant en gewapt
naar Lorhoe gesonden waar door haar Beylder boos en verradich
voornemen door Godes genade gestut sal worden, noch gaan
boven haar ordommarie tot rustinge voort quarnisoen van
Lorhoe 25 Soldaten die voor ech Maant geproordert worden.

Mey 23d: arriveert den luytenandt Reviere met twee Saloupen
comende vant Eylandt Boero alwaar hy met hartleer 2.
Maecassarsche ray Jonequen ontrent de Revier en mbocht
van Kayelliu aan grondt heft gejaacht, Londer dat yet anders
gebreekt te hebben als 14 a 15 groeven rys voor haar deslomo
De rest was alle doroen en de Jonequen dadelyck aanstucken
van daar is hy vertrocken naar den W: houck off de negery
Tomlouw, alwaar naar eenige dagen wachtens een groote
Jonq met marseyls heft verhoomen wel versien van bassin
en een Mataal houck versende op deselve Plaats daar den
Commissaris en Heer Lodensteyn t voorleden Jaar de Jonq:
met nagelen rancontreerde tegens welcke Jonq soo lang
slaags was dat alsyn scharp verschoten had ende nootshalve
Londer anders wat te rechten met een door naydt saloup ende
gequeste weerom thuys quamen, den luytenant en de van
saloup verclaaren dat die van tomao die van Jonq daar
oock Portugeesch op zyn te hulp kamen hier wat u te
sluyten dat alle tarnataanen doen ommers maar valsheytis

Zwant hu'r den Quimelaha gelucht is, diet Gouvernement van Amboy
beleyden sal soo de Quimelahas verstrecken sulex uk nummer geloven
zal, —

Dy 24 Maart zoiende vrydach becomen zoÿ schrijvens van Mons: Hulft die over
eenige dagen mit syne Corcorre op Hetto gearriveert is al waar hij vol
gens syn advysen alle de orangg: by nae mit een soo over gooten omt
als daar quam gingh Capt: Hetto en Patty Toeban naart gebanhte
en haar stareckte Baros en toutouhallouzo quamen eenelyck by
hem en soot schien mit de silve vrede als de ander gevangen derhal
ven genouch ti doen haar het quaat vermoeden vot het hoofd te praaten
echtir en schort het haar daar mit maar veynsen haar schelm
stucken en quaat voornemen Zulex dat Claarlyck Blyckt desen
Pot allangh ti vier geworst is en di mooren over al de ooren op
begimmen te stecken, alsoo sÿ van natuer tot verandering
genegen Zijn Ja alwaart dat sy voorhants sagen dat het haar
tot verderff souw strecken, dus nochmaals siggen met dat het
Neerlandts Monbackhuÿs in een ander zoÿs veranderen moet
alsoo onsi saacke hier soo staan dattir langer geen Praaten opge
pronct missive ofte remonstrantie meer toe en sullen helpen maar
andieren middel moet geschaft worden Namentlyck volck om daar
door alle quaat willige mtoomte houwen, —

Voorder avisert Mons: Hulft dat den selven daachs een nader vergader
op Hetto gehÿt souw worden waar door verhoopten ietwes gebbteover
richtin Item dat abdull rachman daar van Iochoe wat gekomen om
ons aan te dienen dat den Quimelaha wt gaff datter noch bouenside
20 stx gearriveerde Tonequeen 300 op Comiride wich waaren, Item
dat hÿ op Iochoe vanden aan slach niet en hadde gehoort maar wel
soo ras als op hetto gekomen was, Mons: Hulft avisert dat daar
verstaat volgens het verraat wel gebitsiaart is maar niet volcom
entlyck besloten en dat den Quimelaha daar toe zeer gearbÿt
hadde, —

Boshouwer sergant van Iochoe avisert dat daar verstaat Capt
Hetto op Iudiella 300 man souw senden om voor aft met het wt
gaan vanden Poassa yetwes notabels mettin Quimelaha aan te
vangen, wat sulex voorsin souw kan een yder oordelen soodat hier
wt haar quaat voornemen genouchsaam geaffirmiert wort, —

Dy 26 d: zoiende sondach rifferdt Patty allangh dat hem gisteren
avont by donckeren een Boode wt syne mgerÿe verscheenen was die
hem deede bootschappen dat die van Nauw Nauw bÿ nauw henneckela

Hettoe en Hemmelalie daar gecomen waren, met Presentatie
dat zoo geniegen waren op den voorslagh als ick haar strangh passeer
te wollen letten soo men haar verseckeren wilde tegens het geweld en
macht van Capt. Hettoe en insuleker voegen onder de Oelie van Rosse
niveen wilde bigeven ende Castiel nijffens alle onse onderdanen gehoor,
zamen alsoo sij bespeurden dat Capt. Hettoe haar alles verderff was
soekende, Hier op is den gem: Party bilast datelijck selfs naar alangh
te gaan, de gecommitteerde te spreeken, ja des noots wesende ymandt
van sijn Orangg: aan voornoemde Negeries te senden ende haar aante
seggen dat wij versoucken sij ymaart van haar Permsipaal hoofden
aant Cast. verlo senden, wij souden haar in alles Contentement doen.
Hij 25 Maart Compt Mons. Hulft met onse orangg overlant aant Cast. die
met langh en breede rifferteert t geene dat hem is wedervaren Namentlijck
dat het eyntelijck soo veer gebracht heeft dat Baros ende Soettohaetto
Capt. Hettoe bevocht hebben aff te comen, ja soo veer gecouragieert
door den orangg: Boelangh, synen oom dat hij naar dat hoorden hulft
by hem op de Baliruw mit en volle Comen gepresenteert heeft mede.
Sd agger vande Logie te volle Comparceren, maar met inde Logie daar
in hij bilieft wert, alwaar verscheyde discoursen vielen doch en wist
geen redenne voorgens des veranderinge te geven, dan dat ick hem voor
Lucielle wat hart aangetast hadde, en alles wat hem verwerten hadde
daar aan onschuldich was, het verwijt is om reddenen Cleen geweest —
sulex hem daar niet en schort ook hierff wij nich by myn geweest
dan als hij myn - weerom van Mamieppo comende quam vervollecom
op verleker tijt sulex een yder weet maar soettelijck gediscourart hebbe
hem verhalende de destructie vande 4 Joncken, het veroveren vant —
Mitaale stuck ammonitie van oorlogh etc op de Mamieppo, Item dat
hij seer licht Con afmeten wat deze Jonge luyden die nu regeerders waren
naackende was, mit het inrijgen van vrenidelingen Namentlijck
d Portugeesen daar mit haar voorouwers soo grooten moetten hadden
gehadt, en wij haar voorouwers en den Coninck van Ternaten tot —
onser meesters grooten Costen noch dagelijcks tegens de selve assisteerd
ende dat sij wel denecken mosten dat de ouwde luyden die nu omtrent
30 Jaaren onder onse Regeringe gerust gesiten hadden sulex niet
en zoude aprobeeren, en naar datum is hij maar eenmaal volgens
den Inhouwt vant Journaal voor Lorhoe en Lucielle by myn geweest
Namentlijck als licentie quam versoucken naar Lucielle te gaan.
om den Sadaha te vervollecommen, Maar ter Contrarie maackten hem
zijn quade Consenten bijl, wat voorder gepasseert is sullen ons ge,
dragen aant schriftelijck rapport van Mons. Hulft geroteert No: —

Naar dat Cap: Hiettoe inde Logie geweest was syn op stont alle de
Luyden mit packensack weerom vant gebrecht inde Negerij gecomen en
op dier daat mit haar et waar inde Logie verscheenen. Soo dat genouch
bysnert woort dat dysen hadel d'Luyden tegens de Borst is die recht
wt seggen dat tot soodanigen Beschryt door haar offerhoofden ge
starst worden, daar om den orangq: Berlangh tegens Mons: hulft
wil seyde dat al dit voorlen in rook verdeoynck souw, op hiettoelam
comp: verstaat hulft van Cominck en orangq: die hem daar waar
nagemmin: dat sy wel verseckert waaren soo maar een aansienck
Macht van ons verschynt dat hem alle de cleene Negerys sullen af
vallen. Item dat sy op alle Plaatsen haar secrete spyen wt hadden
die haar gelieten vrunden van Hiettoe te versien om de Luyden den
Polsi te tasten en soo wtwys voor viel dat ons tydelyck alger ats ge
schiet was soude waarschouwen, ——

Dy 30 Maart versoucht Barchs Jansen vryman van Batavia Comen wt
Banda daar alles wel staat en als m amb: nock geen scheepen verscheen
mit syn Jacht naar de Cust van Seram en Seram laawt te mogen ver
trecken om synen handel in Sagoeno te mogen drijven en den bastmasoy
te Procureren Lulcx hem gaaren hebben toe gestaan, op mit anen
richt beschirt wt den hoeck te bequamen, want Jonequen daar van dit
Moissen gearriveert sijn om daar op mit haar weaarts Comen weecht
te houwen.

Op dacetto bequamen schryvens door den Fiscaal Jabir van Ierhoe waar wt
verstaan dat de orangq op 28 d: op Ioirhoe seg Lucielle, by den sadaha
waarin geweest die haar aangemaent hadde tot het relaexaren en
verchsende der soldaten daar op geantwoordt Joeden hebben dat sulcx
mit in haar maar in vermogen vanden Gouverneur was, Item dat
den Sadaha gedrycht hadde soo voor den Poassa mit daar bij hem
en Quamin de hant van haar aff trock den fiscus heer ouermusoegen
thoomin: dat daar geweest hadde gaff Quitsill seborij tot antwoort
dat sulcx mit syn voorwiten geschiet was om den Cominck geen redene
van Claagen te geven, en hiet da gelycx ouer en weerouer loopen door
slaven geschieden en Niemandt anders die ontrent Lucielle haar tuyn
en sagoeno mostin waarnemen. Item dat min inst en most gestrouw
dat sij mit den Quimilaha hielden, dat sy naar Comt en Lisidij ging
dat was tot een gest in sicht alsoo die mit haar en ons een lyn voorde
trecken, sulcx mit geschieden kon sonder t samminspraacke en
dat min van daar dock weiten Most wattier voegens de vremdelnig
om gaat des was een Cetsil Seborijs volck versende een seyge op Lisidij
Comin Rapportieren dat so sta Jonequen op Kelangh Laagen die

waar op seeckeren Bergh mit een vastigheyt verstarckt hadden — daar in 6 stuck Mitalestucken 5 voor den Quimilaha en een voor Capt. hietto, die kilanggers haddin gesight dehollanders mochtennu comin. Sy haddin wat voort vraagen. —

Verder dat abdul rachman heeft verclaart hy op Hietto als daar was mier dan mit sestich Lucullesin mit Negerij getelt heeft tot wat eynde can een yder aftmeten, die sekerte geloven soo Mons. Stulftniet tydelijck daar gecomin. waar. din aanslagh offte verraadt souwe voort gegaan hebben alhoe wel dat Borlangh die ons nochtans een vrientweil wesen sulex tot haarder verschoominghe ontkent —

Verder Refereerde dinfiscus dat hem Citeilij sy boorij den selfdin Avonts herfthaan gedient dat tin tijs als de orangs op Lucuella waarin, die van Cantt: en lissidij by haar int weerom coomin op Gammelougie zyn geweest, daar malcandere gedach vaart hadden, alswanmierhaar zonderlingh gecommandiert wirt dat de soldatin met en soude relaxeerck en den Gouverneur te vrientdt souden houwin, waar door sij al conde Ghouwin blyven. Item dat Bij haar noch yetwes mier was besloetin maar dat sulex mietin vermochtin te openbaarin, sy haddin soo yets op handen dat ick myn genoegen souwe hebbin, ende tot een Besluyt dat min daar geen seckerheyt van mierder Jonequen hadde als van geen op kilangh geartiveert, en soo sulex waar is sal den Quimilaha noch minder op syne onderdaanin passin en alles doin wat hem int hoof compt, echter ist sulex, dat d'Inwoonderen den oorloogh moe syn. zulex sij seckerlijck bitoonin zullen, soo onse macht verschynt den opperstin pagi van Quimilaha souwde gesweerin hebbin, soo as den Poassa wt was datmin haar op Lochoe mit de gantsche macht vanden Quimilaha zoude comin versoucken, —

Adij 5mo Aprill A: 1634 —

Ditto Secomen Schrijvens vanden Coopman vanderveyt die ons avisiert dat daar op Hietto voor alles in rust is ende de Luyden ongelyck vriendelycker als te vooren offsyde schelmerij van Capt. Hietto begmnin te mircken, offdat de sommige door syne valsche haare Parsoynagie spel can wilwesin, echter ist sulex het sij hoe wil dat haar mit al tot syne devotie zal crijgen. en dese tumulte eer gort als quaat sal hebbin veroorsaackt, en waar gants noodich dat Capt. Hietto bij deces gevalt wirt, offte Fauhte van sulex salden — lastie d'oalmgh erger wesin als d'eerst, —

Den vaandrager vande Mardijckers door Missive van Lochoe affgesonden advertiert dat hem sibory secretelijck belast heeft aan myn te,

Seggen dat die vande Seven Negerijs Namentlycke de gelues
off Prouintie van Annin lockie en La-ala secretelijck op den voor
leden nacht voor sijn suck bedde gewerst waaren die hem mede aan,
gemijnt hadde tot het aanhouwen vande soldaaten, waar door sij ver,
hoopte dat haare Nagelboomen behouden souwde worden, ende datme
haar mitgualijck soude aftneemen dat sij met d'Orangq: van Lochoe
als den Gouverneur op haar strandt was met en hadden gespreeken,
sulcx was eenlijck naar gelaaten door vreese der tartataanen die door
ordre vanden Quimelaha en Sadaha bij mi michte op haar strandt en
boschen waaren onthouwen, dus andermaal seggen mock sogwij
hier tijdelijck eenige macht hadden gehadt genouchsaam blijckt goede
en bequame gelegentheyt hebben gehadt om met alleen den Quime,
laha maar alle quaatwillige doot syne onderdaanen tot haare
starcktte te drijven, alsoot seecker is dat sijtfal moet syn en de destructie
der nagelen onlanck geleden soodanige vreese en schreck heeft aan
gebracht dat sij een andr lyn sullen trecken want rondt tot seggen
dat liever zullen gehouden worden dat hebben langer ongerustleven
en perijckel loopen van eyntelijck alles te verliesen, en dat in
zulcken geval noch op Commck noch op Quimelaha met en hebben
te passen, echter ist sulcx dat het achter Blijven van onse schep
eenige haare Boschijt dort stijven doch mi mandt als de groote, die
de gemeene luyden de Nagelen off op haare Boomen off als geplucht
zijn voor een Birsilingh aff Parsien des nu den Rechten tijt om in
troebel water vis te vangen,

Dij 2 April 1634: Becomen schrijven door den Corman van Oeren wegens
Patty alangh dat met sommige synen orangq: op de Negerij hemche,
louw geweest waaren en haar volgens mynen last aangesegt geraden
haar te wachten de wapenen tegens ons mede handt te neemen —
Capt Hutto om zyn quaat voornemen te stijven off dat haar sulcx
gualyck zoude becomen, daar op sij geantwoort hebben haar voort
selve te sullen wachten en met vele mieninge waaren haar omans
persoons wil daar met Capt. Hutto mitte alt saamen met verder
te helpen,

De persoon door myn van Alangh naar Sauwo Pij nauw Henne,
hille en boven gelegen Dorpen gesonden Rapporteeren dat op haar
arrivement aldaar gants wellecom en aangenaam waaren waar
op die van gemelte Negerijs bymalcander gecomen sijn ende haar
tot onsen naam aan gedient dat met anders van haar en begaar
Dan dat sij alle trouw aan Gouverneur wilden presteeren haar

Dagelen aen Neerlandtsen Gouverneur, leveren voorder dat sij die gesin geerde logen van Capt. Hutto niet en mosten geloo en haar aangeraden die Lijve in geenen deelen te verlieren volgen, dat sij altsaamen minnelijck aanaemen, en verklyt waaren op welcke Uytsaringe eijndelijck eenen heataetto soon van Orangq: van Hermikela verschenen is die alles aan Capt: Hutto ontdeckt heeft, sulex dat naar sijn vertrom Omen niet weer by malcander hebben derven Omen, maar Secretelijck laaten weeten dat die gemeens Luyden om t haare te Behouwen, altsamen tot ons inclineeren, en sijden oorloogh niet en soeken derhaven aen. Bedoist op haar strandt van Nauro Presenteeren te Maaken om alsoo voor Capt. Hutto versekert te weesen, ende alsoo verstonden dat Capt: Hutto by Mons: Hulst mde Logie geweestees en alles genoucksaam bevredicht mien sommige Reservmeken datmen nuden Gouverneur met meer en Behoorlijcke soc batten, als haar gevae wert waar tot desi questie ontstondt en voat haar tot sodaenige vre vilmoedicheyt moveerde, gaven sij tot antwoordt dat kackialij en deden Quimilaha Tonest op Lucuella versen Matheauw met malcander gedroncken hadden, den oorloogh te gelijck tegens ons wilde aanvangen waar op had wt gegeven dat ick nit naar huys gaan die Cleyne negerij wilden loopen, waar door altsamen gevluchtsijn en Capt: Hutto gehoy hieft door desen middel den oorloogh eenen voortganck genomen sude hebben, zulex godtverhorthaft en wij een Preuve Becomen, wie ons trouwo ofte ontrouwo is, voorder verclaarden eenige vrunden onse gott gunstige, dat Capt: Hutto op den Quimilaha maar eenlyck wachten naar die Primsipaalle Maccassarsche Macht waar bij noch eenige Planckes souden versen, waar over sij Altsamen Namentlijck de oude Luyden een groot bedencken hadden datmen die wedrom het Omen diemen voordesen mit groote Moyte verdreven hadde,

Op 3 April voort den Luytenant Revere gemandeert met die groote salopen die nu wederom claar en wel voorsien is naar Lochoe te gaan om aldaar over het Guarnisoen t'Jachten salopen te Commandeer Item dat d'Heer fiscael Sabier mit de drije Corcorren alsoo daar in ons meste gewelt bestaat tegens dat de vloot verschynt versen en t volck vervarsht mogen worden Item dat mit de schuldenaren volgens genomen Resolutie een Jaar voor daato d'Eersten Paij zal doen betaellen, en soot langer in traechheyt continueren dat

sijmen p'rsoon doen geset ende gemelte Corcoren

mijn de Landen die wij m zanden hebben. Sal laaten vercoopen ver
alsoo eenige sijn die sustmiren dat bitaalt hebben haar Blijck
sal aff gevoordert worden, —

Dijt 4.d: smorgens Comjt Malessio van wat ij schoon soon van oranq
Borlangh Com van Capt.n Hetto die van sijn schoon vader aant
Cast.t: was gesonden om myn aan te diemijn dat nu twee dagen ge-
leden dien halven Broer vanden Quimilaba lorhoe vergesellschapt
mit eenige Sarnatanijn en Lueellisen op Hetto was gecomen waar
door naar alle apparentie verrom een vreemde bitsaamge voor-
handen was, derhalven hy ons dat waar schouwen bilooven dat
een ooch mit sijl sal houden, ende sijn volck gestadich bij haar
hielt om op alles goitregert te neemijn, voorder laat hij ons
recommanderen dat den Cominck en Samabuttoe mijsen in ach-
tinge wilder nijmijn, en haar doch mit en willen aff vallen alsoo
daar door alles geriddet sal comijn worden, en hem doch eyntlijk
sijn mersti Macht sal ontvallen, voorder maeckten malessie mit
Regardt van Capt: Hetto verschijde en dwersche voorslagen —
namintlijck dat naart sijgen van Borlangh. Capt: Hettos om-
bitijr was dat een Persoon geruineert waar dan t gantsche Land
tijn troede dat soo hij verduiert wert en wij Patientie gebruij-
tot dat de armi slichte luyden haar oogen geopent worden en geen
gevolck mier en hadde sich tijn entrouffel bant landt naar strum
Bouw bigeven van waar hij seckerlijck alhet Quaat dat in syn
vermogen was soude Rockenen, Neffens andir Proposten meer vrackd
dirhalven oft mit bitijr waar om gladder voor te Comijn ende t verte-
dimpen dat mijn hem dede doot smijtijn sullex op den naem van Boer
mostijn gaan, off dese voorslaghen met eenijn goeden yver voort comen
off wat en gemoit van alle moorijn om ons den Pots te tasten, sullen
wij Godt laatijn oordiel, wij hebbijn echtir om redemijn alle dese
Poinctijn mit willen bi antwoorden noch aan noch aff raden, maar
geantwoordt dat den Cominck en vier hoofden op alle dese swaarcheden
aff lettijn hadt, en nu tijt waar daarmee te voorsien, eer t wier grooter
en onblusselijck wordt, en soo ij haar autoritijt mit en condemam-
tijneijren dat haar in alles de hant soude bieden, Item dat den
oranqq Borlangh, Paetty Torban Toutoubaetto mot waar
schouwijn hem mit mier te volgen, waar door hem allen sal
vinden en soo grootijn gehoor bij de cleen Negerijs mit mier hebb
Item dat Borlangh ons dat wijten sijker bericht te wesen
dat op Kelangh 15 Jonequen gearriveert waaren, op Toeban, en
op Bouro 13 a 14 alte samen wel versien van Ammonitie —

van oorloogh, van die van Mauizo had den Quimilaha aenige op lueuella ontboden. Item dat men mit gehoort hadden van Quimilaba sigh Joncquen van Capt. Hetto mit de wilde nagelen Cittsell en Bruijt aanden Cominck van Maccasser was gesonden, als hem naar den Inhoud des bruijts gevraecht wert, antwoorden daar van niet te weten, den voornemde Sempessie is bi last morgen vroech weer om te vertrecken, om op alles goet regart te neemen. Sulex hij bi loofft heft, daar op heen an Papsie en aan syn schoon vader en dobbel dammast verartis, om haar te miert animeren ende sij m haarin goeden voorgenomen weer mit en verflauwen, voorder hebben Bij langh doen aan seggen, alsoo haaren Poassa van Nu bmnen twee dagen geryndicht sal wesen, wij voornem zijn den Cominck de 4 hoofden en 3 oorangh van de Omsupaelste Vrijgrijs offe orlies en orangh Tourda te versoucken, dat sij altsamen op Hetto lammal wille comparegren, om mit malcan te overleggen wat middel best aan gewent dienen, tot rusten wilstant vant lands Hetto, alsoo mier wij versoucken dat hij m geen gebreecken wil blijven te comparceren en alhoe wel gedeylt waer dat dese Pobsiarmgh aant Fort geschieden soo hebben noch tants willen m sien de ouderdom vanden Cominck en synen Gijoon

Op dat etto Compt den vaandrager van Marduck van Iochoe mit een Missive van fiscaal Fabir waar by ons geavisert wort, als volcht, namentlijck dat hij Cittsel si boorij m alles vroom ende trouw vondt, die de orangh vrundelijck aan gesproocken hadt dat den tijt bi gon te naackten en dat sij kiesen offe deelen mosten soo haarde zadek: waar voorstont, dat wij wel mochten lijden dat sij mit den Sadaha versoende en thooft mden schoot leyden, wij waaren oock wil gemiegen om ons Quartmsoen te luchten, alsoo die soldatin wil beter worsten te Employeeren, sulex sibor ij afsurmierde seggen: dat de Neerlanders offe Blancken natie mit geen Praatgen gepayt wilde wesen, daar op sij rondelijck wt antwoorden dat dem ende ons trouw zoude Blijven en soo yets deeden dat mit betaemde daar over reprosis wilde gedoogen. maar dat Best was te summulate tot de Comst der Scheepen alsoo mit moeren te doen hadden hebben haar alti mits den Pols doen tasten, om te weten wat sij m haar schilt voerden Sulex 9 dagen voor dat etto desi roock geschiet is alsoamier d' Heer fiscaal sich gelieft om op te breck waar op sij groot mijbaar en rouw betoonden, ende tot antwoort gaaven dat altijt anders van Myn verhoopt hadden en t geame.

dat tot noch secret gehouwen ende bin dat sulcx tot versouck
van die van Camb ende Lissidy was geroert, alsoo haar beloft
was dat Quimilaba sackery binnen eenige daagen souw ge-
authorisiert worden, en soo sulcx mit en geschieden eer dat den
Sadaba van Lucella naar Hetto ginge om den Cominckx brieff
over te lieveren, sy gerisolveert waaren gesamender hand de
Wapenen tegens den Quimilaba Lochoe ende Liliatta mede
hand te neemen, die volgende ~~die volgende~~ versochten dat soo
langh Patientie wilde hebben. Item dat haar die van Camb
en Lissidy wt gesonderd Paetty sessen soon vanden Ouden Paetty
van Camb: wesende swager van Capt: Hetto hadden laaten werte-
dat om gelijck handen mamieren die Soldaten Soude Retraxeren, en
ick mit Qualyck wilde nemen dat sy myn voor Lochoe mit en waaren
Coomen saluieren sulcx om geenne Reden zijn als wt oorsaken vanden
Sadaba en Quimilaba waslen naar geblieven, verder beloofde my soo
die trouw gem: Quimilabas hier bleeven en niet en vertrocken, dat ick
vrienden aan haar souw vinden, alle welcke Redenen den Quitil
Seboory alsoo affirmierden waarachtich te wesen, Daar bij hy versocht
ons optstelt te willen verlaaten, en soo anders mocht wt vallen
dat ons tydelijck souw waarschouwen. alsoo gestadich van sijn volck
op Camb: en Lissidy heeft en van mi tonge was nock eenige om op-
alles wilte Comen letten, derrewaarts te sinden. Den vaandragers
vande Mardijckers was gelast Cotteilly alsoo groote vrunden syn.
sondieren offer yetwes was waar door syt eenigertyt soude mogen
achterwaarts Reysen. Daar op geantwoort heeft mijn verseeken.
eenelijck den Gouverneur te brengen daar doch mit te willen ver-
laaten. alles souw op onser zijde wt vallen, Zoo maar soo geluckich
waaren, dat eenige macht krigen, ende dat alle die van Lochoe en-
dach oft twee geliden mit hem een Mattreauw hadden gedrancken
Zoo sackery mit geauthorisiert en wert, dat sy mi tons wilde leven.
ende sterven, ende Quimilabas mit de wapenen Zoude verdrijven.
Zulcx affirmierde die van Camb: en Lissidy haar oock beloft ende ge-
sworen hadde hoop en door disey middel mi tons nock eenmaal in
rust en vrede te leven, die van Armin en Lockio waaren andermaal
op Lochoe gerooist ende hadde hem Cateill aff gevraacht oft haar oock
sicker en ernst waar, dat de Neerlanders wilde aan houwen daar
op antwoorde dat sulcx wel saagen en hoorden. als by den Quimilaba
waaren, en sy oock mi tanders al wast datter oorlasts quamen

en Mostin geloven, Daar op sij antwoorden dat het steen dragen
ook al mor waaren, ende mit van Meringe waaren de Bergen
langer op en aff te loopen dien volgens van t sint des Cominex en
Gouverneurs last voortaan te volgen desr Persoonen waaren met
haare talle voor daach om mit gesuen te worden vertrocken ende
hadden hem alles goets tor geseijt

Den gem: vaandrager Rapporteert dat hem int oversteeken naar Hommut
een strange Comende van Luciella was voorbij gepangayt sellende
haare cours naar Huella ofte Capt: Hutto, den assistent de was
oversicker saecken aan t Castiel ontbooden wesende rapportert
dat mit gaan van Huella naar hommut een goede Perty Luciellesin
nde Revier van Sanalou hert gevonden, ende door an vrouw versta
de hem ontmoette dat m sicker huys wat achter aff staan gebiswart
wirt en veel volck vergadert was, soodat vastelijck geloofft mort
wirden, dat den bol noch mit en leyt en hit langh wachten der macht
ons tin ontwijfel hinderlijck zal wesin. verder mot en wij ook vastelijck
geloven, dat den Tadaha van alout wollen, volcomin tin mis heeft

Ay 5 April wert den gemelten vaandrager mit een Missive aanden fiscaal
fabir wederom te rugge gesonden, mit expresse last sooras den luyte
nant Rivière daar sal Zyn gearriwert datelij mit syne Byhebben
Corcorin aant Cast: t coomin, voorder wort hem gelast Siborij en
orangq: van Loehoe t ammineren, en soot mogelij is het goet voornem
vandie van Camb ende Lissidij Namentlijck de Clane Negerijs sor
tirin: onder Lockij Alemin, ende La ala: waar aan ons tin hooghsten
en mer als aandie van Camb: en Lissidij gelegen is te voorderen alsoo
de Comp: daar bij eenin sonderlingen en goeden dienst souw geschied
mit welcke stratagemo wij de Papegay al staat die noch soo hooch
zullin aff schieten, Item dat hij den sadaha wollen insinueeren,
mit van Lucuella te vertreckin voor dat fackirij geauthorisert
is ende soo min dat tegens hem sal protesteeren

Dat s: Roeloff hem naar Hutto sal vervoegen, zooras den Zadaha
dit waarts gaat om op hit lisin van des Cominex Brieff te letten
en te hooren off alles perfect volgens den mhouot voor gelisin
wort alsoo de Comp: daar aan gelegen is,

Item dat de orangq: voorseckert mogen wesin dat wij binnin 14 dagen
tin langhstin mit de gantsche hengie wederom voor Loehoe zullen
wesin ende soo fackirij geautorijsert is oordre m voorder saecken
sullin stillen, en om Cutcilij mit verdrutelijck m dessr moyetz:
saecken te maken ti mer alsoo seck is en vastelijck gepresumeert
wort dat door des Zadahas volck vergeven is, hebben hem om te

Minuten een Rol damast tot sacken wittin Rijst ende eenigh
Garijs werck voor sijn reyst gesonden,

Op datto Compt: Bode vanden Cominck van Hiettoraportiren datmen
van Hiettoe heeft dorn wetin, dat naart wt gaen vande Loassa-
vbisin maar morgen de hoofden voorm mins waarin aant Cast.
te Comen om te sien off de Questie tusschen ons Tamahettomessin
en Capt: Hietto gerisin Conde vereffent voorden, sulex Capt: Hietto
op haar versocht souw hebben, daer op Tamahettomessin mynlat
vraagen ofte ick goot vinde dat hij voor off naar aant Cast. zalcomen
Item dat hem vandin morgen een Jarnataen van Corcorre vanden
Sadaha was Comin aandienin dathet seeker was dat den Quimelada
en Capt: Hettoe op mirwo een Matteauwo hadden gedronken datsij
sie bortij omdat de nitlanders op lorhoe gebracht hadde en Tamahettoe
messin omdat hem eenige Plaatsin had souckin te ontrecken bij alle
mogelijcke middelen te leven soude binnin,

Hij Adrijl wordt den gemelte Bode mitmondelingh last ende ant
woort wierom gesonden, Item vertreckt den assistent de wers war,
om naar Hettoe die gelast is de officieren te bevalen gorde sorge
te dragen, Item dat volgens Resolutie versouck en aanschrijven
van Coopman gort gevonden is datmin Barus ende mide Reeders
van Jonkg zalcoccommoderen mit de waarde van 2 Bhaar nagel
In Clerdin, om op het aanstaande Mouson te betaalen volgens reso-
lutie daar over genoomin, alsoo thiloe midse gelegentheyt ten meest
dienst der Compe: alsoo bevonden te behoorin,

Hij 8: Compt: Malesie schoonsoon van Borlangh, wierom van Hilla
die rapporteert dattir mitsonders was voor gevallen, dan dat daar
gesantin vanden Quimelada gewest waarin om te hooren hoe
dat sich de saackin toe gedragen wegens het dissijn van Capt
Hettoe en den Quimelada, andere gesentin vant Campon
Paettie van lorhoe op Lieuwe woonatstich hier van niet weeten
maar wt last van sadaha, Quamin om bij den Capt: Hetto en 3
hoofden te onderstaan, wat haar gort docht off men den Quimelada
souw dorn vertrecken en fackirij in haar Plaats autoriseren
off mit, op zulcke absurde bitsaringe door hem gelet was, maar
en was derhalven met verrechtert off Besloten maar onverricht
saacke wierom vertrocken, zoodat Qualyckeerten wat desin
godt Loosin hoop voorheeft echter moetten noch voor een tyt sim,

mulieren, Alsoo ons niet anders als manckemint, Namelijck
vlers speck medikamenten, en Qualijck een Plaester hebben om
op een gonde te Liggen. Item Anckers en touwen, daar van omnees
zoo zoo zijnich geprovideert zijn en de saloupen met rottangh touw,
werck zijn hebben moeten brengen, daar bij onse Clime macht die
hoe langer hoe meer mindert, soo dat ons maar alles gebreckt, sulex
Capt: Hietto tendeelen soowel als ons Bequentijck is, derhalven
soo sij siggen hij Lijden hart wockt, ende de Leene Negerijes met
arrebijden en steen draagen aantast, daar ot wij eyntelijck
een goet werck verhoopen, der halven Boelan en eenige anderorangh
voorgeven is, datmen hem in deze boosheijt zoolangh hij niet anders
en doet behoort te Laaten geworden, alsoo synne hulpers hem eyntelij
zullen afvallen, en sich een Capt: sonder soldeer bevinden, voorder dat
wij mitsen moeten troystelijn aande goede genegenth: van meest
alle de Negerijs en Orangg: die altesamen siet wel gevalt, dat
wij haaren Ouden Cominck die als onderdruckt wort de handt bieden,
doorwelcken Middel wij seckerlijck t gantsche landt tot onse
devotie zullen krijgen, alsoo sij altsamen verlsien dat Capt Hietto
aspiereert om mitten tijt Souverijn vant lant te wesen, mit weyens
kumu ir om sijnen hoochmoet soo veel mitouwen soude Comen als
mit haaren een voudigen Cominck dit synde Eygen woorden, ons door
den orangg Boelangh tot gesonden,

Dit Quimilada had versocht dat die van Laeboe haloij Iha hatt,
touwa en andere op Hiella wolden Comparieren, nijffens al d'ander
olylima en Olisiwas om opt gaan oft Blijven, vanden Quimilada.
te Bitsaaren, daar op hij meynt niet en sal volgen,

De vergadringe van Leene Negerije op hietto was oock vermetteht
dach bij de 3 Hoofden, bisloten dat binnen 2 a 3 dagen aant,
Castiel soude Comen waartegens de orhens vanden Cominck ge,
sonden daar mede tot siluer Plaatsen soude Laaten vinden

die vant Campon Paettij nu Tigen woordich op Luciella woonach,
tich, waaren, oock voor mijnens haar wettrom op Lorhoe te bi,
geven, soo dat het sich tot een goet tredres laat aansien, maar alsoo
op Eerangh eenige hoofden, waaren aff geslagen, een Partye
na gelt geschickt en sagou bossen gerasiert en onvruchtbaar
gemarckt, sulex onse Soldeen gedaan hebben, ende door

eenige Quaat gunstigh gesustineert dat het die van Loesoe van
achteren ouert gebrichte gedaan hadde was eenich obstacckel voor ge-
komen.

Op d. 8 April Comst Calbouw Resident van Tamabiettoemessin aant
Castiel die gelast woert te onderstaaen wat nagelen dat op Tha.
Hattouwa en tuckal syn. endi dat men hem om de silue in handen
te becomen, Contant sal bestellen. Hiem is hem volgens versouckde
Copie van Breff door den Coninck van Tarnatick aan myn gesonden
omdi Inwoonderen van Tha. Hattouwa Tieckel en andere die gea-
biseert worden voor te houwen en haar den Rechten in hout van haare
Coninck mieninge te doen verstaan.

Voordi is hiem aangesight den Coninck wil te Inducierendat op den im-
houd vandes Coninckx in Tarnatens Breff wel willen nament
dat Capt. Hietto aanvoien dat denselven geadresseert, mach antwo
dooch dat voor hiem en syne onderdaanen Replisiert dat hy noyt
onderdaanen vanden Tarnatainschen staet is geweest, endo hemdes
aangaandi eenige opatie schuldich is —

Op d. 9: is den gem: Calbouw syn afschiet Commen Neemen, die voor syn vertrek
in discours van Capt. Hiettos Presidiere verhaaldi dat hy op haaren kar-
ue Rey versindi den laatsten dri verloopen maandt als sy te samen
in haar Mosquitt waaren, endi naar den dienst onder haar eenige Comcten
van Questie voor vieren, die welke tot onsen naardeel door Capt. Hietto
Zaer hart gedriven woordi, waar door Banda anderhoofden bevrijt woert
die hiem voor huiven dat sulcx d' Leer ende het testament van synen
vadir niet en was, dat hy Toneq en onbedacht synde wey mich wist wat den
oorloogh in haddi, maar haar alle die ontwaaren sulcx best bekent was,
Natuirlyck in wat swarichyt dat sy met di Portugeesen geweest
waaren, endi hoe genadichlyck dat di Neerlanders haar daar van
verlost en sy tot nu toe onder ons gerustelyck gesiten hadden, derhalve
mit van mieninge waaren met den Gouverneur haar mit andersdi
Proederlyck endi vriendelyck bejegende, derhalven wel voorsich
mocht sien wat hy voor nam alsoo dl synedesignen naar alle aparen
een Quaat Eyndi Zoudi nemen, en Zy Oranqa: hem niet en soude con
Hilpen, derhalven best waar dat men hem en Tamabiettoemessin voor,
soi hdin alsoo mit van tsmets en waaren gemilte Tamabiettoemessen
en den Coninck in haar richt te verclaren, daar op hy hal toornich
wirt en van syne Sitplaats opsprongh eyschendi schult en hoert
antwoorden tegens Baro: die di laesti woorden mit hem hadde gebat

inwerpingen te Commen, te midde alsoo den gouverne:

connen

gij mocht mitten Cominck en Tamahiettoe messen dreckatin
welcke woorden door d'ander Orangg: en gemene luijden seer qualijck
worden genoomen, op welcker tijt hij oock ronderlijck wt sijde ende
verclaert heeft ons te vollen af vallen, en mitons niet meer te doen
willen hebben. Daar op hem nochmaals geantwoort weert dat voorsich
tich wilden wesen, ende wel souden overleggen. off hem mogelijck waar
dit quaat voornemen, alleen te comijt wt voren, alsoo van haar
geen secours ~~van haar~~ te verwachten en had, daar op hij mitsanen
gestoorden moit door gingh sonder op die tijt tegens costumi weerom
onder Musquiette te coomen ——

Des andren daachs andermaal gecomparert synde heeft syn voornemen
wederom voor gestelt en versocht dat de orangg: mit hem bouen in
zijnne starcke Essenwawanii wilden gaan, het voogar Best dat haar
vrij huijwen van eenijders smarte en voortaan handelde mitten
geenen die haar mitt gaven, ende sonder insien van Persoonen —
sulcx sijnen vader sich buytten syn maar gelaaten testamint oock
wel mit geschaamjt en hirft te seggen, waar op hem geantwoort
is dat haar aant goet vinden Vaden Cominck en Tamahettomissen
souden binden. —

Op 10 dessijl is d'Heer fiscaal fabr mitt drie voorn gemelt overcomen
op 22 Maart vant Castiel voordesen naar Loihoe gepangeert waer
om gearriveert, den Fiscus Rettireert dat voor syn vertreck volgens
ordre den Coopman Borloff Gerritsen op Luciella aanden sadaha had
gesonden, die daar Cominde verstondt dat alle de Olilinas en Olisiwas
vergaadert waaren, wt gesondert de Loihoesen, die hem tot antwo
gaven, dat den Quimilasa Tackiry daar voor haar allein was geau
thorisert ende den sadaha oock voornemens waar sulcx op alle de
Chijne Negerijs te laaten geschieden verder dat van mijnge was
volgens d'ordre vanden Cominck beyde de Quimilasas ende alle
sabnataanen mitnaar Tarnatinte Neemen soomen hemde naar
volgende Cometen in wijlichden, hit wilcke de Presente orangg
oock versochten Namentlijck dat de soldts eerst van Loedgesouden
werden gelicht daar over eenige woorden vielen, ende alsmen hem
vraechde waarom dat de Loihoesen daar mitten waaren gewor
gaft den Sadaha tot antwoordt dat geene vande Orangg: zulcx
begeert hadden. —

Item dat assistant mostijn ~~meesten~~ dgen vande onder geschreven
Negerijs Namentlijck Oerien, Assalorlo, Larecque wackasieuw

Sape, Alangh, Lellebooy, Hattouwo, Nossiniwa, Poette, Cape,
Sirie, ende andere mitt onder Rossiniwa sortaende Hoelleleuwo
en t' gantsche Eylandt van Hattouwa ofte Oma. t Eylandt Vlass
Namentlyck Sorresorry en dander Negerijs wt gesondert Oulat.
alsoo alle samen door Quimilaha Roebbo Hongie sijn verouert
t' Eylandt Noissalouwo mitt alle de Negerijs rondy en op seram Cay
bobbo ende de Clijne Negerijs, Cammarie, Tioulalie, Serouwa,
van Loimmocay, Laitto Kalooy Hattouwo ciella off Quelque poettie
mackanerquo Ammake sierquo siya, Tammelauwo, Haya, Souloety
Mahauwo, Ualaya, Sohoa, Ribot Hattinette, Cobo, Gisselauwo
Quellimoiry Quellibon, daüan aftan Commilau die ander Plaets
mier,

Item die Toneq van Lissidy mitt haar gesten volck en als die ouer ge-
levert worden dat dan twee Persoonen van wayy die noch reste-
ren van Oettimoiry, oock souden bicomen,

Als hem gevraacht wert of die vriendelinge mitt gewerrt souden worden
gaft hij tot antwoort dat synen Comiec Last in alles souw naar-
Comen, maar dat ick eerst iets van syn versouck mott toestaan ende dat
ick hem alles gerts bihoorden te vertrouwen, bovens dien versoueckt hij
Zadaba de Quimilabaes ende ander orangq: binnen den tijt van 4.
dagen door s' Roeloff antwo: te mogen hebben,

Den Fiscus sight, tot noch toe geen mijrder versterkinge als van 10
Toneques die op kelangh syn bicomen te hebben, die sich als voren-
gesight is mitt 6 stucken en 450 Mutsquetts op eenen birch versterkt
hebben. S' Roeloff sigt dat Intsi dant hooft vande Toneques mde
Maant feb. op Mantipo verbrandt gesprocken heeft die mitt 40.
mutsquettiers op lueiella bijden Quimilaba gecomen was, die sich
seer ouer syn ongeluck beclaagde, hier wt blyckt hoe dat desen-
Zadaba en getrouwen voorstander vande Neerlanders de vrien-
delingen zal werren, maar veeleer de selve soueckt te protegeeren.

Den 11 April den Raadt beroepen en voorgedragen dien Eysch deden-
gemelten Zadaba door toedoen vande Quimilabaes ende orangq
Ruyt den Naam vanden Cominck m Tarnatin waardoorende ende
binnen den tijt van 4 dagen daar op antwoort begeerden daar op
gort gevonden ende geartrestiert is, dat men hem door s' Roeloff
Gerritsen, sal doen aan seggen die sich op morgen darrwaerts
zal vergoegen, als dat wy mitt van mitmijgen zyn wegens
zijne Pretentie die hy op het lant van Amb: als onder eylan-

daaronder Sortierende, is doende, eenen voor landt bijgeeren in te volligen, alsoo synen Cominck op geeniederseijdt Plaatsen hierop te pretendieren ende soo sulex waar, waarom voor desen Zijne actie niet geinstituiert en hierop ende ons tot noch toe niet Corsit gelaaten, ——

Verder dat wij hem doen aanseggen dat hij tijdtsont Zonder langer uitstel volgens synen Cominck last alle de vremdelingen doen vertrecken, waartoe nochmaals gelijck voor desen geschiedt heeft onsendienst Presentieren ende soo sulex geschiet, dat ons in alle Redelijckheijt vorgens die van Siram sal vinden, ——

Vorgens die van Lochoe daar op sal hem geantwoort worden dat noijt van mijeninge geweest zijn, daer soo swaaren Guarnisoen te houden gelijck door ons verscheijde maalen gesuijtiert is, maar dat hij eerst synen Cominck last uitleiht en van beijde de Quimilaba Lochoe en Liliatta, Item de authorisatie van Quimilaba Sackirij mest Laatin voort gaan, ende dit gedaan zijnde, mit dit Pomet synen zoil naar Comin, ende op Lochoe Cambr. ende Lisdij Comptoiren Restabileeren zoude ——

Item dat wij de Soneq van Lissidie & volck ende goederen Zullen relaceeren, en dien aangaande geen verschil zullen hebben, doch alvooren onse gevangenen eerst mogten hebben, Pijlyckin Per syne instructie, ——

Nota,

Dij 12. April gaat mons. Huijsh naar Honnut off Hetto Samma met mondelinge last alsoo verstaan, den Zadaba op Hilla gearresteert is, om synen Cominck Corrijsh over te leveren, des noodich dat den Cominck van Hetto en Samma Suttomissin daar over nochmaals geinduciert worden om op de pometten goede achtinge te neemen en behoorlijck te antwoorden, alsoo ons daar aan ten hoogsten is gelegen, ende een bequame antwoort tot styvinge zijnes Comin autoriteijt kan strecken, en Capt. Hetto nadierlick voorsien

Dij 14 d: gelast aan Cogeman Siroy liggende op Orien als ook aan Copmande Groot op Larecqueo dat sijelex haare Corcorren datelijck gerijt maacken, en hij Siroy mitte selue tot nader ordre aan Houck van Siel de voacht hout ommie te hitten dat geen vaartuijch t'sijnaar Luciella off Sutto en loopt, voor dat het selve alvooren gevisiteert ende haar geen ammonitie van oorlogh van de vremdelingen toe gevoert wort

Belaft

Op datto is mi d'zal soo noch geen Schreijen verschijnen datmen
d'Corcor Ema offkilangh zal Claar maacken, die van Oettimory
d'Orangh van Soellie, die van Alangh d'Arangh van hattive
Utteill die van Bageralli sorlie en waij om altesamen met een
goede Macht voor Cmts Lusidij en Tangh en gemi Houck op de
Louer en voort ouer vaarende Vremdi Lingen en Noch aan Comende
Sonequen te Cuijsin en haar geene Reftanten vande ouerge-
blijven Cagelin Comitte geworden.

Dijs d: zijn alle de Borgeren namentlijck de Planche ende Geerte
mit haar geweer int Cast: gecomparceert ende gemonstert om
notitie te nemen vhad geweer dat yder vande Cmts: washebben
alsoo goet gevonden is, om quader voortcomen ende de Cmts van
haare wapenen mettertijt mit vostecken te Raacken dat sij
die selue wapenen betaalen, Namentlijck voor een Mutsquet
Bandalier ende sijt geweer de somma van 5 R van 8 te weken
Nacmtlijck een Reaal tottertijt dat het selue betijs is, met soo-
danige insicht dat sij mit en Lullen vermogent selue aan Vmandt
te Verkoopen versammelen ofte vermangelen, maar bij afstijve,
heijt aan de Cmts: weerom ouer gelivert zal worden, mitscon,
ditie dat d'Erfgenamen zoovel zal rotgeteert worden als daar
voor genootinjs, welcke Poincten haar Generaal, mitforts
Pleijn in Batalie staande is voorgehouwen en door haar allen
mit Contentiment aan genoomen,

Dijs d: door Missive van vander voort verstaan dat Capt Huetto
sijt op Huetto Lamma mit te veele Comen en hem gelaat een
gants schoon kmt te versien, ende ons door de compst vanden sadaka
aldaar geheel de lavuijt gerijt, waar ouer hij door d'onse weerom
gestaltert wort, ende echter wel ordaar hoe d'zijn Heem dat den
Zadaha volgens zijne Belofte mit op Loebor is aan gewest maar
van lucilla op Huetto ouer gestrecken, de orangq van Lorhor
versekeren ons dat sackirij mit geauthoriseert is, en Compt
advijs dat sackirij daar op lucilla Qualijck Bejegent was ende
dierhalven naar Borro weder vertrecken.

Soo den Zadaha en Rorloff Girritsen malcander gemist hadden
is Rorloff wiirom op huetto gecomen ende zijne Commissie ofte
antwoort aanden sadaha op Huetto voor gehouwen die tot antwoort
gaff soo ick zijnen Commek op Cmts: geene Plaatsen wilde in-

willigen dat dan inde Moluccue hadde mogen blyven ende
zoo hy seyde waar haar van vanden Heere Gl: Lodenstijn be-
looft dat ick haar Continuerlijck zoude doen, Interim geeft hy
tot antwoort soo wy bij dezen voorstell persisteren dat niet van
Mieringe is de Maccassaren te doen vertrecken, maer ter contra
naar synen Cominck gaat.

Tot dattto dezer heeft d het oostelijck Moesson eenige dagen door gewayt
soo dat vande schijpen begonnen te dysperreren ende voor ongelue
vreesen.

Op 15 Aprilis Is Corlof aengeschreven den Sadaba aante-
maanen dat mijn eerst te spreecke
voorder dat hem salseggen dat synen Cominck wegens syne pretent
op Amboyna door den President ottens soo danich onderricht is ge-
worden, dat hij daar van niet meer gesproocken heeft ende hem ronde
lingh was aangeseyt soo hem daarom herrwaats wilde senden,
zyn Corcorren en volck wel thuys mocht houwen nessens eenige komete
mier, door ottens in synen missive gen: ende met lumen aangeroert
om heyr daar vante dienen ende den sabada voor te houden. Breder
blyckende P. Missive dattto dezer.

Continuatie vant oostelijck Moesson.

Op 18 d: arriveert voort eerste vand: Moesson de Jonck Honono tot behoor
Claas Olff versende 8 dagen onder wegen geweest alles was in Banda
in goeden staat doch soo daar als hier geene schijpen verscheijen. 2.
Predicanten waaren daar overleden, ende bleven alle de gemelde plaets
maar mieren Predicant versien derhalven versoucken de gemelde
aldaar dat amb: den Proponent Pont Caes derrwaart gesonden
nachwoorden.

Op dattto is des Cominckx van Tarnaatens Brieff opheetto met publijck
gelesen, doch en waas den Cominck en Tamaheetoe missen daar niet
verschijnen door oorsaacke dat door zijn gemeyden Bode die door d'
Capha aesen afgesmeert sijn sonder boden waaren, ende zoo tot ter
selver tijt by den Orangq Boilangh wt zijn huttesien naem
voor geslagen, dat hij nodich waas by Sadaha alhier alle differentien
soowel op Heetto als op d'ander zyde beslichten dat hem eerlycker
souw wesen, dan dat onverrichter saacken souw door ghaan, waar
op hij mieren antwoorden maar datelijck naar syn Corcorre
vertrocken is,

Op 19 April arriveert onse Labanders Jonck van Banda.
Die den 16d: van daar was gesylt ende tot dato geen schepen ver-
noomen ende het oosterse Monsson op sijn Crachtigst door wayt de halve
den Raadt bij Koopen ende gort gevonden alsoo wij de hoop van Compt.
der schepen haeff verloren hebben dat men sal onderstaan wat quantiteyt
rijs datter noch bij de Chinesen is om desselve voor de Compt. op te koopen
alsoo die noodich vandoen hebben. doch sullen maar 15 Lasten tot 5 I Rij
comen bekomen, den rest als voren.
Op 20d: voorn: donderdach wort ons door den Koopman se vooy geaverteert dat
op den 18d: tusschen Mamijpo en Kilangh. 3 stx schepen sijn ver-
noomen,
op daetto tegenden avont ist Jacht de maan en Star voor Amb: gearriv:
waar mede verstaan dat in Compts van Mocha ende Negepatnam
op 5 dis: vanden H: Gouverneur Lodenstijn ende vanden Heuvel
die gesonden wert om mynte verlosen tot Bortton gescheiden waren
Item dat vanden Heuvel tot misnoegen van Lodenstijn alsoot moesso
verloopen was om eenige slaven te Procureeren naar dek Coninck
was gegaan, ende door haar gevreest wert dat de ander schepen niet
en soude comen op comen, dese Jachten brachten onstijdinge dat
Jacht souborgh. nock nde Bay van kachy lack die van meeminge was
daar tot wt desir volgens haare Commissie om op de Maccasseren
te wachten blyven. Dese Jachten ontrent Amblauwo comende en
haare Commandeurs mitsmidende als eerst de Beets synde naar
Banda gedistineert, haft schyper Frans Leeders valck Command
ouer gem: Jachten t Jacht Mocha dese waarts gesonden die door
ordre vanden opsteercopman, S: Lasarli en S: Balthsar voeyntg
Int gem: Jacht hebben ouer gescheept 12 C. Rs van d: tot de ver-
ongeluckte gouden Leeuw volgens ons Cargasoen gebracht laaten.
de Beets met wel 40 sieckten en 15 doodten Zymeerijs naar Banda
vordieren, die mocha soo veel varsch water heeft ouer gelanght als
om op Amb: te koomen conde Missen, ——
Voor gem: vrunden verstaan door ons met de bresettinge voor Maccass
niet sonders was verrichtt maar den vijant mitt gestaan: dat daar
elff Jachten lagen, op schooner middach. met haar Rij vaartuijck
door Brancken, sulx door schieten met en conde Bekomen des genoot
saackt ancker te luchten, ende haar te volgen. Jagende maar aenk
3 stx tegens de wal. ——
Voorder rapporteerden dat vanden Heuvel met drye schepen. Namentlijk den
gouwitteeuw, de Beets, en vorsoo, daar hyselfs op was van Bat.
waarin vertrocken, met last langhs de Cust van Borneo off
Bandiar te loopen alwaer ~~alwaer~~ den Gouden Leeuw soodanigen.

Ramp bicomen heeft dat mit synen Gantsche last wt gesonderst
het Contandt voor Amb. en Banda alles 43 Packen geblesen is
d'officieren bielagen haarsert ouer haaren Commandeur van heno
dat haar geen seyn Brieff gegeven heeft en mit synschip dat
maar een Jacht was altyt voor wt gesyelt is en alsoo deze drochte
ouer en weer heeft geloopen laatstede daarnaar deurstaan sonder
eenige seynintt doen, ofte hem mitte sien, waardoor Presumerde
dat haar maar amb. heeft willen in wachten comende gem: Schep
tier selver Plaatsen hebben m soodanigen Perijckel geweest dat de
Beets soowel als de Goude Leeuw groote hasaert geloopen heeft
en sonder de Beets waart Contant bestaande in 1800 R.a 43 pack
Gust Cleeden, en alle minschen van Leeuw verlooren geweest de
Beets heeft mede syn Roer verloren, ende groot Perijckel wt gestaan.
op datto heeft het Mouson ofsen hart door gewayt.

Dy 25 d: ist voornoemde Jacht Mocha gearriveert en van gem: R. 12 C
aant Comptoir Amb: ouergeliuert die ons gants aangenaem waren
alsoo boven t'Contant door mijn aande Comp. gestelt Peminjen op
deposito hebben moeten niemen ende alsoo een groot gewas voorhand
is en ons Packhuys gants ontbloot, souden in eenen soobaren staat
geweest hebben, soo de schepen niet en waren verscheenen P. Mocha
wort ons geavisiert door den opperkoopman Isaella, dat hy vande Beets
Jegenwoordich als 7 Ste Jonken ouer Boort gesthirft ende wel 40 mde
kooy liggen, dooch waaren doort ouer genomen volck vande Leeuw
noch 130 sulen starck op dato wast Jacht Negepatnam ontrent
Hietto voor seyt gearriveert,

Soo Rasden sadaba ouer Comb en Lucilla sydinge op Hietto bicompt van
Compst der schiperen die door haar vant hooge gebirchte van Cambt
en Ussidj eenige dagen te voren tusschen Manicro en Kelangh. ge
sien sijn, heeft hy sich biginnen te prepareeren om te vertrecken alhoe
wel dat datchs voor dato aanden Coopman vander voort bilooft hadde
mit Capt: Hietto aant Castiel te comen, ende nu seght hy eerst op
Lucilla mortorsen, ons een blauw Blom mde handt steecken: ende
daar mit Payen: dat die van Lucilla Jackirij niet en wolden gehoorsam
wesshalven hy voortrom naar Bouro wolde vertrecken ende van meninge
was hem mit aant Castiel te brengen, sulex tien langhstien binnen
3 a 4 dagen souw geschieden.

Sobat aangaat Capt Hietto en d'orangq wilden haar gort vinde
vanden sadaba soo seggen gants onder waren.

Op datto syn eenige orangg vande Camer P. onse Corcore
aan die van Comit: ende Lissidy gesonden, om met ons volgens haar
versouck te spreeken, sulex die Loi hoedsen ook versoorderen. —
Ter selver tyt is den luytenant Gevieren op Loehoe geavserrt
ende gelast datsich persoonelyck soo daar gemist can worden met
de saloupen naar kelangh, Assaboudy Mamiyyo ende daarontrent
sal vervorgen ommi te sien off vanden heuvel d'Heer Gouvern:
loorstijn. off eenige des selfs Jachten te vinden syn, soo Ja haar
sodanige assistentie te doen als noodsaeck sal wesen. —
Op dattto is aen fransleynder tsin valck Provisioneel Commandeur
bilast dat in aller yll alle Jachten claar sal maken, om voor Comit
Lissidy ende Mamiyyo voachtop de Comi ende Jonequen te houwen
en alsoo tot noch toe die Beets niet en hebbi vernomen, daartoe
derwoir int gebrichte gedgan woort en als gesijen wort tydmge
te bringe, om haar P. een gerrit liggende saloup water ende
Beestraal tot te Brengen, Ja des noots voorsinde alle de sucken
ouer te nimen ende hem te recommandeeren, dat de voir sullen om
in Banda te Comen, en soo sulex om desuyt niet en kan erlangen
dat Amb: wil aardgen off kutto, om t sterkerst bisijlen om me-
daarnaer syne mhebbende last inde Jachten te laden daar mede wij
drijs by noorden hoopen te arlangen, waar aan mieten twyfelt
en by schippers ende stuerlugden mynen voorslach geraatsaam ende
goet gebordelt, Redenen syn dese dat de scheepen geen harde
stroomen gelz nu door de veranderinge vant mossoon wt de oost
onde west schietin hebben te verwachten, dat wel 2 Maanden
dueren sal, boeuns dat hot water eenen ledger wal ende inde wint
tot siram laut op gehaalt mot worden, in Plaats dat by noorden
een opper wal hebben, hort Mossoon harder doorwayt hoe starcker
landt wint, en alst in Amb ofsom de Luyt regent daar drooch is
sulex by Amb: Borron en Mons: Hulst die dat gewerst tendaelen
wt gewerst is geafturmiert wordt ende dese Cust tot het eynde
van siram mit een halve wint bisijlt can worden, ende des noots
hur langhs altyt in Banda sullen comen comen, waar door sond
Bidenckin de retouren voort vaderlant ende den Inlandtschen
handel Hoopen te erlangen. —
Op 22d: arriwert een chinersche wanckan wt Banda wesende.
die 20 vandaar gesijlt, die noch daar noch onderwegen off voor
Amb geen schippen heeft vernomen, —

Op 25en April Siecomin de Heyrens van Luytenant Reyere van dattto Vodeir waar in avsiert dat die vant Campon Paetty wegomin op Lucuella wiedrom op Loeboe wille comen woon haar versoucken met vriendelyck dat de Soldaaten wilde laaten vertreecken daar op sy tot antwoordt gauen dat sulex niet vant smits waaren ende sy vbi Lachter mochtin blyven. en wel voor sieckert mochtin wesen soo syde Hollanders niet aan gehouwen hadden all haar Vagetin Indi Locht van Cayobobo verdistruiert geweest en sy caelli Lidtlaars soudi syn

Op dato Comin Capt Hiettoos gesantin. Aint Castiel ick dinck om onse macht te onderstaan, het vertreck vanden sadaka. Zal apparent eerten Lugdi als tin gordi vot vallen,

Op 24 April den Raadt Beroepen, endi gort gevonden dat lyck een gemandi Prauw in Lee te sinden op hoog van dat het gesienne schip di Leets sal wesen. met doordre aandi hoofd officierek dat en bequa Reu sullin soucken, alsoot sieckert is dat Banda niet en sal Erlangen. en dort hart doorvaijen des Moissons in grooti vrese syn dat enige schiepen, mier sullen attwaeren des gerootsaackt ons vayt Cargaforn mdi Lieets te duinen en salt versinden der Jachtin soo langh op geschotst worden. tot dat sieckerhuyt vant gemelte schip hebben, Item dat min om tyt te wynnen sal m scheepck Planken Baleken rubin adap en sulex mier als voor Banda gezeit is, Item dat minde vruinden Zal aan diemin t geene door ons in haar Regart en di Jachtin is gort gevondin,

Op dato Compt ons Tamabuttoemessin vot des Cominex naem bi groeten en vrinemin wat sieours dat wy van Bat: bi comin hebbin daar bij voegen dat den Cominck gort vmdt dat min nu vot spraack bydehiettes moste versoecken. om te vorsin wet mit di Prins den Cominck van Hiettoo offi Capt: Hiettoe vorlhouwin, daar bij voegende dat der vremdi Imgelsaack soo grootin haest mieten hadden door duin in langen noch geen nagel voor handen waarin nessins ander Redinen daar op bi looft hebbin te zullen lettin,

Door den orangg van Attivi wort gerapportiert dat di orangg van Essin wawanij entsigt by him waren gecomin, om mit myntesprecken di vorlke versochtin dat in Cas van oorloogh in haar Nagelbosschen mochtin worden verschoont, bilouende alle trouw in presentatye dat een Mattcauw mit myn vordi Drmeken, daar op geantwoort met haar voordi Souwo sprecken.

Op dutto resiriert Malessie wt den naam vanden orangg Borlang Deet gort, ~~wegt~~ Prins mittin eerstin hongie op huttoe comi en wy geen.

Bidencken wegens Capt Fluetto soude hebben Alboven Cluyghen
sier voort en doch niet en wiste wanneer aant Cast: soude comen
doch het wachten naarden Sadaba was

Op dato halff achter middach becomen schrijvens Pd: expressen afge-
sonden vanden luytenant Reviere van dato 23d: waar in adviseert
dat de spin van Attcall Siboij op Lissidy en Comb gehouden refereerden
dat des selfden daachs alle de Jonequen van Kelangh door secretten
ordre van Sadaba en Quimilaba Zonder verten der in woonderen —
Namentlyck 12 op Comb en 8 op Lissidy waaren gearrweert Julex
dat daar geenige meer gebleven waaren dan annelyck 50 op Ma-
mijo —
voorder dat Capt Fluetto door syuen swager Laette ossen hoofd van
Comb gemich eten aan vriendelijcken hadde gesonden en haar doen
weten dat hij selve souw coomen helpen eten ende daar naarde
waeyenen gesamendir hant tegens ons mde handt Neemen —

Op 25d: smorgens mitten dach compt den Cooman Siroij aant Cast
rapporteerende dat met syn hongie van sies Corcoren voor Comb war
gevorst alwaar gesien hadden dat 12 Jonequen die snachts van
Kelangh gecomen waaren, op het strangh van Comb den 23de ser:
noch met water laagen, en in allerijll preparatie maeckten om op
te haalen, verder dat den Prauw van Lissidy naar gejaecht en
becomen hadden, waar van verstaan dat den Quimilaba en Sadaba
diese macht van Kelangh ontbooden hadden om des noots weyschende
malcandier te comen assisteren, voorder dat noch 50 stx van mamij
verwacht worden soo dat de advysen ons door den luytenant gesonden
hier mit accordeeren, —

Op welcke advysen van gisteren Avont en het rapport vanden morgen
door den Cooman Siroij becomen hebbende den Raad andermaal
voorgehouden, en in bedencken begeven, genomen het schijn de
Beets voor desen gesien waar oft de bestendigel der Jachten naar
Banda met gorten waar voor een Maant oft 3 weecken opge-
schort alsoo doch geenen anderen Middel is door de vaminsten
stroomen Z: O konden als ondier een oppe loal by noorden om te
loopen ende oft wy ons der halven van gem: Jachten ende de Beets
voor soodanige tijt mitten behoorden te duinen, op hoop dat door
dysen middel de andier verwachte Jonequen gevoert mochte
worden, soo Ja oft met de bestellinge beest voor Lissidje Lamma-
dunde te houden, waar toe t' Jacht de Maan star 3 salouyen
ende 6 Corcoren tot naarder ordre gedestineert zijn, waar om

De Silve mit voor Comb: ende Lissidy als voor desen gesonden word is om bouens wants te voorsien. ende geen kinder van haar geschut te verwachten, dat sij nu hebben en voor desen mit, ende der halven onmogelijck souw zijn, voor onse scheepen tee te houwen. alsoo bmmen Mosquet schoots aande wal moetten liggen.

Stim dat ni gepatnam sich naar Lorhoe sal vervoegen om daar op het Comptoir en gaande vaartuijck te lichten. en den Quimilaba gen. secour van geschut en bicompt.

Paetty Alangh rapporteert him die van Nagro doen wetten wyons mit en hebben te verlaaten op den Radaba en Capt. Huettos compt aant Cast. dat sij sulex mit en Mirmin, maar onsoucken t'abusieren wegens de gesonde Spijs worden mede van haar gewaarschouwt soo dat sulex waarachtich is voor der Dorst ons weetten dat Capt Huetto op liyn Prorstucken heeft, daar een hardt voor inde monde an oft die van outs oft mi bicomen heeft weetten niet

Stim is goet gevonden alsoo bisprurt voort dat het vierhoe langer hoe groter voort datmen bmmen 5 a 6 dagen de Hongio Lochers als mede Vliassars Jak oen aft setten. bmons mitten eersten naar Huetto te vervolgen en te hoeren wat Huetto voor heeft alsoo onse saacke dusdoende eer verachtert als gevorderd wordt.

De van Booyhierrije rapporteren dat 4 hoofden op Laetto gehadt hebben wesende mede voorbaat en van die van Tha gewaarschout dat wij op haar wt gerust wert, dit is, wel een gerichtige saack maar echter en compt ons dien oorlogh mede seer houck nu tegenwoordigans qualick en ongeligen.

Op Datto is Frans Lindertsen gelast te vertrecken ende is hem sijne Instructie bihandicht waar naar sich zal hebben te Regulieren van daech hart voor Ten wmt oost.

Noij 26 Aprijl arriveert hier Jacht van Baarent Jan Borgier van Bat: Comen van siram laut Tobo warnamma hatte mitte eth: dreal, te sai mien haare Corcorrin geriet maacken ende eerst daer heaant Cast: mende te Comen.

Den gem: schipper Rijtinert verstaan te hebben van onse Marings door mijn daar gestelt, wesende den Broeder vanden orange van Cilli wabo, dat daar op siram laurot waaren 2 Javaensche Jonequen wachtende op den Bast Massooij Stim op Goello goelo 3, op keftingh 3, op kouwers ende op Gooram 3 a 4: sulex dat gelooft mot worden dat desen vrandilmgen den handel bisonder op siram ommer zoo wijmich ~~zoo wijmich~~ sullen laaten alsmede Quartieren van Amboyna. wellwetende dat haar by ockasie

Nagelen. daar soo wel als alders sullen toe gebracht worden
sulcx ook door gem: schipper verstaan, die siecht hem door den
Tolck aan gedient is dat Capt: Huetto een Champan met nagelen
daar gesonden heeft aande vriendelijke verkuylt

Item dat huetto gemelte Eylandt ende den oosthoeck van seram
aff vallich gesocht heeft te maken sulcx sy aff geslagen hebben
ende dat de van golo gorillo haar daar over den oorlogh aan gedaan
hebben, ende eenige Sirammisen gevangen ondert geantwoort
hadden dat niemant als Radja Hollanda en den Gouverneur van
Amb: kinden en sij algeriets eenmaal om haarent wil de smart
gevoelt hadden.

Voorder verclaart hij dat die vant Eylandt seer bevoyt waaren en een
Jammer om sien, alsoo alles quyt sijn, voat hebben Ja soddaenich dat
geen voor gevangens door hem dierrewaarts gebracht hebben comen
Clossen, wat hoop is hier om het achter stallen te vinden ten sy door
haarzen versochten middel

Den gem: Marmgo heeft den voorn Schipper met anders voorende oft
hij was een Compangies schip, ernstelyck versocht met hem naar
Gooram te vollen gaan om aldaar voor de Comp: 40 a 50 slaven
vande Gorammers op Reeq van 100 aangenome slaven voor Last
Amb: te ontfangen, volcke presentatie oft versouck door gemelte
schipper aff geslagen is, ter oorsaack het oostelyck Morsson soo
veel daar als hier hart door wayden, soo dat hier vot blyckt de goram
mers onsen Eych toegestaan hebben, ende onse vruntschap soecken.
sulcx Godt meer en meer wol segenen ende de Comp: soo in Banda
als Amb: van oorlogh ontlasten, soo hier op tovo hattimette vor
namma en haya. in welcker Rigeys hij geweest is en sagouwe
gecocht was veel onthaalt en hem groote vruentschap bewesen

Ten daar versende Huettsen en Tarnatamen hadden seer opgegeven en
verhaalt dat veel onser Schepen in Schiena waren verongelt
met den Mattaran in oorlogh door die van Bantam meest
alle Nederlanders in Batt: vermoort, Item dat de maccassar
met 300 Prauwen naar Amb: was en soo sy te samen spand
dat nu middel voorhanden waar om ons vot nieuw te helpen,
soo dat bydesen ook blyckt ende klaarlyk bewesen soort dat
Capt Huetto een schaadelijck Persoon is, ende ons ongelyck
hnderlycker onder schijn van vruntschap als den Quimilasa
zelfs, daar op ten hooghsten hebben te letten ende niet meer
dan te veel mistrouwe byden Cop gevat te worden, sulcx
verschyde maallen gelt algeriets geseghtis mdelibrate-

genoomen hebben, doch daar toe tot noch niet gerustelyck komen re-
solveeren, t'mier door oorsaack dat de gerechten liegger ende langh.
geloopen hadden sulcx mch op seram dall gehoort heeft, ende doorde
Borgers van Batavia en Chinesen geaffirmeert ende contrategesegt
worden dat den fiscaal vanden Heuvel myn soude comen ver-
lossen, derhalven noch te swaarhooftiger, verhortende soo door myn
verlossinge dese saack door him niet vertrecht en tot rechten cond
gebracht worden, alsoo op Hetto niet een gemich menschen kent
Ytim door Manequement van Jaele d'Amb:ns Experientie, onkun-
dich byt volck colorecht: als anders, soo souw alles tot mynen last
gecomen hebben, en ick moten dragen, t'geene door andere verbrot
waar geworden, want het him nimmer zal gebreeken syne ver-
brodde saaken op den hals van andere te zoeken,

d'syn verschijde Personen vande Cleyne Negerijs sorteerende
onder Hetto niet een goet Continentiment voorom gekeert die ons
alle trouw beloft hebben,

Volgens de voor aft gesonde Boode worden vandaach die van massaspil
wackall sanalouw Pryllisa ende andere oock verwacht

op daato des avonts Compt den orangq: Caylat Zoon. mitt den orangq
Tamasuttomissm ende sommige andere orangq: Namentlyck
van t'sijt Lijgen wowaeny Anthoinie, lebbeuw als ommyn
aan te dienen, ende te versekeren, dat alle dese te samen in verbont
zyn, ende aan myn beloft dat soo ras als ick niet onse hongie op Hetto
zij myn de hands sullen breden, ende soo ick hem niet breomen kan
dat him silver by den Cop sullen vatten, daar op ick myn vry mach.
verlaaten, ende niet vrunden souw vinden, als ick myn selfs in beide,
sy en hadden niet Capt: Hetto in soodanigen gelegentheyt niet te doen.
hij was haar dagelycx noch aanraden: tot den oorloch, ons wetachende
dat de macht en soldaten, achter bleven affirmerende t'siggen der
vrindelingen, oock verseckerden sy ons datter galgeriets vremdelinge
ontlaat waaren,

op daetto hart ende kaarkuch weer weder oostin,

Sabyt d: wesende donderdach den raat bijeen ende voorgehouden al,
soo de Zeets nu Jegenwoordich voor Tarecque geanckert is en
naar alle apparentie sich laat aan sien dat niet aant Castiel sal
comen comen, off derhalven niet noodich en sij dat men de opperhoofd
van gem: schip aanschryft dat sij haar om het schip wel te ver-
sekeren op eijnen vervolgen, ende dat d'Heer fiscaal wyntquers.
off Coopman Lasalla niet de factueere aant Castiel comen om.

ons.

ons soo het Cargasoen schip van Amb: mitten Compt daernaar te regulieren met hun houden oft versinden eeniger behoeften naar Banda,

Item offtmen Barent Jansen mitten behoort te versoucken tenn dienste van Comp: an Reys naar Banda te doen, om daar door te mmoir vandes Comp: Jachten: die ons mit ouer schiet ten ende dobbiet vgnd'enhebben) te senden, alsoo verhoopt wort dat door de Jacht dat van Capt vogel de tuer Boyers t Jacht van Robbel ende syne Carck die daar dagelijcx verwacht worden ende de twee Jachten door ons geprojecteert by noorden Siram om te senden de last vandaar sullen voren en soo men dat desselve oft de bessijlste nochmaals senden commen en datmen den schipper van Barent oock sal aftvragen, oft hy mitten mient dat om verscheyde Redenen door myn gealligart ende hem voor gehouden de reyse mit bitter by noorden als by suyden te erlangen Zalzoesen

Alle welcke voorslagen byden Raat gort gevonden is dat twee van onse Raats personen, Namentlyck M. Sulft en den Copmande Goyer sich datelyck naar het schip de Beets sullen vertoegen om de vrijnden onse resolutie ten reguarde vant schip en Banda te communiceren en factuere voorderen, vant geene dat binnen scheepsboort hebben, om ons daar van te dienen, en t meeste voordeel der Comp: te soucken, Ende alsoo Barent Jansen volgens ons oordeel de Comp: toesight syner dienst naar vermogen met schip ende volck aan Comp: te willen Gerestreven, is symen schipper aft gevordert in wat voegen hij mient dat de reys best soude comen erlangen, daar ontot antwoort geft dat den voorslagh door den raat gemoveert den Bisten en bequaemsten Middel achtet, alsoo tot oft wirste van Groot siram eenen opperwal hebben, en vertrou gort secours vanden sr roint Zullen becomen, dieshalven belaft haar gereet te Maacken om Reys te vorderen,

Wyd styrel hebben mij 3 adslaven oft verpande vrijluyden door ons op Manisso verouert ende op lusidie ende Erangh thuyshooren mit haar in discours wesen: en naar slants gelegent de vraichden verclt, waarachtich te wesen dat de Boeren oft olijvas achter Erangh gewirst waarch, alwaar sy een groote party nagelboomen geschilt hebben, Item veel sagouw boom onvruchtbaar gemaeckt ende soo veel quaat gedaan als haar mogelijk was, dat sij vrij wat schinnen t estimeren, zulex ons door de lahoisen oock bevrijscht wort, die dit oock vry groot maken ende Rontwt seyden soo de heren deser week in willen.

Soo ist mit ons Allen gedaan ende wy syn geruinerde mensch.

Den 20 April Arriveert de Brets aant Castiel des naar middachs den Raadt bierop en de vrienden voorgehouden wat in haar regart geresolveert was en met hoe veel Jachten dat voor nieuwics waaren de besendinge in Banda te doen sulx by haar gaproberet wirt, daar by gort gevonden dat mijn L: en tall de facturen vant geene voor Banda Inde Brets was aan opper coopman off President accoliy sal senden, ende hem de daar voor effecten sal aff vordieren, daar by versouken ons te laaten weeten wat hy vande daar hebben effecten en Contanten als t geene dat hier is sal comen Musin, Item wat Contandt dat daar onder de Burgery sal syn te vinden, nietins eenige andere Lijncten meer breeder blycken L: Missive van datto 2 gedes.

Huys van Lochoe meldt dat den Sadasa den Quimilasa L: Fortsheft wollen met memin, die niet gewolt hebben, ende tot antwoort gaven, hy had met symn Cominck niet te doen, alsoo hem niewers om en assisteerde, hy wolde de vrindelingen aanhoude, de Lochoes hant hadden de Nerlanders, den Sadasa sowe den mort nu gans verloren geven dit is sieckerlyck gemaackt werck

Hassau aan syn Favoriet van Capt Hetto is door de Maccassaren m bangay gevangen, ende mde bracht van Bono ouerlant by den Cominck van Maccassar gebracht daar wederom gerelaxeert is hy reskeert dat dat de Jonge van Capt: Hetto 3½ Maant was vertrocken, doch niet vernoomen, sy doen groot devoir om ende scheepen te verneemen offdie door ons vertoert mach worden,

Den 29 d: is Capt: Hetto ende de hoofden aan doen tegen haar gerette te willen houden tegen dat ick daar Comen dat binnen wolymich dagen worden sal doch compt vandach een van haar adverteeren dat sy bitsiarin wie dat aant Castiel sal comen.

30: D'Compt den orangen van Massassil aant Cast: die ernstelyck versocht dat ook mde getrocken mach worden en ick haar alles gerts wil vertrouwen

Op dacto worden de Cercoorn aff gesetth alsoo der hettisch Kitsiarmgh anders niwers toe en tiddert als tot het verlangh van galeh,

L: Maey A: 1634.

D'is den raadt bierop en ten selven tyde verschiede saecke aff gedaan voorder is geresolveert dat op woensdach toecomen conse voorgenomin Reys sullen voorderen sonder naar eenige Cercor te wachten.

Op

Op daatto door myn geproponeert ende die vanden Raade voorgestelt alsoo
mynd door verscheyde Persoonen Namentlyck Robbert Cuetter vande Camer
ende Buyckie Buyckjes tevoren gecomen is dat d'Heer vanden Heuvel
my soude Commen verlossen ende door Robbol rondt wt gesyght dat
Vandien heuvel hem sulcx den selfden avondt wt de vergaderinge comen
hiest aangedruyt ende daar bij voirchden dat twee Jachten op myne Compst
soude wachten. en alwaat ick hadden versegelen m vorgen opsteck de Ship
bestolen hadde, voorder voorts myn verlossinge mede versekert door frans
lerndertsen valck den luytenant hiendrick lievendz. Ja door Isaacke
ende Oryntgens selff die myn tsamen verclaart hebben, dat ick by synen
mit partculieren handel beschuldigh wirt, hebbe derhalve met
comen naatlaaten op de vrunden hier tegenwoordich als verscheide nu
teraale Persoonen te versoucken, alsoo op myn vertreck stae ende met
en voirte waamer wierom aant Cast: Zal comen ouersulcx sy zeer
soude comen syn vertrocken alsoo bijde m Banda ende met hier besch
Zyn, ende naar alle apparentie wel mi mant gremptes meer van aan
sien alsoot Morson verloopen is mocht verschynen, derhalven op de
E. Heeren vanden Raade versocht ende Instantelyck aangehouden soo
danigen onderzouck m desen sullen gelieven te doen, als tot de saack
noodich, des Compte dienst en mynder onschult dat ick haar allen wel
van voor sieckt Zal Inpotteeren, Breeder Blyckende L. Resolutie
boeck, dit boven geschreven byden Raat ouerwoogen zyn hebben myn
billich versouck gearvoeert ende door een Bode alle Borgers van amb
die van buyten Inwoonderen, Chynesen, en Comps Dienaars doen
sitteren om haar den nacsten Recht dach, alsoo de saack geen langer
dierlyy vertrycht te Examineeren.

Op datto voorgedragen offmen Tamabuttoemissen volgens syn versouck
eenige goede kettinge een sabel ende ander sints daar voor hy soo Rij
biet en voor desen tot hoogen Prijs om een Cooymans Reeques te sluyten
ouer genoomen, op hiet morson zal laaten volgen offmet dat hem
eynstlyck om redenen is toegestaan, ende by alle de Raats Persoonen
goit gevonden dat men hem ten aansien van goede dienst mettegenstaa
dat met 5½ Baar van outs en 4½ Baar van Middelhouen belast
blyft hem met allen dt oock behoort te verstrecken maar soonse
saacken op Ttetto wil aft loopen dat men hem desselue behoort te sch
encken.

Op datto Compt Cally nay wierom vande Cust van Seram rapor
teerende dat tot tdoo gewiest was daar gantsche Negerij aande
Cocken lach gelyck die meest alsoo die met gebrecht leggen —

Ja soodanich dat hi tein schrick om heerch is, de Corcorre van Hattmitte warnamma Hattibauw Toulouly, Waley Tobo, en andere nide geni: Bocht haya Tammabauw en Quelque rotty waarin geriet ende hadden doort wier mit comin Comin sulex haar oock door verschijde Reouers bilit was, doch nu sonder faut mitter haast soude verschijnen. die van Commaruequee en ambenhay hadde Laatly nij seer qualijck bijegent, daar ons op te letten staat die van keffingh seram laut en ombeggen Plaetsen hadden hem doen wijten dat oock soude volgen.

Van daach worden bij tromslagh de Pachters vande siros gedacht om de selve de nouo voorein Jaar te verpachten, doch ende is volgens trassort van entfang: niemant als de vaandrager storm en Cadrain de masse naar verscheenen.

Dijs May zijnde Dinsdach hebben door tromslach de Pachters ander maal doen waarschouwen en sego gem: siros niet en worden verpacht dat iedder sich sal vougen om de siros op te neemen off Pr: faicte van sulex sullen vervallen mde Pene van een Jaar pacht, op datto hebben ons Clockhuijs doen Rechten.

Op dato tegens den avondt bi comin schijoens vanden Coopman de Groot dall vanden Heuvel mit het schip verseep voor en ontrent Seren was gearriveert Item, dat den aancomin Gouverneur t Jacht soubürch naar Bouro om t Jacht heusdeh te soucken en water tot te brengen had gesonden. Item dat men hem schuits Boots en Corcorren soude senden, op dat mit en Quame te verdrijven, verder alsoo hij verstaan hadde dat ick gerat lach om mitt de Hongie te Langayen, dat hij dirhalven versocht dat ick tots jn atwem: aant Castel wilde Blijven, daar op gevolcht dat de Corcorren die t'sie gehaalt waaren is aan gesecht mit voor morgen te sullen Langay ende haar daar tot geeert thouden;

Dijs May zijn alle de geslierde Burgeren Amboyneesen Chynesen en Comp: die haars voor den Raat geromparert sonder dat yemant als den luytenant die sieck was is achter geblijven ende ebbin naer dat ijder mt particulier geexaminert is by Solemnielen eede verclaart en geattestert dat op mynen persoon, niet hebben te seggen noch particuliere handel voor myn off mit myn gedresen.

Gelijck verclaaringe woort oock gedaan by Alle Raadts persoonen ende Comp: die haars soo wel hoech als lagh in officie, Item bij alle de Chynesen soo Christen als Heydenen, sulex dat voor

Alle zorrelt Blyckt ende Baarle bevoorsien wort dat ick voor d'Heer Generaal ten onrechten Beschuldicht bin geworden, ende soo een ongeluckich is die syn Eer op het stadthuijs haalen mort ende bouwsdren, myn eer en Reputatie gantsch ende geheel benomen is, en soodanige op ontbiedinge tot een eerlyck mans Ruyne is strekende en hy vanden heuvel in myn Regart niet gedaan heeft als een Eerlyck man maar als een schelm, om by soodanige middelen eene Gouvernement te bekomen

Op dato Arrivert Carlos Gerritsen aant Cast. die ons aandiendt dat de vrientdelingen aan Cap Hietto gesonden hebben om te vertten wanneer dat sy volgen Contract op Hietto soude komen daar op geantwoort — souw hebben dat het noch geen tijt in waar hy souw haar waarschouwen, —

Op dato tegens den avondt Arrivert den Gouverneur vanden heuvel om myn in myn Gouvernement te komen vervanden die myn monse Raadt Cayser verthoont heeft synne Commissie waar in syne myn sicht op te ontbieden om in Batavia grondich berichte te doen vanden standt van Amb: mit intentie om op alles goit redres te stellen doch den inhout syns Brieff verstaan is anders soo dat bevonde syne Eer grootelycke gebusiert is —

Ende alsoo vanden Heuvel met begin vant Morsson een huys door syne vrienden hadde laaten preparieren heeft hy sich niets tegenstaen dat hem met fort Blaats gepresentiert hebbe te maaken naar buyten gebransportiert, daar toe gelast hebbe aan Mons: Hulst d'H: fiscaal, Critien, de Goyer, ende ander Coopluyden ende officieren te acompanieeren.

Des avonts by donckers compt Mons: Hulst wederom met fort die myn aandient dat hem vanden Heuvel bilast heeft te seggen dat myn soude preparieren tot de resignatie vant Gouvernement

Onlanghs daar naar doet den fiscaal fabier gelyck en rapportiert seggende aan den dienst der Comp: tot hooghste geliegen was — en hy met eer syne Commissie conde openen sulex myn voorde dat di maal doet writen door den Corporaal de Goyer die geantwoort hebbe dat syn tyt verbeyen moet ende hy wel geloven mocht — dat ick myn Gouvernement ommer soo gaarn resignerden als hyt wildt aanvaarden mit om dat myn sulex tegen was maar om dat ick sach dat myn wildom Qualyck geloot wert, d'Comp: diese veranderinge door soo een persoon wel smartsen mocht —

Also

Alsoo: d: Corcorren Mengesicht was dat vanden Avont souden
Skangaijen op hoop vaden goit redres op Hutto te maaken, daar
toe desaacke wel gepreparert waaren, alsoo alle de hoofden van
Cleene Negerijs aan onse sij hebben, Doch wort gem: tocht door de
Compst van vanden Hiuvel tot nader gelegentheijt op geschort
Vandaech en hebben geene Missive van de E: H: Generaal Comm: bi:
comm: —

Ay 4 Maij wesende donderdach smorgens is myn door vanden Hiuvel sijn
schut den Brieff van syne E: bihandicht en doen aanseggen: dat
myn wilde gerat maaken omt Gouvernement te Resingneeren: daar
op hem door gemeldt dienaar hebben doen antwoorden: dat soo niet
Calmdt en was wel sun condi: dat mijn goet voor bij syn deur gedragen
wert en tot de resignatie gereetschap maackte, Doch onlangh:
daar naar Mons: Hulst aan gem: vanden Hiuvel gesonden om hene:
aff te vraagen oft met goet tenwaar dat wij met de resignatie van
myn Gouvernement soo langh tardeerden tot dat Capt: Hutto den
Cominck en ander hoofden als ook die van onse Eylande die aan den corten
wech met haar Corcorren mosten ligger waarin geroeijen om aant
Castiel te bicomin: en mdise gelegenthijt gehoopt wort alsoo den
Jongen Cominck sich aant Castiel vertoonden Capt: Hutto wel selfs
soew Comparieren waar op tot antwoort geeft dat sulcx te langh
souden Aanloopen. —

Of dat to mede geproponiert oft mijn de saloijen Luijtenant Rivure die
hem hier gebracht heeft met weerom naar syne bieth plaats op
Lissidij behoort te senden. —

Verder oft niet goet waar dat mijn t'schip weer om tijt te comin met
en bihoorden te lossen alsoot myns oordeels wel het bequaemste en vaste
schip was om naar vanda te gaan en alle: d: ander onmogelijck souw
wesen volgens syn opinie de reysbiseyden te comin erlangen daar
op hij antwoorde dat hem t'Gouvernement eerst most getransportert
wesen, eer daar ouer kon Resolveeren. —

Ay 5 Maij vrydach wesende elff oren hebben volgens door order van syne
E: en Heren Raaden van Indien myn Gouvernement gerresignaert
tegens myn gemoet met desen Gouverneur maaltijt gehouwen ende
eyntelijck offscheit genomin het voorder gepasseerde sullen andere
daatsen verhaalen. —

Of dat to bicomin schrijvens dat 9 Vlaamsche Corcorren van Hamut
naar Hulla waaren geschept. —

Ay 6 d: saterdach hebben den raat doen Bieroijen ende volgens order
van syne E: soo langh als ick in Amb: souw wesen myne presidents
Plaats bekleet op welcker tijt voorgens verscheijde posten gedebi:

bereert. Namentlijck goet gevonden alsoo de Armade al eenigen tijt
geweest was gewerst om naar Hetto te roijen ende verhoopt wert volgens
verscheijde advijsen ende Bevindinge vande hoofden Namentlijck
Baaros en Boilangh. Item die vande Chine Negeryes te weeten
Cackall, Massapal, wesende een symmer Prinsepaalst starcke
Sanala, Paylissa, Steyt wowanij, Hantoemij Lebiliruw en
andere die haar altesamen verclaaren, en ons Secretelijck voor-
soo viel wetterlij blijckt willen doen geloven soo wij mit eenige macht
van Corcorrin of Hiella verschijnen alles tot effect zal comen alsoo hem
naar haar allier siggen symmer soldaten sullen ontvallen en sijt wij mich
vande haare sijn die hem sullen handt haven, door oorsaack dat nu-
da gelijck gewaar worden hij haar allen verdrijft soeckt waar of goet
gevonden is dat d'Ed. Gouverneur vanden Hiewel verselschaft met
den h. President Heelt Capt wijstirman fiscaal fabir de goyer
en Luytenant Ludens zullen mit gaan en sich sullen regulieren mit
Nota. aantastin van Capt. Hetto naar dat sich die gelegentheyt en occasie
sal toe dragen, ende om dat gepresumeert wordt de absentie van myn
Lijfsoon hem wel eer oft te bijster mit logie oft mit Lagger sal laaten
vinden, soo wort mit gemijn advijs vanden Raat volgens myne voor
slagh geapprobiert ende goet gevonden dat ick tot verrichter saacke alle
zal aant Fort blijven en naar dat hij selue wtvalt myn zal hebben
te regulieren, en Cietto Cietto, of hetto sal laatin vinden om opt stuck
van Horhoe wegens tlichtin vant Guarmisoen aldaar nader te resol-
veeren en soodanigen ordre te stellen alst behoort, wershalven Capt-
wijstirman gelast op Morgen wesende sondach mit het mierendeel
der Corcorrin voor wt te gaan.

Voorder geproponiert en den Gouverneur voorgehouden tin aansien dat hij
mit schip wesse op 3 deser voort Castiel gearweert is gelijck op 6.
d. t Jacht heuden voor welcke Genade God te dancken sij ende alsoo
nu in Amb. van Comptant en Coopmanschappe volgens d'ordre van
E. Heer Generaal wil versien syn en dienvolgende volgens onse voor
gaande Resolutie niet noodich en sij de last vande Beets hier blijve
oft mit goet en waar dat in alliryll en Meymer mede gebracht te schiep
ontlost worden en t Carquasoen voor Banda Innekomme oft twee-
ander Jachtin ontbooden worde alsoo by schippers Stierluyden en
alle d'officieren ronts wt verclaart wort onmogelijck te wesende.
Beets door syn Qualijck bezijlt hijt Banda te sullen Comen
erlangen Echtir wort goet gevonden ende door vanden Hiewel door
gedrijven Contrarie onse voor genomen Resolutie sulex de meerde
raats persoonen noch goet vinden) dat de Beets dattijck -

symme Poys besuyden Zal onder soucken, en soo mit voorten kan comen dat men dan andere middel sal gebruijcken en t Cargasoen in ander Jacht en ouergeven, —

Op datto hebbick vanden Heuvel myn Journaale vant t geene t sedert syn vertreck van amb gepasseert is, Namentlijck dat vande belegeringe van hemmitella den tocht van Louw en Mamego als oock de aan clacht van Capt. Hutto tot handt gestelt op dat sal comen sijn wat in syn van hier wesen gepasseert is —

Den 7 May wesende Sommindach becomen schrijvens van vander voort tot antwoort vande mymmen, waar wt verstaan dat den sadaha oranga van Loehoende Cteill schoot die gants cranck is laaten weeten haar op Hutto op de Gezuraale Bitsaringe sullen laaten vinden.

D. Arriveert een strange wt Jarnaaten door den President ottensaff gevaardicht waar bij ons geadviseert word den standt vande Molueq Namentlijck als dat daar gearriveert syn t voor Spaansche schepen een met 28 ende een met 29 Mitaal stucken een Jacht ende Jonck waar tegens toolen slaachs is geweest, hebben haar met verlies van 14 dooden waaronder den schipper en 15 gequeste verlaten met dese selve soude gecomen zyn 200 Spanjaerts en 150 Panpangers mit eenige waerckluyden soo dat nu bijder versien syn als over vel Jaaren. —

Daar was ter oren vanden Cominck en vrunden gecomen verscheyde amboyneesche tydinge, onder anderen dat door ons een plaatse van Quimilaba was beligert, waar voor ons soude geslagen ende veij mier dan 300 Neerlanders verlooren hebben, Item veel amboynes, de saack is gants contrarije wt gevallen, Ja soo da mich dat sy haar voegens den Coop van hemmitella mitten bedancken, zulx die van lijsidie mede mitendoen ende noch veel minder sal den Cominck eenig gevallen hebben, mede destructie der Nagelen van seram Lauw — Die volgens t seggen vant opperste hoofd op hemitila gevangen — verclaart dat de Mossoen 300 Bhaar conde leveren, daar van Quimilaba vijl 150 Bhaar was trekkende, als dese tydinge bekompt zal hy noch vrijmider op hooren —

Den 8 D. den Raad beroepen en gots gevonden dat met Jacht van Barent de packen wt den goudi Leeuw en t Contant wesende 6000 Rd. voor Banda geschreppt sullen worden Item 30 leggers arack vertich staven yzers en een legger wijn. en dat s. Lasaalla ende synn schipper op het Jacht sullen ouergaan, dit Jacht voort oock tegen het humeur van schipper by seyden gesonden die mit myn advis gants ouer een Comset, —

Item dat eenige Matroosen vande scheepen aan landt tot secours
vant fort Namentlijck van voorst. hirsden ende de Beets tot dat
vertreckt sullen worden gesonden die haar provisie vande scheepen
sullen ontfangen. —
Item dat men voorcheij voor heusden en de Beets twee wilde beesten
sal doorschieten, om daar door haar vlees en speck te doen strecken.
alsoot fort daar van gants ontbloot is dien volgende gelas dat men
mit anders als varsch vlijs sal schaffen. —
Item dat men den rantsoen arrack souw verminderen en dat men
soolangh de scheepen stil liggen. maar een halft mutsken dacht
souw geven, —
Dat heusden een ton vlees aan landt sal sinden. alsoo dan noch een ton
vlees en een ton speck om de rijs naar Batavia te doen sal bekom
men, —
Oft men volgens t versouck vanden President Necolaij mit een predi
candt oft proponent naar Banda behoorden te sinden sulex
hij belooft hier naar te sullen doen. —
Tegens den avont dort mijn vanden Heuvel doors Hulst weten dat
Pattij Raimo hoofd van oma. dort versoucken dat sy eenige
orangq: van Bangh die daar geeomen waaren Namentlx: op
Hattouwa. en Cayloolo om het rantsoen van eenige gevangenen
te haalen. mochten waarnemen en doodtsmyten sulex die van
Hattouwa op haar hadden doen versoucken, mit welcke practycke
ick hem hebbe laaten aandienen sy ons nu al dryemaal aangewest
hebben, maar nooit tot sulex comen Resolveeren, om redenen dat
dit voorgeeven mit anders als practiick van quimelasa en Cypt.
Hutto is, die dach en nacht Practiseeren, ende mit liever souden
sien dan dat wij mit de Eylanden van hattouwa en Tha in oorloogh
waaren, vorchtende dat daar door onse Macht souw worden ver
swackt en die nu Meers gebruijcken op haaren eygen boodem souw
mortien Blijven, sulex ons hinder en haar voordal souw geven —
derhalven hem aangeraden onse onderdanen dit versouck afste
slaan, om daar door geenen ynlandtschen oorloogh die ons niet en
dient op den halst te haalen, sulex hij Eyntelijck mit myn geapprob
beert, —
Den 9 Maij is mitsonders voorgevallen eenigh dat verscheyde slaven
comparueren die de Comp. langh gedient hebben sommige gegie
vonnende en sommige Niet, die altesamen vande Comp. dienst
soucken, ontslagen te zijn, haar is geantwoort dat de Comp.
constitutie zulex tegenwoordich niet toe en laat doch dat de
Ed. generaal te sullen zal aandienen —

Den 19 Dito is Gillis de Vrijs Sergandt op de Pas voor den Raat gecomparert ende hem afgevordert satisfactie vbrigens de 500 R.: die hy vanden heuvel d'Heer Generaal wys gemaakt heeft dat myn huysvrouw in een Morsken voor de Helft van een sieto gehadt heeft vbaar op hy bij Zolimnisien Eede verclaart t'selve noyt geedacht oft gedroomt te hebben, sulcx voor valschen onwaarachtig is en houdens dat verclaart hy bij eeden dat zoy in allen den tyt dat op onze gerecht syn geen 40 R.: genoosen hebben Breeder te syen P.: Attestatie des selffs, ——

Op ditto arriveert onsen Expressen P.: Taliban Banda met brief vanden President accolaij die hem als President hadde laaten authoriseeren, ——

Het nieuwe Gewas verthoonde sich gants schoon dat in July geclom, min souden worden waar bij verhoopt wort 500 a 900 sockels — sorlie stim do. a 90 C Catty Nootien het Catty a 5½ tt hollants gerekent, ——

320 sockels sorlie en 50 C Catty Nootien waaren gerecht tot den mlaktschen handel daar van ons P.: Jacht van s'vogel dat van Roobol symi Caeck den Boyer Banda en dat van Barent Jansz 500 daar Compt on gevaar 120: a 150 sockels a 25 Catty yder ende 25 C Nootien als rompen daar mit hy mient den mlantschen eysch te noot voldaan sal zijn, sulcx dat de restierende 200 sockels en 50 C Catty Nootien op de zeerom Compst vande Jachten ende schepen die mit min te sinden mijns de maecis vant groote gewas van augusto zoich gevolt comen worden, ——

Voorder sent hy ons Balanse van syne Boucken op Vlt.: Aprijl geslooten, om daar uyt te brogen hoe dan ich de effecten daar syn om. ons daar naar te richten, voorder verclaart hy dat daar in Banda geen 3 a 4: C Realen onder de Borgers te brommen zijn ——

Door Roobol verstaan dat in Kay en Arou zeen zijn Maccassarsch Joneq vernomen hebben die daar slaven Reulden, en zet gaff dat volgens d'versoeck vanden Quimilahas en Capt.: Hettos een groote Macht van vermidelingen ende Maccassaers naar Amb. zoude, ——

Wijn May zijn gemelte Brieven aan Gouverneur vanden heuvel gesonden op dat sien mach wat van Banda geworteert voert ——

Ay 13 Dito Arriveert het Jacht van Capt.: vogel mit brengende 550 sockels sorlie Roobol en een Boyer souden volgen ——

Op dito brompt Christien schrijvens van vanden Heuvel waar in hy klaart dat men alle de Borgers en Amboyneesen zal doen.

Waarschouwen die tuynen en Siros overhibben op haar hoede syn
alsoo hy mit anders als een Quade wet compst verwacht ende alst
ist sicht hy dat de groote visschen int net Crijcht dat achter sporling
vallen zal. —
Capt. Hetto had him laatin versoucken mde Legies pagger te
Cortsiaaren dat him echtir aft sloich en is den 10 desir mde Logie
gecomin mit 200 Man wel gewapent en noch soo veel achter
den Pagger verborgen, —
Item oock naar de Compst vanden Sadaba quimilaba ende orangq
van Camb: en lysidie gedacht wort die haar Concerren all aft-
gesith hebbin, ick dicht dat het soo Crect niet wesen sal, dit is
alst geene dat hij avisiert sonder myn yevers mte kemin efaen
te schrijven wat daar geresolvert is
Ick hib den Cooseman Bilast desir tydinge Secret te houden ende dat
mi mant yet van symin last souw opinbaarin alsoo myn docht
sulx ongefondiert te wesin,
Mij 1 dijt Maij hebick tin dienst vande Comp: arsi vanden Huwel geschrew
ende him myn Advijs op syne Crieven toe gesonden Item dat ick goet
gevonden hadde symi order mit naar te Comin, —
Item dat mindre Perel salontlossin en de Massis mit hosputaal zullin
op liggen, tot dat hirsden geriet is en soo de Plaatsin segde parel
tin dienst vande Comp: om yetwes vande Berts mitnemen
zal gebruijck worden, dat arst wil versin Dient, daar op sijn antwo:
verwachtin, —
Nota op datto tijgens den Avondt Communiciert S: Christin een bricff
vanden hier van Huwel van 18 d: waar in sight nademaal dat
door Quade Practijcken vant huttische guytigen de vergaderinge
mit die vande ouer Cust geprotrachiert wert, ende dat misschien ons met
te vergeefs wt geriet hadde, dat vt de vermaningen en waarschouwinge
soo die gedaan is wel excusirin en bijeen yder bikent te maaten —
dat de silve op quade gerichtin was gedaan, want al het aan Breng
van Tamabettor misin, op veele Reedenen gefondeert byt marendeel
vanden Raadt wel aannimelz, maar voor de Comp: ondienstich geor-
deelt wert, daar ommi bistir staan voort mit voorsichtichcyt ende
dissumolatie, alles in Zijn out bloop te laatin, dan soo machtigen vyant
op syn Boodem te haalin die mit Malayers en Carnataanen —
verstarckt, voor een tijdt kustin onvrijl soude maken, alsoo dat ge-
raaden Achtin haar lieden voor desen tyt ende om onsi Vrijn macht

te volgen het vijnsin en simmuliteren, ons Profijt trecken gelyck
sij luyden mede doen, maar voor mijn Protestiere en getuyge niets —
Dieten dat mijn onverwachtte Conclusie is voorgecomen, want soo in,
Dese saack van soo Clare importantie hadde geoordelt, voorwaarmen
bi hoorde onse Amb.rs onderdaanen soo gerinck met te Achten noch de —
Comp.s in omnutte ende onnoodige onkosten te doen vervallen om dese
spere Reys en Moorsch praatgens te sien en te hooren waaromden
Man aangehouden indien geen geloof meritiert, waarmee onse
onderdaanen op te ontbieden indiemen alder niet als een moors praat
hierst te hooren, maar myns oordeels nader Beurocht. salde Comp.s smart
dat diese occasie hebben laaten voorbij gaan, want onder tusschen salhij
symme partien t'onderbrengen heemmet Maccassaren verstarcken —
en de Comp.s silver bevoorloogen, die dan hondert faut minder soudich
moyte en Perijckel sal loopen om het met t'onderbrengen alsvoel
Sigenwoordich doen, —

Famabutto mi gens aanbrengen is zulex dat bijaldien Raadt waar
achtich wort geoordelt de macht en Negerijs die met het lechten
van Cast. Nieuw onstor vallen sullen wort op duysent a 1200 Man
bij hem gestelt, Dit alleen verder houd diese raatspersoonen omdat ons
geen ander versiecketinge als bij woorden van sulex gedaan word, daar
Stigens stilleck Borlengs aan Brengen en verscheyde andere oranggg
die aant Cast. by den heer Gouverneur Gysels haar verlaart hebben,

Waarommi gout gevonden hebbi diesi aan U E te schrijven op dat
aan gent. heer Gysels ende alle andere Raatspersonen aldaar Dient
het selue soude mede Dirlin op dat ook bij haare E diesi saacke ouer
wogen Lynde haar Advijs tin principaalsten in geschrift ende ond.
teycke minge ons op t' spordichst bijeenin getrouwein Broode gelieve
toe te senden, daar aan mijn sonderlinge Dienst Zal geschiedie, want
Stoyftil met oft Zulkin mit mij Zulex verstaan bist te wezen, want
den Commiek van hetto Gesentiert hem aant Cabiel te verbinden
met onsi aangaijen Cayeta ons ouer te geuend en Jmier andere
dienstin, als wel gedyscourecert hebben, maar alles soo gesicht hebben,
opt aan geeven van Famabutto Missin want mit geraaden achte
eenige andere te spreeken, de wijl die saack Ruchtbaar worde soude.
en dat Borlkin vernieminsoude, dat wij ons van syne saacken inform.
mieren, alsoo Duysint practijcken met wirck stiet om ons voornem
te verrichten.

Quimilaba Sorhoe is mit an Order naar Laate Haloyen Buyten

Nota.

twijffel Naar Andere Negerijs om haar oft tot syn hulp te trecken.
Wy voarschouwen geschipt voy spil als noch het moye Eindt en aenen.
bomi Mueme a Mavais Jiru dan syn wil op onse hoede datons
geen voordeel aff sien. Wy adviis tyt naar groette in Goede Bevoole
gesz mde Logie op Hetto op tien xiij Maij 1634 was onderteye
kent

Wy Goede vrundt
Anthonio van Heuvel —

Myne gebiedenis Heren den Heer
Gysels en andere Raatspijsoonen.
Daar syn veel andere redenen mier om samenbattornes sins te kemen
geuinte Confirmeeren maar vertrouwen de sibbe op tt ramsieder mit syn
E: sal die alle wyte vaart wil

Wie en Zal mit Seggen dat dijsen Brieff aan myn beheerd
geadressiert te worden, —

Alle voilcke reomenten hier vooren gemuntioneert den Raadt datelz
breuijen Namentlz die vande Scheepen soo Coop luyden als schippers —
om haar adviis volgens t versoeck van heer vanden heuvel hier op
te hebben, die naar dat ick haar di saack mt langh en Breedeheb
ontledet en disilice daar ouer swaar hooffdich bevonden, alsoo van ge,
voicht en mportantie is, hebben haar, derhalven tot morgen tyt gegeven
en gelast morgen te sijen vrij t mynen huysen, te Comparaeren,
om ons goet vonden Cetto naar hetto te senden, —

Wy Adij 15 Maij is den Raadt Andermaal vergadert en een yders adviis aff
gevoordert Namentlijck den Gouverneur Gysels, is van gevollen
en adviis Datmen by alle mogelz Middelen behoort te arbeyden —
Capt Hetto byden Coptevatten om redenen door d Heer vanden —
Heuvel in syne Missive datto 13 desier aan S Christen gesonden gen
alsoo langen tyt vant silve geoorlen. ben geweest en noch blyve —
ende seeker is dat hy tonse desiymen gewaar sal worden, endeons.
derhalven selfs sal bevoorloge, waar door alle d'geene die nu samblant
van vruntschap toonen en ons echter tot gedaan syn. Eullen, vallen
voordeel voort gepresentiert soo ve meent dat door myn mdesen aenge
Dunst gedaan Can voorden tot het vertreck der naast volgende. —
Scheepen hier te Blyven, om ve in alles de handt te bieden ende
devoir te doen omdie Cleyne Negerijs tot onse devotie te helpe
Bringen, waar toe ons Godt syn seegen wil gunnen actum
Amboyna Adij 15 Maij: 1634 was onderteijcken 8

A Gysels

S: Lasaell geeft advijs dat onwijtlijnden staet van Amboijna is
gelijck de schippers oock doen wijshalve haar excuseeren —
S: Christien, Jan Joosten, en Tellij Adviseeren Goet te wijsen dat men
simulieert en de saacke tot dat mijrder macht hebben sal in sien.
Den luytenandt Rijvieren is van advijs dat mijn saack versendent
om daar door quader voorte coomen, alsoo mijde bevreest is dat sijons
den oorloogh zullen aandoen: die in syn advijs Extendeert ende goet
vindt dat ick tot de Naaste scheepen dient te Blijven alsoo ick
voort wat orangg: dat mijt mijn versproocken syn, en tvolck beter als
vanden Heuvel kemij wijlck boven gem: advijsen P: ex presse
naar Hutto aan van Heuvel syn gesonden, om sich daar van te
dienen —

Dij 16 May Communiseert Christeen een Brieff van heer van heuvel
waarin schynt een goet genougen te hebben, mit geene ick bijlaft hadde
volgens t voor houden vande Borgers en Amboijnesen, gande over
syde te waarschouwen, als oock volgens mijnen voorslagh mitregart
van Capt Hutto;
Op: dutto Compt hatib Calbouw Broider van Tannabe Hoemissi
aant Cast:, die ick voor desen op hattouwa en Seal hadde gesonden
om de Vagelen op te Coopen Ittim om haar, die van Hattouwa
en Iha-tin Bestinte Raaden wijshalven Rapporteert dat de
van Iha en Hattouwa hem Comen aanduenden dat Caboulo en —
Tilolij mit een Corcor vanden Quimilaba waaren aff gesonden
om haar aan die van Latte haloij mit alle haar macht op Iuwille
te ontbieden, tot wat eijnde zoustenmiet te seggen, doch waaren echter
van Mijminge synen Raadt te volgen, en met van synts darresoa
te gaan, op wielcke Reedenen gelitsijnde hebben goet gevonden.
gemelte Calbouw Cietto. Cietto naar hattouw te sinden omme
die orangg van Hattouwa, Iaato haloij aante raden, niet naar den
Quimilaba te Langaijen. maar tie Contrarijet ook op den Cominck
van Hutto wilde Nijmen en soo sulex tot een goet effect bringt
dat men hem aan goede kettingh souw vereeren en soo haar iet
wijs daar over toecomen dat wij haar sullen Maintenaren gelijk
van Mijminge zijden Cominck van Hutto tegens Capt: Hutto
te doen —

Dij 19d: bijcomen schrijvens van Mons: Hulft waarin Schrijfert dat
den sadaba daar was gecomen. en alle sijne moorsche lanckaamh
in eenen Lackatorsen bick verandert was, voorder dat hij alle
diese Mooren vuer en vlam tegens myn versprouwen sulex met

vrempt en is Alsoo ick absent sij, doch wort myn door de vrunden geweert
dat sij myn recht bewaren ende voort by haar vrempt genoomen dat
den Gouverneur aan een simpel Coopman ende mit aan myn schrijfe-
ende hem mitten vereeraardicht op myne Brieven te antwoorden tenoor
m soo een gerechtige saack als hier voor handen is dus dese Memorie
Ondertto wort myn dit Brieff vanden Gouvern.r door Christiaen gecom.
mumisiert en inden selven gelast het haastich vertreck van heuso
Stim dat sorgh souwe dragen dat ick den xx.e deser Presues volgens
d'ordre van H.r Generaal most vertrecken, waar toe alsoo heuden
nock mit ontladen is wij geen apparentie sien, —
Voorders dat wij gens myne Presentatie van hier te Blyven om nock
eenige dienst te doen vertouwt soock daar gerust waar mi mandt
voor den Dach souder zyn gecomen, dit hakken Hooduck was dat de ordre
van e Heer Generaal gevolcht, voort, waar in hij om eenige Redenen
Verandringe wilder maken, maar den last van sijn e souder volgen
wat sijn voornemen in desen is Comen alle verstandigen. Oordeelen —
Op 19d May hebiek andermaal aan vanden Heuvel geschreven ende hem
tot Matiere van syn schrijven gedient, daar bij versocht dat myn achter
myne Rugge volgens syn gewoonte nit anders als de waarheyt wil
haar duyden, verder dat ick bericht wader soo ras alst schip heuden Claar
waar te vertrecken, —
Stim dat myn verbaal wegens d'ordre van sijn e gerust was om hem
door te sinden, —
S.r Hulst avisiert dat de vrendelingen ons hebben den presenteren
der Nagelin aander ouwers haar ende die van deser Lands ons souden
wesen en soo mit dat tegens ons den oorloogh wilder aanvangen. —
Ofte dat to arrwart Mocha met nagelin vant Compt.r Hultto —
Op 19d. Communisiert Cristien schrijvens van vanden Heuvel waar wt
Verstaan dat hij enschyn van vrentschap en accoort mit Capt.n Hultto
gemaackt hieft, om dis te Beter sijne Personagie te speelen
en dat hultto mit him naar Lahor en Lucella sal gangen, daar
hyse altsaamen te gelijck mit verhoopt te Crijgen. den Sadaba
was geresolvert mit te gaan, Godt geeft dat alles naar voornemen
sucederet, —
De gouverneur schrijft mide of dat ick wegens de out heyt van heuden
geen excuse en maake dat hyt Jacht de sbar Expressiluck aant
Castiel sindt en ick daar mit naar Batavia mach vertrecken.
soo dat genouch laat Blijcken dat hij myn hijer wesen mieten
soucht, alsoo hij daar om enschyn oft twee missen. —

Op dissen Brieff zijbuck hem geantwoort datick met de star niet en wil vertricken alsoo die star en mijr Jachten tot hem wel van noode hebben ende dat syne Proceduren myn gans vrempt voor Comen en soo ras als bijsden claar is hem plaats sullen maken doch datick myn eirst behoorden te verantwoorden en dat mijr is nijn geene stucken offeenige Bewijsen waar door ick kon ontbooden woorde vertoont en zijn, des verstaan tot hit naast volgen schip om mymi actie behoorlyck te instituiren te vertoeven daarop van hem ende dien Raadt antwoordt verwachte

Op dato vertreckt s' vandi Camir Borger van Bat: waar mi dit voorgem: Journaal aan syn geminent hadde te sinden op dat sijn Eer mach wat tot dartto dienst mdi Quartieren van Amb is gepassiert, Ik im om myn van mijrder schrijven voor desi maal te excusiren alsoo myne Intentie zulcx Jegenwoordick niet toe en laat, Datum als voorin Actum Amboyna 1634

Nota dit boven gem: Journaal was ick van Mieninge gewast met P: van Camir aan syn te sinden om daarut tindelen te verstaan t' geene in amboyna sedertons in Jonexstin was gepassiert maar alsoo ut di advijsen van vanden Hiruel aan s' Critien gesz: ander maal verstaan dat hy verstaat en begeert datick precis op 20 disi sal vertrecken sonder eenigh wetstil, tot voleken eynden hy het Jacht Di star sight Expres in Amb: gesonden heft om myn vertreck te: stoiren en myn Quijt te wisin, en alsoo disi advysen op geen dach off tioir aan en Comen synd: silve der halven mit gesonden maar gere, solvert binnen een dach 2 a 3 mit bijsden soo claar can wisin te volgen dus sullen voorder aanwijsen, t geene naar dato gepassiert is

Op 20 May Alle Raatspersonen Namentlyck di Coopluyden van Iant bevoijren, te weten Critien, Jan Joostin, Teller di schyper van bijsden, wisin en t' Jacht de star aan di welcke geproponeert den last van di visi Gouverneur vanden Hiruel aan Critien gegeven waar in well expressi ordre geft datick al off hy een cort Jongen voor hadde voor 21 disi souw vertrecken ende op dat ick geen Excusi wegens di onbequamigyt van bijsden te pretendeeren hadde dat im myn Eer stilo mit t Jacht de star te mogen versijllen, welcke absurditeyten, siet ouer groot sijn ouer sulcx den Raadt daar op gehoors en voorgedragen hoe noodich dat het voor di Comp: sij, dat de star hier Blijft en te voinschen Amboyna mit mijrder nacht versien waar, ouer sulcx goit gevonden dat

min en uyden soo val sal prestien als mogelijk is en bequaem geoordt
wisen de datmynder Nagelen daarin sal oversmijten ons daar mede
d'eerste visitatie te doen en zijn tydelyck voor den Inlandtschen
handel vande behoeftige specerijen te versien wegens het vertreck
van mynnen Persoon dat daar op de antwoordt van van kiuvel ende
synen by hebbende Raadt waar aan geschreven heb sal verwachten
echter verstaat den Raadt dat ick wegens myne voorslagh gerechtigt
zij, ende hy vanden kiuvel mynne schuldigers ofte bewijsen voorden
dach behoort te bringen en gants impertinent sude wesen, sagen
nouchsaam wt gelachen, wooden soo sonder eenighe bewijsen ofte ver-
antwoordinge en Bat: quamen te verschynen, daar naar hy getracht
hirft want al mit op den Tocht genomen heft dat in syn vermogen
was en mitsleepen Conde, ook en is door hem aan myn tot dato desen
mit een littere schrifts wegens mynne aan Clagers overgelevert,

Gisteren d'vondt bequame tydinge dat de Beets wederom binnen gecomen
was en voor ariren geanckert die groot Geryckel aan Eylanden heft
geloopen, boven dat syn Rondt hout schaalbos. Nota vanden kiuvel
hirft sich mit geschaampt te seggen dat dit schip weerom binnen gecomen
waar tot myn accommodatie om dat ick hebbe willen de schepen be-
Noorden souwden loopen en langs den Cant de Reijs bitter t'eerlangen
soo dat hy aan allen Canten syn finijn wt sprockt,

Den May vertreckt s: Lasaalle mit eyn talle naar den Gouverneur om hem
op Hiatto ofte Iorhoe te gaan soucken alsoo door harde en onstumichwar
mit het Jacht van Barent Jansen de reijs naar Banda om de suijtmiet
en hebben Comen erlangen, sulex haar langhs desen yzigh onmogelijck
dunckt, ouer sulex niet willen naar laaten myn Heijs andermaal
voegen de besendinge naar Banda te senden daar bij en waarschou-
wingh dat het wat beter mit het Jacht van vogel sal aflooper
en dat hy derhalven Nagelen mit hoofden wel slaan, ende sorgh
dragen dat de specerije tot den inlantschen handel en het vaderlandts
retour vandaar geraacke

Item is aen s: Lasaalle belaft dat de Beets op ariren leggen sal aan praa,
om daarvan profit rapport te doen,

Op dato tegens den avont bequamen schrijvens vanden ontfanger de Goyer,
waar tot Criteen rapporteert dat hij mit de Mardycquers Corcorre
op Hiatto was gearriveert, om aant Cast: te waarschouwen, dat
Capt: Hiatto, Baros Toutou Saetto, Caty Dochan, den orangq-
van wackal nijffens andere tot 11 a 12 Persoonen waaren gevangen
als voor Iorhoe mitons schuytien aen onse Corcorre quamen, Capt:
Hiattos Corcorre sulex gewaar wordende heft sich tot royen begeven

om te vluchten, die door d'onse wort achtervolcht, maar mist en-
wusten oft was bicoomen, doch dat veel schooten ofte d'selve had hooren
schieten, dat myns oordeels een quade Resolutie was, alsoo wij hier
door de gemienten doen geloven gelijck Capt Huetto wt geeft dat
wyt alleen op hem maar op alle de Huettisen hebben, sulex wij met
en moeten toonen, des my soodanige Prossedure een quaet bedencken
geven en tvolgen van diser Concorre Naemtlijck soodat m iemant
gequest is een groote alteratie veroorsaecken sal en alsoo nu tyt
is om onse onderdanen die aende ouer sijde huynen hebben te waarsch,
ouwen, is haar aangericht ende gewaarschout op haar hoede te wille
wesen.

Ay 22 Maij is mocha gelastsyne Nagelen in Heusden ouer te geven ende
sich te preparereen om dat elijck wederom haar de Comptoiren te ver-
trecken. —

Ofte daetto tegens den Avont arriveert de Saloupe de son waar mit den eersten
Priuff bicoom van d'H vanden Heuvel die myn toesendt den gevangen
Capt Huetto en Tammelissie orangg van wackal die hij recommendt
dat men doch een goede verseekeringe wilden nemen sulex geschiet
is, van de Quartiermeester verstaan dat Capt Huetto onderwegen
byna los gebroocken was, ende den Beugel van syn Been in stucken
was, om syne Parsonagie te beter te speelen, syne gouwe knoopen
van syn ongelmigh aan soldaten om gedeelt hadde, soo ons desen vogel
ontsprongen waar, soude met wy mech spels veroorsaecke hebben, in-
Plaats dat hoopen nu alles ten gouden sal aff loopen, hij schryft dat ons
Baros versende den oom van Capt: Huetto eenen slimmen schelm
ook toesent maar hebben hem niet vernomen. —

Ay 23 d: smorgens is de star bilast aan Boort van Heusden te corten, om syne
Nagelen ouer te geven en daarnaar de last van t Jacht van Barent
den Boomwachter naar Banda gedestineert ouer te neemen, —

Ofte daato Compt den Gouverneur mitten Prauw aant Castel laatende
de hongie aant Fort op Huetto, daar een starcken pagger mit-
2 puncten van hout om bigrijpen wort, als hem vraegden naar
Baros, antwoorde dat hem om Reeden en op Huetto op d'ander gevangen Orangg
gelaaten had, daar op geantwoort heb dat hem soo wel op Baros
als Capt: Huetto te letten stondt, alsoock hem voor ommer soo quaet
Instrumentt houw, —

Ay 24 d: smorgens laat myn vanden Heuvel vraegen offick tegens sooren
mder vergaderinge met fort volle Cammen. —

Een —

Een vuyr naar daato doett myn wieten alsoot kerck dach was
daar op mi t gedacht haddi, oft ick sachtermiddachs tien vier
uren wolde comparieren.

Des smiddachs syn di vier Pridicanten, Namentlz Helmicho.
Hurnius. Himstedi en vertricht by hem tin atin gewest
endi worden ongewaar 3 uren op den naarmiddach by myn ge,
sonden d' helmicho endi himstede om myn te willen aandanen
dat ick myn soudi Preparieren tot myn vertreck naar Bat.a alsoo sulcx
den wil en Exprij bigeren van E H. Generaal was, daar op daar
gem: kirckindu navis geantwoordt hebbi, dat ick gerist was, d'ordre
van E Heer generaal, alwaar die noch slimer. naar te comen, ende
ock mit van miminge was desilue te Contrarieren, alsoe wel hem
aangeschreven. en myne dunst gepresentiert hebbi, soo hy mende
ick hier van dorin was, tot de naaste bisindinge te willen Blij ven,
ende soo mien dat van Miminge was mi tiwerstin P.e Heyden
te vertrecken, doch dat my vandin hiuwel al voren mostaanwyses
myni bischuldigers, waar door ick bysyn e geacusiert was, en hem.
vryelijck mochte aansiggen dat ick mit van miminge was als een
Nar en geck voor syn E te verschynen, alsoo my mi vers in schuldich
kindi en hy my tot daetto diser mietan Letter schrylte verboont hadd
+ vorder dat myne sonden. Lic ende Al, ock mostin geopiert syn en ick mit gaarn sorder di silve op bat.a
gol intie boie den. soudi verschynen, soo hy eer op amb: gecomin waar ende t gene nu
door Manequimint van Heym en Hampier eer ongedaan al gerat
soudi hebbin gewest ende nu tot hetsilve noch wel 4 dagen
werck was.

Ongevaar 3 uren hebick s: Lasarlie en s Jan Joostin di roij ontbooden.
en haar bilast alsoo myni Indysposity soo bevondt dat myn onmogelz
was ndi vergadringe te Comparieren, sulcx te rapporteren als hier
boven is aangeroirt en haar wil expresijlyx gerecommandart het
komt van aan Clachtin mitte vergestin, ende dat ick myn voor myni
bischuldigers wildi verantwoorden, voorder dat myn Copie most
geworden vandi Resolutie waar op hy mitten raadt om Capt hetto
Hyden Cop te vattin vant Castiel naar hetto was vertrokin
om daar wet di di Reedrin te sien om wat oorsaack dat ick aant Cast.
was gebliven, alsoo my aan dysi Resolutie tin hooghstin was gelegen
Namentlyck om t stuck vandi loiho, alsoo in gemelti Resolutie
gemsiriert was, ick daarin gekint mostworden, alsoe wel hy ter
Contrarije hiet Guarnisoen gelicht t Fort gerasiert ende d'In
woonderen sonder ock eenige der Cleine Negerijs aan te spreck.

raar altsamen mede Pekel heeft laatin stecken, Dese my ouer soo
danige prosedure tin hooghst hebbe te beclagen. ende den dienst der
Comp: in desen vnede vercort ende geprejudiceert, —
Metwelck Rapport gem: vrunden naar Bouen syn gegaan. om den Gou:
sulcx mede vergaderinge aante dienen. die tot antwoort bequamen —
dat de vergaderingen tot sandeiraechs smorgens op hoop van myne
bitter midlspotsche wt gestelt was, en alsoo alle de sprecuarten noch
binnen en met hem vroolyck waaren, syn gem: offercoopluyden vertra
en de vergadering tot morgen wt gestelt —
Op datto als gisteren. heeft van heuvel den offercooyman stiller den schip;
van hetsoen Crittien en voornamentlyck myn swaag Reede seer
absurt en onhebbelyck begegent, om dat ick haar beroepen had en
met maleander gedelibereert vant blijven der star, als oock dat hy
myn ongelyck beede sooder eenige stucken waaren dat hy mydie niet
en behandechge, wat wetten sy hem in desen te stellen hadde en ande:
vyliynich heden meer, die dese luyden tin hooghsten verdrooten ond:
andere heeft hy dien luytenant haar veel woorden In syn cantoor —
genoomen, en hem nechins ander harde woorden en breggementen
aangesecht v gesonden advijs wegens Capt Hetto en den Gouvern:
Gyselt compt wt voorn Cocker mit sulcx, ick v tin nagel en teen
Sal dorn wt suyten, voorders heeft tegens de Bouengesz persoonen
tot verschijde Maalin gesegt dat de luyden soo veel swarten als
andere te seer aan myn hingen, ick most voort, oft anders souwer gaen
diegh oft lant syn, sy hadden den duyvel van hem ende andere beetet
woorden meer, Stimmt Comin van Hetto Cpt sint s: Lasaalle ende
d: Helmicho mede Grauw oft Corcorre tot myn schande gesegt hyen.
heeft mit meer te seggen syn hoff is wt, als andere antwoorde hy is
noch raadt van Indien dat mach hem in Batavia te gas comen —
maar hiermiet, ick ben oock Gou: ende advocaat Fiscaal nechins —
andere mpartmintien meer, soo dat dese mans prosideuren onver,
dragelyck zyn en te schandelus om daar van meer te schrijven —
Op dietto Compt Hans en Cauw versende den Neeft van Salimonie al,
Schorrische tolken die gesonden waaren omde Boren te presten
rejstreeren dat rapport aan van heuvel hebben gedaan, ende hem
aangedeent den Comnet van scholouw mit een goede kartye —
boren op Pullo Tanoirmo en daar ontrent gelegen plaatsen
was verscheenen, die onse Compet op Caybobbo daar eenigh volck van
sammit soouw verschynen verwachten, doch en doet den Gouven:
hier van geen vermaan, —

Op 5 May donderdach myn wat bitter gesoellen binnen halfgaan en Cruyden binnen gecomen en ter vergaderinge geproponeert tgene hier voren gemoveert daar op myn ter handt gestelt syn. 3 Attestatie en een Memorij vanden arack voorder heeft myn bevoolt gelyck myn door de predicanten mede heeft doen aanseggen dat die geene die myn voorder souden mogen accuseeren naar Batavia sal senden. Waar op hem antwoorden dat dan bierat was sooras als heuden elaar waar te vertrecken, door oorsaack dat welsach myn Persoon daar mi ten socht te hebben, ende ick nievers in gekent en wolt —

Op datto goes gevonden en door hem noch m alles gedreven dat mocha liggende aandeel Boots om syne ladinge mit te neemen ende star met de last van Barent Jansens Jacht ende t'noodichste vet de Boots voor Banda over te neemen, om mitten eersten de reys om de suytnaar Banda te vordeelen, ende soo volgens ons sustimé sulex niet doenelk was, dat dan door Gadt van Nassauw en Kelangh soude loopen om alsoo de Reys te verlangen, waar toe ick haar Caarte voor soo veel ons bekent was, om haar daar vant te duenen heb mit gegeven tot wielcken Eynde S. Lasaalle op de star en voyntgeen op Mocha. wort geordonneert, —

Uitsnit vant Jacht de hoop dat min Barent voor gedaane Moyte de Provisie van ½ last rijs 100 Cuyt 50 ℔ vleys alsemige plancken tot voegers toe gevoegen en mier miet, aand. wort toegelaaten — volgens syn pas van E. H. Generaal de Boots aan te doen om syne sagouw van Siram lauwt mit gebracht sonder anders daar te mogen zentin, waar op alle die vant Jacht den Eedt sullen moeten gedisteeren. —

Op datto syn geregistreert Alle Boucken Pampuren contracten ende documenten de Comp. aangaan sulex als onder myn voes berustende volgens de notitie daar van synde door s. Teller getaekt

Also de Javanen van borcht haar mi de Pty stellen, is goet gevonden t'goet wede redout van Pas aant Castiel te doen comen en voor de Comp. aan te slaan. Item aan Jan Courte de Joncq vercocht voor de R. van d. Item dat minde Bedorve Cleeden van Hectto op t fort aanden meest biedende sal vercoopen. —

Op 26 d. vrydach comen de laboers van Farnatin ende eenige andere amboy clagen dat mit als menschen maar als honden bejegent worden — die ick troostelyk antwoort gaf —

Naar tromslagh Comps den Gouverneur in myn huys vergeselschapt met s. Jan Joostin, Teller Crillen en adraen de Massgaar dienst eerst myn morgen tonde, ende vraechde mi nnen eenige Amboynesen

en orangg van oirien en Assaloiko die oock Quamin Lagen wat
dien hoop daar dick antwoorden dat sy myn vrynnys waaren en myn
quamin bisoucken sulex haar vry stont. Etc.

Verder Communicert hy myn eenin Brief van Mons. Hulst, waarin staat
dat de Huttisin coop gaven en sommige weerom mde Negery gecom
waarin ende de Negerys haar oock wierom bigondin te samelin voor
der dat Cattij Oessa Soon van orangg Jonmathem had laatin weeten
dat ons volck op haar horde volder zorsin alsoo bo a so van Capt. Huttos
slaven die wapenen mde handt hadden genoomen ende vastelij geloofd zoert
sij die vriendelingen op Nauw en Nauw Bynauw verwacht worden.
Mons. Hulst schrijft myn Perticulier dat den Gouverneur sonder ymant
vanden Raadt te kennin t' Guarmisoin op Iochoe gelicht heeft daar
ouer de luyden seer mismoedick waaren en was daar altijdmgh gecom.
dat den Quimilasa datelyck 3 hoofden vande selve hadde doen halen
op datto hebuck mit de corts op den hals d' resolutie voor genoemt wesende
door hem in gestelt ouerlisin en getiekent doch en was niet soo als
bi hoorden en alsoo hy tot synne verschoominge het Conit wegh die
van Iochoe hadden wegelatin, hebuck t selve in Margne doen bij
vorgen waar ouer hy tot syner onschult veel protestatie maeckten
dat sulex mit mit voordacht weg latin had

Stem mde Resolutie van gisteren alswanneer bi loofden dat hy myne
bischuldigers naar Batavia sou sinden dat mde heeft morgen
mvorgen en ander somtin myn wt het hoof gegaan dis syne
valschiyt aan alle Cantin blijckt

Op ditto hem aangedient dat de twee ouergeli verde Attestatie valsch
waaren en d' derde mit redenne sonde verder legkt werden, staat
aan gimcken Attrack dat alle myne voorsaatin t' silve hadde
genootin en dat ick den Eersten Gouverneur vors gewest die syne
leijgen taestel gehouden hadde, daar mantelyck 100: 150 Ja 200 en
mier Reaalen tot het rantsoen had mogen bij liggen, Stem dat
myn seer verdroot de valschiyt van attestatie wegens de elfs seros.
daar op Adriaan de Masenaar in synne en boven gem: Soonen
Presentie Rondelyck wt seyde die sulex seggen dat syn schelm
daar op hy mi ten Antwoorden, maar sach hem seer Leelyck aan
Ij aan. Broeder te sun E: de verclaringe van gem: Masenaar
op datto hebuck vanden heuvel oock aangeseyt dat vander
Plas myn gesecht hirft eer syn attestatie valsch gemaact heeft
dat hy een schelm was [redacted]

Voorders hiert hy myn aangeseght dat vanden nacht van mij mingewas
t'vertrecken en dat hij myn de Brieven aan E. H.r Generaal
souw toesinden, Item dat myn Copie vande Resolutie souw toe
sinden en myn Journaalen hem tot handt gestelt, Item dat myn
M.: Hulst souw toesinden eer ick vertreck van alle welcke beloftte
ick geloove mit een salvolgen, —

Hy 12 May smorgens is den Gouverneur Vandes heuvel naar hetto
vertrocken die ick door myne suckte mit en hebbe Cameseren
op heden hebben veel volckeren vot d'Eylanden ende ander plaatsen
haar afscheit van myn genomen bedanckende myn voor een
goit Gouverneur —

Hy 28 d: ben ick doot suck geworest soodat myn op datto niet sonders
is voorgevallen. —

Segens den avondt voordenden Boyer van Banda mit nootenge,
waar die Belast is morgen aan heuden t'Lossen —

Op ditto hebben de Capt: Luytenant en vaandrager vande Borgers —
verclt als oock Jandirexsz van Bredaa Nicolaas Thedoor ende
Adriaan de Massenaar op wens naam dese valsche Attestatie gesondt
is, dat hit valsch ende onwaarachtich is dat myne huysvrouw 11:-
Siros voor haar hiert wille Bedingen, maar dat sy ter Contrarie
om op spraack t'schouwen geseght heeft, mit an seras te willen
sitten, sulex Massenaar hem mt syne tronij en in myn Presentie —
geseght heeft, daar op stil swegh en hem ouer sy aan sach. —

Hy 29 d: Becomen de Brieven vandien President Accolaij alsoock de
boucken en Missive aan syne om m Bat.a t'bihandigen —
op ditto al myn goit aan Boort van heuden gebracht —
op dato Compt een persoon vanden Coninck van hetto en Sannahetto
missende ernstlij laat versoucken dat ick doch anendach op
wilwachten, tot dat sij myn gesproocken hebben, Item dat haar
die van Ioe hoe zeer ouer ons beclaagden ende al geraets schijde
hoofden verlooren hadden, gem: Boode mist dan van Tieckall tot
Sanalou de Justin stilte was, voat aangaat die van westeust
Nauw en by gelegen Plaatsen dat die secours vanden Quimilal
waaren verwachtende, ende voor desilve bevreest waaren —
welcke vrees een kinderlycke vrees is, soo maar op gepastwort
en haar strangh wilbiet blyft, dat mit 3 a 4 Corcorren —
Can waar genomen worden Item een Jacht eft twee om de snort
wisen daar op t'retireeren, —

Op 30 May Rettirart den schipper dat mij volcomen Claar is om te comen vertrecken.

Op detto becomen schrijvens van Mons. Hulft waar in Adviseert als dat sich daar alles ver Laanstelt. Item dat alle d' Hettesen mit gener haar trouw en onderdanich aant fort gesworen en bilooft hebben. Item dat alle gerechtige Saacken aant Castel sullen aff gedan worden in volgen gelyck bij onderdanen geschiet en voor erst soo veel Corcorren gerieet sullen Maken als mogelyck is alsoo haar t fort gants en geheel onderworpen, desen Conditien gaan voor erst wat te verre

Barnaba was mit synen Mardyckers vande Molucquo naar loikoe gesonden, om haar op Hetto te Comen te bewegen soot sich laat aan sien alhebben sy 3 hoofden verlooren sod melmeeren sy echter nochtonswaarts, zoodat hier wat bisloten kan worden dat ons van dissen luyden veel goets te verwachten staat sulex ons Godt hier naar nochmaals wil gunnen

Voorder wordt myn door vanden Heuvel toegesonden an Attestatie op recolimint van vander Plas, waar in hij verclt: sinpelyk sonder naarder explicatie dan dat het geene op Cat: verclt hirst waarachtich is, sonder anders, soodat synne valsheyt hier ander maal Blyckt ucken kan ook niet verneemen dat hem aan gesproocken of geschrobt heft wegens syn particulier wat schildmgl, t'is vrimpt nademaal dat vanden heuvel hem opt komt van Rechtin wel verstaat dit soo slordick over loopen heeft zulex dat daar wat te Bresluytin is dat hem meede gecapteert hirst en selfs schroomps bihoorlyck ondersoick te doen

Mons: hulft schryft dat hij noch gen asserentie sut omaant Cat: te Comen en geen gevaich van Brieven verneemt doch dat myn hoofs voor myn vertreck te spreeckin

Op det: d: mitti genstaande dat gistren geb dorn schrijven aen Gouv: dat gerieet was soo is sulex vandaagh nochmaals gescket alsoo verstaan door den schipper synne valsheyt want hem belast hadde te Prestin maar dat myn mitten souw sigge ofte aan maanin maar als zynen Brieven Quamin dat t lyck door souw gaan, soo dat desen mans boosin Aert over al wat Barst

Op datto hebick Mons: Hulft toegesonden Copij van attestatie door vander Plas in Batt: geligt, Item copye van Interragatorium nu Jonghst op dmb: mitvoryen wil twee maal te.

Swooren ofte wolck pomtien ick bij gaer hij Andermaal gehoort
Zal worden om te hooren waar dat de Valsheyt schuylt
t sij by hem oft vanden Heuvel, —
Item dat den fiscus myn Recht wil bevaaren ende onder soecken
mit wie dat ick oft Hetto geen gotteert hebbe, ende dat op syne
Attestatie gemtirrogeert voort, —
Ende alsoo den Comincklen Tamabettor missen nochmaals gesoucht
dat myn voor myn vertreck wilde spreckē soo heb ick haar van
daagh eenen boodsen tot gesonden dat morgen oft met de Gouver:
breeven hier Mosten wesen, die Boode segt dat tanka bettor
missen allnoch gaarne sach volgens Zyn voorgaande versouck
dat synen soon mit myn naar t vaderlandt mocht gaan, die
hij myn voordesen tot gestaan heft te mogen laten Crijgen
oft wolcker stondt hy myn oock veel gots beloft haft, van
desen Jongen hebick den Gouvern: gesproocken die daar toe
mitten heeft Comen Resolveeren, alsoo wil hetons nidese
geligentht, te mier aan Malcander souw verplicht, ende
sommige quaat willige en aechtig denckēn geeven —
Op dito bi comen schrijven van M: hufft waar wt verstaan dat
de gevangen Orangq Namentlyck Baros dat een Judas is
Tolstouhatouw, Platy Torban en eenige andere germq Zoonen
oft een Matteauw en beloofte van onderdanicheyt als alle de
onderdaanen vant Fort waaren gerelaxeert, daar op sy naar
t gebiecht gingen om haar onderdanen aff te doen Comen het
vervolch leert den tijt, doch staat te hoopen dat alles wel gaan
sal door oorsaack de tiere der de sarten mit ons versprooken
Zyn en meer dan 400 weerbaar mannen wt het gebiecht aff
Quamen, om te protesteeren meenende dat het ons ernst was
als wij Capt Hetto de lavuyt gaven om daar door te beter
onse parsonagie te speelen en hem mit minder alteratie nide
knip te krygen Zoo dat Godt loff alles tot een goede wt compst
gepreparert was —
Op dato nden Doncker bi compt Crijtten de Breven van Gouv:
mit last dat hiesden dat Zij sal vertrecken sal ex geschieten
myn op morgen aan Boort vervougen sal Godt weil ons gelu
ende voor spoet geven —

Op dij 2den Junij

Adn 6en Juny A° 1634.

Des morgens comptandermaal een Boode van Cominck ende Tannakuttor missiven om myn aanteseggen dat sy seer melmaren om my te spreeken daar bij gevoecht wordt dat die van Lochoe oock by myn. vollen Comin en alsoo naar haaren comst mit Conde wachten, wel wetende dat sy seer lantsfantisch in alsaar Besoniges syn, en om vanden heuvel geen nieuwe alteratie te geven en hem voor de tweemaal geen vrees opt harten Jagen dat ick verder Blijven soo heb ick dato desen in d' Nam' Godes myne Reyse naar Bat.a gevordert ende gem: Boode opt hooghsten gerecommanderet te voorderen dat die orangg van Lochoe aant Cast: soude Comin op hoop dat in sulcker volgen nochietwas goets mit haar verricht mocht worden, daar myn swager den Luytenant Revieren en secretaris tien ontroystet de behulpsame handt in gebooden souw hebben alsoo hem genoughsaam bevoustis, hoe dan ick myn voornamen was ende wat ick mit haar nden Zin hadde, Doch staat te bedugten dat haar myn vertrick mit dan te haastich verradoertert zal zyn geworden en der halve mit gecomparert en syn dus tot een besluyt, blyft alles t' geene hier vooren gem: Godt almachtich bevolen die den stant van Amb: hoe langer hoe mier welsegen ende onse Heere en Meesters eenmaal vol laaten getreden Haar E: gerechtich is competerende

Sommier verbaal zegeens de Inwoonderge gestalte deser Amboynesche Quart daar bij yetwas gevoecht tot antwo: ende nader bericht der Instructie door den E: Heer Gouv: Generaal Brouwer aenden E: Heer wse. Gouv: ende Directeur vanden heuvel met gegeven etc: —

Achter volgens d' ordere van syne E: en speciaal Commissie om ons gouverne halft april te Resmgneeren heeft hetselve door retardement ongevall en tegen spoede des Mousons voor dato 3 Maij mit comen geschieden, ten welcken tyde wij vt gem: Gouvernement des Castels ende dependentien (:ten overstaan onser geallegeerde ende eenige Bontgenooten solemnelycken geresmgneert successive Bi handucht alle o: originele acten accoorden contracten en ander: Pampieren van tyt tot tyt door de Respective Gouverneurs met de

d' Caerte vant lant amboyna N° A

Comingen ende Primsyrale Hoofden desir quartieren gemaackt ende getroffen. Item den 5de desir getransportert alle Effecten vande Comp: bestaande het primsyaal in Coopmanschap: sonder Comp: alsoo eenige op di positie hebben moetin neemen voord eenige viveres Ammonitie van oorlooge schulden voerschulden ende watter meer aandependeert etc.

Voorder alsoo ten primsyaale Manequeert ende de hecht dunt eenige saacken oprenngh worden de behandicht de Journaalen dant gepasse op Hemittillo Assabodij Lissidij Lamma. ende dat geduerende de comyt vanden Sadaha ende ons by een voesin is gepassiert. Item eenige aan blachtin Raackende den Jongen Cap Hetto waar wt de Constitut desir landen tin deul sult Comen verstaan. ende de andeels byonderlinge Communicatie, In discoursen oock effect gesortert heeft doch om de Memorie mier te verstercken hebbin niet wollen naarlaten jetwes bij geschrifte te stellin, sulex wij vertrouwen door de ten gorden genomin sal worden.

Journaallen N: 1: en 2 vande Jonxte toestemen bij my Geeden

Eerstelyck sullin Comin op hit tweede pomct van syne Instructie aan de verleent waar by bilast wort dat mij soo ras mogelyck wesin sal mit alle di nagelin. Hier voorsinde naar Bat: vervouge daar toe het schip hiusden geprojectiert is doch door de in vollen raden gesustineert dat syn doot vyandt mit Raden wilde mit het selve schip naar Bat: te retournieren dien volgende te Bevrasin staat des Comp: goederen mit selve te Preculiirin ende mit wat schip p naaste vertrecken souw: Item soo door myner Persoon eenigen dienst tot voordiel vandes Comp: staat geprestiert kan voorden dat myn aan geenin tyt wil binden alsoo de Constitutie desir Plaatse Jegenwoord gorden raads verEyscht waar in verplicht syn Malcandere de Handt te Bidin.

Bilangende den Generaalen Staat vande geoctroyeerde verenichde oostindische Comp: in amboyna. Bilast syne mit derde artickel dat daar van verclaringe en opminge sal worden gedaan Julex oock van miminge Zijn soo Breet te ontliden als myn gemmers mogelyck en kemelyck wisin sal in myn discours van Amboyna aan haare mit Jaar 1621 tot amsterdam ouergelivert hebick aan gewisin di Quantiteyt der wilt baar mannen onder haare sorteerende daar tegens de Macht vanden Cominck in Ternaten om des te beter versieckert te wisin, hebick myn daar over naarder gemformart maar voy mich differentie bivonden desin aangaande syn myn geenie pampieren van myne voorsaaten tir handt gestelt ende.

Staat der waar baar persoonen N: 3:

de oopeminge dien aangaande door d'Al. Pulustuijcas becomen
is mit anders gewist als by de selve bedocht kan worden —
Wat aangaat haarin dunst die sij aande Comp.e Prestaerd daar ouer
hebben ons te bedancken en sijn Godtlof met tegenstaande dat gedurende
mynen tyt seer getravaelieert zijn ende cortymch rust gehadt hebben
geen obstaecktellen gevallen maar hebben haar ter Contrarie als
trouwe onderdaanen gequeetten ende sijn die Corcorren aant fort bymyn
tyt in getal vermeerdert ten aansien dat een yder sijn Eygen Corcor
voert en die Grootte Corcor daar Rossymive Lattabalat tot langh
en andere op gepangayt hebben wort andere die onnachsaam sijn
op haare Corcorre tot tienstraft gevgert soo dat hier bij gewommen
hebben die Correcor van Radie Andri wesende van 3 Nagies, die
van lattabalat van 3 Nagies. soulie wey en Bachwal plachten
ook te samen te Cangayen. ende een Corcorre van 3 Nagies te voeren
die nu van Bachwali allien gepangayt wort, doch Clagen dat
haar te swaar valt derhalven can onder Correctie als haar Corcorre
aff is die selve 8: a 10: Man verliert worden, die van soly hebben
een nieuwe strangb: van 2 Nagies gevoert geen ook doch, die van
waij, die van halouw plachten voor diesen een Corcor van 4 Nagies
met hulff van die van Attive Citcill te pangayen die door oorsaack
dat quaelijck accordeeren conden gesiparceert sijn, die van halouw hebben
tsiedert een Correcor van 3 Nagies gepangayt en attive Citcil een
van twee Nagies eenige sullen mogen oordelen. dat ons t' groot vaar
tuych dienstiger is als Chirme. daar tegens sighick dat het
wijnich eeren vaartuych dat hebben om te gaaren harrewaarts
ende darrewaarts te senden ons ommers soo dienstich is alst groot —
ende wanneer yder sijn Eygen Correcor voert daar op te bitter gepast
wort, die van Lareequo hebben voor desen een Corcor van 4 nagies
gevoert daar ouer dagelycx mede ouer hoop lagen ende de selve te
swaer was om bequamelijck mde Revier op te haalen dien volgen
haar aan geraden haar elck een van 3 Nagies te maken zulcx
beloofft hebben om daar toe eenen aangang te maken, hebben die
van wackasieuw een verouerde Correcor verert, ende die van Lareq:
belaft een van haar geborste Correcorren te maken die van assaloes
en Curien hebben voor desen 2 handige Correcorren van 2 nagies
elcx van ongevaar 40 man gepangayt en de selve door ons aan
haar verert, om daar mede te rapoen en andere Roovers te volgen.
Dit vaartuych is aff ende sijn genoots aackt gewerst een Correcor
van 3 Nagies te Copen door Manc quemint van grooter off twee.

Siender die daar wilden Bistin dienst souden doen om haast op en aff te halen zoo dat VE die ameltz P.e Memorye is dienen die van Amblauw is gelast 4 Corcorren van 3 Nagies te maken die zoo wy verstaan door de vrienden vande Loets klaar sijn en P.e eerstin harrewaarts soude Comen.

De Correcor van Oma wesende van 5 Nagies is op den Jongsten tocht naar Lorhoe gants aff gevaaren dien volgende haar bilast alsoo dese Correcor by mymen tyt gemaackt is ende geen 2½ Jaaren gevaaren heeft en desselve de lindenin door t op en aff haalen gebroocken is, door ongelegentheyt van strangh soo is de oranga bilaff dat men tot Comende 3 Correcorren van 3 Nagies sullen maken zulcx al by der hant genomen is, Namentlijck een voor Oma, een voor Radia Atroick, ende Radja samimt ende de derde voor Radja Aboro en Kruuw waar in sij continuerlijck genomen hebben.

Alle de Correcorren vant Eylandt Vliaffiers syn Nieuw ende hebben nu haarin Eerstin Tocht gedaan. soo dat daar in niet vbl verandergh en kan ofte behoort te geschieden ten waar omdat Radia Quelatt syne Correcor van Minder schippers gemaackt heeft als voordese en alsoo Patty ouw mit liever en souckt ende myn die kmaals aan gerokest is om een Correcor van 3 Nagies allein te Pangayen —

Derhalven de vraach is oft sulcx niet nodich waar alsoo sy starck genouch syn doch most Patty ouw echter aangesicht worden als pangayden hy allein onder Quelatt most sortieren, off perfaut van zulcx souw daar wat een Quader komen volgen, dese voorslagh wort eenpelijck gemaackt om dat sy bijde starck genouch sijn ende ouw gants genogen om allein te pangayen ende soo sy in sulcker voegen mit aan getast worden sullen eyntelijck de Correcorren van 5 Nagies op 4: ende die van 4 op 3: gemaacken Patty harman t hoofd van sorrforry wielcke Negerijes ongevaar de helft moors is en een Correcor van 4 Nagies voorin wort noch boven dien alhoe wel dat gem: Negerys starck is door die van Souwaba geassisteert derhalven noodich dat den Cominck van Souwaba aangeportwort om een Correcor van 3 Nagies te maken gelijck hem bilaff is ende voordesen gedaan heeft,

Den Cominck van Ammt of t Eylandt Nousselouw heeft voor desen mit syne Cleene Negerijs een Correcor van 4 Nagies gepangayt die hij gelijck op den Jongstin tocht gesien hebben op 3 Nagies gemaackt en vercleent hierst dien volgende is gelaff ende aangesicht noch een Strangbaij van 2 Nagies tot gems Correcor te maken

Daar op VE om Redenen hier vooren verhaalt geliefft te letten den Cominck van Tiettouway heeft een schoone ende treffelycke Correcor van 's Nagies gemaact, welcke Correcor door die van Tiettoeweij alleen gepangayt behoort te worden daar toe het gemeene hebben te Bringen. mit meninge die van Abobo een Correcor van 's Nagies te doen maken sulex sij aangenoomen hebben dien volgende door VE daar op te letten staat.

Die vande Cust van Siram namentlyck die van Cammarie hebben bewicht mit eenige Cleijne Nogeris niettegestaande dat het Boeren offs Alleboerossen syn, en onderdanen vanden Cominck van sammit mit een Correcor van 's Nagies te pangayen daar mit sij voor eranch gewerst syn ons goede dienst gedaan, haalende haar Correcor ten tijde als wij naar siram lauwt gingen op haar strat alsoo wij berycht worden dat den Quimilaba haar Negerije wilde aff loopen daarmiet op gevolcht is maar amelyck dat haar Correcor aan stucken hebben geslagen soo dat haar Bilast is wederom een Ander te Coopen ende de Zilve tot dat pangayen om wel bevaart te versien op Oma offs de pas sullen Bringen.

Die van Loimmieay hebben tijnsilventijde mede mit gelycke Correcor gepangayt welcke Correcor mit wederom Comen van Eranch by nacht door den Cominck van Oulatt voor Cambinden Grondt is gescheept soo dat door oorsaack dijse Negerije soo wel als Cammarie veer van t strant is en haar Correcor niet wel en Comen bergen tenaansien dat rontsom in haar vijanden sullen desleet niet hadt willen aan presten te mier ons dat haar trouw verseckert syn.

Die van Laetto helloij al hoe wel dat rechte onderdanen van onsen staat syn soo stellen sij haar genoeckseem pertije daar toe Capt Hetto voor soo veel bijsteuren Can mit voor verten vanden Quimilaba ende hyonder pretext van geveynsde vruentschap soo alre bijst dat de silve mietals door dwangh tot gehoorsaem hijst zullen te Brengen syn, alsoo Beyde gem: Negerijs Mooren ende geen heydenen zijn die oock in verbondt mede die van Tha hattouwa ende Capt Hetto syn hebbende te samen een Matticauw gedroncken wat den Eenen oock Emyt dien anderen sal helpen dragen, zulex ons een groot Bedencken hijst gegeven ende ongeraden gedocht veel ouer hoop te haalen waar door onse Macht die ons wel van noode is Mirckelyck verswaackt souw worden. Echter ist sulex dat daar immer Noodich voorsien dient tot wetvere, ringe dijser saacke sullen VE geen Boeren gebreecken gelyck oock te verhoopen staat Segens die van Tha maar en moeten ons.

Nutmbirlen dat de Soren getwis sullen advanzen offden
Gouverneur mit syne Presente Macht zal daar meeritin by syn
Ed: envolgende vertrouwen dat onsinduerst sidert de vertreck van
Amboyna soodanich by syn E: en d: Heeren Raade van India sal
in gesien worden dat zetwijsende de Journaalen daar van gehouden
geoordeelt sal worden dat onsen tyt t Beter als aande Plaatsen
te straffen geemploeert hebben, en schaamen ons ook niet te
seggen soomen ons een t'alle off prauw mit een Advijs brieffken wat
de Moluccqus gesonden hadde om ons daar door te verstaen te geven
wat daar by de E: Heeren vanden Raden en Cominck hamsha
gepassiert was, mij soude Apparentelij wetwis meer erden sadaba
verscheenen waar vertruckt hebben, waar mide gedelaeert is
tir oorsaack dat ons de distructie der nagelen op verscheyde plaatse
mit ontstaan en Conde en onreedelijck Oden gorde te veel te vergen
om quader voor te Comen boven dat d'alle Correcorren op stapel
stonden ende de sommige onser onderdaanen eenige Nagelen te pluck
hadden die alm Polong begonden te veranderen waar aan ons effen
wil mit gebonden soude hebben soo van des sadabas compste geweetin
hadden,

Die van Quelque portie syn ons getrouwe ende goet gunstighe onderdaan
wesende den Pas naar den Cominck van saulouwe diese hebben ongevaar
5 Maanden mit bulp der ontrent gelegen Negerie van Cominck van
saulouwe mit die van laatto en halooy m oorlogh gewerst door oorsaack
dat sij haar Correcor ende een Strangh: aan stucken geslaagen hadden
en een Orangq: Hooft mit namen waar tegens des Comincx van saulouwe
als doorrelsen tot verschieyden Maalen op haar strant ende in haar
Bossen gewerst hebben in voegen dat haar Correcor ende Prauwen
geraseert sijn, en verschieyde Hoofden mit genoomen des versoucken
door Capt Hutto dat diese saake neer geleyt ende mit een Boette
gepardonnieert mochte worde, waar op haar E: wesende op Hutto
door Mons: Hulft hebben doen antwoorden dat wy onse onderdaanen
bloet mit een vercoffte maar dat eerst mit onse gemisressierde
onderdaanen soude versoenen en als dan haar bij myn vervoegen, wij
verstaande in sulcker voegen dat den Quimilaba ende Capt: Hutto
mosten verwerpen en soo neen dat geloven mosten dat haar een
quaadt gevolch na kende was, ende alsoo Capt Hutto hart aan
hunnen sustineerden dat diese van Laatto, hellooy gan onde
daanen vant Fort waarin hufts Hulft daar op haar eygen

verclaringe bij gevt daar toe sandiers daags souden compareeren —
maar in plaats van sulx hecht Capt Hetto haar deur gesonderswelck
met een loogen excuseerden —

Desen gem: Quelque portiesen syn voor desen naar onse weerom compst van
Schramlauwt geaccomodeert geweest met twee sold: om haar in noot
te assisteeren ende om door desen middel die boeren genegentheyt
te meer tot ons te trecken die mallis gots contentement hebben en
vastelijck geloven dat er langh ietwes gots met stuck der Religie
sal comen in gevaert worden, op den Jongsten tocht voor loe boe —
als den sadaba gingen verwillekomen ende aan gesten om des —
Commex last te verderen, syn die van Quelque portij met een nieuwe
Correcor doch kleender als de voorige van loe boe by ons verschenen.
met bringende den orangq: oft singadie van lemmin kay die van Sam,
marie ende ander ontrent gelegen Negerien desen rapporteerde, —
dat met gebarechte, van de boeren van dit Jaar groote starcktte
van de kinder pocken door haar genaempt Lottie Lottie is gewest
Ja soodanich dat het ongeloofelijcken is, en veel duysende menschen
soude syn gestorven, welcke door alle haar Negerijs hebben verlaeten
ende verder met gebrighte gevlucht syn, onse boode met brijn vant —
westelijck Mouson der jeweaarts gesonden. soo vbil nede Landers als
swarten syn doot sueck weder om gecomen sonder dat iet hebben comen
verrichten rapportierende dat alle de Negerijs sonder volck sijn.
ende de huysen laeden ende vorgen met grees bij groys waaren —

Maccaruegue Ammohe Swaubeque syn drie Negerijs en Byoosse
Coack gelegen van dien heeft de Gouvern. Philips Luycassen groote
hoop van trouwe gehadt sulx sij noyt aan ons bij thoont hebben —
maar tot Contrarie hebben tot daato desen met anders comen —
bespeuren off gem: persoonen syn onsen staat Gants hinderlyck
voor aangaat Sellana en Siloma die den tyt van 7 Jaaren als ostagiers
bij de Gouverneurs aant Castel gewoont hebben. daar bij bevonden
dat ommer soo wij niet trouw is bij eenige der inwoonderen selfs
dickmaals hebben ons dissue den pols comen tasten doch hebben ons
daar in soo gedragen dat met en conde maken dat haar eenige —
haet drijgen eenmalyck soeckende dat haar met een correcor aant
Cast: conde crijgen, om alsoo des te beter onse Personnagiste
spieler ende soot mogelyck waar een gots getal bijden Capt te
vatten alsoo ons daar door sonder enige alteratie souw —
tot comen tien aansien dat Corrch. sijn ende onders gelut
van saylouw Jaar, desen Plachten twee correcoren —

van 3 Naqies oft van 4 Naqes te Pangaijen dit sijn alte samen
treydenten, omdat onsen staat gans hinderlijck die van Saetto haellooij
en Tha heel gaffrontiert ter oorsaecke dat aan Malcanderen gehuwe
lijckt sijn.

Sepa is een Negerije gelegen halff roegen Mackrecquo Ammaho ende
Tommilouro dese sijn Olilimas onderdanen van die van Quelque poeij
doch gehoorsaem haar voijmich, hier is de Passagie vande Olilimas
gelegen met gebiechte van soulouro die aende ouer Cant van Lisbala
grijnsijn, ende tijn Tijde vande Haer speult onder t gebiet van saulouro
sortierende die voijmi bijvonden gemelte Comijck Partij sijn ende onse
ondersaanen van Tommilouro, Haye, Touloetie ende die vrende Bocht
tot Hassiharo dagelijcks den oorlogh aandoijn. Ouer sulcx met
voorliden Jaar aan die van Haya, en Hattihouro gelecentreert haar
avantagie op de silve te soucken dat tot haaren geluck soo gesuc
deert is dat de hoofd Negerie vouna hebben af geloopen, ende meer
dat soo sullen verouert bijhalven de geene die doot geslagen hebben,
Alsoamier die van Sepe mittijgenstaande datroel der ten tijden
vande Portugeesen Christinen gewest sijn haar in faveur van gem:
olilimas luijden vinden ende twee van Haya doot sloijgen dus dit S:
Memorie ende heb dienvolgende aan haya ende haar goet gunstige
geconsentiert haar daar ouer te revengeeren, alsoo noch Cone noch
Saulouro ofte Quelque partij gehoorsaemen, dese behoorden oock met
een Corrector van 3 Naques belaft te worden.

Tammilauw is gelegen halff roegen Coack ende Haya synde wel aen
Negerije van vermogen gewest die veel Correcorren te water heeft
Cotmen Bringen, maar nu niet meer als 23 tien hooghsten van
3 Naques kolden mannen dese gelaaten haar vrienden van onsen
staat te versien alhoewel dat mijn vastelijck in bijde dat somwijlen
verwijtelen, mittigenstaande vande Olilimas seer geringelt voord
in gem: Negerije is an papoa voonachtich die alstolck gebruijckt
wordt ende ons tot noch alle trouw bijwesen heeft hij heeft ons Jongst
verclaart dat den ouden Orangq: soom hebbende maar een oogh, Item
een out man versende een ander orangq: die ons meede suspectis in-
door gem: papoa oft Jourwassa aan gewesen sal comijck worden daar v.
op te letten hieft alsoo met den Quimilaba secretelijck bijspraken
dese ende andere onderdanen meer souden ons wel gehoorsaemen maar
vborden soo gebrijdelt door de gesanten vanden Quimilaba ende Capt.
Hetto dat altijs in bijdenbeld blijven van door den eenen oft vanden
anderen ouerrompelt te worden, waar door sij in gedueige vrees
gehouden vborden,

Pachij Nay is mede naar haej etc. hattouwa wat namnee hattemett

en Sobo gesonden om gem: Plaatse naar Correcorre oft te prestere
die ook beloft hebben mitten eersten haerwaarts te komen wat
gesondert die van Sobo in voorleden Negerije groote starcte was en
de kinder Pocken seer regunirde.

Voorder Comende oostwaarts der gemelte Cust van seram van waar
sich verscheyde Orangq: voor seram lauwt by ons hebben vertoont
als ook met eerste Oost voorstelt Mouson met een Correcor van seram
lauwt van verscheyde plaatsen aant Castel syn verschenen, die
ook eenige tyt aant fort op de Comste der schepen wat Bat.a hebb:
geroacht ende Eynstelyck syn vertrocken. Bestaalende op het restant
van 32 slaven 5 kinderen ende een vrouw

Item 11 Persoonen in voorgen sulcx dat noch 15 Persoonen restere
voor goude kettinghen van slight gout en sulver verguelt die vry
Oost aangebaat souden hebben, weerom gesonden, ende alsoo de
van Goram vbas aangesight dat aant Castel soude Comen om
met ons te versoenen. sulcx naar datum door ander Persoonen noch
maals gerecommandeert hebben, is ons door de Seram mirsis ende Leffmq:
aff gevraagt wat sy tot een Borte oft te amende voor haare begaene
fauta soude geven mits dat haar onder onse gehoorsaamheyt soude
Submitteren des syn die silve der halven met goet vinden van eenige
Raats persoonen gestelt op 100 slaven den 6 kinde soo die opbrengen
d'oncosten van derwaarts gaan daar mit verschoont sullen worden
en ons meer anderluyden, vruntschap als vyandtschap gelegen is
voort Rapport vanden schyper vant Jacht van Barent Jansen
verstaan soy dat de luyden van Seram soo verarmt syn, dat qualy
een matt hebben om op te sitten ende syns oordels qualyck middel
siet om de tweede Paly te sullen comen betaalen, sulcx hy te
meer bevresicht om dat het bergh loon van twee persoonen hem
op hattimette behandicht niet en conde betaalen. die door hem
weerom aant Castel gebracht syn ende eenderseluen 3 dagen
Naar datum met malebaars huys Gestorven

Ende alsoock op het vertreck van gem: Seramners een Lebe Broeder
vanden orangq van kultwaard Marmgo over alle de Negerie gemaect
hebbe om mynen last die daar gesonden souw mogen worden prompt
te volligen ende naar te Comen is hem volgens den Eysch aan die
van Goram gelast sorgh te dragen dat sy met den eersten ver-
schynen ende den silven voldoen soude, denvolgende blyckt dat
hy syn last heeft willen prestieren en sint Gaaren gesen
hadden dat den schyper vant voornoemde Jacht met hem Naar

Goram gegaan hadde omdaar 40:a:50 Slaven op Rek: te ontsulex dat blyckt dat sy gem: conditie aan genomen hebben daar van D. eerste naarder bescheet sullen vernemen Alsoot Moesen hem sulex bilitth heft.

Den voornoemde schipper rapporteert Gem: Marmgo hem gesight heft dat Capt: Hetto darrwaarts een sigmpan met nagelen heft gesonden, ende desselve aande vremdelingen verreult Item die van gorlligoely ende quammit desirammisen om dat soosy seggen den quimilada en Capt Hetto niet en wilde gehoorsamen den oorloogh aan gedaan soude hebben, de rot comste wort den tyt leeren

Aanden Comnick vande Papoas ende hebben tot daatto desir metonomen als sien tyde der bouensz Seramm: sen alsoa mier den oranga van keftingh. verclaarden onlangs van omie gecomen was, ende lekers door verandering vant landt doot Cranck gevonden had doch begonde wat te bertiren die Beloofden haast lent fort te Comen. ende soo nien souw gants geraden vinden dat eenige Corrieren derrwaarts gesonden wordden alsoo den dienst der Comp: daar aan tien hooghsten gelegen is

Ende alsoo hier vooren uit Cotti aangeroert hebbe de gestalte eenige sylycken ende Eylanden sortierende onder t Gouvernement van Amb: soo sullen tot het selve Eyvoegen die namen der Negerys als oock haare macht oft hoe veel hoofden maar mangen dat yder Plaats dagelycx offte ordomary sal comen op brengen sonder dat daarin nochtans begrypen die slaven ende eenige aancomende Jongelingen die op veel plaatsen het getal der bouen gesz: souw extinderen, ende sal VE bydese Notitie onder N: 5:

Naacktelyck komen sullen dat onse Macht die vgnde Connick in Ternatien verre extinderet ende ons in geenen deelen des selfs macht en hebben te vreesen Namentlyck soo syn geluyde te resolvaren dat een ordomaris Quarmisoen van 5a 600 Cossen op Amboyna soort gehouden waar door in Cortsen tyt soo danigen authoriteyt en ontsagh souw worden geobtineert dat alle die geene die onder ons gebiet sortiere ende haar tot wyffelen aan stellen mit allen tot gorde gehoorsaamheyt gebracht souden worden maar oock verscheyde plaatsen ondert gebiet vanden Connick in Ternaatien ons soude tot vallen daar toe de saack op seram soo gedrigeert is geweest dat niet allen door vrese ende schryck der tuttre Jonghsten gedaane tochten die van loche thoof mden schoot hebben geleyght, maar alle de Cleene Negerys

mde Bocht van Bobbitt zoo sinde de Nagelrycste Plaatse
die den Cominck noch is besittende welcke inwoonderen onse protectie
versocht hebben mit beloften soo wy haar wilden protegeeren haaren
Cominck en d'orangg: van loi hoe souden aff vallen sulcx een volcomen
effect gesortiert souw hebben soo ons enige macht tydelx toegecom
waar daar in myns oordeels voorder gearrebeyt dient, alsoo onmogelyck
is dat alles in een Jaar verricht kan worden derhalven noodich dat
desen luyden in slaan wegen ende onderen tusschen die vande west Cust
aantasten, Ende soo ons daarnaar de Nagelen vervalen sal Geen
oorsaacke Manqueeren Sulcx te doen als de saack vereyschen sal
om desen luyden te voeden Ende de Possessie van gemelte nagelen
te besitten wort bÿ syn Ed: een in gorden Middel voorgestelt
en aan VE ende den Raadt geconsentiert des noots zesinde opden
Pas van Bobit een Redoubt tot een Retret vande Boeren te leggen
die ick oordeel noch dienstiger ende bequamer op het strant van
Amin, Lockis off daar ontrent te zoisen, waar door het vervoeren
deser Nagelen soo de inwoonderen haar woort wilde houden sal
verhinderd worden, de Boeren haar loge plaats begrypen die van
Caybobbo tot devotie Brengen ende de negerys van Callemony
die haar nu onder sammit begeven hebben in toom en tot onsen
dienst gebruyckt sullen Comen worden, ende desen alte samen sullen
in soodanige geligentheyt liever een half myl Lee overstrecken
als eenige mylen mit perÿckel voort gebrighte loopen, Ende als
hier bÿ bÿlast wort dat die van Caybobbo haaren tacx van Corre
corren gereetmaken gelyck desen negerys ook mostendoen sal sich
mit anot daruen verstouten mde gemelte Bocht te verschyn
ende tin aansien dat dit tindeelen off alte samen heydenen syn
sullen mit desen luyden ongelx bitter ouer een Comen als met de
mooren Bewesten de Cust van Seram, waar uan onsoordeels
almaaktin vÿ duysent Contractin van haar niet goets te ver
wachtin sal wesin, en te Contrarye souden door deser middel ons
staat verbiteren en den Cominck synen mestin macht ontrecken
hier naar moetin wÿ aspiraeren Ende soo niet (doch geefts myn
om een Beter:) sullen te voÿ ons Eerlangh Bedrogen vinden ende om
myn gevoelen rontwoot te spreecken gelyck een trouw dienaar sond:
simmuliteren schuldich is sighick doch gelx dickmaals gesight
hebb dat het quaat noch in Amb: noch Boton ende Maccassar
mit Cruysin niet voor gecomen Sal worden, Maar dat tegencontra:
hier in amb: een gestadige macht gehordich dient, om den vÿandt
aan allen Cantin op syn swaacxst ende onvorsienst aan te tasten.

Waartegen Symiet bestaan Comin, off haaren Eygen Dest be-
schermen sonder malcander te assisteeren, dat sy nu wat courasieus
bethoonen door oorsaack soo veel vriendelingen tot haar assistentie
hebben. datten is niet vremdt het synne gedrantten die warmartyt
is sullen soucken te verstricken, ende geloofft mot worden haar niet
eenvorlyck by sullen Blyven.

Wat aangaat den sadaba salve wot de bygaande Journaalen kom
sien dat ons niet veel goets en heft by gebracht ende alsyn doen
op een valsche Moirlicht t'is sulcx de Heere dat wot alle symue
Producere oft Jongst niet anders hebben Comin bespeuren off
hyden Cominck ende den Quimilaba. verstaan malcanderen, want
hy geen van alle de gometen, waarom dat hier gecomen is heft
wellen verrichten. ende schaampt sick ook niet te seggen dat
geenen last en had vanden Cominck om ons die van wat weerom,
te restitueeren die ick hem door dwangh hebbe doen geven ardat
wot de Corricor gingh maar de resterende gevangenen daar van
wist ons niet te wel het welck d'oorsaack is geweest dat die van
Lysidy in hechtenis gehouwen hebben, alsoo bt loofden. wanneer
Symien soassa wot ons aant Castell te Comen ende desselve met
te bringen. daar niet op gevolcht is, ende heft sich eenelyc op huetto
vertoont ende vandaer laetten wetten dat naar de Moluequo
wilde vertricken, ende in geen voorder handelinge met ons wilde
Comen. tenzaar dat wy eerst voor symen Cominck overleverden
Oeren, assaloelo, Larieque, waekasieuw, Alangh Lilliboy,
Rossiniven mettien aanclevers vandien. addie zeliassers wt ge-
sondert Oelat de gansche Cust van seram, Amblauw etc.
Vrijtens eenige andere plaatsen. meer off dit vier niet meede
door Capt. Huetto is helpen aanstacken laat ick ander oordeelen
hier op. bivaerden hy eer vier dagen beschat geschieden ende is
s'Koirloff Gerritsen. bi last hem aan te seggen dat hem geene
van alle desse plaatsen, wolden in willigen alsoo symen expresch onge-
fondeert was en symen Cominck sich schaamden souwo sulcx selfs
te bidenecken. ende soo hy des Cominex last wolde volgen ende de
vreemdelingen weeren. dat ons ook niet Redelyckh: soude laten
Omden ende dat met hem in naarder Communicatie wegens enige
plaatsen op seram soude Comen, daar eyntlyck op antwoorden
dat met de oranga van huetto noch aant Capt. souwo comen off
den sadaba mede geen temis wegens den aanslagh off verraat
op huetto en loebob heft gehadt, voort wt gaan vande zoassa daar
aan is niet te troyffelen maar is Godt loff alles door goede
vrunden waar schouwinge tenzaar wolden aff geloopen.

Int verbaal vanden Ed: Gouverneur Pulps Luycass
vbort. Langen ende Breede gemintgneert ende ge naam in der
orrangk: sulex omgoedtch Acht hier ti registreeren. alsoomt
silve geen verandiringe gedaan sy, Ende die oude altis samen voor
vorgesondert het hooft van Taviere in voens plaats synen broeder
genaampt Martin Anthonio die voor desen in neerlandt geweest
is gefuexsideert zij.

Wider wort doorhem verclaart wat plaatsen Datonder malcan
sortiiren daar mee vry wat buytin dien wegh gegaan wordt.
ende die saack soo verstaan moit worden dat wij nich oft geen
Negeris ouer malcanderen ti gebieden hebben. Als eerstlyck die
van Rossimive om dat het hooft vande Olilmas syn Ende
eenige der silve mit onder t Last sortiiren daar vot en lan
geen besluyt gemaackt worden dat sy vassalen vanden Cominck
van Rossimieve sijn, verl min syn die van Taviere ockou na le ond.
daanin van Attive maar vrienden ende souden 0 Eerste oft primsipale
sulex sier licht tot nadiel van haaren Evennaasten dannemen
daar op gelitk dient om quader voorti Comin, t is alsoo veer geweest
dat halouw meenden om dat hem die van Attive Ottil tot gevecht
waaren Ende sy desti Beter een Corrector van 4 Nagies souden
langayen dat het haare onderdaanen waaren, sulex sich die van
Soya ock mbielden dat die van Amhoesserette Ende Ammantell
aan haar dependeeren. dirti drij gem: Negetijs van soya souken
gesparteert ti syn ende een Corrector van 3 Nagies affart ti
Royen, Echtir waart Beter dat by die van Coya bleeven om
oft Jongst mit al ti veel Cleen Correctorin ouer hoop ti halen.
Doch die Correctorin als vander groote syn gelyck die vanden
Cominck van Rossimive soo acht ick die soo dienstick als de geine
die grootir sijn die van Alangh om dat haaren Raettie Inden
Raadt is. soude die van Lillibooij ock veel voor onderdanen Reecken
Kulangh schynt veel eenigh gesegh ouer vacko ende hattila
ti hebben gelyck ock die van Ema, ouer Ouckarella Routon
ende labarte mede souken ti doen, Insomma t'is sulex dat myns
oordiels bitir is, dat sy maar een hooft hebben Ende haar heul aan
Gouverneur soucken.

Die van ottimorye Plachtin voor desen tot sieours van haar Corrector
dickmals die van wajoti die van soulie ti gebruycken dat
oft geschaft hebbi alsoo van sich sielfs volck genouch hebben
Don Pedro Conportiirt sich Edelyck veel, maar noch.

Deetiren dienst trecken wij vanden Orangq Anthony ende
Jack homomoa dat goede yveraars syn,

De van sollie is Belast ende een Pack op die Pas ontrent de Redout
aff gestrecken op dat sy daar met de gantsche Negerije sullen comen
woonen daar de noodich op saldienen te letten, ende sy liever
op haar oude Negerije syn die welcke wtternatuer starck ende ontrent
tuel gelegen is, doch en hebben haar om redenen dat daar wat
dichter by de Mooren zyn, ende oock om daar by eenen Schoolm: te naar
zulcx mit willen toestaan,

Die van wayy syn voor de Arrivement voor desen in Amb: te voorsaack
dat een Persoon (die sy sustimerden een Swangie te wesen) doot,
gesmeten hadden, daar toe mest al gestimt hadden en eenen
Bansio die los consylos gewesen hoofd den Prinsepaalen aan
binder was derhalven buer haar delict gecondemneert een calck
Oven tindienst vant fort te moeten maken, ende een amenden
van 1000 Patoolen Boven dien te Betaalen daar op tot dato
wt medogentheyt mieten is gevolcht, door oorsaack dat er zoyl wij
op Bragh waaren door den Quimlaba haare Negerijs is aff ge-
loopen, die 14: vande selve hebben doot gesmeeten ende ontrent
50 sullen mit genomen die ick nu onlanghs door t arrivement
vanden sadaka mitti genstaande dat de Cominck sulcx gelast
hadde door puire drooengh ende anders niet weerom becomen heb-
sulcx dat sy haar nu weerom booven op haar oude Negerije mit ge-
berghte begeven hebben welcke plaats wttrnatuer starck is ende
Niemandt van des quimlasas macht behoeven te vresen haar.
Correcor voort op de pas ondert fort op gehaalt dus dit per Memorie

Alsoo ons naart vertrick van de verscheyde Exempelen van ontrouw-
wigens Capt Hetto syn voor gecomen hebben ons daar tegens dat hy
begnmen te waeppenen ende middel gepractiseert om hem van syn
quaet Ende boos voornemen te doen desisteren, Eerstelyck berspuit
ons Correcoren die wt gaatin omgen dat hy met tegenstaande
hem had laten jnsmueren dat vanden gymen Geen Overteckenen
en souden worden gedaan, om daar door ons vijanden te waarschou
sulcx echter aan mymen persoon selfs gepleeght heeft, waarover
hem amge waarschouwinge syn aangedaan Ende Eyndelyck gevolcht
is ons wegens zyn voorneemen naarder hebben moetten Informeren
sulcx oordeelden beest te wesen by den Genien die mty t ons an

Ende alsoo
Redres inden saack soude comen stilsijn maakin
wel voorsiecht was als geemeene volck veel vanden Cominck
hout ende tamabuttoemissen die aanden Cominck dependeers Ende.
de eersti is ook mit minder gesien als ymandt van alle d'andere
orangq hebbin gort gevonden desilue aanti haalen, Item hem soo
veel favur ende vrientschati betoonin als d'eer ende Reputatie
vanden Nederlantschen staat eniglijnts haft mogen lijden, desilue
sulex marckende heft ons mierder ende nader opeminge gedaan
onder anders verhaalt dat Qualijck kan bivroeden wat d'meeninge
van Capt Hietto was den silven sunde dat Tamabuttoemissen
aant Cast quam Ende daar wat langir als recht toe Bleef
hirft dat ijl en wackent oogh mit sijl gebouwen, dienvolgende
van daach tot Dach synni Booden int Cast: gesonden des genoot
saackt aan haar en gort samblant en genoegen ti toonen. Dochijn
gemoet hoi langer ongerister voordende heft verscheyden symier
Vrunden wt gemaackt mot myn ti spreckin sich niet schamende
ti doin versoucken, dat soo wt ti seggen hadde hem sulex onder
Jemandt anders ti kimin ti laati weetin, daar op ten aanhooren
vande omstaanders dickmaals gesight hebbi dat soo d'aanige
versouck Semperti nint waar ende hy volgens symi autorisatie
niet en vermocht Yetwis ti doin als mit kemis vanden Cominck
ende andere orangq sulex d'omstaanders Approbeerden maar syn
gesant mit enge viel, haar biclagende dat ick en quaat gevoelen
van him hadde ende erlangh wil anders souw bivinden, Item
wil con Maaken dat ick Tamabuttoemissin aan haalden doch dat ick
Eyntilyck door hem bidroogen souden worden dat hy en schelm ende
Jelt was ofte dit vermeerende mit Brandinde syn gemisspijge
hoi langer hoi haetyger tegens malcander geworden in voegen
dat Tamabuttoemissin Eyntilyck rontwt verclaart heft dat
Capt Hietto soo wil als den Quimilaba aanden Cominck van Mac
cassir had gesonden ende dat mier was dan twee Chaanagelen
hem Jaarlijs vergunt aanden Cominck van Bouguit ti senden
aanden Cominck van Maccassar mit en Quipisol bouwen met
Goudt bislagen ende eenen Bruft in een silvere Bosken hadde
gesonden, versouckende des Cominex assistentie om tegens ons den
Jooloogh aanti vangen Quilex sier qualijck Conde geloouen niet
wetende wat kim daar toe machnoveeren desire saacken
naarder ond: socht synde hebbin tsilue niet meer als alte

Waarachtich bevonden, Ende mder all soodanige ordre
gestelt, dat soodanigen boos voornemen gestuttet mocht word
Derhalven tamabettomessin aangeraden voorsichtich te wesen
ende hem gecouragiert den Cominck een hart met lyft gesprocken
ende hem allis beloft des nootwesende te hanthaven voord:
gepractisiert onde mmste alteratio te maken dat bist waar
om voor de gemienti te toonin dat den Cominck gein quaadt gevoet
van onsen haddi Ende Capt: Hiettos doen hem niet aanengmck
is gerisolveert presint tamabettoemessin dat die van Cepha-
alte saamin aanden Coigh van hammit souden Comen woonen
Julex sy onderstaan hebben Ende al geroets veel Plaatsen schoon
gemaackt om huysin te sittin, die alle eyge bigonnin syn waar
mit an groot Bedencken Cy veele voigh genoomin is, Ende door
dysin middel veel Negerijs an ock op den Cominck geslagen hebb
onder anderen is den Cominck ofte Tamabettoemessen beloft dat
aandin voegh by Vader Mabuyt Thuyn eenen Passer ofte marckt
geprojecteert souw worden daartoe sy beloft hebbin den voegh tot
aandi ouersy claar schoon Ende onderroegen mit Galeeuwen voor
den passierenden Man te Maacken door dysen Middel hebben wy
gehoopt den Eenin tijt off den Anderen het nierlandts Contandt
Daar nu niet van hooren mooger mtreyn te Brenghen waar by
di Comp eenin sonderlingen dienst souw geschieden, alle dese deseyn
door him verstaan synde heft op genoomin Tamabettoemessen noch
swartier als voor dato by ons te Maacken, versoukende dat den
Cominck mitten volde toestaan op Butto Lamma te gaan woonner
maar Betir waar dat op hiella quam om di Logie te biwaaren
daar op heni dirdi antwoordin dat di geene die vant gebirght beneden
Quamin ons mier vertrouwde ende bettir vrunden waaren als de
geene die aan alle Cantin fortin Macktin ende van Maeping waren
mtgeborghte te loopen, ende alsoo wyde goede genigentt: des Cominck
toeswaarts bespeurde Rust en vrede sockt tot wel standt van
Tymi ondirdaanin Ende soo Langh hy daarin Continuerden
ende dagren bovens onsen poorten quam Beswaaren Ende alle
Hulp beloofden onstegens onsen vyanden t'assisteeren: dat hem
der halven geen ander wittin volde stellen als de Redelycht:
mit Brenght, daar by vougende eenige absurditeyten door hem
byder handt genoomin ander mal replisirde ende versoucken
soo ick soo ick wat te seggen had dat sulex alleen souw seg

Ende niet in Presentie van al het volck daar op Antwoorden
gelijck mijn maals gedaan hadden soo ick sulcx met ende de dat myn
vroorden verdraijt souwde worden, ende niet anders van meeninge
was tijn waar dat hem Beetir aanstilden, offt P. Faulde van
sulcx souden de armi Luyden vande Cleene Negerijes bedrooge-
worden Ende sy syn quaat doen ontgelden, dat wier dus Eenige tijt
gesmoockt hebbende secreetlijck inde Cleene Negerijs Laaten-
roirocken Ende haar het quaat voornemen van Apt Hietto laaten
voorstellen wachtende maar eenelijck om de saack ten goeden te-
brengen naar de komst der scheepen, op oft noch eenige quaat willige
gevonden mouchten worden die gemelte Hietto in syne Boosheijt
Souden assisteren tijn tijde als ick op Loebo myne hongie byden sadaba
was verschenen en voortrom vande tocht vande Mamiesso daar drie
Joncken nieuw van Maccasser gekomen synde verbrandt hadden
ende mij naar verrichtinge saacken. Waerom ontrendt Lucilla ver-
toonde bevonden Apt Hietti daar den selven dach ook gearriveert
tij worden die ontlangs naar daatto soo veel byden sadaba als gumilas
soodanigen Alteratij veroorsaacktin dat Alles wat gehoopt wert
ten goede soude gedijen tijn quade is aff geloopen, dat wij vastelijck
presumieren Door syn aanraaden geschiet is, eenige dagen naar dato
hiefft sich van daar naar hietto gerettireert en onder voegen syn Sorcers
volck doen sweeren dat sich niemandt en souwe vervoorderen te openbaren
wat op Lucilla waar gepasseert maar datmen hem aande Orangq:
rapport souw laaten doen, welck rapport t soodaanich is geweest dat
boven st geene haar aangelogen heft sich niet geschaamdt en heeft
te seggen dat ick hem door twee van myne Secrete: wt de hongie
Gibbi doen naarlagen welcke logen ommers veel behoorden te
dencken niet verholen conde Blijven, verder dat hij voor seecker-
was ende waarachtich bevonden souw worden dat ick mt weerom-
kangayen naart Castiel di Negerijs hiella ende alle de Cleene Negerijs
westwaarts op soude affloopen ende Passeren waar door hy soo-
danigen alteratie heeft veroorsaackt dat de Luyden door vreese mt
gebrechte ende synni gemaackte starckte gevlucht Zijn, wij dese
Quade Ganden Ende syn Boos voornemen verstaan hebben.
Mit voor weten van tamahettomissen die sich op desen tocht
altijt by myn ontholden heeft goet gevonden voordesen maal
om geen minder alteratie te veroorsaacken de Logie ofte hiella
voor by te loopen, ende ter Contrarie onse rust Plaats op de passer.

Lebeleuw tot Neemen sulcx geschiet is, alwaar wij met het op gaan
vanden dach verschijde volckeren vande Cleyne Negerijes gevonden
hebben die naar gevraagt was waar heen wilden tot antwoorde gaven
albaar Orangq bij Capheitto wijsende ende haar gelast was op esse
wayanie andiri quairte luyden te vervangen Ende die starcktte
te helpen voltrecken, Eenige der orangq: orangbay bajis ende geman
luyden quamen aan boort van onse Correcorje die door onse sou onder
Richt werden dat sij die schilm stucken van Capte Hetto seer haast
konden vatten, ende aan ons Belogden dat weerom te rugge soude keeren
Echter hebben naar daato verstaan dat sij door vreas Ende aanraden
van Andire voort gegaan syn Ende haar sier qualijck genomen is
dat mit mijn haddich gesproocken verschijde Booden hebben naar
alle die Cleyne Negetys gesonden, doch en syn Geen als die van Essen
autorme ende leebliwey verschenen die naar Cleyn onderricht
die saack vijl Bitter als die voorige vatten Conde ende ons Claarlz
aan seyde dat maar en hoogte op die Compst der scheepen dat sijdan
bithoonen soude dat een vrundt vanden Gouverneur waaren, ende
soo langh wij den Cominck Mayntineerde ons tegens alle quaatwil,
ligt ende Lant verder vers souwde Assisteeren, Ende nimmermeer
Bevonden souw worden haar tegens ons Lett sij soude stellen. Item
dat noch gevollen hadden van ons wel doen, Ende tin waare die hulp der
nederlanders sijn soude soo langh niet in Rust en vreede gesteten hebben
die volgende souden alle Boosterechten, helpen weeren ouer wrecken
Proposoostin hij den orangq helatouw hoofd van t seyt soo aan getast
hieft dat den selven een groote Peene heeft moeten op Brengen, daar vE
op ti littin heeft gemelte orangq: ontthoutsich in een Cleene Negerij
genuempt talentenne leggende mit gebergh sulcx mijnen soon tiee
Daagen voor vE: Compest Secretelijck hieft Cmin rapporteeren
wachtende eenelijck naar die schijpen ende eenen goeden sot Compst
daar aan sij seggen gelijck verscheyde Under hoofden Cock secretelijck
Cmin aandenin Cmieten troyfiten, die volgende hadden gelijck vE:
verstaan ende gesien hieft bij Resolutie Gort gevonden ons mit de macht
die op vE Arrwemint geraet was dartewaarts te transportteren
om ons midsin naar gelegenheyt van saacken te rechten die vande
Vlassers Waaren verschreven op 5 a 6 dessir aanden weegh van homut
off op hietto te versien sulcx op den seyponden Geschiet is die van seram
syn door Capty Nay ontbooden Maar tot dato niet verscheenen doch
verhoopen dat haast op dandere zullen, alsoo voor neemens gewest
waaren soo onse saacken hier tin goeden gelijck verhoopen Jae aff

geloopen zadlen, Jetwes Anders by der handt te Nemen, Niettegen
staande dat vl. ter handt gestelt syn verscheyde pometen van aan
Clacht tegens Capt. Hetto ter gens synne Memorieh:, valsche —
Aenclachte van Capt. Hetto N°: 5: — Praktieken Malitien Ende Froude die hier vooren om de Gretheyts.
wil soo niet en syn geextendeert alst Behoort soo worden desselve
Pometen P. Nota onder N°: 5: hier bij gevoucht; ——

Wat aangaat hit gepasseerde tusschen den sadaka Ambassadeur vanden
Commick Hamsia, m tarnaaten de Quimelakas, Loehoes Lehatte ende —
Sackirij Etc; sal vl mt langh by ons Journaal soo langh als daar geweest
zyn Comen verstaan sulex dat maar eenlyck by desen sullen aanroeren.
Wat ons gemoveert heeft op Loehoe Guarnisoen te laaten daar tegens den
Sadaka ende Quimelakas verscheyde maalen volgens den inhout des Jour,
naals geprotesteert hebben meenende door dessen middel te veroorsaacken —
dat alle mawonderen haar voortaan verl waachten soude eenich contract of
accoort met ons aante gaan hit welck een vande Pornsgaale Insichten —
geweest is waarom dat mt hit selve gecontinueert hebben, alsoo onderen
tuschen Blaeven hoopen op de comest der schepen ——

Eerstelijck is ons meerde Distructie van seruw Lauw door Suer vres
ende schrijck der naast gelegen Plaatsen Namentlyck door die van
Amin ende Lockij door verjoucken by verscheyde presentatie dat wy
haar in onse protectie wilden nemen alsoo genouchsaam Gewaar worden.
Dat toch mettegenstaande onse Macht vertrocke haar echter gan tyt tot
tyt geruimert worden, Zulex haar ten ontwyssel mt Cortt langh mede soude
ouer Coomen ende genouchsaam verstaan ende versieckert waaren soo ons
goedes weer en wint mit bilit en hadden. Als seram Lauw ende de Negerijs
van Caybobbo t haar eregen oft souden mit het selve soo ouer goot en syn
geworden, ende schamen haar ook mit te seggen dat wel wisten dat
tegens onse Macht niet bestaan en conden nochte haare Nagelen beschem
der halven, genootsaackt haaren toe vluchs tot ons te neemen, daar toe sy
ons presenteerden, soo damge Conditien te willen in gaan als eenichsmts
redelijck ende Billick soude wesen, Ja sulex als selver soude begeeren
waar op by ons te lietten stondt Eerstelyck om dat syn E. Recommandeert
dat men den Generaalen oorlogh soo veel mogelyck sy sal schouwen,
ten tweeden soo sy dese saack te recht meenden dat wy versieckert souden
zyn van meer als de 2/3 vandes Comincx oft quimelabas nacgellen daar
van sy ons den tol presenteeren. ende Recht wt laaten aanseggen soo:
wy haar wilden protegeeren. dat niet allen den Quimelabas rolden
aff vallen maar oock de orangq: van Loehoe dy sy meenden haar soude
mit vallen wilden verwarren, alsoo vande selve als ——
Getiramiseert werden, ten derden soo hebben wy haar meer te —
vertrouwen als die van Loehoe, Comt: Lijsdy ende Gerang om dat

Sijde 2/3 Heydi m'n Sijn, Ten vrijden om dat door desen middel al,
die van Caybobo ons ten antwoyt soude toe vallen ten vyffden dat
van Caybobo alsoo t maar een Sijn vur ouerstreckens is onder een
bequam Redenut die door dessen middel op de kas geexcusiert sal
comen worden, Ende sijnen laste winnen all onse vyanden door Boeren
gebreydelt sullen comen worden ten sesten Ende ten laesten
Dat wij dese sullen comen laaten Russten secours van haar ende
omgelegen plaatsen bequomen ende onsen vyandt aande westsyde
sullen plaegen, soo sylver wellen ende soo dus de nagelen ter gelegen
tijt vervalen sal geenen Middel gebrecken. om haar ot vroech off laat
eenen Breydel uiden mondt te leggen om vandese geresentatie grondich
bericht te hebben, is den oranghg Tamabettoemissen ter wyl dat
wij hemmettela beligart hadden derre waarts gegaan doch onverrich,
tier saacken. vandaar moiten vertrecken alsoo Capt Hetto door missive
ende Boode by den Quimilaba soo danigek speeck met wiel gebracht
heeft dat soo tamabettomissen mitt tydelijck door waarschouwinge
Waar vertrocken. Apparentelijck by den Cop soude syn gevatten sulx
dat maar eenige weynige woorden alsoo ont booden waaren om bij
maleander te comen. mit haar gehadt heeft. doch gaff ons hoop van
an gortsuxes, als wij weerom van hemettella gearriveert waaren
ende de distructie der nagelen op Sijdij lamma geschiet hebben die
van loeboe hoe langer hoe mier wit haar oogen. begimmen te kycken
te mier alsoo Buytten twyffel Geboort hebben dat ick op oerien
gearriveert synde seer gaarne gesien hadde dat met de gantsche macht
naar den Bocht van Annin ende Lockie waaren gegaan om de nagel
op sotilla te destrueeren soo heeft nochtans om reden hier voorenaan
gewisen, t silven geenen voortgang gehadt te mier alsoo veel voor
Sieckert waarin dat ons sulx in toecominde niet konden ontstaan
deshalven die van loeboe haarien tyt hebben waar genoomen ende
onse Gruntschap versocht daar toe haar gas vergunt is ende den 15
dessembr 1633 aant Castiel gearriveert Rapportierende wat schelm
stucken dat Capt Hetto ende den Quimilaba besloten hadde de
logie op Hetto aff te loopen daar toe de vier Cerrecorren die den
Mettilaaren strangie thoof aff sloegen daar gecomen ende de van
loeboe selfs present waaren, ende kennis van saacken hadden
ende ten silven tyde sulx door goede wacht beliet wert wes,
halven sij siegen in gesien hebben het quaat ende Boos voor
nemen van gem: persoonen ende het musnoegen van alle de
Negerijs die mit het spit geslagen woorden sonder dat ons t gebraat

D'Arabische Memorie vande Oranghay van loeboe N°. 6.

Gegeven hebben. Hebben sy naar de Instructie van seram.
Jlauw een vrundelyck Gruyff met Presentatie van haare
trouw ende vruntschap t'onswaarts aan Myn geschr. versouck
en met myn te mogen spreeken welcke Presentie door haar aant
Capt. Hietto om dan Myn te Bestillen hebben gesonden die
Myter Contrarie om haar voornemen te ontdeeken aanden Quimelas
heeft gestuert, sy sier ongerust synde ende niet weetende waarom
geen antwoort bequamen denckende dat het aerlangh oft soo ras
als onse nieuwe Correspondentie gemaackt waaren op haaren Capsouw
aandrayen hebben derhalven aan tamahuttomissen die sy wisten
hoe dat wy de Bocht geschuyden was gesonden en geboden dat
haar gelisentieert mocht worden aant Castiel te Comen daar
toe haar pas vergundt is in wegen gelyck vooren verhaalt ende
alier dat ons rechte oogmingh wilden doen van haar heerkomen
versochten eerst onswoort van trouwe ende Matteckauw met onse
Orangie te drincken, sulex geschiet wesende hebben ons aangepre-
sentiert alsoo den Quimilaba haar aller verderfsocht de zoeperen
tegens hem mede handt te Vullen nemen mittwyfelinde oft
wy souden grooten aanhanck krygen, verder waaren sy ons ver
seckeren vande Hulp der Peere Negerys te Witten by oosten
lucuella, op hoope van daar door haar hagelen te Behouden, ende
voortaan in Rust ende vrede te Leven. Sulex dat wy redenen door-
tamahuttoemissen voordesen verhaalt geloofft begonde te geven, Ende
op haar versouck gelith hebben, eenen Cittiel kiboory en Cosyn van
Cominck hierin dese saack seer gearebeyt ende verscheyde saacken des
Quimilabas ontdeckt rondt wetsenggende dat den Quimilaba en Capt.
Hietto voornemens waaren het lant aan Cominck van Maccaser op te
dragen, ende dat sy by ons gecomen waaren om sulex te ontdeeken ende
kondt te maaken, Item dat sy ende die van Lochoe gesint waaren met
ons lyf ende leven voor de Comp. ende haaren Cominex staat op te setten
Sulex sy soo ras eenige Macht verscheen te betoonen soude wy alle dese
voorslagen in Consideratie nemen hebben Eyntelyck goet gevonden
haar volgens hun versouck met 30 a 40 sold. te accomodeeren Consideeren
Soo eenige Macht verscheen ende wy meester van Lucuella conde worden
dat daar mitt gantsche Landt tot onse devotie soude hebben, tama-
huttoemissen hierop hem aan gemelte Matteckauw mede seyde ende
Belooft met ons tegens den Quimilaba den oorlogh aan te vangen
ende daar bij versecker dat ons gan secours vande Oost en souw
Manequeren daar bij voegende dat deser Negerys niet goet Lochoes

En waaren, ende wel wist dat Suver mit ons allein te doen wilde
Hebben; dat hem om redenen wt het hooft sloegh, ende tot antwoort
gaff dat als Mester van Lucella waaren Ook de rest soude letten
Ende haar soo veel vrijheyt soude mededeelen als mogelyck soude wesen
ende alsoo gewaarschout waaren dat den Quimelasa Correcorren op
verschijde Plaatsen om Quiteil Siboory ende Orangé: in handen te
Crygen op de wacht had liggen. Derhalven hebben goet gevonden dat
Ly mit het Jacht souden ten ende de geordonnierde soldaten derewaerts
sonden gaan. Mit Beloften dat sodras gearriveert waaren den qui-
milasa den oorloogh souden aandoen, daar op syn vertrocken den
Quimilasa door klettersen, die hier veel ende dick waaren dese
onse Meninge verstaande heeft datelyck op die van Capha wt gaen
gesonden slaande op eenen Nacht 4: Pe Joonen op het strandt van Capha
Ende Mamalo den Opaff, nee mende Eenige gevangenen met hem sulex
dat Cotin waarendie voy sochten. Alsoo sy nu veel soodanigen Cracht
op Hetto lammi sullen houden dat vandien houck geen mvasie te vrachten
Zullen hebben, door hart ende onstuimich weer heeft het Jacht eenmaal
moeten Binnen Comen ende als voor de tweede Reijs wt Lucy ontmoet
gemelte Pe Joonen op Ourien eenen voor Booden Canden Sadaha
mit Rollof Gerritsen onderCoeman de wiele 't gepasseerde van
Siram Lout de Negeryes van Cayboolo de Belegeninge van henetela
Assahouy ende Lussoy lamma al hadden verstaen Ende de saack vrij
wat grooter opdeede als wil waar was, dienvolgende versochten dat
mit voorder wilden Attinteren daar toe sy hoorden al preparade
gemaackt wort maar dat de wapenen wilde Neerleggen, den sadaha
was soo een was die ons in Alles Contentement souden doen den Opinck
hadde saack nu recht gevat ende alles souden naar wensch gaan dat S:
Rollof soo affirmatieff verseckerden al off hy in haar hardt gesien
hadde, Echter vonden goet de soldaten te laaten voort gaan Als
De selve op Lochoe quamen was den quimilasa soo ontstelt dat
in langh syn selfs mit en was ende hoech en Leech sooer dat het haar
Zoolangh als Liefden souden op Breecken. ende alsoo voy verstonden
dat den sadaha voor de Deur was hebbend onse hongio datelyk doen
gerist maaken ende aff setten, om by de wrick te wesen te hooren
ende te sien wattier souden mogen Om gaan, doch en is daaromme met
te Meer gevordert Redeme waarom Ende waar door sullen Wy
Pe Journaal daarvan ouergelivert mit langh ende Breede vnde
Echter ist sulex naar dat saagen geen wt Compts van saeken

Conde Cryger, ende den Sadaha met den Quimelaha naar
alle apparentie in een heymelyck verstandt met malcanderen waren
ende met anders ende practiseerden als ons met soo een Macht van
2000 Man ende meer te verduieren ende naar alle apparentie op de
Compts van onse macht off die haare heeft willen wachten des hebb
goet gevonden om ons volck niet meer te Matteren ende tegens op aan
staande tocht te preparereren waerom te vertrecken doch alvoren
onse soldaaten eerst wel te versecureren dien volgende binnen 4 dagen
met de gantsche Macht een fortres van op gelegde Steen op het strant
van loeboe ontrent een Reuer begreepen synde t selve versien
met een hunt ende Rondeel daar op een stuck tore Bassen ende
een grootsteenstuck versorght met 40 koppen tot geenen anderen
Eynde dan met insicht dat eenige macht souw komen Ende hoop
dat Lucilla belegert souw worden wy hebben die van loeboe
gepresenteert op een Anderplaats daar onse soldaaten beter rendienst
als hier doen conde te brengen daar op versochten te willen praten
teeren tot dat onse macht souw verschynen ende soo Lucilla niet aan
getast en voort dat men dan een ander Resolutie souw neemen ende ons
wilden volgen wast met moen boucht by haar nagelen het waer op
apha dit verricht wiessende hebick den Sadaha dorn verten dat ge daan
hadde ende van smts was met 8 orangq van loeboe op alle de Heere
Negeryes te gaan ende haar aste vordere voet met den prins van
Oranjeie ende den Cominck van Sarnaaten, wilden houden daar op
hy antwoorden dat hem sulcx Beter passen souw, doch ick nocht
doen wat wilder, des anderen daaghs hebick my derrewaarts verwacht
ende tannabuttomessen voor wos gesonden om den wegh te preparer
doch endorsten niet verschynen door oorsaack dat de Sabnataanen als
het beste vertrouwen van haar niet hebbende, ende der haven
eenige orangq op lariecquo houwot op haar strant wacht hiellen
Sechter is een persoon van lockie hy myelyck aan myn Correcor gecom
ons veel toesiggende ende een goede saack waar, soot by haar recht
gemient wordt, tis welte tyde zy rondt wt verclaarden dat die
van loeboe omniersoo wy myich gebreydelt wordt wesen als van
Quimilaha des andieren daaghs snachts quamen die van annen aan
myn Correcor die gelycke Beloofte presteeren Maar wilden met
die van loeboe niet spreeken, ick heb hun aangeraden haar de
lavuyt te geeven ende goet samblant te toonen tot alles wel was
dat haar dan verlsolden Mamtineeren, die van loeboe begonden
Londt te Ruycken Ende Munnigen aan tannabuttoemessen te
betoonen. Seggende verlorstin dat mit haar soo heel wel
mieten stondt. maar dat nu Caar Quamen mcb den

Gouverneur om haar welvaart ende soo sy niet gedaan hadden
dat haar nageliet gerasiert soude syn geweest, soo dat sy een Quade
bloominge bequamen ende wassir voor daatto questie gewest die
most mde gelegentheyt aan een syde gestelt worden, al dit ende
ander dysgoutsen staacken haar wt het hoof excuseerden daarmet
dat de Quimilada haar an matteau had doen drmeten dat met
de loorsen niet sprecken souwde daar op sy datelycken antwoord
dat ick ende namentlyck Jannadiettomessen daar oock m begreepen
waaren, insomma hebben haar noch eyntelyck gerust gestelt ende
sullen ons dysse Matterie voorder Refereeren aant Jokernaal des
snachts op loehoe gecomen ende Landeren daachs vertroken soo
dat VE wt de voorgem: redenen sal Comen assistiert wat ons
gemoveert heeft om t quarnisoen op loehoe te houden hoopende
van dach tot dach op de Comste der scheepen ende om dat nooyt eenigh
van syn E: offeenige Heeren Raaden van Indien gehadt hebben
Zyn tr Heerm bidencken geweest dat syn E selfs in persoon mt een
aansienlycke macht gecomen souw hebben waar Zy de Comp
noyt mijderen dienst geschiet souw syn ende anarent des Comp staat
nide Quartieren van omt zoo vertoart als nu wel doet metgesta
zouw hebben, daar voor de aff gesonden Rapporten meeden ten deelen versaac
aff syn, ende gants qualyck Comt dat mijn voraff laat weeten datter
eenen Nieuwen Gouverneur sal koomen. Ende den oude verlost sal word
wgar by dan nock gevoucht worden eenige Kometen tot soo een aansienl
Ampts disreputatie Exempel Quimilada heeft sick niet geschaamt
te seggen soo ick hem dat ende dat wilde inwilligen ick souw met vrou
ende kinder Blyven zoo langh ick wilde, tien tweeden heeft den
Sadaha onlangs doen antwoorden als ick hen deede aansiggen dat
Zymn Comitx last soude volgen offick souw eerlangh middel kom
gehaffen, daar op antwoorden mt myn niet te doen en had de scheepen
Zolden Haast Comen Ende dan wilde hy met den nieuwen gouverni
Bitsaaren sulex hem Capt Hietto oock niet geschaampt te
seggen off ald ander Orengs: vandit humeur syn sal ick haar
ende andere laaten oordeelen dit gelieft VE Myten goede tenem
en voort hier maar eenelyck gestelt om daar meede Om tor Comen
een quader voor te Comen

Ick en kan niet laaten nochmaals te Seggen dat het Consideratie is
voor onsen staadt namentlyck in desen gelegenth: den oorloogh op
verschijde plaatsen aan te vangen, ende soo t'nogelyck waar
die van Loeboe mden Bocht gebracht worden, mette-

Seene Negerijs versgent, ende desi've volgens haare Belofte
tot onsi'd'ootie gebracht conde worden de Comp'e souw daar bij
eenen sonderlingen dienst geschieden wat aan gaat een Redout
kan daar sonder kosti'n in korttin tyt van hout gemaackt worden.
waar door Godt de voorste t'heeli' geweas van dit moisson gepreser-
veert sal worden. ende soo niet sullen naar alle' apparentie de selve
Nagelin in handen vande Oreemdelingen Raackin ende dat
verrichtwisende sal V. E. symie' Colonagie op eenigh ander-
Plaatsin komen spritten, namentlijck op toelit mot ouwalie
Ende hattouwa, Tulex' goij voornemens waaren door versaack
daar niveen oppe' wal hebbin,

Alhoe wel dat by veeli' den oorloogh off Conqueste van Jhagermgh
geacht woort, soo en kan ick V. E. in geenen deelen aan Raeden dan-
Dien sack ti' hiffin alsod di' saack soo germgh niet is als die schint
by sommige wel voorgestelt woort, sulex' de H'l' Lucas oock schynt
ti' doen, de Plaats souw wel ti' bemeesteren syn maar mit tyt
ende is ons oock gantsdunstich maar nock gen tijdt dit souwden
rechtin kostel wesin die den Quimelada sal soucken Nament
om ons voor eenige Maanden van synen Bodem ti' hebbin, ende ons
tusschen ons met schanden door syn aanslagen ti' doen of breecken off
door langh durichd ti' doen Consumeeren Echter en seghuck niet dat
min geen Meester vande Plaatse souw komen worden seer
wel maar nu ontydich.

Die van hattouwa syn ons omnieers soo hinderlick maeffe wel Considerab
om daar ouer nu off t'naaste Jaar tyt ti' Consumeeren alsooden
Dienst vande Comp'e op ander gorden noodiger is, t'is oock seeker dat
desi' twee Plaatsin haare boosheijt wel m bindin sullen gelick
die van laatto haloij haar rust oock sullen houwen, soo wij
haar met vrede laettin ende soo neen mach. V. E. sich vryelyck
verseckeren dat mit een Correcor wt de Eylanden Becomen sult,
waar door V. E. Gyandt verstarckt ende daaren boven vroen gyant
dagelix voor de deur sult hebbin. Ja de gantsche Cust van seram
m Roir stillen, ende schroomachtich maken aant Cast. t'e Comp
dese sullen alle't samin soo di' saackin op Ateetto wel Lastloosich
Beter Coop geven ende naar myn oordeel van wolven in schapen
veranderen, doch desi' reformatie sal wel soo datelyck met
koomin Maar Eehtich door tusschen spraack gerredetende.
gemiddelt worden

Niettigenstaande dat di' hiettersch ons' in alle' deelin hinderlij syn
Ja soot mogelyck waar niet allein gaaren de' souveraniteyt

Ende gantsch Cust van seram Aan haar treecken souden nogh
ook geene gen syn die vande ylanden Boanbassie ende Sha tothare
Devotie te brengen het welcke sy met den schyn van Religie
verwin te Becleeden, Ende door deser middel verscheyde volck
genouchsaam t'netoueert hoofd gehaalt hebben, ondese Luyden
W' oogen te copen hebben groot Devoir gedaan ende alle middelen
gepractiseert die mogelyck waaren, maar wat wurst alles te
vergeefs, ende hebben het macx sma van dat wy offden anen ofte
Den andieren tyt haare Religie t' onderbrengen sullen dit hebben sy
haar selfs soo vast in geprent dat geene van onse voorslagen willen
off sullen aan Neemen, een goet samblandt sal VE wel getoont
worden maar voorder niet des VE dienvolgende geloven moet dat
sy alt saamen Marchevel op haaren duym hebben, Echter Blyfen
wy als noch passuteerende dat met noodiger ende dienstiger woorden
Comp.e en is als dat ons Ende die van Hetto in loffelycke Constitutie
houden. Zulex wy de Comp.e ende VE van harten wollen gunnen
ende ons sulex wel te Effectueeren sal noodich wesen. dat den Cminck
die gelt gesecht is vande gemeente bemmit ende in slechtingel genom
wordt gementineert dient, daar naar thanna Zutte mesen als wesen
het eerste hoofd ende Cminex Regent tin tweede. touton haetto al
hoewel dat door syn goetheyt off wel gesecht slechtuchtyt Capt
Hetto volcht tin derden Baros off Noesetage die m effect het Capt
Hettos anyt billeet, dit is een Guyt die ick met Beter en houw als
Capt: Hetto maar is soo voorsichtich dat hy aande Sot Compste.
van Capt Hetto saake disperseert, Echter syn genoortsaeckt ge
weest hem om syne Boosheyts wille die ons geer Langh bekent
is geweest d' Lavyt te geven, ende hem eenigh Feeyer te doen, sond
dat ende soo hy de saack mit Capt Hetto had willen aan binden souden
alouer Langh ouer hoop geleegen hebben, Laetty toe ban die Capt
Hetton als een schadelyc volcht ende eenen Jongen labis is heeft
wy mich te seggen den oranggu Bor Langh versende den broeder
vanden ouden Capt Hetto een outen schecr man heft ons m
desen gelegentheyt mettegenstaande dat hy oom vanden Jongen
Hettoe is de handt geboden ende de voyt gedaan het boosvor
nemen van Capt Hetto te stutten, daar toe soo veel mogelyck
by die vande cleene Negerys door ons versouck gearrebiyt heft
als hem dormelyck wes, ende of dat alles ten goede mocht af
loopen, heft sich geduerende desen tumult wederom met de ne
geringe bemmen te Moyen, sulex dat hooper alles ten goede
Zal wt vallen, om VE, desen aangaande voorder pometen

offte vermaninge die doen sal onnodich wesen alsoo UE Rypoord:
ende verstandt desen groometen ende verscheyde mondelinge rapport
genouchsaam sullen hebben gevatt, hoe goeden geval dat d Hr.
Lucas vanden ouden Capt: Hutto heeft gehadt sal syn verbaal comen
wt wysen, voor myn ick ben van gevoelen dat ons geen goet van
Moofen kan Comen, ende den Besten Moor doot vyandt is, der
halven sy niet en doen, als mit insicht van profyt ofte om haar
selve groot te maken sulex UE ten ontwoysel aan alle Canten
onderwonden sal den Cominck van Mamalo zal UE door den
Cominck van Huetto dienen te animeren in gemelte Negerijs
is een orangh gent: Lihyrella. dat een Createur van Capt Hutto
is, een seer schadelyk Boon voor ons staat derhalven daar op gelet
dunt de voorder negerijs sullen haar wel buygen ende naar
gelegenth: van saacken voegen ende mit corte te seggen dat
ick winschten Capt Hutto op Bat.a waar

Ubegenstuck der Boeren sullen gnesen sonderlynge metaan
roeren door oorsaadt dat schynt naart oordeel van velle daar voor
desen te veel van gesprooken ende gest hebben, echter Canuck met
laatien UE aanteraden mit gebrichte der selver Boeren namentl
bysaulouw ende sammit gestadich eenige neerlanders te houwen.
Waar door UE naar onderwondinge tot het gewenste wit sult comen
ende in suleker wyzen maar aan Gem: leggers sult hebben te senden.
die dan voorst Commandeeren ende aan gresten Comen off pr.
faulte van soodanigen Middel sullen mieden dickmaals te laat
Comen. Ende de geenen die om haar te haalen gesonden syn langh
wachten verdreten ende door gaan gelyck by onsen tyt geschiet
is, dyt sullen alsdan ook nieuw Lasten gereekent worden.
Echter ist sulex die oorloogen wil die moet hem geen noodige on
costen ontsien

De Boeren van Callemoery voor desen se soulou aff gevallen Nam.te
van Cayboobo tot de gas hebben aanden Cominck van sammet
gesweoren waar van Eenigh goet als ook van die van Cayboobo
te verhooren is soo wanneer een Redoutnde Bocht gemaact
wordt

Ende op dat UE weete dat vande Boeren eenige getrocken is ende
sy yet wis gedaan hebben zal UE gelieven te weeten dat sy naar
ons Exploot op hermettella ende Ussidy mit gebarchte van langh
zyn verscheenen alwaar volgens t'rapport van Cteil seboory
Dorangq: van loekoe ende gevangenen van Lissidie eenige
hoofden hebben gehaalt verscheyden sagouw boomen. ovrucht

baar gemaackt, ende veel Nagell boomen geschelt souwden hebben, van welck den by haar grooter oft gegeven wort alst wel mdig daar wesen kan.

Wegens de Redoutten nide Eylandt sullen geen vermaan maaken maar eenelyck dat se geen soo syn Resolveert geen gestadige wacht in amb te houden dat ick in geen dalen ongeraden souw omden oft Yder Eylandt soo veel soldaaten behoorden gehouden te woorden als tot het voeren haarer Correcoren gebruycht worden, alsoo de Correcoren vande Eylanden ons ommers soo gerat syn als die vant Castiel door welcken middel de quaat gunstige daar ontrent te minder schrick ende vrees aangejaacht sal worden.

Wy en souden ook niet vremt omden dat alle de Prinsipaale plaats off hoofd Negerys oft stram te voeten daar Correcoren gepangayt woorden met een actwa bequame Persoonen versien worden waar door te seeckerder alons vaartuych op een tyt aant Cast. soude Becomen door welcke middel de swarten die sammelachtich syn te Beter voorte presten ende in minder devotie gehouden soude woorden dit is myns oordeels den eenigen middel om de saacke tin goede te Brengen, ende een groote ende aansienlycke macht by malander te krygen ende soo ons hier aan niet en wollen omden sullen eer Corte Jaaren verymich min als honderd Correcoren te weegaer Comen setten ende nachmaals segge dat het Redresm Amb. met een Capitaale Macht van 5 a: 600 Man oft Blancke Cosen Ende niet met Bisellmgh van scheepen Ende Pachten sal gerd. woorden.

Het Comptoir Lakiequa en kan myns oordeels niet geexcuseert woorden want dese mooren niet Beteren syn als de slaysse daar voor deser van gesproocken hebben daar van verscheyde Exempelen syn want zy nochtans niemant van haar allen soo wanneer dat occasie sich ons de Nagelen te vervoeren ende minderen Prijs becomen comen Zulex naar laaten zullen echter waaren van gevoelen alsoo het stirnen huys nu volmaackt is de soldaten vandaar te treeken ende den Coopman met een assistent ende 2 a 3 aancomende Bootsgesell daar te laaten waar met de Redout alsoo de Inwoonderen daar bij ende omwoonen bewaart sal wesen dese huysmgh is de Comp. tot versieckermgh van haare Nagelen gantsnoodich ende dienstich die tot noch toe in een Gabbin ende Alaspen huys bewaart syn geweest

Het

Het Quartier van Oerien komen gelicht worden ende een Corporaal ofte een assistent daar gelaaten vernamentlyck soo lange het plucken der naagelen duert alsoo alt saamen meden voorigen graatstil, ende souw myns oordeels gants noodich wesen ende de Comp.e dienstich achten dat deze soldaaten op een Redout aanden houck van hemmihela geimployeert worden ende gestadich by t'gem: Quartier een wel bevoyde salouw gehouden wort, om geen vaartuych doort nauw sonder visiteeren te laaten passeeren. Item anderen omdat onse Jurisdictie dus verre verstrecht ende die van Nauw by Nauw Hemmihela Henewalie, ende Hellatouwa meten komen ont Commen dat geen onderdaanen vanden Comneck van Rossemieve, ende wot Javeur aan Capt: Hetto vergunt syn sulex in myne Memorie aan VE met langhe ende Breedt voor dezen bekandicht is aangewesen, den Comneck van Rossenieve van mij minge is soo hem toegestaan wort syn recht te vorderen, Notta compt oock meonsiderratie dat veel van desen luyden heydenen syn tenderden ende ten laasten souden wyons met dezen sniegers verstarcken ende onse gevoynde vrunden daarick mitsdeel vande Permsyaalste hoofden van hetto voor houw verswarken, ende deze naagelen die oock peryckel loopen van verbroot te worden versieckeren, Den volgende tot een Besluyt mort seggen dat het noch geen tyt en is weymich comptooren te hebben soo wij mitten Begeeren dat de nagelen in vreemde handen Raecken maar de min ter Contrarie met duysent Oogen toe te sien, Ja soo damigen vertrouwen hebben van Lajecko Vbackasieuw, Oruen, en Assaloello dat met een prauw als voor de Logie mogen houwen, door vreesi dat ons nagelen sullen vervoren soo dat ons de wacht hoe langer hoe mier Bevoelen blyft tin aansien dat Bespeuren ende sieck in Birlden dat de Crimdelingen desilve haast als afgoden aan Bidden. ——

Is te geloouen ende seecker dat ons Jaarlyckx groote Quantiteyt nagelen door de Huttisen syn vervoert Ja door sulcke die wij mest vertrouw hebben sulex noch mier in swanck gaan soo warmer geen quartier, soen op haar Cust hadden in welcken voegen alsdan in plaats dat die nu Bij nacht en ontyde met Cleyne prauwen vervoer haar met ont sien sonder heele kampanie en Correcorrien aff t sien sulex dat ick myn imaginier dat wij soo lange d'Huttisen schilmen wesen willen met mier dante coymich schilt wachten wot sitten daar in toecomende soo damige Ordre op gestelt sal moeten worden als VE ter oorsaecke noodich achten sal ende te zorhschen

Cobaar dat eenige desir valsche schelmen omdaar meede een Exempel te statueeren in uwen handen mochten vallen, doch staat te vreesen dat daar toe Beswaarlyck sult komen Comen alsoo haare parsonagie daar in soo veel weeten te spreeken dat myns oordeels qualick achterhaalt sullen worden, doch Godes hand kan indeen wonder wercken, ende soo danigen wat Comst geven dat dergelycke boswichten inden struick raacken sulcx haar te verinschen op degt een maal tot een goet Reglement komen ende onse heeren en Mast vrydich Bisitten t'geene haar mit recht toe Comet

Soo de saacke met den sadada en Quimelahas door VE. Comste daar naar sy gevraacht ende haar op Bevoeren hebben ten goede gedijen dat Godt geve ende zyn E van voornamen Belyft volgens VE. ontfangen Instructie geen Comptoeren op Corhoe dat wat Beslugt ick veel min op lusdige ende Combille te Restabileeren soo verlue VE wel voorsichteren niet eenen Nagel in handen van Comps salcomen Maar sullen de selve door haar Eygen vaartuych verouert worden sonder dat het voorsten, en vertrouw vastelyck dat VE dienaan gaande mit myn van gevorlen ouer een sult comen, Sulcx datom myn Continuatie te Lufsten mieten Cannagarlaaten vande Resolutie myn gevorlen, te seggen en sicker is dat wyn dit voornaemens silven bedroogen sullen vinden off de lugden van dat quartier mosten siet veranderd zyn waar vot syn de meste questien ontstaan tusschen die van Comb: ende Lussdia als om dat t'een voor d'ander den Copman heft vollen hebben hoe veel minder buden die van Corhoe haar nagelen op Hetto vollen brengen ten waar ook mit vrempt dat sulcx onder soodanige Belofften aannaamen om daar door in vrede te sitten alsoot sicker is dat den oorloogh mor syn, Maar dat wy de Nagelen door desen middel souden Becomen, dat een mosten ons niet imbelden

Wat voorder aangaat eenige Politieque Consideratien daar van en sullen ons Reedenen niet aan Roeren Maar VE de Redressen des selfs vertrouwen hoe die gedirigeert zyn en door ons Bevond zal VE Perverbaal vande H. Luycas Comen Bevoogen ende ons doen onderzinden,

Belangende den Cours vande Negootie zal VE byde Boucken kommen bevoegen ende door Mons. Hulft verhandicht worden, de Contesponden tie tusschen t'Generaal ende ons Comptoir hebben wel geaccordart Bot gesondert eenige geringe posten die op het aanschrijven van syn E sy geremideert

De

De incomste vant landt soodaar aan is de gelindeerende staande ende d'administratie vanden ontfanger de goyer die de selve Maantelyck op bringht ende naar gedaane visite mede negotie Bouken gebracht Worden.

Emstmeede Lede notie dat volgens ordre van de EE Heeren Generael Specx eenige ostagiers ter hant syn gestelt Namentlyck 3: van Warnamma 2 van Sobo waar van onlangs een hebben gelevdtiert en een van Siramlauwot als Jonghst hier voaren Voor haar hier gelaatin versende den Broeder van Orange van Kullewaro Maakende tesaamin 5 Persoonen d'volck met Vee voorsetin om myn vande selve tontlasten ten huyse van d'Hilmichio syn bistelt die swaarsch Maakten d'selve voor 4 Rs gelz daar vooren genotin is de Cost te geeven sulex niet heel bleytin den volgh en is ende door VE daar op te letten staat.

Den Provoost syn ter handt gestelt en ouer gelevert 8 Persoonen als Jongst van Mamiero gkamin met een Jonck vol sagouw aangehaalt thuys Behoorende op lissidy, het volck des selfs syn Maley en en Maccassars haar selven verpandt ende versett aanden orange vrijgem: plaatsin diese syn om dat geroaar voorden den sadesa ter quader trouwe wilde ende al onse gevangenen mieten leverden aangehouwden de Jonck is voort Castal mde Mondt vande Rooier geborstin ende meest all de sagouw vergongelickt

Drie stucx slaven van Goram syn oock noch in handen vanden provoost syn de voor disen 6 starck geroest ende mde ketting gestoven tot noch toe hebbin de selven gehouden op hoop van door haar iet wis goits te verrichtin soo de selve vercocht worden mostendie van Noissilauw daar van haar hartie genietin

Van Quillemoerie Quillebon. syn oock vier Persoonen in handen Provoost geweest daar van 3 syn gestorven maar eenlyck een Paap volsinde eenin Broeder vanden orange van Quillemoery ouer gebleven desin Persoon is de dienstich om eenige Malaysche Brieven te translatieren ende alst tyt is om VE in die Quarteren aan voysinge te doin Wij hebbin hem tot noch toe syn lybertyt gegeven Tulex voortaan in VE gelieven staat

Wala Amblauw is ons tot gesonden een orange vant gemilde Eylant die door schot Corporaal vande adelbossen aangelacht

Wart eenige schelmstucken bedreven te hebben, Namelijck
met plagelen te vervoeren Tarnatamen ende vremde im gen
te huys vesten, ende waemiet door ons daar naar gesocht voert
de selve verstecken hirft, nessins t'geene met dat door hem
wanneer hier Comst in gebracht Zal worden, dus dit Memorie
Verschijdt Corricorren tot 30 a 32 stuck syn Bymynen tyt vervoert
ende den Vijandt afgenomen de voelcke aande Inwoonderen die
Corricorren vandoen hebben om gedelt syn sonder dat daar door iet
wijs wat geleert ofte Betaalt hebben ende noch een derselve ondert
Fort staat ende alsoo Bessreuden de Cleene Danckbaarheijt des
selfs souden eer oordeelen noodich te versien dat de selve voortaan
Betaalt worden het in Comen bevaart ende sy voort selve Jaarlx
eens Feestelijck getractert worden, Sonder dat geschiet den ennte
zeelden Anderen te verymen

Het Register Boeck vande Schulden te vatten ouwe voort de
mede over getransportiert met voorderen der Gem: schulden hebben
veel Ende verscheyde Erreuren bevonden Eenige luyden die meenden
dat noch de bitter vaaren ver Jaarlx ~~[illegible]~~ volgende te hebben waar van
de sommige goet Bijck doen ende ock Betoonen Bewijs te hebben
alder veel dat het haar met Goet gedaan Ende in Reecke gepasseert
en voert dus per Memorie

Het geschut ende Passen door ons vervoert en t Comptoir Anch.
Ionbelast Blijft voort onder de lyst vande Ammonitie van oorlock
bevonden voor naar VE sich heeft te regulieren ende perfectelijck
voeren Endt voor Byt Fort is ende aan sommige Negerijs geleent

Alhoe veel dat de voir ende Moyte gedaan hebbe tot voortplantinge der
Christelijck Religie ende aan vordinge der schoole in plaats segsulle
voorge ons eenigh smts mogelijck ende Dienstelijck geweest is, soo
zullen echter de verclaringe dies selfs tot antwoordinge derar
waardige Broederen. Ende kercken dienaarsch deser quartieren
laate die VE van allis met langh ende Breet verjens den stant
goet bericht sullen doen. Sullen onder tusschen Godt Bidden
Des selfs standt meer en meer te vellen sigeken ende VE Deselve
ten hooghsten Recommanderen alsvorsinde t'eenige wat waar
door die Comp: myns oordeels tot het rechte voornemen Zal
comen, om t fort soo veel Gardymen Als t Lutte in behoorlx
Forme te Brengen hebbende eenen Calck ouen ontrent het ge-

Recht doch, Repareerin daar met als Maanden
doorde gewerkt syn Manquement van slaven, den selven is
40 vadem mit Ronde soo dat VE daar mit alles sult comen repa-
reren wat aant Cast: die doch is, het hout is gelicht ende meren
deel vande stal aanden Oven, gereet soodat den selven binnen
14 dagen gereet Condt hebben

Ockonalo off de drye huysen hebben over 2 Jaaren eenen
Classes thuyn voor de Comp: bigomin van ongevaar 400
Boomin soo VE eenige slaven sult comen missen behoort den
selven gehandt haaft te worden sonder anders sullen VE bevat
Inde genade van Godt Almachtich die VE wel sergenen
mal syn voornemin

Actum Amboyna Adij 15 Mayj Anno 1634

Was getiekent
F: Gysels.

N°. 5.

Notitie ofte Memorie van Plaatsen ende Volckeren sorteerende onder t'Gebiet vant Castel Amboyna —

Nagies der Corcorren.			
3	Rossamieva, André Rossamieva is een Cominck		230
3	Latahallatt, is een Cominck	150	
	Ammahossa, Dommingos een Orangq	60	230
	Ammantela De Costa d°	20	
3	Poetta, Steven Tersero is een orangq	80	
	Cappa, Manuel Lopes	30	120
	Cezio, André Perera	10	
4	Attive Lauwerens Marcij	90	
	Tavierrie Marten Anthonij	60	150
3	Soija Lauwerens de silva is een Cominck		150
3	Thoessa Antlonij	50	
	ammantelo Matito	20	80
	Ortetto Jeronimo Tekolor	10	
3	Marduqq vande Cmp Anthonio de Costa		90
2	Marduqq vande Burgers, swarts Japan		40
3	Haloiw, Diego is een Paty		150
2	Attiva, Cittsil, Adam Moriany		40
4	Naako Antlonij Pais is een Paty	80	
	Hattela Antlonij Lopes	60	260
	Kielanq Manuel is een Cominck	120	
4	Ema Antonij simauro	220	
	Ouckartella, Manuel	90	360
	Routon Antonij Routon	40	
	Lakarrie manuel Paijs	10	
4	Oettemoerrie, Don Pedro is een Cominck		250
2	Soellie Joan Selam Patty		40
2	Waij, Joan Backer Bessy is een Paty		60
3	Bachwalo, Sijmauro		80
	Roematieqa, Lauwerens men dos Pangajt met attive		20
	Haloiw Anderes Gomes alias healessie pangajt met Rossem		50
4	Sillebojj Bastiaan Castanij Paty		100
	Alanqh Salvadoor Paty		180
3	Tape Mackatiette	25	
	Larieqno Loliealanqh	200	225
3	Waackasiiw Namcooli		220
3	Assaloule Tegenwoordich op Hemehelo	80	
	Oerien	70	150
	Transpoorteere Somma Ropen		3275

Compt. & Transportwand. Inder-zijde. Coppen 3255 ″

Naamen der Correcorren.

's Eylant Amblauw

3:	Pellabettie		20	
	Smer		40	
	Manissy	OTTIMAS	25	85 ″
3:	Booy		40	
	Salien Namkaty		30	
	Boettit		40	110 ″
3:	Massaroy	120		
	Lamoysa	30		
	Hattabora	40	OTTIMAS	190 ″
3:	Alazy	40		
	Salassy	150		260 ″
	Coon	50		

's Eylandt Oma

3:	Oma. Emanuel Rany Pattij		180 ″
3:	Sammet Poulo Nequpay Cominck	80	180 ″
	Haroucko Fransis. Manuelo Cominck	100	
3:	Aboro Fran.s Napulo Pattij	100	160 ″
	Kriewo Poulo Baccilessy Pattij	60	

Vliassars:

4:	Harie Anthony hary Oranghq	180	330 ″
	Booy Heeft een Pattij	150	
4:	Papeera Hirft een Cominck	100	180 ″
	Siowo heeft een Paty	80	
3:	Souwha heeft een Cominck		100 ″
4:	Sorresorrie, half moors hirft een Cominck en Paty		300 ″
5:	Ouwo heeft een Paty	150	430 ″
	Oelath heeft een Cominck	250	
	Tiettoeracka heeft een Patty	30	

Noesselauwt

5	Sistoway heft een Cominck	800	920 ″
	Apobo heeft een Paty	120	
3:	Ammit hirft een Cominck	180	320 ″
	Nasahea heeft een paty	80	
	Sila heeft een Paty	60	
2:	Lynniton heeft een paty	70	110 ″
	Akoon een oorangkay	40	

Transporteeren Somma Coppen. 5130 ″

Nacijes der Correcorren.

Compt 1ste Transpoort van d'ander zijde Cossen op Groot Seram — 130

Begrijnd van Caybobo die ons aast gevallen zijn — Namentlijck de vier onder gemelte dorpen

2:	Messa	60	
3:	Pelissa	250	
3:	Himi Cla	600	
3:	Himisamme	150	
	Wajsammit	100	
	Hattasouwa	50	
	Caijlato	50	300
	Seriwawan	80	
3:	Cammarie	100	
	Toulalie	60	160
3:	Lommi kaij heft een Patty	100	100
	Tehoa		25

Nota desen Bouwgesz dorpen staan onder Radia sam:

Lato	250: a. 200	
Holoy	250	

desen gem: Negeries opposeren oock tegens ons —

3:	Quelquepoity	250	
	Wasia	100	
	amamie	150	
	Lien	80	
4:	Mackarjecque	80	
	Cammasie	100	
	Swauwko	50	
3:	Sepe	120	
	Nota desen bouwgesz dorpen staande onder't gebiet van den saulaise Omnek —		930
3:	Tammilauro		300
3:	Haya	120	
	Halalamma	40	
	maheugie	60	
	Tehoulow	30	
	mancoma Lijnia	40	
	Hassa	50	
	Goua	10	
	Desen bouwgesz 290 persoon syn Boeren uijt het gebeente sortierende onder Haya —	290	410
	Somma Cossen —		9 365

Nacijs der Corcorren.

Compt. Sr. Transport van d. Ander zijde Coffen op Groot Ceram. — 9365.

	Tuboho	50	
B:	walaya	80	
B:	Tousoettoie	200	
B:	Tohorna	70	
B:	Leymo	100	
	Solim	50	
	maprot	60	
	Thoysin	50	660.

Alsdijn Boven geschreven Negerijn sortieren onder Haya ende Hattihauw.

B:	Hattihauw	200.	
	Telovin	50	
	hehabo	100	
	Adesbay	150	
	Belott	80	
	Neysoy	70	
	Liliamma	90	
	Hassa	40	
	Louw Lawan	50	
	Louw Moissoy	120	
	Iatalla	90	
	Hattilieuw	60	
	Hattolecova	80	
	Hattotm	130	
	Haloulette	40	
	Selacadato	70	
	Ahrijs wawouw	40	
	Lisiyma	80	
	Tousmhato	30	
	Teantila	100	
	Hattiboetij	80.	1550.

Desen Boven geschreven Boeren komen op Hatti hauw daar onder sy ook sorteerende te markt — 1750.

B: warnamma heeft maar drie Campons ende geen Negerye .. 350.

B: Wattamitti, Maboij, Libott } Libott Hattimitti 100

Transporteert Somma Coffen .. 12225

Nagies der Correcorren.

Compt van d'Transpoort van d'Onder Zijde op Groot Ceram —

Ibort	Coppen 150	
waysala	90	
Tiamboij	30	
saboot	100	
watsoma	80	
Liaboos	50	
watsoon	60	
wtopt sigmachadena	120	
malaya	110	
waekola	30	
attileuw	40	
waeme	60	
mamma	30	
mattibabo	90	
Toustaba	40	
masorqua: an	80	
Ligroor	30	
helimita	50	
oulalotta	150	
way loetta	110	
hongmesa	90	
soulortta	30	
sovan tasien	60	
Lillilouan	30	
Wittont	80	
		1910

Dese Boven staande Negerijs mit noch eenige meer ons onbekent comen alle weeck op Hattumette te marckt. —

4: Joh. Manuel Ettotim		150.
2: Selovpi		80.
Baetlan	50	
Ballorij	30	
ocfta	40	
wousagala	25	
malabatouw	20	
Somback	25	
Norttonat	20	
watsiella	10	
Tiansukil	50	
Dese bovengest. Boijen sortieren onder tobo en comen daar oock te marckt		230.
2 Gissilouw sortiert mede onder Tobo		80.
Toom	40	
Tallasiack	50	
watbarouw	30	
3: Siloor	80	240
Dese gem: plaatsen sortieren onder gissilauw		2730
	somma Coppen	14955

Nacrijs der Correcturen.

Compt: & Transport van d' Anderzijde Coppen; 14955:
op Groot Seeram:

4:	Ouren		200
	Tenimma	100	
	assangan	80	
	kackat	60	
	avan	70	
	Baes	80	
	Tanemma	120	510

Desen Bouengeschreven Bonten staan onder Ouren en Comen daar ook wirckelijck te marct

Oisen volgende Zeeplaetsen sortierende onder keffingh.

3:	Killuwr langhen		150
4:	Gouligouly		200
4:	quammer		200
4:	keffingh		200
	Kesorgat		150
	Ernamin		200
4:	Messa		100
	quans		150
4:	Soiros		120
	Keetas		150
3:	Namma		90
	Salangor		100
	worcka woncka		90
	Tamiafassa		50

	Kyen		250
	Angero		90
	kebaba		70
	kelinga		80
	Kiliaba	70	
	Nerigan	60	
	Serliba	90	
	galleteman	50	
	Mackabor	40	
	Nommaemy	110	
	Batie	40	
	keliba	70	
	lormmak Louwa	120	
	wiet siray	50	
	kiledawan	40	
	Anekototta	30	
	Sertoock	60	
	Ellrbonie	50	880

Oisen Bonten Comen wederkelijck op Kien te Marckt. 4030

Transporteere Somma Coppen 19985

Specificatie van Getal der Boeren soo die aan Gebrack zyn ende door ons niet getelt — Compt. 9e transport van d'ander syde Coffen = 10905

Savlauw. —

Lahala		50
Soyassa		100
Laetto		100
Lormmabile		900
many		50
oulesonly		200
mahala		1800
San		50
Lormmowrly		1500
Hattouwacko		800
watkelano		90
walayen		50
waoele		100
laetton 2 Negerijs		2500
Layn		50
walakayo		80
nay ayla		1000
Schj		150
momolij		100
Cronouw		100
wattamouw		40
lawalij		900
heleyla		100
Hoeckaboa		120
Laianela		50
wamoij		90
Hatta auto		50
Saliölle		100
Saulou		1000
Hoen		130
Satobisir		180
Latira		300
Hockale		130
wouwome		400
wattamano		90
wouwla		200
haysoelye		50
noussale		50
		13090

Sammiette. —

Ade		200
haylato		140
hattraulio		100
Ammakoa		160
Nella		140
	verte —	740

Transportere — Somma Coffen — 32875

Compt van Transpoort van d'Andersyde. Coppen.

Vervolck van d'ander Lyde		
Mahella	140	
Houtkouw	130	
manikilha	280	
Hattouwint	130	
Olsoury	350	
Calicoro	230	
Lissally	180	
Sammott	210	
Hattouhooy	150	
Pauhoissa	190	
ouwen	50	
maloon	80	
	120	
		2880
S. Souloyro		
Souvresorlie de Cominck	400	
Mackahala 2 Negerys	400	
Ourrsorly	50	
Nahahla	200	
Hatta Souro	50	
Lorkialm	100	
Tanauwa	90	
Voaijen	100	
Hattsorty	50	
Lormmaymi	200	
Soucko soucko	80	
Maniale	100	
Salwang	90	
massalhon	140	
Sorl	60	
Elila	100	
Horlon	120	
Sojassa	40	
Ekisia	50	
mamala	60	
Rormally	200	
Hattinorre	190	
Sorlie de Sornong	30	
Possiloy	200	
Sommorly	50	
Tomalon	150	
Pile	20	
Vanorno	20	
Kilmgh	50	
Hattimitte	50	
		3480
Transpoorteere Somma Coppen		39235

Nae (ie) der Correcteren,

Compt S: Transpoort van d' Ander zyde Coppen 39235 —

T Eylandt Seeram Lauwt

5:	Killiwara	200	
4:	Rormatimiry	200	
3:	Killitay	120	
3:	Killimalo	100	
3:	Killilor Eon	180	
2:	Killibya	60	
2:	Killibroth	60	
3:	Rormmowaro	90	
3:	Rormmolilas	80	
3:	Rormmoissy	50	
			1220
	Somma Coppen —		40455

Nota —

Des' onderstaande Negeryen syn die geene die den Quimilaza eer langh soude Comen ontvecken worden soom in hier een gestadich Guarnisoen washoudende.

Lorhor	920	
Amzp.	535	
La Ala.	340	
de Borrin van Callimony	630	
Cayboobo	1010	
Lato H. Looy	450	
Tha.	1000	
Hattouwa.	850	
		5735
Item de Macht van d'r Coninck van Fletto . . .		2805
Somma Montere Coppen —		49075

Notitie van de Negeryes Gelegen op S.te Eylandt Goram Naminklyck — onder —

Kattalocka.
Daeij -
Mmda.
Ammaer
Kelackatt
Bain.
Myraen.
Ammecka
Kilit. Kifir
Saboberta.
Kilihongan.
Kiliswangie
Donlack
Kilialir

Onderge sc Kraven syn Boiren ende Hijdi n:

Kilobmgan
Geoa.
Mackaseff
Ooriemo
Sackar.
Beijkotta.
Gorap
Ketzien.
Lockilimian.
Borat.
Gotta
Casiba.
Caijboij
Boan.
Andar
Lour
Kilibon
Kolmgona.
Songh.
Kilroibo
Tabay
Kaytoto
Porisuigan.
Banda.
Soubackil
Tombo Tombo
Loulat:
Kileour-

Vervolgh van de Negerijes gelegen op t Eylant Goram

Karanvotie
Mamanban.
Souwak.
Mangessier.
Bebra.
Bast.

Op t Eylant Serokij sortierende onder goram liyt maar een Negerij oock alsoo gent bouen in het gebirghte

Op t Eylandt Mannabocka.

Mattabortie
karkar.
moar.
Sera
arrowouw

Nota. hast ~~heft~~ noch eenighe Heydinsche Negerijs mit gebarghte leggen maar de Namen zijn onbekent

Op t Eylandt Cassabojj

Battabirla.
kilutfoa.
kilut timor

Ende mit gebirghte als vogren

Oetta.
Aymar.
Ayer
kiluacka.
Tamiro-
Warrat
Sammiri simor

TOT VERCLARINGHE VAN STAT

van Hietoe dient dit Naervolgen Namentlijck —

Dat d'Negerie van Siel of Tieckal midtenwort gerekent onder de Leen Negeries maar d'selve den Cominck van Hietto volcht —

Tonoleuwo is een Leen Negerije van Tieckal wijlean wort mede Ingelijcke graat gerecken ende gaat voor tieckal mt volgen vanden Cominck —

Capba is Eygent Lyck Attasieuhul ende onthout sich bij d'selve den Cominck van Hietto, verstrekt met die van Toom en hom. t d'Negerien Attasieuhul, Loyen, Polut, ende Mamalou staan onder t Commando vanden Cominck Mamalouw wijsende een Bontgenoot, ende singuliere Grundt Als onderdaan vanden Cominck van Hietto —

Op Hietto Lamma of oudt Hietto woont noch Niemandt door oorsaack de Cominck sich tot noch toe op Capba onthouden heeft, maar begint Nieuwe Huysen ende Bateuwen te Maakin — Nota Massappil Hoort mede onder hietto Lamma —

Waackal sortiert mede onder geen Ander Negerije maar wort alsdie van lien ende Tieckal voor een groote Negerie gereckent

Ptylissa Elie ende sanalouwo staan onder waackal die sy oock gehoorsamen,

Hiella is d'Negerije daar onse Logie ofte Redoutleyt Bestaande in 3 Campons, Namentlijck Toutou batouwo Noessa Tape, ende patyTor van, dese hebben einige Persoonen wt verschijde Negerijs bij haar daar wt de Negerije geformeert wort —

Thela, Nockohaly Cautetto, Essen en wauwamie staan onder t gebiet van orangq: Toeban, —

Tsijt ende hantorne Sortierend onder den orangq: Healato, dat een vroom man is, ende de saack met ons wel meynt —

Lebelieuw, wansilo, ende Leyn, sortieren onder den orangq: Tonkassal dat een Quaden schelm is, ende op sijn staat gans hinderlyck doch syn doen is t meerendeel van sijn volck tegende Bors Nota, naar recht behoort Hialaato onder deze mede te Commandeeren sulcx door Capt Hietto beliefft wort,

De Negerije van t Seyt, Hartoenue Lebelieuw, wansilo ende Leyn sortieren altegamen onder den Cominck off Tamahettor messen, die daar t selve Recht hebben als de Bogen gemelte, —

Nauwo Bynauwo, Hermiheluwo, Latoeuwe, ende Hermilatie syn 5 Negeryes stagnde onder t gebiet van hermiheluw off d'orangq: Sobinermi doch wort Lorlibelat hoofd van nauw en vrolle andere gepreffiteert ende t opperste gesach gegeven —

Verto,

Tis an Musslack vande Heer Gouverneur Lucas dat hy seyt
de Bijdueninge vant landt in twee deelen — gedelt te syn.
Namentlyck 15 vorstelijcke dorpen onder Capt. Hetto ende de 15
vorstelijcke dorpen onder Tanna Hetto missen daar tegens sighlick datte
vrandelingen is als volght ende soo nder daar Bevonden salweder
Namentlijc dat onder den Quisaetty Toeban Gouverneur van
Hetto sortierende Negerys van Serla, Noekhalie Caytetto-
Essin, Ende wouwanie mit de welcke hy vermach te handelen
ende andere can vorsluyten, Ende sy houen dat aan haar hoff
de Mousu voor yder negerye 20 Charott Nagelen moeten
Betaalen —
De Negeris Nauro Bynauo Kemmeloe laetton waij en —
Hizmilalie sortieren onder Capt. Hetto ofte noisse tape versen
nu den Orangq: Barros welcke noisse tapes tsedert het vertre
der Portugeesen mde Possessie geworst syn ende tselve recht
van haar genieten als andere doen —
Nota dese boven gemelte 5 Negeries en Behooren niet ondert
gebiet vanden Cominck Capt. Hetto ofte Noisse Tape maar is
Sulex eenmelyck door versuym. ende toelaaten vanden ouden
Cominck Thome van Rossemieve aan Capitijn Hetto vergunt
die daar van mit en treckt maar het volcoomen gerach des-
selfs aande Hettesen heeft ouer gelaatsen, soo dat Capt. Hetto
ist gemelte Negerie soodanigen voordeelen treckt als andere
orangq: op daar Gelaatsen doch, wat Radja Andre Moveert dese
Zaeck mit Beter hant haaft, Can ick qualijck Bevroeden offte
waar dat hy wanquinstich laan syn minder sy, daar bij verstean.
moet worden, dat den stam van Rossemieve in vierdelen gedeelt is
ende yder syn onderdaanen ofte Bentgenoten heeft, Namentlijc
t'Campon, Thome daar Radja Andre nu hoff van is t'Campon
firnandes daar Laatti halat thooft van is t'Campon Latty-
daar Latty. thooft is t'Campon de schottie dat geen
volck en heeft alsoo altesamen door oorloogh ende starste geeen,
siemilert syn. wt gesondert schottie selfs en 4 a 5: Bonen-
des waar goedt dat gem: schottie in dese de handt geboden wert
alsoo hy tot de selue negerijes gerechtigheit is daar de naarder
op gelieft te letten —
Het vierde Hoff van Hetto synde Toutouhaettou loopt om den tuyn
doch voor desen ouer veel Jaaren hebben de Toutouhaettous
eenich gerach gehadt, ende soodanigen voordeelen als ander hoff
wt Treckal ende de Cleene Negerijs getrocken, die doender-
tijt 4 starcke waaren, Stem van die van Weylian, maar is hem
eyndelijck soodanich oordeel door oorloogh de gem: Negerie

D'ouer landt hebben ontwomen welck recht noch door haar gemantenert wirt —

Dit isgeene datt myn vanden staat van Hutto Bekentis ende sal alles soo meder daat Bevonden worden dus dit VE maar Eneliyck Pd. Memorie dienende —

NOTITIE VAN ALLE DE NEGERTES STAENDE

onder de Gehoorsaamheyt vanden Cominck en Orangq: van Hutto Namentlyck Tamabettomissa, Toutouhato Noessie Tapie of Capt. Hutto en Patye Toeban.

De navolgen staandonder Tuckal ende voor dese onder Toutouhato.

Tuckal orangq lellobessij heeft in 3 Campons	200.	Gossen —
Touwon orangq Paty Brayn	50.	
Waylcan orangq lebisomol	110.	
		360
Onder't Commande vanden Cominck van Mamalo		
Attasieuhul orangq Angodommier	300.	
Papsa wort bewoont door den Cominck van Hutto	[illegible]	
Tooyen orangk lata, waeyloelon seq pasiton	50.	
Golut orangk lata waeyloelon	30.	
Laeto den Cominck van Mamalo	80	
		460
Hutto Lamma onder den Cominck van Hutto —		
Campon Toom orangq Sitolewan	50.	
Homuto. Timo Lakallat	50	
Massapel d°: mattetta	50	
		150.
onder den orangq van wackal		
Wackal orangq Taiman	80	
massapel d°: mattetto onder Hutto		
Pagylissa d° Pickasan	30.	
Elly Ditto lillihator	120	
Sanalo d°: Lachoual	150	
		380.
Hulla daaronse Logie off Redout is en Bestaat in 3 Campes Namentlyck Toekloketto Noesse tape ende Patytoeban. verstarckt wt verscheyde negerjes		150.
onder't Commande van Paetty Toeban.		
Teela orangq Sibisine	200 —	
nochohalle d°: Houwa	60 —	
Caytetto d°: Hralessie	30 —	
Gevluchte Rossiemevers Orangq: Lalabalat	25.	
Essin d°: Hronoussie	20: —	
Wowame d°: Hrattoeny	30 —	
	380.	405. —

Transportere Somma Opper. 1905. —

Compt Per Transpoor van d'Andersyde Cossen — 1905

onder Commande van Tamabettoemissie —

Lsi'yt orangg Hialaetto	200	
Hantoirnto d°: hormosolon	100	
Libileeuw d°: Toubassal	100	
Wavosillo d°: hebauwon	20	
Lijn. Sakoilo Oranghg:	100	
		600

onder Commande van Noessi Tape —

Nauw, Oranggg: loilibilan	90	
Bij nauw d° Tallahaetton	100	
Himmelon d°: sohminnan	50	
Helaettouw d°: laettouwapa	50	
Himmilaly d°: heboon	50	
		300

De macht van gans Hetto Bestaande in Cossen 2005

Notitie vande Macht der Cominck van Tarnatenna mentlz de geene die den quimilaba mdesin Tongsten oorlogh gerassuerthet.

Wayboutij	200	
Le Ela	50	
Saloyckye	50	
Loehoe	300	
Tuuella	300	
Dissi Bouen geschreven Negeris sortieren ond Loehoe		920

Hoelon	100	
Lockie	200	
Sotiela	50	
Amin	100	
Himmiraly	25	
Pouwayl	100	
Himmelessie	60	
Dissi bouen gesz: Negeris sortieren ond Amen		635

Hattauw	30	
Himetouban	40	
Himekilangh	80	
Pauwolissie	40	
la ala	30	
nouliirw	60	
Siro Lauw	100	
Dessi Bouen gesz Negeris sortieren onder la: ala		380

Aff gevallen goeren vanden Cominck van sesoelo Jnu onder Calamony

Sale	40	
Rossi Tay	200	
Coerto	240	
Transportiere Somma Cossen		1935

Comen de Transport van Anderzijde Coppen, 1935.—
Gevolch van d' Anderzijde . . . . . 240.

Pilo	50	
Tanoino	100	
Hattinelo	90	
Hattimitto	30	
Kilingh	80	
		630.—

De Negerus van Caybobo onderdaanen van Casiri

Messa	60	
Pelusa	200	
Hemi Ela	600	
Himi Samma	150	
		1010.—

Nota van Cirl tot Issabodij

Morlit	40	
Intouwalie	50	
Hattouwa	120	
Ammaboelo	10	
		220.—

Desen boven staande Negerijs staan onder outtisidij.

Campon Selly

Nouhato	100	
Messalen	40	
Himi Esso	50	
Toulousello	60	
	20	
		240.—

Desen Bouenstaan Negerijs staande onder Cambillo —

Lissidij

Nikorij	300	
Erangh	10	
Noylo	120	
Oulatoza	30	
Horlon, Sabmalo, Sekilusa Essumon. Himi hilouw, Himi hila en hemisansam	60	
	130	
		690.—

Desen Bouengeschenken Negrijs staan onder Lissidij en Erangh —

Transportere Somma Coppen — 3125.—

Compt De Transport van d' Ander syde Gassen. 3125 -

Hattaportie	30	
Assahoudie	120	
Himitilo Sma.	100	
Noa.	40	
Samouro	30	
De Boven gesz Negerys staan onder Assahoudy		320 -
De sangadia Soirki	300	
Sangadia Teela.	400	
Noulaloa	80	
Ousat	50	
Zenoy	60	
Zea.	40	
Hattolily	50	
De Bovenstaande Negerie staan ond: Bonoa		980 -
Hattaportie	150	
Tono of swangie	40	
Kelangh	300	
Talorbo	50	
Desz Boven gesz dorpen staan onder Kelangh.		540 -
Souban	250	
Tammalbo	150	
Soat	70	
Bolikom	70	
Tamowaro	200	
t Sryt	80	
tabouly s. Boirn.	100	
Massavoy	70	
Lorrilissi	100	
Lorhoe	100	
Kissamiho	80	
		1270
Dese voorschreve Negerie staan onder De Mamiero		
Sha lisbatta	150	
Lisbatta	200	
Hattouwe	300	
Sassanea	160	
d' Bovenstaan Negerye leggen achter Seram.		810 -
Transportere Somma Gassen		7645 -

Compt. de Transpoort van 't Ondersyde Cosse. > 645 —

Hier noch bij gevoucht de Leene die de Quimelacha. tot noch toe nogt publyck, maar bedecktelijck gehouden hebben. —

Lato: Holoy: Dit sijn onse onderdaanen.	200	
	250	
		450 —
Ha mit haare Leene Negerije		1000 —
Hattouwa	350	
Cabouwo	100	
Kalola	320	
Weylapeéa	80	
Jouwengse Arive Negerijen staan onder Hattouwa.		850 —
De Heele Macht vanden Cominck van Tarnaten		9945 —

N°. 6

Memorie Toucherende eenige Kommer tien Laston van Kackialij tegens den staat vande verenichde geactroyeerde Oostindische Compe: en syn deser naar volgende —

1

Voor S: ollens voor desen Oppercoopman opt Comptoir Lochoe is den Gouverneur Gijsels gerapportiert geworden hem den Quimelaba Lelatta geseyt heeft de hlieftijsen soovel als sij namentlijk den pocom Kackialij Nagelen aande Malajers verkocht te hebben gelijck by andere allen tijde mede geaffirmiert wordt —

Item, dat hij op Assaboudij oock eenige Nagelen gebracht en geschut voor dijselve gerult heeft, —

Cat. Ten tijde als de groote Feast op waybortty was, die van Hiettoe met den Quimilaba en Orangq: vande ouersijde tot nadeel van des Compe: Staat te saamen een Mattreauw gedronken hebben gedaet —

Mede, Als den Gouverneur op Hiettoe was oni den Heer Generaal Brouwer te Authorisiereen ende den Quimilaba daar gecomen waar om de dochter van ouden Hiettoe te haalen, tijt selvertijt door haar eensamentlijck geresolveert is geworden, Present die van Tha Hattowa laetto Haeloij en Bonoa des Compe logie aff te loopen, ende de waren nen mder hant te Nemen, waar in den ouden Hiettoe groote difficultijt maekende, tot antwoordt gaft, dat sulex alte verre sach ende die van Combella lissidijc en Orangh, daar zijn oock geadvertert mosten zijn ende kennisse van saacke hebben, welck voor stil doortamua huttormissijn ende Orangq Baros niet geabrobiert, maar gecontrarieert wort, ende door Kackialij gesight Jababato atas Lalda Betaboat Tonga, Baeku kota Lalda Beta de Lussella, Beta Jdouly orangh Dengan Imjatta, —

Daar dgatoin syn door die Hiettesin voornamentlijck door den voorn Kackialij tot verschijde maalen Nagelen en Lucuilla aande vrem, Jdelmge gebracht ende vervoert. —

Item oock den Gouverneur Massavooij Kilangh en Orangh aff geloopen ende gerasiert hadden, hebben dien Tongen Hiettoe ende d Kackialij sij q Kmmilaba mit malcanderen gepatsaart de logie aff te loopen, soaarte den Eenin te water ende den Anderen te lande Houden aan zallen, t welck door t houwen van goede waechgen voort gaeck genoomen heeft, —

Des anderen daechs smorgens hebben die vier Correcorren tot drenijnden mde Bocht van sanalouw gecomen, ende haar dissijn mislickt synde: } dien Mitsel aar Abraham Jansen van Utracht ende den Marduiker Orangie voor de logie doot geslagen ende de hoeden mede genoomen, —

De vraagh Sommeten syn als nu soo daanich —

Wat Jackialieter s. Huertijt Commeert heeft die die soldaaten (die door den Coopman langhs het strand gesonden waaren) om de Correcorre te volgen, achter te doen blyven ende stoutelijk te seggen, hy sout haar allen verwortten, of hy alsdoen niet op dese onse vyanden met loos Cruyt en hiert geschoten, gelyck ook geschiet ende door haar metwerck gestelt is, twelck sonder heymelyck verstandt mieten kost geburen, de geruchte syn voor den geloopen ende alsoo verstaan geworden metsgaders door de Loehoesen geconfirmiert, —

Ofdirhalven Jackialij mieten behoorden te repareren de gelee schade der Cynneesen door gem. Correcorre dese selve aan gedaen, alsoo hy die daar versocht ende met behoorlyck geprotesteert heeft

Ermette Correcorren tot haar voorneemen op Hettou niet Cmende omen, hebbend haar met kennisse ende voorweetenvande voorn Huttiesen, gideen mede genomen hebben. —

Soohaast als den oulden Cassiyn Hetto doot was, heeft Jackialij voornt een groote yzere valkoen mietsyn behoeften aanden Quimelade gesonden, —

De vraage is —

Of ly alen. Zemis heeft gehadt verlegen t' vermoorden der Acht bootsgesel vant Jacht Diemen, die voort schip op het strangh hout hieuten, welke moorders doort verdolen vant Bloet haar eers overgebracht naar Hemmeheloen hadden gestelt. —

Of hij ook geen wetenschap en heeft dat ter eenige van Hemmeheloeu op de twee Correcorren syn geweest ende onse tmgan op de Tafie verroede gelyck door an onser Slaven (dat ontloozen is) geraapportiert wort, sy luyden op hemmeheloeu gecomen synde drie nederlantsche hoofd aanden Correcor brachten. Item 2 sacken nagelen aanden Quimela vereerden met beloftenende toesiggingen van voorder trouwe, nu om haar dorsten beter op te Proeken seyden d'andere vijfhoofden (om dat soo stoneken) in Zee geworpen hadden, twelck onwaarachtigh is alsoo d'andere vijf met haar hoofden begraven syn. —

Deel ook, Als wanneer Jackialij voor Capt: van Hetto geautorisiert werden, seggen die van Loehoe: dat syne swaagers volck van Bonea de 2 bootsgesellen in Sinalouwe de hoofden afgeslagen hebben ende haar tot gemelte Capt Hettoe ontholden, sulex naar datum de vijf hoofden aanden Quimela geleevert syn, soo dat dit ongetroffelt ende buyten alle Questie met syn kennisse en weete moet geschiet zyn. —

Dat Als Medenblijck mede voor Huettoe Lach, een van twee Jongers voorden van keytetto oft ontrent het Jacht hooft afslorgen, waar af hij oock kemis moit gedaet hebben, want an Huettes ons volck Rescontrarde bevelt hem wel toe te sien waar op den slach datelt volghden, synde alnu de vraage waarom hyde moorders op Nauw heft doen verbergen, totter tijt haar vaar, tuijch quam, en alleene den Huettes voorachtich op Grangh maar doen doot smoten, om ons alsoo mit syne vatcheydt te abuse

Wat hem Cap: Huettoe gemoveert heft, Essin woraame te versteken sonder kemisse vanden Orinck, ende de gerhoofden, ende waarom di silve wijs gemaaeks hiefft dat den Gouverneur him sulex bilast haddin, twelck onwaarachtich is

Item, wat hem daar toe gemoveert heft kennegaertswisinde bouen, mit gibirchte van hemchelow, starcktte te maken twelck oock sonder weeten van Imandt geschiet is, sulex een groot bedineken geft, gorde kemisse van haar schilmerij hiefft oft bemisten Raar stuft in haar Boskeyt

Wat hem oock gemoveert heft tin tyde de Gouverneur voor hennetilla lach Sammabuttoemissen Odulex te maken, byden Quimilaba, ende hem tot verschijde Malen tvuseeren hyden gen: Gouverneur alle des Quimilabas di sijmin openbaarden, dat hij mede socht din Orinck syne onderdaanin mei Bocht van bobbit te ontrecken, ende gepocht ~~toe~~ te geeven, waar door Sanna huttoemissin, in groot perijckel van syn liven is geweest

Als waamit Sammantillo de verlosinge van wij soude gaan procureeren tegen di Oranga: ende gevangenin door ons Bromen wij him als doen off gliciniteert heft een nieuw fort voorden Quimilaba te helpen, maaken, ende ons alsoo te abuseeren het langer wachtin, naar de oranga: van Comb: ende Lissidy was

Waarom, en wat oorsaacke hy tegens t geemaineerde Contract, aanden Quimilaba die mit ons in oorloogh was, eenige bassen Mutsg: Cruyt en loot heft gesonden

Dat him mede gemoveert heft onse Passin te misbruycken ende die Nagelin die hem verguns syn naaden Orinck van Boetilb te senden, in plaatse vandien silve aanden Kominck van Maccasser gesonden heft mit den wilcken wij in oorloogh lijn,

Om wat laorsaacke hy een Ketsol ende die dat mier is mit mit gout versiert aanden Orinck van Maccasser gesonden heft met seeren Brief in silver bi slagen, sulex allen tsilve een groot bedeneken geft te, meer alsoo t Secretelt geschiet is

Item dat hij mede Contrarye de Contractien eenige Baeren Nagelen naar Maccassar gesonden en die selve aan Boeck van Siel tot dat die Jonckers gevisiteert waaren heeft doen bewaare en alsoo aan Boort gebracht hijn.

Wat hem daar toe gemoveert heeft den Brief van Kytschilsibory en die drie hoofden van Loehoe volgens haar versoeck metaande Gouverneur, maar ter Contrarie aanden Quimelaba te sinden, waar tot wel wiste geen goet maar quaeds Coze die volgen, ende haar gerichtick: ende Billick Besuck tot vbel staandt van haere Comerck, en hun Particuliere verhinderd mosten worden.

Wat hem oock gemoveert heeft valscheyt tegens Kitchilsibory en d'Orangq: van Loehoe, als den opperkoopman Hulft bescht myn te willen aanraaden, ick gem: Persoonlijck die een Bas Bergunt was: By die Coz soude doen Vatten en haar tegens die van zoay soude doen Rantsoenieren, alsoo alle haar rapporten maar Enkele valschiden waaren, ende dant Fort quamen om alles te doorsien, Wat soldaten noch hadden, niffens noch meer andere valscheden waar door naar alle apparentie met anders als een Quaat gevolch soude hebben Commen ontstaan, ende sulcx Claar Lijck Blijckt uyt desen ende meer andere Redenen, den gem: Cast Hutto aan Eyandt vanden Staat van Indien is, en in plaats van vreede dagelijcks tweest baart Contrarieerende de natuur van alle redelijcke menschen.

Waar bij die van Laetto zoloy secretelijck heeft doen vertrecken als wanneer d'E: Hulft meende verclaringe soude doen, onder wien dat stonden, in welcke aetie hij syne vrolijcheyt als voor desen oock geplecht heeft, ende de Luyden tot haar verderfs raat en soecht te Abuseeren.

Wat secrete Bijstaringhe hij met den Ladaba en Quimelaba gehouden heeft alsoo sedert syn Compste voor Lussella groote veranderinge bevonden voors.

Item hoe hij stont te, dat voor syn vertreck des snachts door syn Corrcoos volck stuck van strandt bouen doen Brengen heeft sulcx hij negeert voor desen.

Voor Sammatela en Laettie dessen met geschutte wisen ende nu selfs doen.

Vorders wort verclaart van orang: van Loehoe en de gevangenen van wijs dat door kackialij meer dan 20 Lahaar Nagelen aan vremdelingen syn gewogen, jae dat noch meer synde is wel dicht te vant getwas der naagelen van Hutte vandit morsoen aande gem: vremdelinge door d' kackialje gelevert, gelijk alleen

't Silve den schrijver van Kimilaba oock Affirmeert ——

Ewat hem Capt: Huttoe mede gemoveert heeft, als wanneer hy niet syne Correcor weiderom vat Lucuilla naar Hutto Langayde die vande Correcor op Daar Morshaeff te doen sweren sy meten sou siggen wat op Lucuilla gepassiert was maar dat men hem alleen Rapport aende orangq: soude laat doen

Waarom: dat hij de drie hoofden van Hoofden sig huttoe en andere orangq: op Huttoe voorst Comende wijs gemaackt heeft, hem twee Correcoren van: Gouverneur honhij naar gejaacht hadden, wetlogens hy wel conde gedencken ommers met verhoolen soude blyven. en Ymant vant silve de waarheyt openbaaren ——

Item dat de Gouverneur van Lochoe gaande met de hongijoor huttoe soude komen, en als dan van meninge was die van Huttoe met Generaal den oorloogh aante doen, derhalven de Luyden soowel groot als kleyn aan Raaden. haarm hun gemaackte sterckte te vervorgen ——

Als hem den orangq: Loilangh syn oom en Laros over desen rapport bestraffen en sigde soo sulcke waar was, dat hijer hijffs oorsaack af was en sich selfs een Rotij op 't gadt haalden, die haar oock sou komen smarten, door oorsaacke dat sich op Lochoe versinde vanden Gouverneur gabsentiert hadden en hem bij den Ladaba en Kimilaba onthouden, Item dat hij eerst mede verrelt quam kycken en hem voorder tien besten rayden, den orangq Laros metgedreycht ende heeft hem den Lock te willen wegen, ende met eenen toornige moet door gmeck, als hij sach dat den Orangq zynen boosen wil met wilde volgen, ——

Item oft hij Capt Huttomettin Quimilaba met eens geworden is dat sy onder schyn van ouer leveren des Cominex van Tarnatinebrieff op Huttoe vijftien dagen naar des Gouverneurs vertrick van Lochoe, met tenige Tarnaaten op Hutto ende eenige huttoesen op Lochoe soude zyn versorsit, om alsoo te vergelijck op Lochoe ende Hutto verst onse fortin aan te tasten, en alles te vermoord, wat mogelijck soude geweest syn, sulcx ons door tuetteren vijf a 6 dagen voor dato vanden aanslagh is gewaarschout, ende alsoo onse hongij door thouden vande groote feest ende andere loopende gerechten van vremdelingen niet en was vertrocken soo dagelijcks moort met Bilet is door t haastich afsenden van vlassers macht onder t Bilijt van Mons: Hulft op huttoe

Ende die vant fort op Sorhoe onder Commande vanden Fiscaal Fabiri, die om der oorsaacke by de drye weecken uyt geweest zijn, en hij door syne valtheden onse onderdaanen soo nu soo dan grootelijcks getravaelgeert en onlustich gemaackt heeft.

Dit alles hier voren verhaelt is waarachtich en wort genouchsaam bevestiecht by Factualy Procedure, die niet sonder reden gen. fabiert hijt by M. Hulft te willen Comin en mit hem te spreeken als mede Pagger vande logie op huttoe, mittegenstaende dat altyts voor dato by de Gouverneurs gesantti inde logie is gecomin, sulcx nu en hijt willi doin, waar wt vastelijck syne Quade genigenth: t onswaarts te bespeuren syn geweest, ende mit anders geloofft mort worden dat het voorder quaat aan synen zoil niet gebroocken heeft.

Voorder verclt: den schipper vant Jacht van Barent Jansen Boomwachtir gent Cabechiri als dat hij op Siramlausot Cominde, verstaan heeft dat Capt. Huttoe en Champan der waarts gesonden hadden om die van groot en klein scram. ti bi wegen den oorlogh tegen ons aan te vangen, sulcx dat Corlo corlo en Quammer tegens sram laat, alsoo sy ons stant vastich blyven wilde aangevangen hebbin en sommige van haare gevangen, wat vande rest worden souwe wijte niet siker off den quimelaka sonde tot vallin oft niet.

Voorder hadden sy gerapportiert dat meest als ons volck voor bantam doot geslagen waren veel volck op Syna was gebleven ende mittin Mattaram in oorlogh waaren, veel volck syh dus soo te saamin spanden dat ons uit Onde te Lande wt smijtin —.

Item dat door haar Eenige Nagelin aan vreemdelingen sonde verruylt worsin, doch wijtin de Quantiteyt dessilfs niet.

Wort ons door Tamiabuttoemissin verclaart, dat Capt. Huttoe door Patty orsin Paardemuyls soon aan vreemdelingen op Trangh. Ebin gesonden souden hebbin, en haar doen woetin, dat het selve mit haar souwe Comin Ebin, ende daar naar te samin de wapin tegens de Nederlanders inde handt souwe Neemin —.

Robbol verclaart dat op arouw een Maccassar Jonck heeft geven vande wilcke hij verstaan heeft, dat den Dominck van maccas volgens het versouck van Capt. Huttoe ende den Quimelaka

een groote Macht Prauwen soo wel tot oorloogh, als ook tot Negotieeren derrewaarts souw senden. Hem geschut, kruyt, loot, alsoo gemelte Persoonen soodanigen secours versocht hadden, waar tegens de nagelen in Retour souden becomen en aan haar deselve geliveert worden ——

Ende Alsoo Capt. Hutto sich van alle desen voor gem: schelm stucken wil onschuldigen, ende soo houwen oft hy nievers van en wist; soo behoort hem aldgevraacht te worden, soo hy een andere mitmige hadden gehadt; wat dan die van sijt, hantime Lebiteruw, Koauwsilla noowami ende andere gemoveert hebben als sij mienden dat wij mit hem weerom geaccordeert waeren wil mit 400 gewapenen Mannen oft quamen, om ouer hem te haagen om tama Sutto missen en ons te waarschouwen sijgen te sullen. Stirven als hem Capt. Hutto te gedoogen, wijl wijtende soo sulex geschiede dat den Commel ende hy dooden Luyden waaren, ende Lant Summer meer in Rust soude wesen, ——

E. Hart wort dit E. Jeffins gaande Journaal sullen VE. mitlang
ende Breede comen sien, Wat sedert myn Jonghsten of de distrecte
op Straulau ende Cajobbo is gepassiert, Item hoe gaarn ick hadde
gesien sijn E. mijn. Missive P. de Saloup de Maan naar Bat.
op 16 Movember afgesonden hadde bij coomen comen VE. Considereeren.
eenpeels om daar door te verstaan te geven, de Belegeringe van
Hemitella, het rasiera van Asschondij ende voornamentlyck de
Distructie der nagelin op Lijkdij, daar aan de Comp. tot hoogsten
is geligen, wes aangaande ons voorder sullen reflecteeren P. Journaal
d'onaangaande overgelivert, Doch heeft dese Besindinge tot pijn
signaal en gedient, om advijs te becomen, op de schoone en apparente
vertooninge vbegens de onderdanen vanden Coninck van Sar-
naatin sortierende onder Jorbe, Namentlycks alle de Clene
Negerijs mde Bocht van bobbot, te worten Amin Lockie, Sa-ala.
en daar onder sortierende plaatsen, die naart verscheiden dervoor
genoemde Saloup soodaanigh mons te gart tot genomen heeft
Dat myn secretelyck aangesigt en belooft hebben, dat metallen
haaren Coninck en Quimilada wolde afvallen, om dat sij haar
verdrift sochten, maar ook haar opsi houden de orangq van Jorhoe
dat sulex wgarachtich is, drickt myn dachregister ende t Jour-
naal geduren den tijt op, Jorhoe gewoest sijn, Claarlijck wort, dus
ons daar aan Reflecteeren, de seckheyt kan met verschijden
pointen gedifferiert worden, en t selve by haar nooyt soo gemene
als nu, reden sijn dese, om dat ick Tamahuttoemessi het eerste
hoofd van Hutto wesende naeft den Coninck mde dese gebruyckt,
die daar van ick wil voorseckert sijden besten moor mieten is
ende door myn. mdictie eenen behoorlyck middel gelecht, om
haar tot ons te Amineeren, sulex te genouchlycker haft comen.
geschieden, om dat alle de Negerijs benoorden. Lucilla tot Straulau
Clauwt meest al heydenen sijn en geen Mooren, gelijck ons het grynsi-
gnaal hoofd van Straulauw en van orangq: van Cayobbo mde bele-
geringe voor Hemitella, wesende onse gevangen verclaart hebben.
Sij meteenen Moor in haare Negerijs hebben verre stryden
tegens t gevoelen van Ottens ende hellemichy, die my prescrot
den Commissaris in volle vergaderinge wegens verder gelegen plaats
vanden Quimilada wilden oucr snoreken ende staande houwen.
alle plaatse op Seraü Moors waaren. Bouens dat soo sijn dese
luyden haar oogschynpelijck verdarft ende Ottersche Ruinne
daar Bineffens melmieren sy eenmaal meester vant haer
Wesen, Sulex sy nu niet en sijn, vbrandt geene vah alle de
Clene Negerijs het sij waart sy waart sijn vermoogen

niet een nagel aan Coopman off Vremdelingen te vercoopen
als aande geschooden die haar niet meer en geven als sij verwillen
off d'Heer vanden heuvel dit mee voor an Boers straatjen sal
voor doen, om hem over syne lossicheyt t'Excuseren, voert den
tijt leerin, t'sieker nijn heere het merendeel deser luyden
al geriets soodanigen verdriet in haar ongeluck scheyen, dat zoo
sij goede versekeringen ende wtcomst staegen, zaa sicht resolveer
souden om een maal, van desen stramme ontslagen te wesen
ende haar met vreuchden te Bessiten, sulex haar tot deser
Resolutie bewracht heeft, en om haar daarinne niet te discoura-
geren, hebben metgoet gevonden, vanden Raadt een fortegen op
Jorhoe tot haaren versouck op gewerpen, ende t'selve met on-
gevaar 40 Blanke Coppen bestet, op hoop onse Batavische
macht soude verschynnen, en syn volgens beloften omden Quimla
te verdryven de handt soude Buyden, om alsoo den standt van
Amb: als voor desen gerustelycke Besitten, dit alles by onsge-
considerert ende overwogen, hebben voor de Comp: met vrolij
als twee wegen Emin vinden, wishalve dach en Nacht getrac-
ten den volstandt der Comp: off door den Emin off door den ander
middel te rechten, ende den loffelycken handel als vooren nieuse
Quartieren te doen floreeren, sulex door oorloogsdwang off vrede
moet mgt voert worden, daar toe sich nu occasie Presenteert en
Laatlyck Blyckt, dat de inwoonderen den Quijaulada selfs moy
syn, ons middel om hem te verdrijven, aan zogten en haar hulp
presenteeren, sulex waarachtich is ende door vanden Heuvel
verbrot wysen, dat ten genouchsaam wot, Item syne dissive van
dato 15 July P't Jacht Souborgh aan syn E op Batavia ge-
sonden, waar in verhaalt dat oorlogg van Jorhoe gevanckel
door den sadada, naar Tarnatien gevoert syn, naar dat haarluy
te vooren hadden doch, sijnigen Cutcuel siborij om dat te swack
was, hebben naar Lussedie gebracht, alwaar Buyten twyfel
er langh gedoot sal worden, dit sijn, syn eygen woorden, daar
niemandt als hij d'oorsaack van is, en contrarie genome Reso-
lutie alsoo sulex niet en vermocht sonder myn daar mee kemos.
gelyck syn Ey hebben Raat ook niet gedaan hoff, het quam.
Soen doen luchten, t'fort geraseert ende de arme Luyden tot grot
nadeel der Comp: mede Pekel laaten stecken, soo hier in voor
sichtich gehandel waar zoy hadden al de Nagelen vande bocht
voor de Comp: omme Preservere, ende de vremdelingen ont
trockin, sulex ons nu ontstaan sal en sij t'naastin Jaar op hoop

van Prosperity Mierder macht doen verschijnen, de Gemichsmmen
vande Heer van den Heuvel is mdesen groot geworst, onse de-
siymi waaren hem wel bekent, ende met tegenstaande dat sijn
E. wel expressijck in zijne instructie gelast hadden, dat men oph
het liggen van enz Redout niden Bocht zoude letten, daar toe
nu veel better occasie presenteerden als voor desen zoo en heeft
hy sulcx mit wollendom, off daar over consulteren zich mbeelden.
Dat alle de wirlt te wijs was. — Hiet langh wachten
der scheepen had ons doen hoopen, dat sijn E. mit Schepste vant
Moysson silver mit een sonderlinge Macht soude hebben verschee
doch te vergeefs gehoopt en wt gesien, ende alsoo ons dit nu ontstaa
ende den middel om den Quimlada bequamelijck wt sijnen nest
te stooten verhinderd ende weigh genomen is, dat men den gantschen
moorsche staat eenen track sal becomen souw hebben. soo sullen in
tocomen anderen reenedie gebruijcken mortien want het nu
sieckerlijck drie maal mier costen sal, gemierkt haar door de-
vreemdelinge verstarckt en mit Allonctie van oorloogh versien
hebben, boven dit soo menichte van Malayschen Macassaren
Catanesen ia Portugesen selfs daar sy onse Macht als dicht
Jonghste verscheenen ouertrift, dus geenen anderen Middel dan
dat Amboijna mit quarnisoenen verstarckt ende de nagel boom
de novo gesocht worden, of hoop daar door wirrom yetwed goets
te verfuchten ende haar door voor gaande Middel wederom tot
gehoorte brengen, alhoe wel lachige voorgeven ja de sulcke
die daar mi mit wel de beste kennisse van te hebben, het
rasieren der nagelen onmogelijk Lijn, soo sich uit sieckt dat het
dormilijck is, wel verstaande soot mit Heinen gorden yever aan,
gevangen voort, ende voij onse Consuntie bekoorlijck guijten
mit de Borgen offe zorgen te Blijven sitten. ende malcand.
te discouragerende lijck geschiet is, daar mit en sabt mit gerepa,
reert worden, t'is kinderlyck dat men malcander voijs maackt
de boomen te vul, ende tras der aarden gelijck sijn, de Amboynesen
zijn soo laborieuse, dat het heele Bos geplant hebben, oock mor tes
wirtien dat een Boom tien minste 20. Jaaren, mort ouwt worse
eer een Barot off tiere geven kan, waarom en souden d'oude boom
mit wt gerooijt en vertuielt Comen worden, soot maar mit een
Mannelycke Couragio aangevangen ende onse Macht in tegen
deelen gedeelt voort Sulcx nu om Redenen geschieden mor Edut
is den Geenigen Middel om tot het gewenste wit te Comen, maar
mit mit Missive offe op, gepraeckte discoursen —

Eenige Justificeren dat de saack te Hooch ~~[illegible]~~ drijft ende dat men
volgens d'ordre van syn E den Gene ~~[illegible]~~ alle oorlooch behoorden
~~[illegible]~~ te myden. Sulex waar seeckelyck eenen goeden
middel maar onder dit volck niet practabel Namentlyck soo
wy de vredemidelingen off de hart havers des selfsomit ~~[illegible]~~ wederen der
nagelen mortien aan tasten, dus nochmaels seggende soo wanneer men
het lichaam van een lit ontbloot de rest daar van gevoellen heeft
derhalven niet min kan verseen off den Quimilaba en orangq moet
haar t'silue aantrecken, des biest den oorlooch Publyckelyck hant
haven, soo weten wy zoie onse vyanden ofte vrunden syn, want
onder schyn van gevrynde vrunde den meeste Interest comente
lyden, zoy hebben genouch getracht om syuntschapte houden, dat
mieten hieft volle versien en Cyntelyck bevonden, de destructie
van sirouo lauco daar den Quimilaba de gewas soo Bhaar
heeft getrocken. en de minder orangq: vol soo veel, Item de destructie
ofte Brangh, die van lisidy soo sy verclaaren 60: 30: a: do Bhaar
daar by de verwoystingq van verscheyde Negerys, Item t'exploot
vande Boeren achter Brangh ende ander sustissen, door welcke
veel sagq boomen daar van lieden mortten vermietcht syn, waar door
ons alle d'orangq: tot vrede hebben koomen bevorgen, en de spil
gants anders als voor desen gekeert was, ende dit alles door de gena
Godes met een kleyne Macht verruchtet, des seeker en wederach,
Hich, soo tydelyck een groote Macht derrgwaart gevonden wort dat
men der langh inde quartieren van Amb: een groote verandering
ontmortien sal, Namentlyck soot Beleyt van hoogh overheyt
soodanich sy alst behoort. daar by seggen mort om den dienst der
Compt: recht te voorderen met hoech mort en passialeiyt ofte
stygers gemort inde quartieren, niet te verruchten is, sulex ick
duchte d'Compt: te ras salvorlen, want sy seeckerlyck weten
dat den Prins dienen. ende derhalven met een sniadige woorden
bieft vollen versen, door treffens gaan Journaalen sal zyn comen
sien, wat eenige maanden herte waarts inter gart van den ~~[illegible]~~
Jongen Capt Hietto en den Quimilaba is gepassiert, van wiens
voor nemen en designen t Biste gevollen nogt en hebbe gebadt
sulex voor myn niet vreemt maar door langh duerige experient
hy een in Jongen synde, ende ick een Compt: bedienende hebbe
onder vonden. derhalven te Merk op syne actie geleth sulex
verschieyden die neffens myn, en aan myn de pendeerende quale
gevall en mienden ick disen boslocht te cortede doch om
mit te Betoonen dat eenigh myn orgen gadder hebbe hem de
lavuyt gegeven en echter ofe onse hoede geweest.

Eyntelyck synne valscheyt hoe langer hoe meer merckende hebb
naar dato dickmaals met Mons: Holst voorgens symen Persoon
gedisourceert, Ja guerlegh op men hem mitsin assarentie be-
hoorden te neemen, doch nooyt tot soodanigen Resolutie comen
kommen, maar getracht door sachter Middel om redenen ende
Qaader voorts te kommen, de saecke te beslissen, ende tot een goet
vrede te brengen, en alsoo myn door langhduerrige expeditie
den standt van zaecke: soo wel als ymandt bekent was, gebuck
de gevoghe: Middelen begynnen te practiseren ende geoord:
beyst te syn een scheuringe met ryck van Huetto te maken, waar
mede Fortuyn ons sogedient heeft, dat Meest alle de orangq op onse
zyde syn gevallen, en sy met liviere en sagen, dan van deser hoogh
vaerdigen en groot mordigen Capt: Huetto ontslagen waren
Claarlyck blyckende P: Journaal dat meest alle de orangq van
de Negerijs myn bynacht en ontyde aant Cast: hebben komen
spreeken, louderen myn de sijn en voornemen Namentlyck dat
haar allen aangenaem was ick haaren verstooten Koninck wilde
groot maken en geene tyrant hem met recht toequamen, Item dat
Tamahuttoe mosten eenen Rechten Huttiers was ende Capt Huetto
een vremdelingh, doch hem waemeer Present was syne boosheyt
moesten in willigen, ende ick echters met en anders en mocht geloven
waemeer met myne Macht op Huetto verscheen off hy soude een Capt
sonder sold worden ende sich allen vmde, nettens andere redenen
te lanck om verhaalen en: P: Journaal aan gewesen ende soosey
verstaan souden hy soo ras als vernam dat eenige onsen schepen
op d'onderen sulex tegens menschen oeuvre was secretelyck eenige
vreendelinge op t land doen komen, ende dese versteuken hebben
doch alvoorens tegens onsen staat verscheyde vermaderijge ende
schelmstucken aangewent, breder te sien P: Memorie daar van
zynde aan syn E: overgelevert, boven dien door hem gepractiseert
die van hattouwa op t Eylandt Oma, die van Tha op d'vlaggers
en lattabalooy op sram tegens ons op te hitsen, om met ons in
oorlogh te geraacken, wel voort en sulex geschiet onse macht
daar door versweckt ende hy verstarkt soude worden, want sy
onse vlaggers meer vresen als die vant Cast: door oorsaeck
door den baut cloucker ende gauer volck is, Ja halve Boeren,
doch en heeft met anders komen verrichten, dan die van laato
hoofden op booy ende haarre gehaalt hebben, daar tegen die
van Booy doch sonder consent alsoo haar Ander maal prepa
reeren, sulex d'Fraeesen d'onse waarschouden en mede wor

daat waarin 4 Hoofden van haar Bequamin, soo dat sekeris
Capt Hietto onderschijn van vruntschap syne Parsonagie
met wijnich gespeelt heeft, daar ouer veel kamer om syne
valsch heden te ontdecken. Vuyl gemaackt sullen worden, en
eyntelijck met sijn Complice Loon naar werken becomen, doch
met soo oft t mierendal symuer favouritē, Ja de sulcken die
ommers soo slim zijn als hy syn door moorspractyck waar met
ick mit en wensche bischuldicht te wesen oft oock met Beschuldicht
Canaworden alsoo d garmne nuit gekent en sijt den dangh ontsponden
alsoo datt diesen Amboijnesen oranggaro die alle werelt wil regeeren
door symen hooghmoet mit wijnich by den neus gevat en is, ende met
syne mtree een Prieuel der moorsen valsheyt die hij meynde hem
minmer te loos soude wesen: bi Comen heeft, welcke faulte te grooter
is door oorsaack ick hem eer hij wederom van Amboyna gmek vraegt
waarom Caros mit met gesonden hadde alsoo hem niet Beter als
Capt Hiettoe oordeelden, daar op antwoorden hem noch wat op
Hietto houden mosst, die nu vry gelaaten ende gerelaexeert is, doorteren
ende Niemandt anders ons Tegenwoordich alle dese Moeytin aange,
daan wort, ende wy door symer relaexatie mit mier dan te veel
Rusie sullen gevorder, sulex de Comp: mit anders dan Costen moeten
eyn ongeval en sal causeren, dus vertrouw dat syne: voegens de
Cust van siram en tryck van Hietto Contentement sal neemen
ende ick betoont hebbe, dat wijgens gem: quartieren gouwerende myn
Gouverne dervor gedaan hebbe, ende dienaangaande niet te reprosi
seren en sij —

Wat apparentie datter sij tot de boeren sal gem: Journaal Comen wetwys
en blyven wij oock onschuldich: wijgens den dienst der alle Boerssen.
van si soulou om ons Exploit op Trangh te helpen verrichten —
Namintlij op horlon Norlo en tabinalo alsoo door de selve die wy
mijnden ons tot gedaan waarin, soo wel de Boeren als wij verra,
din syn, sulex bierachtucht wert door den Cominck selffs, die daar
naar verstaande dat wij daar gewest waaren, dort moytlyck
gebright Manck gaande mit 125 a 300 man ontrent Caybobo —
gecamin is, en dort vervolch van die van Guimilasa maar met
24 man aant Castel gearriveert, die ons verclaarden geen boode
ofte van myn gen tiecken vernoomin hadden, doch verstaan dat ick
aande Negerye Pulo Popeloy ende andere mde bocht van bobt
ende op Caybobo welke Plaatsen hem aff gevallen waaren
hadden gesonden, en soo wel wij gabuseert en bedroogen, dus wt

Dese Reden in genouchsaam te besluyten sy dat sy soo vremd van ons niet en zijn als vanden Heere syn Wel herte wollen voordragen, gerent het seeker is dese Luyden sonder affectie soo veeren medeyelycken werck, alsoo bevinden haar op eenander oorsaeke te woonen als voordeen in meenden met honger en Cummer niet en Comen Marcheeren, als met insicht om eenvoudiglyck onse vrijmoedigheyt te gemoet en den naam vande Olifiras groot te maken, maar dat vanden heere wiert dit alles op eenen bot sal Comen geschieden, ende dese Luyden haare minsche: Amboynesche gebreeken niet en hebben. — soo is hy veer verdoolt, dus sigh ick door Aeboijna Experentie dat dit, en met alle andere Heeren sy min tyt moeten hebben — ende syne Consultatien daar over met Predicanten en andere die haar met verligen en soude aenin Bock daan te wollen spreeken. niet en acht, des noch maals segge dat Godt door syne genade dese mensche mitter tijt tot de waarre Beteringe sal en wey Gentlr van haar durst sullen Comen. —

Dat sommige Meenen, ick groote diseyne en Castel ende Locht gebouwt hebbe, daarin wolick sier gaeren, t'myner Bekennen, ende des te meer geaspireert naar Amb: te gaan, op hoop dat de Comp: naar myn capaciteyt daar soo danigen diensten te doen, als by eenige myner voorsaaten geschiet was, met insicht om niet alleen den stand van Amb: te versieckeren ende vast te sitten, maar oock die van Banda alsoo geduerende t'opper Commis amt over den stand van Amboyna myn meeste Residentie op Hetto Lorhoe en Comp: onthoudende soo daanige affectie en notitie wegens alle ongeligen plaeffen hebbe genoomen, dat myn docht door geringen middel ende meteleyne Macht niet alleen ons in staat wel te voorsieckeren was, maar veel volckeren onder ons gebiet te brengen waaren, daar op myn saaken hadden aan gelicht, en verhoopt de Comp: goeden dienst te doen — Sulcke myn tendeel entstaan is door mlantschen oorloogh die voy tot myn tenu vanden nagelhandel, geduerende ons gouverne myn susiet syn geweest als eenige myner voorsaaten, ende alsoo het meeste het minste vorgenomt hebbe, dirhalven op ander Plaatsen mot ten naar taaten t geene wel voor niemens geweest vogaen te verrichten, dus mede verstaan mot t worden dat myne Consepten al ander minschelycke gebreeken suiet syn, ende myn in myner Yever, eer, in plaats van schande behoort naar gesproot te worden —

1 ende voor myne p.r. siculiche tot jn te logg.

Oock veel Jaaren heeft myn thoof gehangen naar d Eylanden Seram Goram en daar onder sortieren: Plaatsen daar aan Amt sond: Enige mieten is geligen. maar gants durstich en voorderlyck voor:

den staat van Banda, om Malcanderen des noots, versende, t gense
Jaar door t' Comen assisteren, ende gewisse Rovysen toeleggen,
sulex wederlyck met Contrarie Monsoen soo met seramij vreede-
lyn, morie dagen kan geschieden voorwaar een treffelycken middel
voor t voorse soo Oostelycke Gout Mynen der halven tot soodanigen
Exploit gans geaspireert ende soo ras op Amb: arrwarden —
Datelyck getracht vruntschap ende alliantie met de Olisivas van
Kiffmgh ende By gelegen Plaatsen t' maaken, die haar door
de naetschap van olilma mede de Beste vrunden niet en-
en waaren: doch wt haar Rapporten bevonden dat geene Blanke
haar op eenigen swarten moetten verlaaten, alhoo sy veel tyts swart
voor wit aan sien, ende haar seckerlyck m bilden dat wy bragen
Comen versetten, en minder Curagie hebben als dickmaals betoo-
haaren voorslagh schen soo lichte wysen van seram laut te-
vermiesteren, al oftmen met Cousen en schogten aan landt en in
haar starckte geloopen souw hebben, dat seckerlyk soo stal gehou-
hadden, soo niet geschiet souw hebben, ende voor onsonmogelyck
sonder geschutt in haar veste t' koomen, doch alle desen dienstt daar
van geen vermaan gedaan was, ende wy niet en wisten datter waren
door haar verloopen ende ons t'n Bisten gegeven, soo dat sy den
swarten aert volgen, gaaren een achter deur oyen houwen, de
resolutie van dese zoarts gaan was al genoomen. eer daar-
toe order van syn E. Exquamen, alhoo wy ons door langh achter-
blyven der Jonequen die in Amb: niet en verschenen vastelyck
m bilden, sulx achter hoede als t voorige Jaar wel tom dertewaart
hadden genomen, sulex ons ontstont ende sy m ons wt wesen van
Boeno daar haar onthouwen hadden, op donderden, sonder dat
waarin voorne mens gewelt voorder soo naar Goram ende ande
Plaatsen t' gaan, om alhoo de selve onder gehoorsaamheyt van
onsen staat t' Brengen ende gem: Jonequen t' soueken ——
Dat de Gouverneurs haar oock vnde Redelickheyt hebben laaten vinden
Blyckt wt het Rapport van den schyper vant Jacht van-
Barent Jansen die versocht is t Rantsoen der geeischte slaven
voort Ast: Amb: darrewaarts t' vollen gaan ende een gedeelte
dessyffs t' ontfangen, sulex door t verlooy vant Monsoen niet
en heeft Comen geschieden, ende alhoo desen persoon wesende
een oryman niet aan en gmick, ty meer overthoop geseen Echter
voor de Comp: daar op te letten ende t' stant van Banda gants
Dienstich, door welcken middel onsen staat m dat gewest gebeterd
verseckert ende mitter tyt een groote quantiteyt Cruyderen —

^ aesoo gesegt en soeckerlijk daffirmeert derts

Bandaan getrocken souden comen worden, gem: Eylant meer dan 30 Correcoren kan tzee brengen bouens haar boeren, dat alle samen heydenen syn, ende zoo 3 a 4 maal soo starck als de Mooren, —

Dat ick getwijs gerts verhoopt hadden wegens de Papoischen Eylanden, tot welcken eynden door myn den Jongheer Comiet die nu mede possessie is van seram laut mit eenige presenten sonder lasten der Compe derrewaarts gesonden, ofte door hem t'eenige tijt eenigen dienst souden becomen, daar aan ick niet twijffele. Behandt hy soo vroom van mborst is, dat ick niet en geloof veel van syn Humiliteit onder de swartinte vnden syn den Oranga van Kiffingh die hem daar gebracht hadde, gaft hem grooten hoop, ende alsoo door de verandernge vant Landt hadtse sueck was geworden, doch nu wat aande Beter Landt en soolanghet mit Latier was, begeerden d'oranga met hy vant Landt soude gaan

Dat ick wegens desen persoon ende syn landt oock kastelen ende locht gebouw hebben, waar niet vreemt, doch hebben mynue.

Desijnen des aangaande mide ten gorden getindeert, ende was van mijninge ende hoop ick door hem, oft voor de Compe: oft voor de Heere van Amb: ende Banda den Handel in slaven ende Bast Maseij soude hebben geobtineert, ofte hoop door desen Middel de Javanen soude rechter Bijven, die eenelijck daarom daarcomen, als oock omeen Clijne quantiteyt nagelen Nooten ende foelijé die haar toe gebracht word ende op sommige Plaatsen op seram vallen. —

Het tweede insicht was om onse Macht door desen papoen te starcke haar sacxersop onsen Bodem te verleenen, de gevangenen diesyden Dijmilaba synue onderdaanen, Namintlijk Ramb: Lisidij Eranga Mamiego Kelangh Bonoa Assa Soedij en andere als handuck maken te Ransoenen, ende als slaven te houwen, Lulex door ongelegentheyt is voor gevallen oft bij ons geplicht, Cbiloken middel soo danigen Attractie en verbaastheyt by onse vyanden soude vergoeckeen, Datsoij noijt meer als hier door, te water soude geroeert worden ende en geen vrijschers in Leu dorn kyken, alsoo sy haar op desen handel beter als yemandt ter werelt verstaan, en wat ongerieff dat een Moor heeft als geen vis kan becomen, salick een yeder dieet Bekent is Laaten oordeelen, voorder was myn oogh marck door desen Radje Onen Edie van seram Lauwt Goeram ende Begelegen plaatsen van seram Alsoo hy een doot vyandt vanden sylanter art is, die daar ende ontrent seram door sodorn des Cijnnen van Todoor Jaarlijcx hem geet, hebben hem te meer tot ons gesocht te animeeren.

Coandt sy hem gedurende myne Gouverne aan Caracklit 2 broeder
een Correcor ende Chamjan met slaven hebben afgenoomen, die
voornemens waren diser Jongen Commer verlossinge te Comen —
Procureeren, ende noch boven sdien naar syne vaders negerie af
geloopen, ende veel volck naar tydoor genoomen, soo dat ley daar
op tiletten hebben, ende ons van diser Portugeesche vijanden —
Comindienen, daarmede alsoot heyderen, sijn Beter als met more
ouer wegh sullen Comen te muer soo sy haar access als hier vooren
gesecht is zullen gumen, vande slaven oft gevangenen ontlasten
Daarmit dickmaals verlegen zijn, ende gudlyck zeeten waar lucht
boven sdien sal mitter tyt onderleydt Comen voorden, oftmen van
Dat volck haare waart ouer sou Comen trecken ende ons van heyd
in plaats van Moorenduinen, dat syn de Redenen dat ick getracht
hebbe hem al ouer langh naar syn landt te senden, doch geen —
Correcoren Comen Mesen, sulex t' voorleden Jaar van seram
laut geschiet is, van waar minder als 2 dagen tot onen geschiet
kan worden, ons ander maal segge soo sy in Amboyna ende Banda
memmen te Blyven, moeten dergelycke Middelen gepractiseert
voorden, oft soy sullen eer zo ymich Jaaren te Cort comen, ende ons
silve mit da Mooren bedroogen vinden, ende ter Contrario waart
mit vrijmpt soo Amb: met een Redelyck quarnisoen versien
wirt, ende wy tot de helft vande Amboymeesche Macht 200 a 250
Soldaatsch wettigelyck bij de Correcoren mocht gebruycken, wy
souden daar mit niet alleen mede by gelegen plaatsen maar die
vander handt zijn soodanigen vrees veroorsaacken, dat eerlange
machtich ende gevreest souden voorden, doch dat sal qualyck bij —
eenin 2 a: 3 Jaargen Gouverneurs te verzuchten versien sulex
ick by Experientie hebbe ondervonden, alsoo niet tegenstaande
dat Amb voordesin 9 Jaaren gekent hebbe ende op alles goet regart
genomen nu noch 3 Jaar heb moetten leeren, ende almenderlijd
Jhart geroomen heeft, dyt is om vertrecken, ende by de in voorder
daar naar voorom wt vluchten gesocht voorden, waar door —
Eyntelyck oft Jonghst soo ver sullen Comen, als mit erst geweest
zijn. —

Dat hier vooren aangeordenden verhoogt voorden stant in Amb wel
zal voorsien te vordersteren, daar aan moet niet getwijffelt voor
soo vaamder een Redelycke Macht Dertuwarts gesonden —
wort, ende de selve een Nat Mossen ouer Continueert, alsoo daar

Ogeloth moet worden, de Sterckinge des Landts soo danige syn
dat de Moresson waargenomen moetten sijn, ende wy ons bydoyen
vanden ofservual moetten dienen, om Corcorren zeil te versekeren
ook moetmen weeten wij by eenen Generaalen oorloogh ongelt
grooter voordel hebben als andersmits, Regenen sijn dese sijn dat
geen van alle d'onderdanen van Quimilla ja Namentlyck
Morlit Intouwalie Hattouwa, Camb, Lyssidy Erangh, ende
alle haare Leene Regeryes daar onder sortterende, en comen,
Even off sij moetten haare sagouwo van Iorhoe ende de Regerys van
Amnen, Iocky, en La-ala, Caybobbo Alen hebben ende Bd. faulte
van sulex Mort de Lelve Prouisie van Maniezo, Kelangh
Borro ende Bangaey koomen, dat an groot ongerieff voor dese
luyden geeft, des te geloven Staadt sy door Continuatie van oorloogh
t'hoofs onde schbotsuiten comen leggen, dus hier wtte besluyten
off ons aande vrundtschap van die van Iorhoe, ende haare cleen
Regerys geliegen is geweest off met Namentlyck soo wy door dese
luyden hulpe meester van Iucilla hadden comen worden, sulex
noch te hoopen staadt en soo wy zoo geluckich sijn metter
haast meester vant veltsuiten worden, wandt nu ondergem:
starckte haare Corcorren bevaarch, daar met op onsen Bodem coom
alwoy wat Lyn; derhalven sier licht aff gemeten, dat ons aan
voornoemde Plaats ten hooghsten gelegen is, want wy door
desen Conequiste Meester vant Landt Iullen worden, ende aller
doen watselver wullen, laat ons voor een Jaar off twee in eenen
suiren Appel Byten, daar na sal t'sort Omen en seckerlyck
de Guarmsgenin soo veel Omen verminderd worden als nu
wel behoorn vermeerdert, det mot ommers off vrough off laat
geschieden, daarom biest het Yser gesmeert ter wyl het heet
is, wandt wy seckerlyck vande Mooren bij westen
wanneerlla geen deech sullen hebben, ende ons altijt vande
selve alsoo Negotianten syn, in haar hart ende haare
Provisie elders haalen Moeten, ons de Nagelen van achter
ende voorn vervoeren sullen, dus daar op, de Letten ende dit
eenelyck Pe. Memorie op off syn E: daar van wolde dun:
Ve.

E: Erintvesti Man zaftie wil wysie inde

Ste.

Gestrenge Heer Bevelhebber mede genade van Godt Almachtich, die sijne voilsaarenin langduerige gesontheijt ende voorspoedige Regeringe sedtum int Cast: Batavia Rij

E: Erentveste, welwijse voorsiemige, Zeer discreet ende Gestrenge Heere.

Mijn Heere.

S'sedert ons vertreck van Batavia is op de zoragie niet sonders gepassert, Eenigh sijn wij meer door stroom als wint tot het Eylandt Borro gedreven, Alwaar sijn Gaarne volgens sijne mede gegeve Instructie onsen last gevolcht hadden, dat heeft sulcx door Contrawint ende stilte niet geschieden Commen.

Even soo wijnich hebben het vergoten Bloet van Orgoraal schot drie soldaten ende een Chinees op't Eylandt Amblauw komen verrecken, Twelck ons den orangg: Ayman, voor desen van Amblauw gevluchte en Tegenwoordich op Lariecka woonachtich door d'Heer vanden Hirevel om gem: Moort te ondersoucken afgesonden, door den Sengadie Lomietto met Hulp, eenige van Amblauwesen, geparpeteert te zijn Rapporteerde

Langh bij te houden dachtons voor den stant van Amb: ondiepstich te mier alsoo door gem: Orangg verstonden, dat den Heer Gouverneur op ontrent 30: a: 32 dagen verleden met de Amboinese Hongie het strant van Lariecque gepasseert was, Item dat bij den Quimelaba groot preparaatie tot zee gemaackt waren, derwaarts oock alreeds een Corrieor van t'Eylandt was vertrocken,

Voor desen Consideratien gemoovert hebben goet gevonden onse Reyse
meer Amb: te vervorderen, als Blyckt UE Resolutie daardier
getrocken —

Op hoope vant geroinste wilt te treffen waaren wij zoo seer om de oost
gedreven dat heel beneden Rossemive vervielen, ende wederom naar
Amblauw te wenden genootsaackt waaren. doch sanderen daachs syn
den 5 Jan:, heeft ons den wint soo favorabel gedient dat des avonts met
devloot voort Castel Victoria zyn gearrivert wt gesondert het
Jacht Bat: twilet het gadt Missende. eenige dagen naar dato voor
Papera ten ancker is gecomen, —

ontrent Maccassar is door t Jacht de star een Champan daar van volck
mit gelycke vaartuych ontvlucht is, ververt, Inhebbende Party —
Cattoene gaaren en Javaense Cleedgiens: de welcke Bij Publyc que
venditie 5510 R: gerindeert hebben, waar voor t Comptoir Amboyna
belastert is —

Een dach oft twee voor ons Arrivement was d Heer van Heuvel met een
gedeelte zyner Hongie thuys gecomen, Ende de rest is naar ons gearrivert
Ende had d: Gouverneur den Quimilasa mit 24 stuck Correcorren
op het straat van t Seyt Aende voal gejaacht, doch zyn Bij nacht
alle geschapeert wt gesondert de groote Correcorren van Capt Hiello
de welcke door d onse onbequaam versende, verbrant is, twee mitale
stucken en een Saacker waaren by haar achter gelaaten die door d hiellers
op Seyt gebracht zyn Ende een d: Metaal den Party van Combillo toe,
behorde wederom gerestituert —

Zo haast op Amb: waaren gearrivert, hebben volgens UE order den Raat
doen beroepen, Een secreten Raat geformiert ende onse mede gebracht:
Instructie gecommunicert, Waar op dan gearresteert is geworden
dat minde starckte Luculla mitalle rigoreusheyt volgens UE order
aantasten ende Belegeren zoude —

Ondertusschen hebben Lieden naar die van Hiello gedepescheert die de haare
mit goet Bescheydt wederom aan ons zoude protesteerende mietand:
als tot een oprechte vrede genegen te wesen, Met hoope dat door
onse komst iets goets sal vertricht worden —

De Besendinge naar Seramlaut ende Goram is door gelegenthe yt ouer
Banda, en langhs de Cust van groot seram gedaan, daar den gant:
schen oosthoek in Roere was, die van seram waaren meest op de
vaste Cust en goram verdeelt, Der halven soodanigen Macht niet
Conde vinden als wel Beboorden, Tulex dat maar drie st: vaartuych
van daar is gecomen, Ende Thien Correcorren als Arangb: vande westelx
Plaatsen waar mede Capt: Westerman erst den 19 Maart voor
Luculla verschenen is, mede Brengen ontrent 600 Mannen]

Om d' Assistentie van Banda hierwaarts te brengen hebben om
ons 't Naval Macht bijeen te houden, omnodich geachtten
schip derrewaarts aante sinden, alsoo verstonden dat door de swaet
guarnisoenen aldaar, soo danigh stercks als wij verhoopt hadde
daar niet soude kommintrecken; dethalven 't Jacht de Parel
toebehoorende Maarten Jansen vogel hebben den H. Nicolaij
W.E. Missive toegesonden, en naar vermogen de voordeden ge-
recommandeert —
De welcke de saack soo danigh hierst bevoert, dat ons in Orten daar
naar 't gem. Jacht de Pelrel mettens een Boyer met een Comp.
van twintigentich soldaten toe gekomen is —
Naar genomen Resolutie van den Tocht op Lucuella, waar toe ten
laatsten den 15 Jan. geprojecteert was, en waar tusschen alle
die ijstige Preparaten waardich gemaackt wierden, hebben aan
al onse inwoonders en onderdanen gesonden, deselve gelast ende
gerecommandeert haar tot den aanstaanden Tocht te preparereen
De welck mit tegenstaande de vrevelmoedicheijt van eenige
Namentlyck de van Vlassers gesamentlyck, gelijk voor desen
verschenen, en een dach ofte twee naar den Bestemden tijt gecom-
mandeert zijn, sulex wij naar de gemeene geruchte, met begin soo
goet met genomen hadden. Echter hebben haar met bij een komen
met anders als voor desen bethoont, Int geene daar in bestraft zijn
hebben haar geexcusiert, sulex dat zij nessens ander menschen ook
yet wat tot haar verschoominghe weeten in te brengen —
Om den vijandt te Abusieren dede de scheepen ende Jachten voor wat naar
Hetto verstijlen, de welcke door ons tumich weder en Noordelycke wind
aldaar geen klein Perijckel wat gestaan hebben, gelijck U.E. door
mondelingh Rapport vanden schipper Jan Jobrantsen Breeder gehoor
te verneemen.
Mette Oorsaken hadden ook geboojt het landt van Hetto aan te doen
maar als Boven, door Godes weer en wint belett, hebben een anderen
weegh moeten kiesen Tot dat eijntlijck den 25en January met de gunt
sche Macht voor Lucuella gelandet syn ende leger geslagen hebben.
Het leger voor Lucuella Redelyck gevestet zynde, Hebben geconsideeret,
d'E. Gmp.s standt grootelycke voordelijck te zijn by aldien het
landt van Hetto in syn voorigen standt gestelt ende Bevredicht
konde worden, derhalven mij met advijs van U.E. Heeren Gouvern.rs
Persoonlijck derwaarts hebben getransportiert ende godt loff eenige
goede dienstijn sig beginsel te wege gebracht, gelijck wat nevens
gaande dagh register kan gesien worden. —
Ofte myn weder komste in het leger bevondt dat aldaar veel ziekten

Als Berberij, Buyckloos en diergelyc. t'Crachtich d'ouer
handt namen, ende zoo danigh grasegrde dat onse Macht door veel-
voudige sueckten grootelycke verclantreas, Ja hebben Godt Betert
de gemintiomerde Plaagen soo dat ick d'ouer handt genoomen dat
op 15en Maart Passado soo alle Preperatien om het Malayscheguar-
tier vanden vijandt aan te tasten bij gemien Advijs van alle de Crys
officieren gedifficultert is ende ick assault op den vijandt te doen, offeenige
verouerde zieken gevoegelyc te komen Besitten alsoot getal onser
soldaten tot ontrent vier hondert vergsmolten waaren.

Door dese ontstaane Swaarcheden gedespereert wordende eenich naarder
voordeel op de belegerde te bekomen, hebben Raadtsaamst gedacht,
onse Macht tot de destructie der Nagelbosschen te gebruycken, der-
waarts aan in aller haast met alle de Grencoren en Partij van hond-
tsomtich Soldaten vertrocken ben Ende is t'selve soodanigh ons gelukt
dat in ertsten tijt vijftthien Negerijes met ontallicke Nagelbomen
t'eenemaal geruineert hebben, en op 16t Maart weder voor Lucilla
gearriveert hebben, alwaar ter stondt het op breecken vant leger
bij den Raadt gerisolveert is, Bevindende noch twee hondert ende twa-
entnegentich eenichsints welvaarende Soldaten van ontrent seven-
hondert daar mede voor Lucilla waaren gearriveert, Ouer het voorder
gepasseerde geduerende de Belegeringe Refereren ons aan het Jour-
naal en schrijftelycke advysen die V.E. door den Hardere tot com toe-
gesonden worde.

De gantsche Cust van Seram is Alsgesijt door de Quimelasaas
goit gunstige t'eenemaal in Roer gestelt, daar noch dagelijx gearbeyt
wort, ende de Mooren zoo veel mogelijx is haar saat strojen het op
breecken voor Lucilla sal ons oock in geenen deelen voordelyck maar
ter Contrario gans schadelyck zijn, Soo doen wij dan dagelijx devoir
onse Bontgenooten, vrienden en onderdaanen mte prentien en geloo
dat nooyt onse Rechte Meeninge geweest is Lucilla te vermeesteren,
maar wil ons voor gem: Plaats te Legeren ter tyt alle des Quimelasas
Nagelboomen daar ontrent geraseert sullen wesen en Alsoo t'selve gu
defficueert was ons gants ongelegen quam des Quimelasas Fort
met Bloet storting te vermeesteren, alsoo ons doch omuitwas-
ende Sorten wilde maken ons geen ander Bequamer gelegenheyden
ont Braacken, doch ons drysende Sorten de Beste Estimeerden.
alsoo met de sielue bij alle Quaatwillige komen konden ——

Es is Sulx en waarachtich: Heere dat wij den Quimelasa mede
destructie der 15 Negerijs en het Raseeren haarder treffelycke
Nagelboomen en vruchtboomen, soo danigen Ranck en ongeval
hebben toe gebracht, dat wij sustineeren dese Luyde t'selve haar
leven niet sullen Cunnen verwinnen, hoewoot den Quimelasa

Deser Pilaringe, oft hij schoon gevoommen. Blyft; Smarten
Zal kan bij alle verstandigen lichtelijck geoordelt worden, sij
souden noch veel hebben Commen wt Rechten, soo ons Godt niet
mit Merckelijcke Sieckten en onlust der Amboynesen hadt gesocht
Zoo haar Jagen Tydich geschiet waar, agast verdragelijck, alsoo
haar trevailidas groot sijn, en qualijck tijt om te rusten, hebben
daar verschrijde andere onlusten van Nieuwe en ongebonden volck
door impertinente Maniereen, van dorn Bij Commen.

Bijnich Borrijn sijn verscheenen als eenige vande Naastgelegen plaat
al hoe wel ons groote hoop tot de selve was gegeven den Cominck
van saulouw segtmen door Radja Orlat, op Oulat in de Wlassers
woonachtich, op gerockent te wesen, die van samm. t heeft niet wilt
Comparieren, die boven dat noch het volck van sisoytou, alsoo hij oor
wt geromen was, gestut en mit hem naar Lissatta gevoert heeft
Kitchil laceman, was mit veel swaarden en Gongen door Last van
den Quimilasa mit gebrighte van lisbatta verschenen, om daar
sijn Jarsonagie te speelen, doch t is sulex dat haar wel hebben Comme
deren, ende genouch te doen hadden den anderen hoop in devotie
te houden, waar midt Preuve genoomen hebben, watmen met
een redelijck getal werck sijnde kan wt rechten, t sijnde voorwaar
ongeloofelijck schynen, Ja kan myn selfs niet genoechsaam verwonde
ren, vant ouer groote werck dat in soo korten tijt verricht is, doch
de Cleene distantie alsoo d' Negerijs ducht Bij malcander leggen
en t gantsche Landt seg Birghte Boiplandt wesende heeft ons
zonder Langh te soucken veel geholpen, daar Binnens bevon
de Bossen soodanich dat de Boeren haar selfs vet thoonden ende
de toppen door haar groote mede Valeyen ende Birghte wtmuntten
behalven dat schoone Schinvelden mit ettelijcke honderten
duysent Bomen beplant waaren, Sulex dat in den heelen
Bocht tot Lucillatte de Negerie hoorlongh sijnde nauwelijcx
twee Mutsquets schoothte van daar t welck maar wijnigh naaist
gecht, restreert, Item de Negerije, lockie die om Redeyen van onlust
ende andere in onordentie hebben moeten verschoonen, als breder
P. Journaal kan naargesien worden, volgens mijn sustenu ist
geloovelijck dat d' Amboynesen mit handers als wt Quere
Greese van dese Plaats oock te moeten aandoen, haar reyse
naar huys bij alle Middelen, hebben verhaastet, wijnich
gemengenthrijt konde tot gemelde Negerye aante tasten bemerck

Mijn Heer Hoo geoordeelt soo wt dat alle de gevluchte van onder
Quartieren alhier als op de starcke Plaatse vergadert
waaren, soo was haar oock in verscher Memorie dat in de voori,
ge destructie vyff a 6 Mannen voor meer gem: Plaats door
gebleven waaren, ende alhoewel naar 't seggen van yder
de Machtin Silven tyde twee etmaal aldaar vertoft heeft
Zoo vertoont sich echter int hangen vant gebergte ende ront
om de Negerij een schoon Nagelbosch, ende soo sich laat aan
sien, kan van de Nagelvalei gevouchelyck de Negerij beton
min werden

Gedurende de Bouengem: Destructie, hebben ons verscheyd
Booden wegen den orangq Borlangh ende die van Sijl Komen
Vinden Ernstlyck sollisterende dat myn mijn Heer Ersten derre,
waarts wilde vervorgen, sulex mit de gantsche Hongie
naart op Breecken vant leger geschiet is op ons aan Compts
aldaar heeft den orangq Borlangh nessins mijn gem: Orangq
hem mde Logie vertoont, ende ons alle vruntschap ende goede belofte
gepromitteert, daar Benessins versocht dat de Amboynesi
Hongie wilde doen vertrecken, om haar onderdanen alle oorsaek
van Claagen wechtneemen. Sulex haar tot antwoordt mit ter
wederzijde geconsentiert hebben, d'Amboynesen als die naar
huijs verlanghen, en de Hettoesen als die Eenige schade in haar
Bosschaio vreesden, Te meer heeft ons dit Berichtt dat meer
orangq: ons affirmeerden, dat soo haast die van Waseamij, haar
wil getracktiert houden, tierstondt mit de tot de selve Resolutie
komen souden

De Bouen sijnde Hietorsen Hoofden onderstonden soo veel quaats
te berocken, als mogelyck was, echter waaren sij Comparant
van de goede genegentheijt tot de vrede t'eenemaal verseckert:
Ja soodanig dat bij alden gemelte Hoofden in haar Boosheyt
persisteerden, dat gesamender hand daar toe Remedie Zouden
Vinden, tierlek noch een volijnich mit Patientie moet aff gewacht
worden, op hun versoeck van de Plaats om haar Negerijte
bergrypen, hebben haar desilve achter de Logie onder de Classis
boomen aangeweesen, daar des Anderen daags al mde tumtich
huijsen van Redelycke groote begreepen waaren, soo schen
bijverde de saack grootelycke en de statueerde een amende van
thyn Reaalen van d: voor den geenen, die sijn woninge bmns

Den tijt van een Maant niet volmaeckt sal hebben, soo datde verder ver Compts van Godts mort verroacht worden, ng dattet sichlaat aan sien ussi Alles gorts te verhoopen, de luyden brengen dagelyxe haar Ertetaaren mdi Logie te Coop ende begin nen haar Nagelen te Lieveren die voor Dato maar twee vaatin volmde Logie waarin.

Den Orangē kackjally is volgens versouck van die van Cpelsop t Comptoir Hietto in Bbroaaringe gesonden, soos hoofe ende toesiggin ge van syn schulden te voldoen, als veel en verschey andere Consideratien soo Cn Journaal en Cartcuiliere Memorien hutnrffens gaande kan gesien worden

Het gantsche groeder hutterien inclineert tot relaexatie van Cap Hietto, ende ofin baarin haar syne groote Maerkschappen en vrienden alle syne verlossingen Procureeren met presentatie van Cortalinge Zymer Schulden ende trouwe onder Suffisante offtagiers, Ly verhoopen en vertrouwen dat syn vaders gedaane dienste, ende syn Jonge onbedachtheyt bydt Gulle in gesien voorden, ende alsoo noch bij leven is, hem pardon neren, waartoe haare gesantin aan VE E: te mogen senden versoecken, sulex haar gewijgert hebbe, dan myn wederom ouertrygherde, dat haar door d'Heer vanden Hirivel ongelz bitir presentatie was gedaan, te vorten wanneer aff quamen haar fortin demantilieren ende zyne schulden Betaalden dat hy datilyck gerrlaexart Zoude worden, Alsoo maar ter oorsaake synir schulden in assarentie was gestelt hebbe daar op hen lieden tot antwoordt gedent, Wanneer ons de Preuve van haar wil doen sal blyeken, verder op haar versouck soude gilith worden sulex haar gantsch aangenaam schien te wesen en Belooft hebben aan allen Cantin onder haar en zyne vrien die in grootin getale syn, haar Best te doen.

Baros ender Huttische hoofden ende den Grootsten Belhame heft groote marstichrijt gedaan de ordemdelinge onder Sreeker Conditie te bierlgen een Fort op den hoeck van seijt te liggen, de Corleke Cooplüyden synde, daar toe niet verstaan Condin.

Ist te gelooven dat den quimilada hen lieden tot een spiegel dient datmen mit fortin te liggen de nagelbossin moetan presroeeren, den voleken de sterckte Lucrella niet gebolpen

zeeft tegens de Meergem: groote Instructie, die nu onlangs
in Zyne Nagelbossen is geschiet, soo dat voamiet de rest op syn
envirwachst ook een Beurt zyght den Kimilaba syn hoofd
mitmier sal hebben te breeken met de Nagelen en vreemde
Potentaten op symen Bodem te Noodigen —

Ingelycken gestaltenis het met de Huttoorsen, Want soo wyerns
telyck mit haar Ruynen wilden verhaasten souden mogelyck
zyn alle haar Nagelbossen in den tijt van een Jaar te destrueeren
gemerkt desselve met de Nieuw gemaacke Negerys, maar by
een ontrent haar oude en verloopen Plaatsen te vinden zyn, die
in geenen deelen, beschermen komen, maar mit de genderen
Haarder Plaatsen vrouw en kinderen genouch te doen hebben
Jedeerende deese Huttoorse trouwelen hebben haar Tamahutto
missen mit Radja Mamalen, eenelyck vroom ende ontrent het
fort wantrouw onthouden, Eenige Negerys daar by gelegen.
heeft den Quimilaba onlangs voor onse Compts verbrant ende
d'Inwoonders op leaorlye ch Capda ontrent malcander gelegen.
verdelt vervoerende door misvertrouwen d'orangg: Waalluere,
ella, —

Den orangk Barmile, ender Primsipaale Hoofden van leaorlie
Casyn van Capt. Hutto ende mit gelycke Maaghschap aan tama,
huttomessin verbonden, heeft myne vastelyck Geloofd dat syn
Quartier tweyck den Quimilaba groot gedoor geeft soo mogelyck is
tot Redelyck hryt vermaanen, en op Hutto Tamma ontrent
het fort wantrouw mitter woon brengen sal, In summa de saacke
syn alhier tot groote verandringe gekomen, doch verhoopen deselve
met Godts Hulpe tin mesten dienstevande Comp te Redden —

De van Iha, Hatouwa en Laato Haloy verderstreeven onsen staat
even Hartnerkich, Gedeerende tleger voor Luerella syn dagelycx
mit haar vaartuych op onsen bodem wt gaaren gevoert, ende ver,
scheyde persoonen gevangen verch gevoert. Nie Jonghst de groote
Correcor van Tetouwaij vande tocht naar huys keerende hebben
mit seven Correcorren en twee Masoulis den selven aan getast
maar dese mit een Mitraale stuck, bassen en acht soldaten ver,
sien heeft hen lieden soodanigh gegroet dat in Plaats van beuyt
eenige dooden en gequeste daar alt gebracht hebben, Zonder ymant
van d'onse beschadicht te worden —

Soo van verscheyden Persoonen verstaan synd vlassers,
doch mit al vry wat wanckelmoedich, waarin om quader

Voorts comen nootsaackelijck dunt versien, t voeck mynsoordels door verdruckinge d'Thaersen moet gepactiseert voorden, want zoo langh dese dommineren, kan noch sal den stant van Amboyna geensmts gerseckert zijn.

Van de Natsie lauwers hebben Beter vertrouwen, hoewel geloofbyck is dat neffens d'Vlaessers tot rust genegen zyn en vande gestadige Jachten souden ontslagen te wesen —

Die van oma houden haar wil, Evenwel bemerke dat haar den Arbeydt van gestadich Rojen neffens onse Amboynees vervelt —

Tweden Raadt is voorgeslagen oftmen ouer 14 a 15 dagen met d'Floorxse soldaten oft schoon t getal Cleen is, met Ttoas behoort by der handt te neemen, daar toe Flattouwa Projecteert wort, dan is tot naarder gelegentheijt in Bedenckinge genomen onderentuschen laaten door die van Oma en Abora der hallouwa gelegentheijt zoo vrel mogelijck onderruijsen, —

Den 1e desr bekomen tydinge van Combello dat geden 9en snachts ontrent kelangh en Mamiego 2 ystx Jonecken haar verthoonde daar tirstont d'Jachten Mocha en Zon met twee Salouijen onder seilen, doch ouer mets stilte, syn altsamen geeschasseert en voor daagh tot Reede voor Combello gearriveert, een groote Jonequ wegsondert, d'welcke syn Boors weder naar de Mamiego oft kelangh stellende, met goede Hoop van ouerwinninge doort Jacht d'son vervolcht Bleef. Het gem: vaartuych bestondt in 14 Jonequen, 3 regats wyse mett peme onder drije Vlaggen als Admiraal vuit Admiraal en schout bij nacht, met top seyl ende Boechsprietin versien, d'resterende waaren Garabs ende dergelijck Javaans vaartuych, doort Arrurment d'sr Jonequen is ofparint dat d'Aingehouden vant voorliden Jaar met haar geprocureerde Vlagten bij alle Middelen sullen onderstaan te vertrecken, t welcken Respect bij den Raadt goet gevonden is onse aldaar synde Bestomge met het schip wesp ende d'Maan t vrystrecken en soo Mogelijck t vervoeren der Vlagelen te beett om op dn Bodem van Huetto soovel als voor Combello en Lissidie voacht te houden, dat d'Vlagelen niet in vremde handen geraackin. oft Comen te vervallen, Is onder Commande van Frans leendertsen Valck het Jacht Vlegepatnam met een salouij onder den Hoeck van Siel te liggen geordonneert Ende Bat

Cortelijn met gelycke Saloup, ontrent Himichela en d'ge-
broers —
Tot de Bestellinge voor Capsaa en Namalo wort door de groote
saloup waar genoomen, sulex dat verhoopen alle wt wegen hier
mede wel bestellijn, Ende by aldien door desen Middel t'verworven der
Nagelen mit Can geprezenteert worden, dienen ander middelen
gepractiseert; onder welke de distructie der Boschagie de voorder
lycxste ~~soo~~ soude Judiceeren, —
Des Quartieren syn om Rys sur Benoodicht, het wijnich hier noch
existerende wort ongelooflijck slight Bevonden, de Hettesen syn
daar ouer grootelycx Vlachtich geweest, soo wel voor desen als tegen-
woordich, allegeerende dat door missen der Jonken den gemeenen
Man grooten intrest lydet, sullex haar ook tot mise ontrentenoet
vervallen, right wt seggen dat onsen Rys gemeenelijck Outvuijl
ende van wijnich valeuris, de welke mettemin Bouen de waardy
moeten Betaalen, waar ouer sij seggen dat die van Bouen kant
haar Bisschottelijck beschinnen en wt lachen, hier Compt noch
Bij dat wel nootwendichheden misschen moeten, door dien de Compt.
desselve niet sendet, nochtans niet toelaat yets door andere toegevoert
wort, Alsmen naar Consientie sal spreeken, syn sij in haar alle gatien
vrij wat gefundeert, om voor als nu den onlust voor te Comen is
haar den Rijs tot 6 R: t Couangh tot gestaan. onder Conditie
wanneer Beter Compt den voorigen Rijs weder sal gevoelt
worden Zulex Bij haar aangenomen en geacceptteert is, —
Op 6en Maart sijn de Jachten de son, Cleyn vorsel Nessens en sloup
voor Luciella geaarriveert, de welke onder Commande van den E:
Haman Gerritsen haare Reijse achter Borneo om tot voor maccas
bevordert en tot noch toe aldaar geweest hadden, den gem: Command:
was op den 21en Februarij Passado deser wereld overleeden, Ende
alsoo voorsz Jachten aldaar geen naarder Assistentie vernam:
voor 12 dooden en veel sieken, seer ontmant sijnde goetom-
haar eenigh smts te ververschen hun ours naar Bouton ende
voorts Herrwaarts daan te stellen, de welke Tegenwoordich
mede tot Bestellinge van Ombrella worden gebruijckt, —
S'gunt door de gemeenteerde Jachten geduerende de Conquis
verovert is gelieven U E: wt nerkens gaande Facture te
Brooqen, waar voorn, t Comptoir Amboyna gedebiteert blijft

Ende op dat E.E. vanden Particulieren rechten op gemelte
vorigie voorgevallen behoorlyck rapport geschiede, zoat
E.E. den onderkoopman Pieter Pieters: Q. t schip Boeren
toegesonden, onder voeleen de Notitien en Bevindingen van
den outr leden Commandeur berustende Zyn ——

Volgens Rapport van Pieter Pieters. Alsmede door ver-
scheyde overloopers van Luciella verstaan dat het voorleden
daar mit mit als 3 a: 4 Jonequen mit Nagelen. zot dese
Quartieren zyn vertrocken, doch de Resterende door den Qui-
milaba aangesonden, zoaar aff tijetal by velen tot op-
dertuch bigroot wordt, hebben groote Quantiteyt op Combella
ende Lissidi vergadert, op onse mitgem: destructie derna,
gelbosschen, was mit verwonderingh aan te sien de groote
Apparentie van een sier schoon gewas, zoaar aff Goet Lofft ge-
frustreert Zyn, zoo ons de Hutoeesen affirmeerden, wort al
daar mit minder vertoacht, die voordesen al goede Mernichte
overgebracht hebben, ende door de Vreemdelingen selfs gedaalt
is, ——

Op id: dissis Zyn Orangk van Huttoe op hun versouck alsier
mit Cast: vergadert, ende den Orangq. Boelangk het woort
voorstoe, heeft ter Presentie van alle Amboynesen Orangq:
ende onderdaanen de oorsaacke van haar Comparitie geuytet
hierin. Bestaan dat sy wot den Naam en wegen den Cominck
van Mamalo, Leaorlie, Nauw, Nauw by Nauw, hemebelo
Hirmitouwa, ende hemirwaly, Binnens die vande seve-
Negeries op eyet volgens ons Begeeren en Recommandatie
aant Castrel verscheenen, om ons tot an oprechte vrede te
versoeken, zulex haar vergunt ende toegestaan hebben ——

Sy verclaren voorder dat den Orangq: Heylato hooft van-
sigt ook mit aff koomen geweest, maar door Baros en Taman-
tillo verder houden was, Echter hadt secretelyck Boelang
geanimeert mde saack mit te verflauwen, met Beloffte
Bathy ende Andere Meer hem haast Louden volgen, den
Orangq Bermile versekert ons de goede Intentie
van Mamalo en Leorlie ——

Sy ver,

Sy verclaren voorder dat die van Capaba en Essewany
met haar ongelegen Plaatsen, Cattitto, t sijt hone tonoe
lebiliruw, wanselo, Siyen, ende t Campon Rossimeva,
t samij. Nege negerijs met den Quimlasa Communicaeren
en onlangh aan malcanderen gesonden hebben, doch om haar
de Maat volle Mijten versoecken haar Best te doen om.
noch eenigh volck vandi selve tot haar te trecken, daar toe.
goede hoop hebben.

Aangaande de drie Rebellige Hoofden die worden doorhen
Comparanten Deenemaal verloopen Alsoo sy bemercken
dat voor di selve mi tanders als de Ruine vant Landt ge.
socht wort. Ende sy Behalven Tamahettor messen soo
wel als die van Essewawany een Cominck hebben, in plaats
van Toutouhabo stellen sy voor den orangq Ohotomo orangq
Hietto voor Noissetape ofte Baros tomoe welcke Plaats
Borlangh van rightswegen toekomt, maar wort niet willen
accepteeren Tulex nu Lal doen voor Patty Touban, den
orangq Bermile mede als outs daar toe gerechticht, In.
somma hebben een Compleetten Raadt geformeert, daar toe
Haar voor desen dicmaals aangemaent hebben en naar alle
Apparentie tot een goet Eynde gedijen Lal Sy verwolcleert
een tyt.

Den orangq Boelangh is ons in di Hiettoese saaken een goet
Instrument geweest, die verscheyde trouwe waarschou.
winge heeft gedaan, ende sonder sonns Hammaninge Tanna
hettor messim voor verscheyde Redenen van Misecontentem:
Stemmede voor langen geabsenteert souden hebben, die
door dese Troubelen, een Bidorven Man en al t syne
Quyt is geworden, Alsoo tot onse Compste toe, dagelijcx
hiert sceendeeren Moeten.

Door Manequemendt van Padia worden Wy tegenwoordich
geen Peerden tot gesonden, Maar Sy t schip Bueren
ontrent hondert Last straatsten, Sy Tijs Lappus Dienang
en gabbengabben alles volgen Memorie door Mons.
Hulft daar aff ouer gelevert.

Schriftelijk Amboyna mot t mt Tonghsten gesonden Cargasen.

Voor ons Mede genoomen voor Achtien hondert gl:
meer bi last worden, alsoo voor 40 vaten Guytmaar
200 gl: rot getrocken is —

In t'openen vande Cas N: 22: worden maar 50 stx
swaarden bevonden in Plaats dat die factiere van
100 mitdit, Item 58 stormhoeden in Plaats van
50 welck Error oock gebetert moet worden —

't getal vande kettingh slaven alhier soodanich bevonden
datte Quatijck eenige der selve komen gemist worden
der halven 10 der selver v.E. L.d. Bueren toekoomen
alsoo gejustimiert wort dat op Batavia meerder dienst
sullen doen —

Heere den gem: Heer van Hiruel heeft volgens zynvoorige
Missive aan VE. niet als te veel betoont wat onderscheyt
datter is tusschen Regeeringh en Regeringe dan waare te
wynsche groyert dat syn voornemen ten meesten dienste
van Comp: gedirigeert habt, sonder zyn Eygensmiet
en gelt sucht zoo grooten Plaats in teruimen, als wel
Claarlyck Blyckt dat gedaan hadt —

Soo in Eygenbaatsoucht en heyt ten tyde van syn Commissie
schap, Als vreemde en onduenstige Prosedueren geduerende
sijn Gouvernement VE. gelieve te geloven dat dit niet
simpelijck schrijve maar vastelyck vertrouwe dat soo
ouer het eene als ander, t'synertijt derckdelycke document
VE. zullen tot Comen, waar toe om de mirmich vuldighe
occupatie VE. hier vooren aan gewesen, noch niet hebben
vaceeren komen,

Ick kan oock niet naar laaten VE. te Communieeren een
vreemde saack den Raat alhier wegenden Heer van
hiruel naar resignatie synes gouvernement voorge..
komen,

Tusschen gem: Heer vanden Hiruel en syne Huysvrouw syn
t'sedert ons arrivement dagelycks volgens ouder gewoonte
veel schandeluse Questien ontstaan, de welcke noch
niet geeyndt werden door Jalousie die sy op seecker
haar slavin Maria genaamt was dragende, die daar
door veel smadelycke schelt woorden en slagen mosten

Rotstaan, waar af somtyts door den Heer vanden Heuvel
beschutwerdt, twelck noch meer omruchtyt causerde.
Het vertreck nu aanstaan:, heeft ook den Lytschut –
Mathys willemse, dat mde wandelingh genaamyt ge-
pretendiert dat den Hr van Heuvel hem de voorsz.
Maria met een dochter van Hondert R.a van d. tinhu-
welyck Beloofft en toegesegyt hadt, zulex wel eenich
schyn van waarheyt mede Bracht:. Maar Joffrouw
van Heuvel hier door ~~hier door~~ seer ontstelt zynde, als
die de Maydt in geenen deelen wilde Musschen, heeft haar
zaf dapper geslagen en een gedeelte vant Haar afge-
sneden, waar naar de voorsz. Maria door dat soo hy
zeyde mit ordre van d. Heer van Heuvel mde Negerye
gebracht en voor haar toornige vrouwe verschoolen is ge-
weerden, hier over Joffrouwe van Heuvel bynawt sin-
nich worsende, heeft den Heer vanden Heuvel gedwongen.
de voorsz. Maria wyder te doen opsoeken, by Joffrouwe
op het schip Boeren te Bestellen, en dat tot naar syn
vertreck in Hechtenis te doen stellen, Revoceerende oft
ontkennende met eenen de gepreetendierde Beloften oo
het Huwelyck aan dat gedaan, ——

Den Meer gem: dat in gevangenis syn tonvreden zynde, heeft
tegens syn mede gevangenen hem daar ouer beclaaght
ende voorts gesegt by alden hy wilde dat den heer vanden
Heuvel in groote ongelegentheyt wist te Brengen
zulex den Fiscaal aan gedient ende dat daar ouer de Soort
zynde, die nu door d. Heer van Heuvel alreets mde Hooft
wacht was gelargeert heeft ten Prinsipaalen verclaart
dat Maria voorschriven hem gesegt hadde, dat sy eenigen
tyt geliden door d. Heer van Heuvel Belast ende genoch-
saam gedwongen was, hem Seeckeren Oubat bi guaam:
om iemant van Lynsmnin te Berooven, by eenige vrou
op te soucken ende te Copen, alsoo hy tselve aande meu
gouverneurs wilde gebruycken, dat ook Maria gem:
Oubat alreets eenigen tyt geleden den Hr van Heuvel
te wegen gebracht hadt ——

T'Rapport ons hier af door den Fiscaal gedaan zynde
heeft ons eenich sinnes ontstelt te meer als wij over dachten
de miemich vuldige Propoosten door den H^r van den
Heuvel ten tyde van ons eerste Arrivement gemeenlijk
van die Matterie over Taffel gemoveert, wanneer oor
dickmaals tegens mijn (siekelijck zynde) seyde de Heer
gelieve doch te Eeten, Sonder eenige vreese te hebben
dat wij hem sullen vergeven, en diergelijcke redenen
zo dat met gemeen voys goetgevonden de saak naarder
t'onderstaan, en de Maijt Maria om geexamineert
te worden van Boort te doen haalen, waar toe den
Fiscaal en twee gecommitteerden wo den Grijsraat gesan
wieden de welke naar veel moijten ende zorgestaane
schelt worden van Joffrouw van den Heuvel de slaven
eindelijck van Boort brachten, Maar aan strandt
Comende stondt aldaar den H^r van Heuvel met eenige
Mutsquettiers, de welcke den meergem: Maria bij de
handt nemende genoochsaam geweldtdadiglijck wt handen
van Justitie haar sijn logement voerde, Soodat de
H^r Deutrom genoodsaakt was Persoonelijck met muts
quettiers wt het Castiel te komen ende de meergenoem
Maijt binnen te haalen.

De welcke ter examinatie gebracht sijnde t'stuck met alle
Circumstantie bekent heeft Namentlijck dat den oubat
die sij wt brief van den H^r van den Heuvel gecocht
en hem ter handt had doen stellen met soude dienen tegens
de Nieuwe gouverneurs alhier, maar tegens den E^d H^r
Gouverneur Generaal wanneer op Batavia soude
gecomen wesen om sijne E^d Affectie t'sijnwaarts te
treeken ende te Prevenieren dat hem in syne goederen
geen schade en geschiede, alsoo hij wel wist dat syne E^d
over het Blijven van een schip tuylek apparent de
goede leeuw is, over hem seer t'onvreden was etc^a

De vrouw Bonga genaampt die den oubat verocht
en aan den H^r van den Heuvel gelevert heeft,

Gecordeert mette de Confistie van Maria Alleenelyk
dat haar minder Particularitejten bekent zyn, den
Hr. vanden Heuvel heeft oock in voller Raade verclt
den oubat ontfangen hebben, maar dat deselve alleyck
tot verstrekinge syner herseinen versocht hadde, alsoo
door de veelvoudige swaricheden die hij verstaan hadt
hem over t hooft te hangen, zeer in zyne smnen worde
gekrenckt ende nacht noch dach rusten en konde —
Vaarder handt heeft den Hr. vanden Heuvel seuker oubat
mden Raadt verthoont en is Bonga t'syner versoucht
daar op geboort ende haar aff gevraacht oft selven haaren
geleverden Oubat was, de zoiteken daar op t'symr —
Presintie verclaart heeft dat de selve in twee deelen
Accordeerden, maar dat de Varde speciè by den Heer van
Heuvel verandert was, den Raadt alsier heeft goet
gevonden de saack naar Bat:ae renvoyeeren en —
Voorden VE: d'Autentiqueu Copie van d'Accusatien
neffens den Oubat door d'Hr. vanden Heuvel in nidtio
gethoont, mits de sin toe gesonden, doch hafft den gem: Raadt
om verscheyde Consideratien, mette genstaande ter Contra.
vadecke vanden Hr. vanden Heuvel geresolveert dat
d'Accusateurs tot het naaste vertrecken schip Alsier
zullen verblyven, alswanneer mede naar Batavia —
volgen sullen.

Echter tin Aanfien Zy mercken dat VE van mieringe
was een oft meer Jachten naar Borneo sig maccassar.
van Batavia te sinden, hebben noodtch gedacht de —
Jachten de son Cleyn zorgt en saloup, alsvoren gem:
op 26 Maart voor Lucrille gearrifiert, ende t sidert
voor Comb: gebruyckt, verder om naar Maccassar
op haar bestth Plaatse te ordineren, om haar aldaar
volgens VE: ordre te Reguleeren, oft by aldien geen nader
assistentie oft advys van VE: vernamen volgens voorige
instructie aldaar tot aff Bruck vanden vyandt alle
Mogelycke devoir te doen, ——

Den onder Goorman Pieter Pietersen hadde geproueert
tiert U.E. d'schip Louieren als vooren gem.t toe te-
zenden, dan alsoo hy nu vande Maccassaer se gelegentheyt
tot mijs hierst hebben Best geraden gevonden dat met gem:
Jachten, wider derrewaarts zal vertrecken, mits dat de
E: mettmm de Lampieren ende Notitie vanden Com-
mandeur Harman Gerritsen E.n Lauere toe comen.

Soo is oock mit Mogelyck eenige soldaten D.e Het schye-
Lueren, naar Batavia te senden, daar de mit nichveldige
Siecktē ende quaalen, die alreets veel zerck genoomen
hebben, geen Cleyne oorsaack toe geven, Ende gelieve U.E.
te geloven dat naart vertreck der soldaten voor Moluco
en Banda en dat in deer quartieren de Plaetsinge volgens
U.E: ordre zal geschiet sijn t'quarnisoen alvry swack-
blyven sal dalar nochtās U.E. abreoieeren dat selve tot op
600: Koppen soude bi groot Blyven, zulex in geenen dalen
mogelyck is, hoe verl de Constitutie van saacke tselve
vbl verlyschte, ——

Soo seecker vrijburger wt Banda mit een Jonxquen-
inde Vlaessersche Eylanden gearriveert hebben verstaan-
dat de scheepen den Arent ende de Beers albaar wel in salvo
waaren aangeromen, de heere wil t'voaren van Hoorn van
gelycken derrewaarts geleyden, van gem: drije scheepen ge-
lieve U.E. mijn de keer te geven, om vandaar weder harrewaarts
en voort naar Batavia te keeren, soo hebbe ick dienvolgen
den Arent daar toe bequaemst geinducert. ——

Ende door dien wt verhaalde Redenen verhoope U.E. dieche genoechsaam
aan gewisent hebben, hoe nootwendich de Besettinge der
Jachten alsier verlyschtroort, de welcke door mijn vertreck
naar Banda weederom van Seoee, soude moeten ontblooten
blyven, is derhalven bijden Raat goet gevonden t'schijden
Arent wt Banda alsier t'ontbieden, of dat ick mijn reyse
mit tselve vervorderen ende de besettinge alsier Compleet
blyven mach, ——

Sis Mons.r Hulft door Cortheyt des tyts onmogelyck geweest
U.E. mit het schye Buiten toe te Comen, tot aansien

Aenden opsieningman Jan van Leeuwen hebbende hoorlyck transport te doen schuldich is, Zoo gelieve U.E. hem de naaste gelegentheyt te verwachten ——

De voornoemde visite door d'Engelsche van het Eyland Poeloron, is voor waar tot Hooghsten Considerabel: U.E. gelieve te vertrouwen dat by aldien gem: Engelschen, ontrent deze Quartieren komen te verschynen in alle U.E. promptelyck zal naar gekomen werden. ——

Of dat oock den Gouverneur Nicolay, U.E. goede meninge dieshalven tydelyck bekent worde, heeft den Raad goet gevonden de Missive van U.E. delte: door getrouwe boden met een Thal, na dat Alvooren opsie daar aff genomen hebben, naar Banda syne E. tot te senden, alsoo lichtelyck konde gebeuren dat het Sluytschip velen door t'eenige plaatse te t'ardeeren offeenigh ander Inconveniente, tot noch toe niet in Banda volgren gearriveert ——

Den voors. Meester-der plaats Amboyna, hebben volgens U.E. Commande tot U.E. Missive ter handt gestelt, lacte door welcke gehouden aan t Comptoir Amb: ontbrengen, soodanige 350 R.a met den geavanceerden interest vandien als door eenen harman Cristin Chynees aan een Cnutd'gycke gent inde Provintie Hocheo ter stede van stockvoy verm, achtich P. Testament gelegatiert heeft, sulex op sich geestituert ende de Penninge aant Comptoir getelt hebbe. bedragen t'samen 450 R.a van d', wat de oorsaeck sy sulex voor desen niet geschiet is, gelieve U.E. door den gouverneur vanden Heuvel ende successive van Mons: Hulst te verstaan. ——

Rutgert Lubbertsz offiets door hem gelegatiert, wert byde verrsbouken niet gevonden, doch hebben wy ons by oude Burgers ouer syn Rutgers gelegentheyt geinformeert, de welcke ons verclaart hebben dat Byhem Rutger sal: wel testament ende verscheyde legaten gemaackt waren maar soo nu den Boedel soude gedeelt worden werde zelve genoechsaem desolaat bevonden, soo dat teen slaven by testament haar vrydom vergunde tot Betalinge.

der Schulden mede moeten vercocht worden, waar aff
VE: Ed: de naaste volcomen Attestatie gelieve te verwacht
t'welck wegenwoordich door Manquement van tyt niet ge-
schieden kan —

De huttise orangq: syn noch alhier aant Ast:, die ons alle goede
getrouwicheyt Promitteeren, soo wort my oock seeteltz
bericht dat die van Cambello, Sisidij ende Crangh wel
tot een goet accoort volgens het oude Contrackt soude ver-
staan willen, bij aldien wij vande destructie der nagelboom
wilden desisteeren, maar alsoo ons noch niet eygentlyk daar
aff voor gekomen is, zullen daar aff swygen, ende t'overolck
door den tyt verzoachten, ondertusschen ons sotterste devoir
doende den standt alhier ten meesten dienste van de Compe
tie dirigeeren; —

Dat schip Bueren worden VEdelh: toegesonden de gereet
synde grofstil Nagelen, bestaande in 1115>0> ℔ suyver
sonder dat eenige onderwicht in Reck gebracht wordt
als Blyckt Ed: neffens gaande Factuere, Maar hoedanich
die selve geproeureert syn, en wat onlusten daar wt souden
ontstaan, kamen verhoopen VE: t'syner tyt met goet fun-
dament te verthoonen. —

Volgens VE: Expresse ordre vertreckt oock hiermede den Hr —
Gouverneur Anthonio vanden Hiuvel met syn huysvrou
en Familie, neffens noch eenige Inpotenten ende geton
officiers en soldaten, de almachtige Godt wilderseloe ge-
samentlyck bij VEdh: in salvo geleyden —

Volgens VE: Expresse ordre is op 20 April den E: Heer Jochem
Zorlossen van deutecom met bijoorlycke solemniteyten
in t'Gouvernement van Amb: geinvestigeert nietont
slagingen vanden Eet aan d'Hr vanden Hiuvel als gouv:,
door den volcken gedaan, de welcke de Noot den Eet van
getrouwicheyt volgens VE: commande met goet genoeg
aand E: Heer deutecom gepresteert hebben. —

Soo hadden oock gaarne t'vertreck vant schip Bueren
ter geordonneerder tyt bevordert, maar alsoo t'Jacht

De Star twelck, om de gerijt sijnde Nagelen herwaarts te brengen, naar Hetto en Larecko verseylt is, buytenmaninge langer wt Blijft, syn ongaarne genootsaackt geworden t' vertreck tot dato te doen tardeeren.

Delangduerich: van de gedaane tocht, den welcken ick om veel Consideration gorts vondt bij te wohnen, almede de dagelycksche Pitscharinge met de Cerammers ende Hettoesen, hebben mij tot noch toe verhindert in myn vertroude Commissie naar behooren te Besoingeeren, dan alsoo my daar toe noch een geruymen tijt restart, gelieve UE. te vertrouwen dat Alles Puntueelijck sal gefactueert worden.

Tot hier toe gesz hebbende Arrweert op 22en deser het schijder Goes met d'E. H. Jan van Broickom gouverneur over d'E. Cnis.s standt mde Moluccqus, de welck ons d'Edelth: aan genamen Missive van 28. February Cassado wel bikandicht heeft.

De provisie van rijs als anders smts de welcke UE. P. gem: der gors voor Amboyna hebben gelieven te senden, sullen als hooghnoodich alhier wel te Passe comen.

UE. order over het versijlen van het schip Wesse in Comp: vander Goes met d'E Heer Broickom naar moluccq, nesens het Competent getal soldaaten, sal promptelijck naar gecomen wirden, Allerneijck dat in den tijt van het versijl: sal differiren. Want alsoo der gors door stilte ende andersmts alhier laatir gearrweert is, als UE. Bijten troyskel verkoopt hadden, staat Consequentelijck het versijlen langsamer te volgen, om twelck soo veel mogelijck te verhaastien, alle dewoir sal aan gewent worden.

s Gunt UE. Meldet van naar myn Arrwenst in Banda de Jachten voor Maccassar te senden, om eenigen tijt alhaar te Cruijsen, hebben mit rijpe deliberatie ende raadt serieuselijck ouerwogen, maar alsoo de vrijmdelingen op Combello wel sistich Jonequen starck bevinde, die alreets een groote Quantiteyt Nagelen geprocureert hebben, waar van haar soot mogelijck is te voorien dient beleth.: den hettoeser

Ooden voor desen vremdelingē hoognoodich ook moet be-
seth blyven, onse onderdanen door de gestadige tochten
vermoyt en t'eens maal onlustich, die vande Vlassers ten
deele wanckelmoedich bevonden, helben geensints t'versen
van gem: Jachten komen Resolveeren, Maar tot preser-
vatie vanden stant alsier desselve te Continueeren hoogh
noodich geachtet, —

Pieter Mesdach heeft Ed: het Jonghst gearriveerde Schyder
gors den Hr vanden Heuvel toegesonden seecker Bouck
im Rooden om slach gebonden. Inhoudende t'gepasseerde door
gants Indien t'sedert het vertreck van d'Heer van Heuvel
tot in desembr Passato —

Ende alsoo t'voorsz Bouck mden Raadt ouergelegt wiert heeft
den heer vanden Heuvel geprotesteert dat sulcx met
voorwetten, van VE: geschiede, ende dat hy den voorsz
Mesdach mit 2 Rden van d: smaant daarvoren gagaerde
derhalven hem t'gem: Bouck ter handt gestelt is, doch
verclaart ons den Opper koopman van Leeuwen die t'selve
boeck mede gebracht heeft, dat mesdach hem op syn vertreck
seyde dat ouer t'gemelde door Jacob Willemsen assistent mde
Comekel wegen den Heer vanden Heuvel vier Rden vand:
smaant hadt genoomen, —

Niettegenstaande de Protestatie van Heer van Heuvel,
is ons de saack treenaet suspect, te meer alsoo Corts naar
ons arrivement den heer van Heuvel in veele presentie
geseyt heeft, dat hem alles en voornamlyck t'gen wegen
syn persoon mden Raadt van Indien gepasseert was, doort
t'aanschryven van een singulier vriendt mden Raadt van
Indien verstaan hadt, twelck ons bidencken doet door sulcke
en diergelycke Instrumenten te geschieden, soo komen
ook geensints aannemen, dat VEdle soulden toestaan
de secreten van India voor Particuliere pensionen
soo harrewaarts en derrewaart souden gesonden worden
gelyck claarlyck blyckt dat in desen geschiet is, sulcx
ons moveert VEd: t'voorstaande t'aversieren —

Voor een ouerloopster van Luciella verstaan dat den Cominck

van Bantam, Tenden Quimilasa, met Jongste gearriverde Jonequen 3 stucken een Metaal en twee van yser heeft gesonden die op drie Jonequen met haar bekoftin waaren verdeelt, zoo wetgeeven wade yder Jonequ een Petack Cruyt mit gebracht hebbin, sulex ons oordeels soo Breet met synen Zal, voorder verclt den Quimilasa Persoonelyck, om de destructie te beoogen. mde Peene Negerys geworst was, daar van alteratie op synen duym bint, datter t'blortbt liep, makende een hoop duyvels van ons, scheldende syne onderdaanen met verymech wt, om dat ons geen meer tegenstandt gedaan hadden etc.; Pd advys.

Hier Mede.

Edele Grentveste, Manhafte, wijse voorsienige ende gestrenge Heere Sullen wt. in de protectie des alderhooghsten beveelen. Geschreven mt. ast. victorie deser xxxxn April 1635.

Memorie voor d'heer deutecom. Gouverneur ende directeur over d'Eylanden van amboyna ende d'Appendentie vanden, etc.

Alsoo d'E. H.r Gouverneur Generaal Pouwer myn mondelingh als by instructie heeft geluft te lasten etc. op myn vertreck soo danige Notitien off memorie te laten als den dienst vande Comp.nie wegens den standt van Amboyna waar vereysschende, derhalven niet Cemin naar laaten alhoe wel d'H.r vanden heuvel wt schynt voldaan te hebbin, myn gevoelen daar by te voegen Zulx wy versoumt goede als Cominde uyt eenen goeden yver aan te willen nitemin.

Hetmarendal.

Mijn Heeren

Uwe Ed: Mijnderdeel vande Memorie v Ed: door d' Heer vanden heuvel gelaatin, zullen opprobieren, Namintlijck t' pomp van hattouwa daar aantin ontvoyffiel mier vast salverzen, als door hem voor gestelt wirt, ende VE, sich selfs zal inbierden, zoo VE: dit oft vrorgh oft laat Cont Effectueeren de Comp: zal seckerlyck dienst geschieden, t'is wil soo dat sy VE gelyck meermaels aan andere geschiet is goede woorden geven, ende Beloften van trouwe gedaan hebben) maar t'selve noyt naar geeomen, sulex V:E: mede voedervaaren zal dat den tyt verre zaeren —

Wat Belangt die van Capsa, ende sommige noch oplearly wonachtich, daar van en hebbe ick noch VE: Beste gevoelen. Niet, Echter ist zulex dat wy de Belofften nu eenige dagen door haar aan ons gedaan ende desilve mit 2 offtagiers versteckt morten wot wachtin, VE voorneemin van op gem: plaatse een Jacht ende twee Saloupen, op haar strandt te houden, zal den Rijmelaka het daar comin ende t' vervoren dee Nagelen Biliettin —

Ondesi Sijden Jamentlijck van Capha en Leaerly tot meerder divotie ende af comin te birengen, zal noddich ende dienstich zyn, dat soo zas Mogelyck sy den ouerlangen geprojecteerden Passer opheumit bydee handt genoomin wordt, die van wacke hebbin my wot haar eygen Motieff aangesproocken ende versocht, op Huttolamma te gaan woonin, zulex die van Massappel ende andere mitz zulle soecken, —

Of die van Essinwaan ye dient geliith, des souden oordeelen inde Bocht van seyt ommier soo noddich als voor Capha een paar Saloupen, om het ouer en zijt ouer vaaren, te Biletten, gelecht worden, Ende soot mogelyck waare, daar by een strangey alwoer het volck daar ter gehuert wirde, de Comp: soud dienst gestie en Deer in leggen zoo voorcomin onde geene Nagelen van desi Bodem vervoirt worde, sulex met goit bilijt te verhinderen is

Verte.

Mr. Elpeo seyt zeaerlie Mette Negerys van zemichello, onschynen trouw te willen wesen, soo sal echter noodich wesen de saloupen op zynen bodem Log wel by daach als by nacht met Cruysen verschyne VE gelieve te weeten dat deze hoofden authoriteyt Geoddanich over haare onderdaanen mieten syn off sy souden daar tegens dese dierven opseeren, en ongestraft Blyven, Echter zal Nooduch wesen dat deze luyden als zynde Nieuwe onderdanen mitien Geentjen gevoert worde, ——

De Rossemieters hebben myn versoeck VE te vollen Recommandeeren dat het verschot van haeren kettingh door haar met maaken vant accoort aande gem: Orangk: vereert Bedragen ongevaar 50 R: haar wederom gerestitueert mocht werden. Dus dat L: Memorie en VE gelieven, ——

Flealato zoon van Gily sijt, heeft by myn gewerft ende zyne trouw mit woorden bevestiht, van wien zoy wel moger Verseckere volgens zyne verklaringe zouden die van Libellingo en Wosila met heel vast in haare Schoinen staan, derhalven met hem ende hatib Galbouro worden gebadt ende geoordeelt goet te wesen, Galbouro selfs op Libellingo gaat woonen, zulex Bijde aangenaomen hebben, ende by VE tien aansien haare trachey ge-voordert moet worden, hiermit moet niet gesloft werden alsout de Gmp: een a twee hondert Realen Costen, want t'seecker is dat wij van Baroos ende landen blyvende Gnsoorte geen goet te verwachten hebben, ende haar Boos voorneemen hier door gestiet zal worden. ——

De Heer vanden heuvel Bielaecht sich dat wy ons huys in plaats vande Bilegeringe voor Geulla niet schoon gemaeckt hebben Vhie zouwons hier meer als daar de goede uytcomste verseckert hebben, den Quimilasa en sal hem over ons daar wesen niet Bedancken, ende hier op Hetto is ommer alles soo wel afgeloopen dat eenen genoegh samen vrede hebben, zoy moeten ons oock niet anders mibielden off t'landt zal altyt mit schelmen.

Desmet blyven.

Besmet blyven daar voor ons de wacht bevoelen blyft
ende een gestaeck oogh mt seyl gehouden dient —

Oft den voorslagh van op warnoeta ende In de Bocht van Jayboboo
stierckte te maken, ondaar wt den vyandt den oorloogh op zynen
Bodem aante doen, dynckt myn vreempt, ende noch vreemder soo
d. h. vanden heerd van sulcken gevoelen voordesen gevoest
is hy dan Qualyck gedaan hierst t'quarnisoen van Loche gelicht
hierst van waar condemin den vyandt den oorloogh beter aandoen
als daar een mr gery tot onse desectie hadde. In de Bocht
oordeel ick de starckte omoodich alsoo lockie ende hoelon maar
uitlyck restiert te dystrueeren en op warnoeto achte tsilue
ommr. soo omoodich, tin aansien de Nagelen ons vervelen
ende de mistiers daar van ouer Jopt syn, wy souden daar oock
een groot quarnisoen moeten houden. Zoo wy getroes op hare
Nagel t'myn sonde vollen Attyntieren, die ommers gesusti,
niert wirden mt de gantsche ehongie, ick laat staan met soo
een Cleen getal niet te Raseeren Zuiden vresen —

Noch s Raadder Sustmeer d'Fleer vanden zeuvel geraden
te wirsen, datmen aande Rouers Revier daar syn leven niet
gewerst mogt hebben, en fort behoorde gelecht te Zoerden, waar
toe dit dienstich Zoude Zyn ende wat Raatsman hem dit mt hoft
gestecken heft en weet ick niet, soo dat myn deen voorslagh —
Oorempt ende Zuytin Proposst dunckt, sout om t vervoeren
der nagelen te beletten Zyn daar toe Moet andere middels
gebruyckt wirden zoy sien dat de Jachten Zulex niet beletten
Semin. hoe veel ti min een fort dat op zyn Plaatse blyven
moet, dus Folie daar van te spreecken, de nagelen moeten ge,
rasiert wirden ende Zoo wy fortificeeren wollen salt best Zyn
dat Zulex op huttlo gesiet ende onse Quaat gunstige Redoute
op den Neus leggen. —

Noch. Verwonder Ompt myn te Voorin dat ick gesien hebbe niet
alleen m Zyn verbaal mintie maackt vande manipo als se
willen loopen, ende tsilue Eylandt oordeelt geraseert moet —
voorden, maar dat meer is Persistert bij tsilue in Zyne gelate.

My Memorie

Memorie, des Zulen om de groote ongerymptheyt daar op
niet een letter antwoorden, alsoo ick vertrouwe dat UE.
met myn Zulx oordeelen niet minder satisfoen de resterende
Nagelen die soo veel niet en zyn als hy wel voorstelt ar-
geraseert Zullen worden, als de manipos die daar naar
joock een Beurt Zullen Crygen, vanneert ons Beter als
nu te pas Compt, maar me ontydich, ook en zyn haar
Nagelen Zoo veel niet dat om haarent wil Jonequen
Comen Zullen, —

Sis wel gedaan dat d' Heer vanden heuvel de Recommand
Zyner Commissaresen Inde kerckelycke vergaderingh —
Compareere, om daar door het opperste gesach te behouden
maar noch Qualycker compt het Zilver Niet heeft willen
doen, t geene een ander voorschryft, in Banda wort het soo wel
als hier geobserveert Sa en vermogen Zonder voor-weeten
en Lesentie vande Gouverneur geene kerckelycke vergade-
ringh t' Belegge, Brieven te versenden ofte sluyten, &c
alls naar gedane lecture Inde kemisse vanse Gouvern.

Vant groote Patriotschap wegendie van Noorsellauw daar
van Zouro veel tr siggen voisen, hy behoorden Zoo veel valls
ick te weeten dat sy neffens d' Chiassers met d' Thaesen
gecontractiert ende sonder Zynen weeten vrede gemact
hebben, derhalven, UE soo wel op haar als andere te letten
heft en UE in Bedencken gegeven wort oft niet noodich
ware dat haar het veltstuck door onse Jongstes de manipo
verouert waar van haar de Premie betaalt is ende om
dat een groote Excorre hadde door versouck van Nuyts
by haar gelaaten, hebben oft t' selue niet gevordert ende op
de Redout honomoa gebracht diendt, vorder Zal myn heer
aboys van d' h' vanden heuvel Informeeren ende in
geenige deelen geraden vinden, quarmoen oft daar oft elders
te minderen Zuel is Ebaar, dat door soo Cleene getal
van soldaten geen bilet van Schelm stucken Comen
voor gekomen Ebuiten. maar zeker ist Zulex dat de
vrezelmoedige daar door eenigh smts m ontsach en de tom
gehouden Eworden —

Verte

Ick en Troyth l mitsgl. Sal mit myn alder Soet d'Heer
Gandien hüvel aan Raadt datmen t guarnisoen op Huttolamma
Zoude Lichten, goitvinden, t'sijne tot nader ende
Beter gelegentheijt, t'Continueren, het is Seeker Soo
den voornoemden Cassir dat effectueren Huttolamma
Zal toenemen en Floreyren, wilete plaats ons ommer
Zoo gelegen is als die van Huilla, ende als alles op eenen goeden
voet is Zullen t'sijne mitsden Redouth van 50 man comen
bewaaren, oock is het desijn van Tamabutlomissin op eenen
goeden voet on 1500 man op te Brengen dat anders mts
van 50 wilvorder om op 15 Zalcomen dis Best dat trouwe
met trouwe loonen, doch dunt ons deser Plaats tot een wet
span voor saloupen ende Prauwen die vandaar oock afgeZonden Comen worden —

Jegens t'schempen op de Boeren Zal ick stillen Zijne geprojecteerde Fortin op mamipo Rouers Revier ende nde Bocht van bokt daar nu Immers Niet te doen is, ende alle plaatsen verdistrueert Zijn, als eenigsins de Negers lockig en Hoe lon die met minder moyten als met het maken van een Fort — gerasiert comen worden, voorder dunckt myn vreemt Dat wy Boeren willen Zinden daar silver niet gaan en wolle de meninge is noyt geweest dat wy Lucilla met de Boeren verouren Zoude maar wel soot gantsche gros gecomen hadde datmen haar tegen de nagelboomen Zoude hebben Latin oechten

Tis Immers oock Buyten waarheyt dat hy seght de Become Boeren ende stammisen voor Lucilla door hem geprocureert Zijn, dit is een armeer ende waarom en is Zulex niet by U ende myn soo wel als by hem geschiet, Ja by de minste die Inden Raadt gesetten heeft, t'is een Cleene Eer die Zoo gesocht ende van sich selfe comen moet

Hy gelieft sich vryelyck verseckeren, dat het op Breecken voor Lucilla soo d'r van den Hüvel mentons sondinge geen Clenachtingh off disrespect bij gebracht heeft

Cmaar

Maar sijn Contraijje de distructie door de Cramers om haaren dienst te mijden zoo geaddeert zijn, dat sijmeenen den Quimilaba gants arm ende Beroyt is, ende is haar de saacke soo ontledet dat sijniet anders weten, oft wij en hebben lucrella niet gemiendt ende de distructie tot haare Comste vot gestelt

Hoe veel d'heer van den heuvel seght van mieminge geweest was, soo hem de gelegentheyt gepresenteert hadde op Hetto veranderinge inden Prijs der Nagelen te stellen, zoo en souick vd alcoart de gelegentheyt sulex toeleyt Niet Raden daarmee Jetwijs te doen als met Expresse ordre van Ed. Generaal wat veranderinge dat sijne geimmagineerde vordersh contracten te wegen gebracht hebben, is vd soo veel als myn bekendt, der halven omoodtsaak daar van te Mentioneere

Wat Belangt het Comot Jousieerende de laccasie dat jemanjt mier in laccasie opgebracht souden hebben als naar waarh daar van en kan ick met seeckertheyt niet oordeelen en zulles sulex een yder op zijne Ziel en salicheyt laatin aan Comin ende vd desorge bewele, een quaat gevolen van sijnen Even Naasten te hebben, Can wel geschieden, maar tselue te verbeetijen daar sal haaperen en wij van sijnne groote bekende Mesnagie swijgen

Alsoo ick by Informatie op de Comptoiren bevinde een goij ende sijne vande gembaelleerde Rijs a 3 Rd op Baal vercoft is, soo bevind ickechter dat den selven meest alin Oreonen Coupans en geen spaans gelt betaalt wordt, daar vd op te lettin heeft en sonder ymge regart genoomindendt dat geene Coupans vant Castel herteoaerts over gevoert oft vervoisselt worden daar tegens vd Placcatten sullen dienen te Emanieren, ommers behoorden doij op dese plaetse geen hollandts gelt mier mte trecken, dan aant Guarnisoen verstreet en op de Passers geconsmieert wort, daar wot te Besluyten zij, dat krymelyck wijdil geschiet

Voorder Compt mij voor dat die van Essenzoa wanij toe-

gestaan

toegestaen wort, op Cockhaly Tela sanala ende andere
plaatsen Nagelen Plucken gelyck sy al eenige gepluckt
ende bouwen gebracht hebben ende noch op veel plaatsen besuch.
Zyn, waar ouer my selfs op de Baleuw mede Negeryen daar
sy altsamen groot en Cleyn vergadert waren, getransportiert hebbe, haar t silve voor gehouwen, ende doen
beloven, dat soo langh de orangq Bouwen blyven en niet afcomen, Zulex niet en Zullen toestaan dat beloft hebben,
het vervolch leert den tijt

Hiere soo ick verstaan is den orangq Boelangh Zyne
beloften noch niet geprestart, daar ick om deser mannen
ontrouw is en veel goede dienste gedaan heeft, niet te discourageeren, op geloft te Zitten, het sal hem animeeren
om in Zyn goet voorneemen te Continueeren,

Die van Zulque poetij versoucken alsoo doch sijn, dat tegen die
van Cacto halboij met voorgenomen oft geattenteert wordt
met haar te mogen Payseeren soo ick het Contrarije begeere
Zij Zullent beloven en Naar Comen, Maar misschien ook
wel Contrarije ick gedreede, dese luyden Zyn veer vanderhandt ende van alle onse onderdanen, als gesuspecteert, daarom
haar sulex lastich ende verdrietich valt

1 Begrevende Borgen.

Voor deser Zyn eenige Classus Boomen tot ~~[illegible]~~ 90 stx
aan Raatspersoonen oft die vande Camer verceert die zy altyt
genoot en hebben, Namentlyck die aant Castrel woonen en
30 ander die van Louyten Comen daar buyten sluyten daar ouer
dickmaals geclaagt ia groote woorden wt ontstaen Zyn.
Ten hem het toegelegde voor mantels ick geliere dat wamart
Vachten Cloot om quader voor te Cocken, byder handt te nemen
ende yder Continuelijcks te doen Ick heb haar moeten
beloven, ick dat te Recommandeeren, en hebbock niet beter
gewiten oft sy voorzien daar ouer mit maleandieren geaccordiert daar van Contrarie Bevinde.

Verscheyde Malen hebick geduerende mijn Gouverneede Borgen
ende alle die gebuyst en gebooft Zyn tot het aanplanten
van Classus boomen aangemaant daar op voijmick is

gevolcht

Volcht U nvolgende U E daar mee mede Vet en sultop-
Item eeren als met straffe ende Rigoreuse Placaten ende
die in gebreeken blyven haare Heren weerom aanteslaan
Syn E heeft in Banda ordre gegeven dat alle de geene die
vry worden mit meer als de helft van haar ent Landt-
verdiende gaue ontfe mogen, ende alwaar dat haaren tyt
geexpyert waar noch vyf Jaar verblyven moeten daar
Jop U E mede hierst te letten,

In amboyna hebben noyt gelyck in Banda een vryborcck gehou-
den volgen salt goet weesen dat het silve hier soo wel als
daar in gevoert werdt om daar by Perfectelyck te Comin-
sien hoe haar saecken staan wat te goet hebben en O guaemis
mit sodanigen Betalinge Niet bilast en werden

Gelyck U E wiet was den sergandt Roelofsen mitten mit myn
naar Banda gegaan om voor der met de saloup Naar halte,
mitte te verbreeken, daar ick myn silver hadde gemeendt te
transportieren, Tulex door het verloop des tyts en sdeels wort
langtarderen Vanden strendt anderdeels door waterspoot
op Poelo Aij, mit heeft konnen geschieden, ouersulx hem
het noodighste Instructie Gelordonnirt waar op te
letten heeft, mit expresse last U E van alles mettin eersten
advijs te geven, Namentlyck vant noorte Bos op ter soolen
tusschen Kattimitte en Warmanna gelegen, opdat U E
vortin mach wat volck tot de silve Instructie van noode
is, het waar te winschen U E ende eenige Vereeringe
de Vlassirs daar toe animeren Ende

Hem is Mede Bilast die van Tobo daar de Sevouwlouwers
ende kettingers niet viel goits van siggen aan te spreecken
ende te hoeren waar toe Zij in Gyneeren, Item dat haar
oock Zal afvorderen, 4 Slaven in Plaats van 4 gevangene
van de Slaauw onlangs voor myn vertreck gerelaxeert
en haar in handen gestelt, soodese luyden gualyck willen
kan haar een goitrempil gestatueert worden, alsoo
haar mit de moytir ende eenelyck mit steenen soodanich

Sulks

Sullt kumen Quellen, dat sij mde Negerije niet komen
dueren tot die Exployt sal VE geen macht ontbrecken
die daar genoechsaem, tot verhinderen is, ——

VE Zijlt mitsgeck dat op 1) Mey by Presolutie goet gevonden
is alle ouerloopers voor den tyt van een Jaar oft tot
de tyt ende wyle dat sij haar gesetthebben Jder 30 pont
Prijs Lt. Maandt Zoude gemieten, des gehouden Blyven
de mardijckers naar behooren t'assisteren, ende om andere
tot ouer komen t'animeeren. doch bynformatie Beomde
desselve onder de Borgerij ende andere Beusten en Zy
geenen dienst aande Mardijckers die seer begmnen te minder
Prestieren. daar op VE Zal gelieven tot letten ende de mardijck
tot manitinieren, waardoor Zij sullen Floureeren ende toe
neemen, geene ouerloopers Behoortmen anders als bij de mar,
dijckers te laatten woonen, ——

Volgens VE voorneemen Zal noodich wesen Zoo ras mogelijck
sij VE hier verschynt alsoo de fortificatien gantsende ge,
heel verrallen daar In soo hier als op hettolamma versyen
ende de plaats soo Clein bigreepen dient als mogelijck sij om alsoo
t volck van swaare Voachten te ontlasten ——

D. Hr. Necolaij Recommandeert VE dat hem een goet tamboer
oft twee mach toe gesonden worden, het is schande dat suleke
tamboers, als daar Zijn gagie strycken. Item een Landt meter
gerijtschap daar voor de Comp: daar bilast ende hier ontlast
Kan wirden, alsoo VE een van sich Zelfs heeft Stijm aenghe
bast in Plaats van Mos tot verdobbilen van vaertuyen
te gebruycken waar mit hem vrientschap Zal geschieden ——

VE Zal alst d a 14 dagen vorder is de Cooplujden Bande Compstoire
Deninti lastin, dat sij haar voor desemaal ende naarder vrede
van de Hr. Generael mit eenige Coopmanschappen en Contanten
op de Jachten vervoegen, om alsoo voor Capha Leadely —
hemichello Nauw en sijt de nagelen onder Inwoonders
stranden te ontfangen alsoo die van sijt swarcheyt maken

de stranden van wawamie te passeren, ende die van
Capha Mamalo rondt uyt verclaeren haar nagelen liever
te laatin verderven als op hulla te brengen waarommé
niet en dienende te wachten, tot dat die mede logie brengen
zulex zyn perijckel heft, ook zal door desen middel
de gemeinte smaack van haar liverantie becomen, en sy
weetin ende volgen de orange haar verderff zyn, dit
dienst gepractiseert ende in geen modelen verstoff veel
Nagelen slagen zy dat aff gellen, des tegenwoordich
op de meeste plaatsen uit hardt van haar pluken zyn.
Ick mijne dat hier sommige zyn mopsenie offin haar beur
bedrogen zullen vinden die meende dit gebos sonder laccasie
ofte vrijf geit t'ontfangen, daar inne UE discretie sal moet
gebruyken, ende desoir door dat desselve maar in handen
bekomen, zonder sulex en soo zoy haair cloven zullen die
ons ontvoirt ende vervreemdt worden, die den Quimilaba
door oorsaack dat mieten weet waar mit de vrenidelingen
payen zal nu meer als voor desen zal trachtin te becom
zulex hem door die van wawamie mogelyck wesende gepres,
tiirdt zal worden

Wyl hoo heer vanden heuvel voor desen gesustmirdt heft on,
noodich te wesin, de comptoiren Hetto ende Larecque
mit assistintin, bihoorden versien te wesin, ten aansien
alles wat daar over viel byden kopman conde verrecht
ende waar genoomin worde, zulex ick opt arrivement dat
alsier gesien hebbe gemt: kopluyden haar met de bosschers
In pack en Rys huysin, mostin bihelpen, ende desselve
vertrouwen hier op diendt dat zulex ongerympt is ende
t selve voor een verleerden Musnagie gereckent moet
worden, UE gelieft te zortin dat den assistindt voor
een man verstreckt het guarmesoin verstreckt boven
dien geauthorisiirt om de kopluyden de handt te bieden
ende te assisteren, des voor haar trouwe cautie ofte
Borgh mortin stellen, verder dat hy het comptoir in
absentie vande kopman mortin waar neemin ende

voor haren

Voor zaaren op geleyden last Respondeeren, Sulex een bosschietir ofte Prauws gesel met doen en kan, ende soo Zulex het begairen van d'heeren Masters waarsouden d'oneostin van assestentin harrewaarts te senden spaare oock is de Meyninge dat d'assistenten Zullen aangeweecht worden, om alst tyt is de Coplüyden by verstrijk ofte vertreck te vervangen, des wt de redenen boven verhaalt — genoechsaamte Besluytin, dat dit eenen mislach ende de mesnagie mort Vomt niet te vinden Zij, hier mee Zullen d'eerin besluytin ende God almachtich bidden — Vt in alle Zyne voorgenomen de sijnen te wollen seaenen Actum Hetto Int Jacht den Arendt Adj 13 Septemb: A° 1635.

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

142 Ll. 38 x 25 cm.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

142 Bl. 38 × 25 cm.

Copyright 4/1999 YxyMaster GmbH www.yxymaster.com
VierFarbSelector Standard® - Euroskala Offset

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg